

Styrets medlemmer

Vår saksbehandler/tlf.
Lise Rydje / 92834159

Vår ref.
2025/9910
Deres ref.

Oslo,
06.03.2026

Styremøte 2/26,13. mars - Innkalling

Vi viser til kontakt og innkaller med dette styrets medlemmer til styremøte 2/26.
Møtestart fredag 13. mars kl 09:15 i NorCore sine lokaler i Brussel, møteslutt kl 12:00.

Vedlagt oversendes saksdokumenter.

Vedr praktiske spørsmål, ta kontakt med Lise Rydje, mobil 92834159 / epost: lr@forskningsradet.no

Vel møtt til møtet!

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Mari Sundli Tveit
Adm. direktør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevet signatur

Norges forskningsråds styre

Dato

Fredag 13. mars 2026
09:15-12:00

Sted

NorCore, Brussel

Sak S 12/26	Godkjenning av sakslisten	09:15 –
Sak S 13/26	Godkjent vedtaksprotokoll fra styremøte 1/26, 6. feb. - <i>vedlegg</i>	
Sak S 14/26	Spørsmål om habilitet	
Sak S 15/26	Skriftlige og muntlige orienteringer	– 09:30
Sak S 16/26	Forskningsrådets totalportefølje	09.30 –
Sak S 17/26	Rapport fra porteføljestyrene	
Sak S 18/26	Årsrapport 2025 – godkjenning	– 11.15
Sak S 19/26	Forskningsrådets strategi	11.15 – 11.45
Sak S 20/26	Eventuelt	11.45 – 11.50
Sak S 21/26	Vedtaksprotokoll godkjennes	11.50 – 12.00
	LUNSJ	12.00 – 12.30

Norges forskningsråds styre, møte 1/2026

Dato
06.02.2026

Sted
Forskningsrådets lokaler

Til stede

Gunnar Bovim – leder
Birger Vikøren – nestleder
Paula Eerola
Gunnar Hovland
Iselin Marstrander
Linda Nøstbakken
Lillian Baltzrud, valgt av de ansatte
Per Magnus Kommandantvold, valgt av de ansatte

Forfall

**Til stede fra
Forskningsrådet**

Mari Sundli Tveit, administrerende direktør
Benedicte Løseth, områdedirektør Forskningssystemet og internasjonalisering
Anne Kjersti Fahlvik, områdedirektør Innovasjon i næringsliv og offentlig sektor
Eva Irene Falleth, områdedirektør Bærekraftig samfunnsutvikling
Jesper W. Simonsen, områdedirektør Investering, rådgivning og dialog
Tove Karin Stølen, områdedirektør Virksomhetsutvikling og drift
Vivill Vinsrygg, fungerende pressesjef
Stig Slipersæter, avdelingsdirektør
Tobias Ellingsen, spesialrådgiver/protokollfører
Lise Rydje, rådgiver

Sak S 04/26: Inger Midtkandal
Sak S 05/26: Randi Myhre, Kristin Oxley
Eksterne innledere: Ole Jacob Sending, Sylvia Schwaag Serger
Sak S 07/26: Johannes W. Løvhaug

Sak S 01/26 Godkjenning av sakslisten

Vedtak: Styret godkjenner sakslisten.

Sak S 02/26 Godkjent møteprotokoll fra styremøte 7/25

Sak S 03/26 Spørsmål om habilitet

Vedtak: Ingen inhabilitet er meldt i dette møtet.

Sak S 04/26 Skriftlige og muntlige orienteringer

Skriftlige orienteringer:

-
- Nye oppdrag innenfor forskningssikkerhet og ansvarlig internasjonalt kunnskapssamarbeid
 - Ny portefølje for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap
 - Kunnskapsgrunnlaget for kvantestrategien levert – og de første investeringene er gjort
 - Kunnskapsgrunnlag for FoU-innsatsen for likestilling og diskriminering
 - Status for arbeidet med samfunnsoppdragene
 - Kunnskapsgrunnlag EUs langtidsbudsjett og ny programperiode

Muntlige orienteringer:

- Forskningsrådets aktiviteter på Svalbard
- Nye oppdrag innenfor forskningssikkerhet
- Styrets besøk i Brussel

Saksgrunnlag:

- Sak S 04/26 Skriftlige orienteringer

Vedtak: Styret tar informasjonen til orientering.

Sak S 05/26

Forskningsrådets strategi

Innledninger ved Ole Jacob Sending, leder for Senter for Geopolitikk ved NUPi og Sylvia Schwaag Serger, verkställande direktör för Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, professor ved Lunds universitet og medlem av Forskningsrådets internasjonale rådgivningsutvalg.

Saksgrunnlag:

- Sak S 05/26 Forskningsrådets strategi, med vedlegg (U.off. Offentleglova § 14)

Vedtak:

Forskningsrådets gjeldende strategi ble vedtatt i april 2024. Endringer i omgivelsene og utfordringsbildet tilsier at strategien gjennomgås med tanke på behov for endringer.

Styret slutter seg til foreslått opplegg for endringer av strategien og utarbeiding av en strategisk handlingsplan. Gjennomgangen av strategien og utviklingen av handlingsplanen tar utgangspunkt i de skisserte temaene og de innspillene som framkom i møtet.

Sak S 06/26

Årsrapport 2025 – Styrets beretning og Vurdering av framtidsutsikter

Saksgrunnlag:

- Sak S 06/26 Årsrapport 2025 – Styrets beretning og Vurdering av framtidsutsikter, med vedlegg

Vedtak:

Årsrapportens del I Styrets beretning og del V Vurdering av framtidsutsikter skal samlet sett gi et bilde, fra styrets synsvinkel, av Forskningsrådets virksomhet i 2025 og av forhold som kan påvirke Forskningsrådets måloppnåelse og virksomhet fremover.

	Styret ber administrasjonen bearbeide forslaget med utgangspunkt i kommentarene som kom fram i møtet, og legge fram ny versjon som del av behandlingen av Forskningsrådets årsrapport på neste styremøte 13. mars.
Sak S 07/26	Forskningsrådets innspill til instituttgjennomgangen
	Saksgrunnlag: • Sak S 07/26 Forskningsrådets innspill til instituttgjennomgangen, med vedlegg (U.off. Offentleglova § 14.1)
Vedtak:	Styret vedtar innspillet til gjennomgang av instituttsektor med de endringer som kom fram i møtet. Administrasjonen sender oppdatert tekst til styret for innspill. Styreleder får fullmakt til å godkjenne endelig versjon av innspillet.
Sak S 08/26	Årshjul
Sak S 09/26	Eventuelt
Vedtak:	Britt Elin Steinveg har gått ut av styret. Gunnar Hovland erstatter henne i styrets revisjonsutvalg.
Sak S 10/26	Godkjenning av møteprotokollen
Vedtak:	Styret godkjenner møteprotokollen.
Sak S 11/26	Oppsummering • Dialog mellom styret og adm. direktør • Dialog styret

Sak S 15/26

Skriftlige orienteringer

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler
Styret	Jesper W. Simonsen	Stig Slipersæter

Fra
Administrerende direktør

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak: Styret tar informasjonen til orientering.

Klageutvalget i Norges forskningsråd – årsrapport 2025

Se vedlegg 1

Innspill til regjeringens gjennomgang instituttsektoren. Fra Forskningsrådet til Kunnskapsdepartementet

Godkjent av styreleder etter fullmakt fra styret Sak S 07/26 og oversendt KD 13.02.2026.

Se vedlegg 2

Supplerende tildelingsbrev

Forskningsrådet har mottatt følgende supplerende tildelingsbrev:

Samferdselsdepartementet: Supplerende tildelingsbrev nr. 1 Norges forskningsråd – Transport 2050-utredninger i 2026 (vedlegg 3)

Kunnskapsdepartementet: Supplerende tildelingsbrev nr. 2 Norges forskningsråd – Oppdrag om kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier (vedlegg 4)

Konkretisering av oppdrag i tildelingsbrev

Kommunal- og distriktsdepartementet: Konkretisering av oppdrag til Norges forskningsråd. KKD følger i dette tildelingsbrevet opp vedtak og forutsetninger som Stortinget har fattet om midler til Forskningsrådet i 2026 for å kartlegge status for produktivitetsutviklingen i byggenæringen. (vedlegg 5)

Klima- og miljødepartementet: Ber Forskningsrådet utarbeide en oversikt over forskning på samlet effekt av tiltak og virkemidler gjennom utlysninger for klima og miljø. Dette er en presisering av oppdraget. (vedlegg 6)

Tildelingsbrevene er tilgjengelig i styrets samhandlingsrom.

Klageutvalget i Norges forskningsråd

Årsrapport

2025

1. Innledning

Ordningen med eget klageutvalg for Norges forskningsråd ble vedtatt av Hovedstyret med virkning fra 1. oktober 2004.

Dagens klageutvalg ble oppnevnt av Styret den 03.06.2024 for perioden 30. september 2024 til 30. september 2027. I henhold til eget mandat (sist) fastsatt av Hovedstyret 14. juni 2018, har Klageutvalget følgende oppgaver:

"Klageutvalget skal behandle skriftlige klager på Forskningsrådets vedtak, med unntak av vedtak i tjenestemannssaker og innsynssaker etter offentlighetsloven.

Det er bare klager hvor søker mener avgjørelsen skyldes saksbehandlingsfeil, eller at det er vesentlig svikt eller mangler ved skjønnsutøvelsen, som skal behandles. Klageutvalget skal prøve om en eller flere av følgende regler ikke er overholdt ved saksbehandlingen og avgjørelsen:

- *reglene om saksbehandling i forvaltningsloven*
- *Forskningsrådets interne saksbehandlingsregler*
- *alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper om forvaltningsmessig skjønnsutøvelse*
- *for klagesaker fra de regionale fondene skal Klageutvalget også se til at Retningslinjer for Regionale forskningsfond, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 23.10.09 er overholdt*

Klageutvalget kan ikke overprøve det faglige skjønn som ligger til grunn for vedtaket.

Finner Klageutvalget at det er gjort en slik feil at vedtaket må anses ugyldig, opphever Klageutvalget avgjørelsen og pålegger Forskningsrådet / styret for det aktuelle Regionale forskningsfond å behandle saken på nytt.

Klageutvalget skal ha en årlig dialog med ledelsen i Forskningsrådet og de regionale fondene om deres praksis og retningslinjer."

Fra og med 1. oktober 2024 har Klageutvalget bestått av:

- leder, Hans Petter Graver (professor, Universitetet i Oslo)
- medlem, Camilla Serck-Hansen (direktør for Senter for grunnforskning)
- medlem, Eirik Næss-Ulseth (styreleder, Equanostic AS)
- medlem, Njål Høstmælingen (avdelingsleder, Konstitusjonell avdeling, Stortinget)

Klageutvalget skal ha en sekretær fra administrasjonen i Forskningsrådet. Fra og med 1. oktober 2024 har sekretær vært spesialrådgiver Heidi Eriksen.

2. Virksomheten i 2025

Forskningsrådet mottok i 2025 totalt 4878 søknader til de faste søknadsfristene og til utlysninger med løpende søknadsfrist. Totalt mottok Forskningsrådet 58 klager på vedtak i forbindelse med søknadsbehandling eller vedtak tilknyttet oppfølging av prosjekter, hvilket utgjør en andel på 1,2% av mottatte søknader.

I henhold til intern prosedyre skal alle klagesaker som mottas av Forskningsrådet behandles av den interne Habilitets- og klagegruppen (HaK). HaK gir råd til avdelingen som har mottatt klagen. Dersom klager ikke får medhold, dvs. at det ikke treffes nytt vedtak etter at klagen er behandlet av HaK, oversendes den til Klageutvalget for behandling og avgjørelse. Dersom en klage fører til nytt vedtak i Forskningsrådet etter rådføring med HaK, er klagesaken avsluttet og blir *ikke* forelagt Klageutvalget. Det nye vedtaket kan imidlertid påklages på vanlig måte.

Av de 58 mottatte klagenes ble 5 trukket av klager. Videre ble 2 klager avvist fordi de ble sendt inn etter at klagefristen var utløpt. For 13 av klagesakene traff avdelingene nytt vedtak etter behandling i HaK. De resterende klagesakene gikk videre til behandling i Klageutvalget. Ved årsslutt vil det alltid være en skjevfordeling av klagesaker som har blitt behandlet i henholdsvis HaK og Klageutvalget i løpet av et år. I februar 2025 behandlet Klageutvalget 5 klagesaker som ble behandlet i HaK mot slutten av 2024, mens 5 klagesaker som ble behandlet i HaK i desember 2025 vil bli behandlet på Klageutvalgets første møte i 2026.

Klageutvalget avholdt 7 ordinære møter i 2025 og behandlet 38 klagesaker. Dette er en vesentlig økning sammenliknet med de tre foregående årene da antallet lå på 15-16 klagesaker. Noe av økningen kan skyldes økt søknadsmasse i 2025, men om andel klager ses i prosent av antall mottatte søknader, er det likevel en fordobling av klager til Klageutvalget fra 2024 til 2025.

Av de 38 klagesakene som ble behandlet i Klageutvalget, var 26 klager knyttet til påstand om saksbehandlingsfeil eller svikt i grunnlaget for skjønnsutøvingen i forbindelse med *avslag* på søknad. 9 klager var knyttet til påstand om saksbehandlingsfeil og svikt i utøvelse av skjønn i forbindelse med *avvisning* av søknad. I tillegg var det 3 klager knyttet til heving av kontrakt og/eller tilbakebetaling av midler.

Klagepunktene som gikk igjen i mange av de 26 klagenes på avslag gjaldt feil sammensetting av panel, mangel på relevant faglig ekspertise hos fagfellene, samt feil og/eller mangelfull vurdering av søknaden. Det ble også klaget på språk i fagfellers vurderinger og karaktersetting.

Av de 26 klagenes på avslag var det et par forhold som skilte seg ut. 11 av klagenes var knyttet til FRIPRO søknader, hvorav 8 fra UoH-sektoren og 3 fra institutter. Videre gjaldt 7 av de 26 klagenes, dvs. over en fjerdedel, søknader der det ikke forelå en samlet panelvurdering, kun de enkelte fagfellenes vurderinger. Et par av disse var panelbehandlet, men det forelå kun omforente karakterer ikke en felles, samlet vurdering av søknaden. Disse 7 klagenes gjaldt i hovedsak innovasjonsprosjekter.

De 9 klagenes på avvisning av søknad var kun relatert til 3 finansieringsordninger; Kompetanse- og samarbeidsprosjekt (5), Innovasjonsprosjekt (3) og Koordinerings- og støtteaktivitet (1). Bortsett fra 1 av klagenes der Forskningsrådets vedtak ble opphevet, ble ikke klagen tatt til følge for de andre fordi søknaden ikke oppfylte alle krav i utlysningen.

2 av klagen om tilbakebetaling av midler gjaldt et prosjekt hos RFF Oslo/Oslo kommune. Den første klagen ble behandlet på årets første møte. Klageutvalget tok ikke stilling til realiteten i klagen, men opphevet kommunens vedtak og sendte saken tilbake for ny behandling på grunn av saksbehandlingsfeil. Ny klagesak ble mottatt og behandlet i to omganger høsten 2025 fordi Klageutvalget ba om tilleggsinformasjon før endelig vedtak kunne fattes. Klageutvalget behandlet også krav om dekning av sakskostnader relatert til RFF Oslos klagesaker. Klagers krav ble avslått fordi endelig realitetsavgjørelse av klagesaken medførte at klagen ikke ble tatt til følge.

Klageutvalget opphevet vedtak i 6 av de 38 klagesakene som ble behandlet. Øvrige klager førte ikke fram. Ses dette i sammenheng med de 13 klagesakene der nye vedtak ble fattet etter behandling i HaK, innebærer det at klager fikk medhold i 19 av de totalt 58 klagen som Forskningsrådet mottok i 2025.

I motsetning til tidligere år, var det i 2025 en relativt jevn fordeling av klager fra målgruppene universiteter og høyskoler (UoH), institutter og *Andre* (bedrifter, helseforetak og kommuner), dog med litt færre klager fra institutter. Klager fra *Andre* kom i 2025 fra bedrifter og ett helseforetak. Fordelingen over år siden 2017 viser at det i all hovedsak har vært flest klager i kategorien *Andre*, men i 2024 og 2021 var det også unntak fra denne trenden. I fjor var alle klagen jevnt fordelt mellom UoH-sektoren og kategorien *Andre*. I 2021 var det et betydelig flertall av klager fra UoH-sektoren, noe som også sammenfalt med et høyt antall klagesaker som ble behandlet i Klageutvalget. (Se pkt. 4 nedenfor.)

I henhold til Klageutvalgets mandat ble det i 2025 gjennomført dialogmøte med Forskningsrådets ledelse for gjensidig drøfting av temaer som har oppstått i forbindelse med behandlingen av klagesaker. Dette ble gjort på Klageutvalgets møte i mai, som var det fjerde møtet siden de overtok høsten 2024. Utvalgets medlemmer anser disse møtene som en svært viktig kommunikasjonsplattform, både for å gi utvalget innsikt i de aktuelle rammebetingelsene for Forskningsrådets saksbehandling og avgjørelsesprosesser, og for å formidle utvalgets refleksjoner om mulige justeringer av saksbehandlingen i vanskelige eller konfliktfylte saker.

Klageutvalget har i tillegg gitt Forskningsrådet innspill på to forhold i løpet av 2025. Det ene gjaldt prosedyrer ved store sprik i fagfellevurderinger uten panelbehandling. Det andre relaterte seg til to klagesaker der årsaken til at søknaden ikke nådde opp kunne være forhold knyttet til rammebetingelser ved institusjonen og ikke til den individuelle søknaden. Begge klagen gjaldt FRIPRO. Klageutvalget mente søkerinstitusjonene burde gjøres oppmerksomme på at rammebetingelser de setter kan ha betydning for den faglige vurderingen av søknader som kommer fra institusjonen, og at det kan innebære at institusjonens forskere ilegges karantene for forhold som ligger utenfor deres kontroll. Utvalget ønsket også å gjøre Forskningsrådet oppmerksom på dette for å vurdere om dette var et tilsiktet utslag av karantenereglene.

3. Klagesaker behandlet av Klageutvalget i 2025

KU-møte nr.	Sak nr.	Avdeling	Sak	Prosjekt nr.	Endelig brev sendt	Ikke medhold til klager	Medhold til klager
1	25/01	Forskningsdata og - infrastruktur	Avslag på søknad	350334	24.02.25	X	
1	25/02	Velferd og utdanning	Avslag på søknad	352214	24.02.25	X	
1	25/03	Hav og polar	Avslag på søknad	352769	24.02.25		X
1	25/04	Helse og offentlig sektor	Avvisning av søknad	355739	24.02.25	X	
1	25/05	RFF Oslo – Oslo kommune	Tilbakebetaling av midler	322891	24.02.25		X
2	25/06	Nyskaping og regional utvikling	Avslag på søknad	355382	23.04.25	X	
2	25/07	Energi og energiomstilling	Avslag på søknad	355758	23.04.25	X	
2	25/08	Energi og energiomstilling	Avslag på søknad	356069	23.04.25	X	
2	25/09	Energi og energiomstilling	Heving av kontrakt	336954	23.04.25	X	
2	25/10	Banebrytende forskning	Avslag på søknad	354963	23.04.25	X	
3	25/11	Helse og offentlig sektor	Avslag på søknad	355980	21.05.25		X
3	25/12	Industri og tjenestenæringer	Avslag på søknad	355601	21.05.25	X	
3	25/13	Industri og tjenestenæringer	Avslag på søknad	356022	21.05.25	X	
3	25/14	Industri og tjenestenæringer	Avslag på søknad	356131	21.05.25	X	
4	25/15	Banebrytende forskning	Avslag på søknad	356144	24.06.25	X	
4	25/16	Banebrytende forskning	Avslag på søknad	355615	24.06.25	X	
4	25/18	Demokrati og internasjonale relasjoner	Avvisning av søknaden	358634	24.06.25	X	
4	25/19	Velferd og utdanning	Avvisning av søknaden	358877	24.06.25	X	
4	25/20	Energi og energiomstilling	Avslag på søknaden	358684	24.06.25	X	
4	25/21	Demokrati og internasjonale relasjoner	Avvisning av søknaden	358001	24.06.25	X	
5	25/17	Demokrati og internasjonale relasjoner	Avvisning av søknaden	358634	22.09.25	X	
5	25/22	Industri og tjenestenæringer	Avslag på søknaden	356994	22.09.25	X	
5	25/23	Muliggjørende teknologier	Avslag på søknaden	357606	22.09.25		X
5	25/24	Muliggjørende teknologier	Avslag på søknaden	357450	22.09.25	X	
5	25/25	Muliggjørende teknologier	Avslag på søknaden	357333	22.09.25	X	
5	25/26	Demokrati og internasjonale relasjoner	Avvisning av søknaden	358221	22.09.25		X

5	25/27	Banebrytende forskning	Avslag på søknaden	356952	22.09.25	X	
5 + 7	25/28	RFF Oslo – Oslo kommune	Tilbakebetaling av midler	322891	22.09.25 16.12.25	X X	
5	25/29	Banebrytende forskning	Avslag på søknaden	355667	22.09.25	X	
5	25/30	Transport og maritim	Avvisning av søknaden	359299	22.09.25	X	
5	25/31	Forsknings- og innovasjonssystemet	Avslag på søknaden	354728	22.09.25	X	
6	25/32	Forsknings- og innovasjonssystemet	Avslag på søknaden	357422	04.11.25	X	
6	25/33	Banebrytende forskning	Avslag på søknaden	356126	04.11.25	X	
6	25/34	Industri og tjenestenæringer	Avvisning av søknaden	360083	04.11.25	X	
6	25/35	Industri og tjenestenæringer	Avvisning av søknaden	360186	04.11.25	X	
6	25/36	Helse og offentlig sektor	Avslag på søknaden	357705	04.11.25	X	
6	25/37	Klima og miljø	Avslag på søknaden	356266	04.11.25	X	
6	25/38	Banebrytende forskning	Avslag på søknaden	357755	04.11.25		X

4. Klagesaker – fordelt på type institusjon

Type institusjon	Antall 2017	Antall 2018	Antall 2019	Antall 2020	Antall 2021	Antall 2022	Antall 2023	Antall 2024	Antall 2025
UoH-sektor	8	6	4	5	17	4	4	8	14
Institutter	3	2	1	3	5	4	3	0	10
Andre	12	9	6	9	8	7	9	8	14
Totalt	23	17	11	17	30	15	16	16	38

5. Utviklingen i antall klagesaker

Oversikten viser utviklingen i antall klagesaker som er behandlet i Klageutvalget siden 2013:

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Klage-saker	16	18	32	35	23	17	11	17	30	15	16	16	38

6. Klagesaker – opphevede vedtak / medhold per år

Oversikten viser antall klagesaker som har fått medhold i Klageutvalget siden 2013:

<i>År</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>
<i>Klage-saker – medhold</i>	1	1	1	3	2	5	3	3	4	0	3	1	6

Innspill gjennomgang instituttsektoren

Vi viser til invitasjon fra Kunnskapsdepartementet 5. desember 2025 om å gi innspill til regjeringens pågående arbeid med gjennomgang av instituttsektoren. Forskningsrådet takker for muligheten til å gi innspill til dette arbeidet. Forskningsrådet mener en gjennomgang av instituttsektoren og dens rolle er viktig i en situasjon hvor rammene for utviklingen av forskningssystemet er i endring.

Stortingsmeldingen om forskningssystemet (Meld. St. 14 (2024-2025)) *Sikker kunnskap i en usikker verden* tegner et bilde av et norsk forskningssystem som på mange måter fungerer godt, men som har noen utfordringer.

En av de sentrale utfordringene fremover er behovet for et næringsliv som i større grad enn i dag baserer seg på banebrytende forskning og forskningsbasert innovasjon. I stortingsmeldingen varsles det en gjennomgang av instituttsektoren med særlig vekt på samspill mellom instituttene og næringslivet. Gjennomgangen skal se på instituttenes mål, rolle, organisering, rammebetingelser og konkurranseforhold. Særlig skal gjennomgangen undersøke tiltak som kan styrke samhandlingen mellom næringsliv, offentlig sektor og forskningsmiljøene for å belyse hvordan instituttsektoren i enda større grad enn i dag bidrar til utvikling og omstilling i samfunnet.

Det grunnleggende utfordringsbildet som stortingsmeldingen løfter fram, gjenfinnes også i europeisk forskningspolitikk og er sentralt i forslagene til nytt rammeprogram for forskning og innovasjon og det nye konkurranseevnefondet. Det dreier seg i første rekke om å tette innovasjonsgapet som har oppstått mellom Europa og USA/deler av Asia. Nøkkelen til å tette innovasjonsgapet og å styrke den europeiske konkurranseevnen, ligger i en kraftfull satsing på forskning og innovasjon. Dette skjer i en tid hvor en ustabil geopolitisk situasjon tvinger fram nytenkning rundt internasjonal samhandling, allianser og sikkerhet, og hvor økonomisk og sikkerhetspolitisk autonomi er prekært. Forskning som støtter opp om forsvarsevne og sikkerhet er blitt svært viktig.

Utfordringene når det gjelder næringsutvikling basert på forskning- og innovasjon, gjelder i minst like stor grad for Norge som EU. Norge har særlig behov for omstilling fra olje- og gassinntekter til et næringsliv som i større grad er knyttet til teknologi og nye tjenester. Skal Norge nå ambisjoner om være blant innovasjonsleaderne i Europa, må det gires kraftig opp og utvikles andre næringer enn dagens råvarebaserte eksportindustri. Ikke bare er det et oppstått et innovasjonsgap mellom EU og USA/Asia; det er også et innovasjonsgap mellom Norge og en del andre europeiske land, ikke minst våre nordiske naboer. Her må Norge bygge på all den kompetansen og tidligere investeringer i FoU som er gjort over mange tiår og legge mer til rette for at alle deler av forskningssystemet bidrar.

Norge må ha et forskningssystem som fungerer hensiktsmessig i møte med den forventede samfunnsutviklingen. Det omfatter både forskerne selv, infrastruktur, alle forskningsinstitusjonene, aktører i næringsliv og offentlig sektor, virkemiddelaktører og myndigheter. Forskningsrådet har en helhetlig tilnærming til alle sektorene som inngår i og spiller en rolle for forskningssystemet og er opptatt av hvordan endringer i rammebetingelser påvirker de ulike sektorene samlet sett.

Instituttsektoren sto for 19 % av den totale FoU-innsatsen i Norge i 2023, og den spiller en nøkkelrolle når det gjelder brukernær FoU. De siste årene har imidlertid næringslivets innkjøp av FoU-tjenester fra instituttsektoren gått noe ned. Dette kan være en indikasjon på at instituttene ikke

i tilstrekkelig grad tilbyr relevante tjenester for næringslivets behov. Det kan også indikere at virkemidlene for samspillet ikke er optimalt utformet slik at næringslivet derfor henter FoU-kompetanse fra andre aktører enn forskningsinstitusjonene (UH/institutt) eller trekker på kapasitet internt i virksomhetene. Det grunnleggende spørsmålet for gjennomgangen av instituttsektoren er derfor: Hvilken rolle kan, eller bør, instituttsektoren spille for i større grad bidra til at Norge lykkes med kunnskapsbasert og bærekraftig omstilling, næringsutvikling og konkurransekraft i årene som kommer? Forskningsrådet peker her på noen dimensjoner som gjennomgangen av instituttsektoren bør se nærmere på for å svare på dette hovedspørsmålet.

Samspill med andre sektorer

Det er store forskjeller mellom instituttene og internt i instituttene når det gjelder *hvordan* de samhandler med samarbeidspartnere og andre aktører, og om det primært er næringsliv eller offentlig sektor som er oppdragsgivere, brukere eller partnere. På samme måte er det stor variasjon mellom UH-institusjonene i faglig innretning og samfunnskontakt. En klart avgrenset og streng arbeidsdeling mellom instituttsektor og UH-sektor er ikke entydig i dagens forskningssystem. De ulike forskningsaktører har forskjellige *funksjoner, fagprofiler og styrker* i forskningssystemet litt uavhengig av sektortype.

Gjennomgangen bør gi svar på om en noe tydeligere arbeidsdeling hadde vært mer hensiktsmessig med tanke på balansen mellom sunn kvalitetsdrevet konkurranse mellom sterke fagmiljøer og en konkurranse som er mer drevet av behov for inntekter og som ikke nødvendigvis støtter oppunder Norges langsiktige målsetninger for forskning og innovasjon. I andre lands forskningssystemer er funksjonsdeling og roller organisert annerledes, og i noen land er det i stor grad forskningsmiljøer tilknyttet universitetene som ivaretar de funksjonene som den norske instituttsektoren er sterke på. Det er helheten i forskningssystemet som her er viktig: Summen av innsatsen på utdanning, forskning og innovasjon i instituttsektor og UH-sektoren – i samspill med private og offentlige aktører – blir avgjørende for at Norge lykkes med å videreutvikle forskning og innovasjon som motor for omstilling og samfunnsutvikling fremover.

Alle FoU-aktører melder om tøffere konkurranse om forskningsmidler både i bidrags- og oppdragsmarkedet. Forskningsrådet mener forskningssystemet må innrettes på en måte som sikrer en konstruktiv konkurranse, der Norge lykkes med å bygge felleskap og landslag som stimulerer til samarbeid basert på kompetanseprofiler mellom forskningsinstitutter og universitet- og høyskoler. For bedre å kunne vurdere utnyttelse av hele kapasiteten i forsknings- og innovasjonssystemet, bør gjennomgangen av instituttsektoren se på konkurranseflatene i forskningssystemet. Dette gjelder blant annet strukturene for å lyse ut gjennom Forskningsrådet, Innovasjon Norge, utlysning av oppdrag i det offentlige og tilgang på private midler. Det er behov for bedre innsikt i konkurranseflaten mellom instituttene og konsulentmarkedet. I Norge ser vi en konsulentbransje i vekst som tilbyr tjenester som i noen tilfeller konkurrerer direkte med instituttsektoren. Her mener Forskningsrådet at Norge er tjent med en instituttsektor som forblir forskningsinstitusjoner og ikke i for stor grad blir konsulentbyråer. Forskningsrådet mener det er avgjørende at samfunnets viktige kunnskapsbehov blir dekket gjennom solid og uavhengig forskning basert på vitenskapelig metode og normer. Norge trenger en utvikling av næringsliv og offentlig sektor med en sterk forankring i *forskning* som bidrar til å utløse innovasjoner og styrke norsk konkurransekraft.

Strukturelle forhold

Enten etterspørselen er drevet av det offentliges eller privates kunnskapsbehov, bør etterspørselen være førende for organiseringen av sektoren. Instituttsektoren er svært mangfoldig, både tematisk og strukturelt med mange mindre og små institutter og noen få større. Mange institutter har sitt tyngdepunkt i anvendt forskning og er relevant for næringsliv eller offentlig forvaltning. Dette mangfoldet kan være en styrke fordi sektoren som helhet betjener en stor variasjon i kunnskapsbehov. Det store mangfoldet kan imidlertid føre til en mindre effektiv sektor som ikke i tilstrekkelig grad evner å styrke innovasjonskraften hos brukerne. Norge trenger et forskningssystem som evner å bidra til at kunnskap tas i bruk, og instituttsektoren er særlig tiltenkt en slik rolle. Gjennomgangen av instituttsektoren bør se nærmere på om instituttsektoren er strukturert på en slik måte at den svarer ikke bare på dagens, men også framtidens kunnskapsbehov.

Blant annet som svar på tidligere evalueringer i regi av Forskningsrådet og OECD, var det i instituttsektoren en del omstruktureringer før 2020, drevet frem av et ønske om større, bredere og mer robuste fagmiljøer som kunne utvikle nye, tverrfaglige forskningsområder. Det er viktig å fortsatt tenke gjennom sektorens struktur med utgangspunkt i målet om å styrke Norges samlede omstillingsevne og konkurransekraft.

Et spørsmål som bør diskuteres i forbindelse med instituttgjennomgangen er arenainndelingen og departementenes finansiering basert på sektoransvar. Mange av samfunnsutfordringene instituttene forventes å forske på, går på tvers av arenainndelingen og også departementenes sektoransvar. Et spørsmål i denne gjennomgangen bør være om man må tenke nytt i måten å organisere instituttene på både med hensyn til departementenes finansiering av instituttene og inndeling i dagens arenaer. Instituttgjennomgangen bør se nærmere på hvordan tverrsektoriell forskning kan styrkes og hvilken rolle instituttene bør spille i denne sammenhengen.

En styrket strategisk styring av instituttsektoren bør også være tema for gjennomgangen. En slik styring kan gjøres gjennom grunnbevilgningen ved å koble denne tettere til en strategisk komponent for å fremme utvalgte forskningspolitiske mål. Dette vil for eksempel kunne bidra til at instituttene i større grad samspiller med Norges behov for å utvikle framvoksende næringer. Målet må være at instituttene er tilstrekkelig framoverlent, nyskapende og er i stand til å ta risiko. En utfordring er at grunnbevilgning for instituttene i Norge er svært lav sammenliknet med andre forskningsinstitusjoner både i Norge og utlandet. Det bør derfor vurderes om en noe høyere bevilgning vil gi et handlingsrom som skal til for å nå disse målene, og i større grad gjøre instituttene til strategiske aktører.

Forskningsinstituttene har en viktig rolle som eiere og forvaltere av forsknings- og teknologiinfrastruktur. Slik infrastruktur er kostbar både i investering og drift og det er viktig å utvikle gode modeller for samarbeid for best mulig utnyttelse av infrastruktur i instituttsektor, UH-sektor og næringslivet. Instituttgjennomgangen må se på hvordan vi kan få til et bedre samspill om forsknings- og teknologiinfrastruktur på nasjonalt og europeisk nivå og utvikle gode modeller for tilgang til infrastrukturene for ulike typer brukere.

Europeiske konkurransearenaer

Europeisk finansiering blir stadig viktige for alle aktørene i det norske forskningssystemet. Sammen med UH-sektoren spiller Forskningsinstituttene en viktig rolle i Norges aktivitet opp mot rammeprogrammet Horisont Europa (HE). Særlig gjelder det søyle II (samarbeidsforskning) der instituttene står for 38% av norsk retur fra HE. 85% av instituttens retur kommer fra søyle II som inkluderer samarbeid med næringsliv og offentlig sektor. De henter også noe finansiering fra søyle I (ERC).

Forskningsinstituttene har med andre ord vist seg å være en sterk drivkraft i norsk retur av EU-midler. Denne rollen bør de fortsatt spille, både med tanke på oppbygging av internasjonalt nettverk og egen kompetanse. Instituttene er en pådriver for å trekke norske brukere i næringsliv og offentlig sektor med i EU-forskningen. Denne rollen bør styrkes og gjennomgangen bør derfor se på hvilke mekanismer som gir de beste resultatene og rammevilkårene for dette.

Norge har et uutnyttet potensial i søyle III (Innovasjon) til å benytte seg av mulighetene for å søke om utvikling av banebrytende teknologier samt verifisering og kommersialisering av forskningsresultater. Instituttene har her en rolle å spille gjennom et nært samarbeid med bedriftene. I forslaget til nytt rammeprogram er det foreslått en kraftig vekst for søyle III og her er det et betydelige muligheter for å styrke Norges andel. Det er forventet at deltakelse i det nye rammeprogrammet Horisont Europa blir en viktig vei til deltakelsen i konkurranseevnefondet (ECF).

Fremtidens kunnskapsbehov og tematiske forskningsområder

I forslaget til nytt rammeprogram for forskning og innovasjon (Horisont Europa) og det nye konkurranseevnefond (ECF) er det fire "politikkvinduer" som er sentrale: 1) Clean Transition and Industrial Decarbonisation, 2) Health, Biotech, Agriculture and Bioeconomy, 3) Digital leadership og 4) Resilience and Security, Defence Industry and Space. Disse temaområdene blir de sentrale for EUs satsing på forskning og innovasjon i årene som kommer og det er avgjørende at de norske forskningsmiljøene kan hevde seg innenfor disse tematikkene. En rød tråd i konkurranseevnefondet og det nye rammeprogrammet er teknologiutvikling og den kraftige økningen i rammeprogrammets innovasjonspilar (søyle III) som skal være en særlig motor for samspill mellom bedrifter og forskningsmiljøer.

Forskningssystemet i Norge må lykkes med universiteter og institutter som har høy aktivitet inn mot de europeiske konkurransearenaene og styrker forskningen på de framtidige prioriterte politikkområdene. Gjennom de europeiske finansieringsvirkemidlene bygges internasjonale nettverk og allianser som øker kompetanse på sentrale felt og gir norske miljøer samarbeidspartnere i et nasjonalt og internasjonalt oppdragsmarked.

Politikkvindu 4) Resilience and Security, Defence Industry and Space er et felt hvor gjennomgangen bør se på hvordan instituttene sammen med universitetene kan bli enda viktigere kunnskapsleverandører: forskning for forsvarsevne og nasjonal sikkerhet. I dette politikkvinduet foreslår EU-kommisjonen den største økonomiske veksten og det desidert største budsjettet.

Dette støtter også opp om en nasjonal målsetting for Norge (Kilde: St. Meld 14 (2024-2025)): å bygge et helhetlig forskningssystem ved å styrke at utviklingen i sivil forskning i større grad blir relevant og tilgjengelig for å bygge motstandskraft, forsvarsevne og nasjonal sikkerhet. De samme målsettingene

ligger blant annet til grunn for langtidsplanen for forsvarssektoren. Her har instituttene forskning en viktig rolle å spille. For å nå målet om et helhetlig forskningssystem er instituttsektoren viktig for å bygge kapasitet også med forskere, miljøer og infrastruktur som kan bidra både innenfor skjermet og gradert forskning.

Øvrige kommentarer

Under følger Forskningsrådets øvrige innspill på spørsmålene i høringsbrevet:

1. Hvilke roller bør forskningsinstituttene ha i forsknings- og innovasjonssystemet og hvilke kunnskapsbehov skal de dekke?

- Forskningsrådet mener Norge trenger institutter som er tydelig forankret i 1) vitenskapelig kvalitet, 2) en uavhengig kunnskapsutvikling som følger forskningens normer og 3) samtidig tar utgangspunkt i instituttene rolle for å fremme omstilling.
- Både for Norge og i EU forventes teknologiinfrastrukturer og teknologisk orienterte institutter å spille en viktig rolle i å drive frem europeisk innovasjon og digital omstilling. I EU koples nå investering og utvikling av forskningsinfrastrukturer med investering og utvikling av teknologiinfrastrukturer som støtter teknologisk utvikling, testing, validering og oppskalering. Tilgang for næringslivet (spesielt oppstartsbedrifter og SMB-er) til slike fasiliteter og tjenester, samt kompetanse for å anvende dem, vil spille en viktig rolle i å drive frem europeisk innovasjon og digital omstilling.
- Mange av instituttene har sitt tyngdepunkt i anvendt forskning som er relevant for næringsliv og offentlig forvaltning. Instituttene har gode forutsetninger for å bidra mer til grønn omstilling og digitalisering, som også er sentrale satsingsområder i ECF og det kommende europeiske rammeprogrammet. Den usikre geopolitiske situasjonen og behovet for økt innsats for sikkerhet og forsvarsevne er et felt instituttene i enda større grad kan bidra til. Det er også et uutnyttet potensial i instituttsektoren for helseforskning og utvikling av flere sider av velferdsstaten.
- For næringsliv og offentlige virksomheter gir samarbeid med institutter tilgang til generisk kunnskap som har mange bruksområder og som ofte er utviklet i samarbeid med andre private eller offentlige aktører og i offentlig finansiert forskning. Samarbeid med institutter bidrar derfor til å sikre vitenskapelig tyngde i utviklingsarbeidet. Et viktig element i dette er også instituttene laboratorier og forskningsinfrastruktur som benyttes i betydelig grad i samarbeidsprosjekter med og oppdrag for bedrifter og aktører i offentlig sektor.
- Dersom man skal nærme seg målet om at private aktører finansierer 2% av BNP til forskning og utvikling vil instituttene være sentrale partnere. Forskningspolitikken både i Norge og internasjonalt dreier nå mot styrket konkurransekraft og kontroll over strategiske teknologier. Det kan da utvikle seg strategiske allianser der sentrale næringsaktører, institutter og universiteter går sammen (slik som kvanteklyngen) der det er behov for felles investeringer i infrastruktur og forskning på temaer som ligger langt fra markedet. Slike allianser bygges nasjonalt, i Norden og i ulike internasjonale sammenhenger.
- Forskningsinstituttene bidrar med utvikling av samfunnsnyttige tjenester basert på data og infrastruktur for datainnsamling og analyser, f.eks. ulike varslingstjenester, som bl.a. er viktig for sikkerhet, beredskap og krisehåndtering. De har en viktig rolle som eiere av og ved å drifte

forskningsinfrastruktur og forvaltning av viktige forskningsdata. Instituttsektoren bidrar med viktig kunnskap for forvaltningen og til å ivareta det norske ansvaret i det globale landskapet av forskningsinfrastrukturer.

- Forskernes mulighet til karriereutvikling og mobilitet mellom sektorene er et spørsmål som bør diskuteres i gjennomgangen. Dette gjelder mobilitet både mellom institutt- og UH-sektoren, og mellom institutter og private og offentlige virksomheter utenfor forskningsinstitusjonene.
- Det stilles store krav til sikkerhet og drift av instituttene, og både tilgang til teknisk infrastruktur, databaser og tidsskrifter må styrkes. En del forskningsinstitutter har i dag mange tjenester fra Sikt– kunnskapssektorens tjenesteorgan. Det er samtidig en stor del av instituttsektoren som kun i beskjeden grad benytter Sikts tjenester. Forskningsrådet mener gjennomgangen må vurdere om SIKT i større grad kan bidra til forskningsinstituttenes drift.
- Norge er ikke et medlemsland i EU og må være proaktive for å kunne delta i ulike finansieringsordninger og muligheter til å bygge konsortier. Forskningsrådet foreslå at det i samarbeid med relevante departement og andre virkemiddelaktører bør utvikles en strategi for hvordan å ivareta norske interesser, der instituttene, forvaltningens og næringslivets rolle i teknologiinfrastrukturer avklares og tydeliggjøres.

2. Hvilke rammebetingelser bør være på plass for at forskningsinstituttene skal løse oppgavene på best mulig måte?

- Instituttene lave grunnbevilgning på i gjennomsnitt 10 % av deres samlede driftsinntekter, innebærer at en svært stor andel av deres inntekter er konkurranseutsatte. Dette gjør instituttene sårbare for endringer, men også raske til å omstille seg. Statlige finansieringsinstrumenter bør i sterkere grad utnytte denne endringsdynamikken til å koble instituttene enda sterkere til relevante brukere. Mer spesifikt snakker vi her om virkemidler som i) forutsetter at forskningsinstitusjoner mottar medfinansiering fra, eller i det minste samarbeid med, brukere i næringslivet eller offentlig sektor og ii) virkemidler der brukere i næringslivet eller offentlig sektor mottar offentlige midler til FoU-forutsatt at de kjøper FoU-tjenester fra forskningsorganisasjoner.
- Forskningsrådet mener det er viktig at institutter som mottar statlig grunnbevilgning jevnlig blir fulgt opp på at de leverer både på vitenskapelig kvalitet og på relevans for brukere av sin forskning. Dette er et sentralt element i dagens grunnbevilgningsordning og Forskningsrådets oppfølging av denne. Grunnbevilgningen bidrar også til at instituttene kan drive langsiktig kunnskaps- og kompetansebygging som gjør at de har kapasitet til å tilpasse seg endrede behov hos brukerne og arbeide strategisk med å bygge nye forskningsområder som er relevante for framtidige brukere.

3. Hvilke implikasjoner bør gjennomgangen ha for framtidig organisering og strategisk oppfølging av instituttene?

- Retningslinjer for statlig grunnbevilgning har klare krav til at instituttene skal være *forskningsinstitusjoner* som skal kunne tilby relevant kunnskap, både for dagens og

morgendagens brukere. Instituttene minkende oppdragsmarked utfordrer deres grenseoppgang mot konsulentbransjen. Forskningsrådet mener det er viktig at kvalitetssikret og uavhengig forskning ligger til grunn for samfunnsutviklingen og at dette er spesielt viktig i en tid hvor akademiske institusjoner er under press og tilliten til forskningsbasert kunnskap svekkes.

4. Bidrar dagens grunnbevilgningssystem til å støtte opp om formålene til instituttene eller bør det gjøres endringer? I så fall, hvilke endringer?

- Forskningsrådet mener det er viktige elementer i grunnbevilgningssystemet som bør vurderes å videreføres. Forskningsrådet mottar ofte tilbakemeldinger på at ordningens vektlegges i instituttene strategiske ledelse.
- Forskningsrådet ser positivt på at indikatorene som inngår i modellen gjennomgås og justeres.
- Forskningsrådet har tidligere anbefalt at grunnbevilgningen bør utgjøre minimum 15 % av instituttene driftsinntekter. Dette for å sikre en solid vitenskapelig basis for instituttene virksomhet og å muliggjøre utvikling av forskning på området hvor det ennå ikke er et stort oppdragsmarked. Den lave grunnbevilgningen er særnorsk, og begrunnelsen for den har dels vært at den skal være en form for kompensasjon for markedets svingninger. En noe større grunnbevilgning kan redusere den konkurransemessige utfordringen som ligger i at norske institutter må ha inntjening i en tidligere fase av et prosjekt enn UH-institusjoner og utenlandske forskningsinstitutter som jevnt over har høyere grunnbevilgning enn de norske instituttene.
- En utfordring er at grunnbevilgningssystemet ikke inneholder noen mekanisme som dimensjonerer den totale grunnbevilgningen innenfor en arena med instituttene på areaen sin samlede størrelse. De siste ti årene har institutter omfattet av grunnbevilgningsordningen økt i størrelse (målt i antall årsverk). Siden grunnbevilgningens realverdi i samme periode har stått mer eller mindre stille, innebærer dette en nedgang i grunnbevilgning sett i forhold til netto driftsinntekter. Det bør vurderes å innføre en mekanisme som motvirker en slik utvikling, som da selvsagt må gå begge veier: Dersom sektoren blir mindre, må grunnbevilgningsnivået senkes tilsvarende.
- Forskningsrådet mener det bør vurderes om en økning av grunnbevilgningen sammen med en mer målrettet bruk av den, vil styrke instituttene evne til å utvikle seg innenfor framvoksende næringer, være framoverlent, nyskapende og i større grad ta risiko, samtidig som bidragene vil være godt forankret i solid og kvalitetssikret vitenskapelig praksis. En sterkere orientering mot framvoksende næringer, ny teknologi og kunnskap, vil også kunne styrke instituttene oppdragsmarkeder framover.

Forskningsrådet takker for muligheten til å gi innspill, og stiller seg til disposisjon for å svare nærmere på eventuelle spørsmål, utdypning og videre dialog om gjennomgangen av instituttsektoren.

Sak S 16/26

Forskningsrådets totalportefølje

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Jesper W. Simonsen		1. Forskningsrådets totalportefølje

Fra
Administrerende direktør
Mari Sundli Tveit

DRØFTINGSSAK

Forslag til vedtak

Styret mener gode analyser av Forskningsrådets samlede portefølje i lys av målene for innsatsen og utfordringene for samfunnet og forskningen, er viktig for å gi gode råd og videreutvikle porteføljen. Styret ber administrasjonen videreutvikle analysen i tråd med de synspunkter som kom fram i møtet.

Styret ber administrasjonen legge de innspill og kommentarer som kom frem i møtet til grunn for det videre arbeidet med revidering av Forskningsrådets strategi, investeringsplaner for 2027-2029 og budsjettforslag for 2028.

Kort bakgrunn

Forskningsrådet skal gjennom porteføljestyring utvikle sin totale prosjektportefølje strategisk og helhetlig for samlet sett å oppnå målene som regjeringen har satt for Forskningsrådet (MRS), bidra til mål og prioriteringer i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (LTP) og realisere prioriteringene Forskningsrådets strategi. Strategien er Forskningsrådets primære styringsredskap for å nå målene.

Der årsrapporten rapporterer på regjeringens mål for Forskningsrådet og der porteføljestyrene rapportere om den enkelte portefølje, gir denne analysen en fremstilling av noen sentrale utviklingstrekk i totalporteføljen med utgangspunkt i andre dimensjoner av strategien. Analysen er ikke ment å dekke alle aspekter ved Forskningsrådets aktiviteter, men gir en fremstilling av noen sentrale utviklingstrekk i Forskningsrådets totalportefølje på tvers av porteføljestyrenes ansvarsområder, og kan tjene som bakgrunn for diskusjoner om budsjettforslag, budsjettfordeling og fremtidig strategi. Analysen må ses i sammenheng med porteføljestyrenes rapportering.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Saken fremmes som et kunnskapsgrunnlag for styrets diskusjon om Forskningsrådets strategi, budsjettforslaget for 2028 og for at styret skal kunne gi signaler om prioriteringer i investeringsplanene for 2027-2029. Med bakgrunn i analysen har vi valgt å se nærmere på fire temaer:

- Samspill mellom nasjonale og internasjonale investeringer
- Innsatsen rettet mot offentlig sektor
- Innsatsen rettet mot næringslivet
- Vitenskapelig kvalitet

Temaene er valgt dels fordi det er områder der vi står overfor viktige forsknings- og innovasjonspolitiske prioriteringsdiskusjoner og dels fordi de representerer en stor del av Forskningsrådets totale aktivitet, og at det derfor er viktig å diskutere videreutviklingen av dem.

Styret inviteres til å drøfte hvilke konsekvenser utviklingen innenfor disse temaene har for fremtidig budsjettforslag og for strategien. Styret inviteres også til å komme med

forslag til temaer det kan være ønskelig å analysere i større dybde, i form av egne seminarer, drøftingsnotater eller i senere versjoner av totalporteføljeanalysen.

Hovedpunkter

Forskningsrådets tildelinger utgjorde i 2023 om lag 25 prosent av de offentlige midlene til FoU. Det meste av de øvrige midlene tildeles i form av grunnbevilgninger til universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter utenfor basisfinansieringsordningen og helseforetak, samt fra EU og andre konkurransearenaer. Bruken av midlene som går direkte til institusjonene er opp til deres beslutninger, men det er en realitet at en stor del av midlene er bundet opp i faste utgifter til lønn og drift. Forskningsrådets midler gir muligheter for å gjøre prioriteringer langs ulike dimensjoner og å bidra til å utvikle forskningssystemet. Analyse av Forskningsrådets totalportefølje er derfor viktig for å ha en kunnskapsbasert oppfatning av om utviklingen følger intensjonene.

Totale FoU-utgifter i Norge hadde realvekst i årene 2014-2019, og en flatere utvikling på 2020-tallet. Offentlige kilder til FoU hadde en realvekst i perioden 2014-2019, men har etter det ligget stabilt før en betydelig realnedgang i 2023. Denne nedgangen vises i alle FoU-sektorer. Politiske signaler peker i retning av at man ikke kan forvente vesentlig vekst de nærmeste årene.

Forskningsrådets tildelinger til FoU økte fram til 2021, men har deretter gått ned. Overgangen til bruttobudsjettering og et nedkortet regnskapsår gjør at tallene for 2024 ikke er direkte sammenlignbare med tidligere år, mens tallene for 2025 er mer i overensstemmelse med tidligere år. Tallgrunnlaget vil bli sikrere etter hvert som det blir flere år med bruttobudsjett, men vi mener likevel at det foreliggende tallmaterialet gir grunn for å gjøre noen vurderinger.

Samspill mellom nasjonale og internasjonale investeringer

Strategiens prioritering: *Vi styrker vårt arbeid med internasjonalisering av forskning ved å bidra til et godt samspill mellom det nasjonale og internasjonale forskningssystemet.*

EUs rammeprogram er Norges fremste kilde til finansiering av internasjonalt samarbeid. Det er også andre kilder til internasjonal finansiering, men i og med at rammeprogrammet har en såpass dominerende rolle legger vi vekten på det.

Det har vært en betydelig økning i norsk returandel i Horisont Europa. Per oktober 2025 har Norge en returandel på 3,08 prosent i Horisont Europa, samt en suksessrate på 21,0 prosent for innsendte søknader. Norsk returandel i ERC i Horisont Europa var i oktober 2025 på 2,5 prosent, mot 2,1 prosent i desember 2022. I de store delprogrammene, som Klynge 5 (Klima, energi og mobilitet) og Klynge 6 (Mat, bioøkonomi, naturressurser, landbruk og miljø), holder de norske returandelene seg fortsatt på samme høye nivå. Til tross for at norske forskere gjør det godt i Horisont Europa, har den samlede norske returandelen falt noe – fra 3,31 prosent i oktober 2024 til 3,08 prosent i oktober 2025.

Når et nytt rammeprogram nå planlegges, er det avgjørende å sikre godt samspill mellom europeisk finansiering for forskning og innovasjon og innretning av nasjonale midler. Selv om det er foreslått økninger i budsjettet for neste rammeprogram sammenlignet med nåværende, er det mye som tyder på konkurransen om midlene blir minst like hard som nå.

I forberedelsene til neste rammeprogram og konkurranseevnefondet blir det viktig å forbedre spillet mellom nasjonale, europeiske og internasjonale arenaer for forskningsfinansiering. Det er en ambisjon at alle porteføljestyre og porteføljestyringen skal legge til rette for faglig samspill og for en strategisk innretning av nasjonale midler.

Spørsmål til diskusjon:

- Tilsier utformingen av neste rammeprogram at det er noen områder i norsk forskning som særlig bør løftes for å nå opp i konkurransen, jf. de fire såkalte «politikkvinduene» som prioriteres i konkurranseevnefondet og rammeprogrammet?
- Hvordan kan nasjonale utlysninger medvirke til å komplementere, kvalifisere eller forsterke områder som lyses ut i EUs rammeprogram?
- Bør Norge fokusere på andre arenaer for internasjonalt samarbeid, f.eks i Norden eller andre bi- eller multilaterale samarbeidsarenaer?

Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne – offentlig sektor

Strategiens prioritering: *Vi bidrar til en innovativ offentlig sektor med høyere endringstakt.*

Den andelen av samlet utbetalt støtte fra Forskningsrådets konkurranseutsatte midler der virksomheter i offentlig sektor er prosjektansvarlig, har variert mellom 1,4 % i 2015 og 5,3 % i 2020. Etter 2020 har andelen vist en tydelig nedadgående trend, og var nede i 3 % i 2023. Utenfor Forskningsrådet finnes det mange aktører som finansierer forskning i, med og på offentlig sektor, og det foreligger ikke et samlet kunnskapsgrunnlag om innsatsen. Det er derfor ikke mulig å vurdere Forskningsrådets innsats opp mot totalen.

Flere av departementene med ansvar for offentlige tjenester, bruker en forholdsvis liten andel av totalbudsjettet på forskning, og det er også en relativt lav andel av midlene som kanaliseres gjennom Forskningsrådet. Forskningsrådet utvikler også nye tiltak for og med offentlig sektor, dels sammen med forskningsorganisasjoner, næringsaktører og virkemiddelapparatet, og det er økt bevissthet om potensialene i FoU og i samarbeid med næringslivet og forskningsinstitusjonene hos offentlige aktører. Men offentlig sektors andel av Forskningsrådets samlede tildelinger er likevel lav, til tross for et stort behov for omstilling og nye løsninger. Gitt utfordringsbildet, blant annet demografiske endringer, er det mye som tyder på behov for en økt og koordinert innsats og gode virkemidler.

Spørsmål til diskusjon:

- Hvordan kan Forskningsrådets innsats spille bedre sammen med øvrige satsinger og med samarbeidspartnere?
- Hvordan kan man få flere midler til forskning og innovasjon i offentlig sektor, og hvordan bør disse innrettes?

Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne – næringslivet

Strategiens målformulering: *Forskningsrådet bidrar til økt verdiskaping gjennom å øke forsknings- og utviklingskapasiteten i næringsliv og offentlig sektor.*

Etter en lang periode der næringslivet har økt sine FoU-utgifter, så vi i 2024 et trendbrudd med realnedgang. Det er usikkert om dette skyldes strategiske endringer i viktige næringer som IT-tjenester eller tekniske konsulenter (som er næringene med høyest FoU-utgifter), eller om det er en bredere utvikling på tvers av hele næringslivet¹. Det er verdt å følge denne utviklingen nøye fremover og vurdere hvilke tiltak og råd Forskningsrådet kan utvikle for å unngå videre nedgang.

De siste årene har forskning for utvikling og anvendelse av kunstig intelligens vokst kraftig. Utviklingen innen kunstig intelligens og kvanteteknologi viser at nye teknologi-

¹ Det er foreløpig ikke publisert statistikk for 2024 per næring.

områder ofte vokser frem «bottom-up», og det er mange teknologiområder som er under rask utvikling. En bred løpende portefølje kan være grunnlag for senere fokuserte satsinger siden det da vil finnes eksisterende fagmiljøer og samarbeidsrelasjoner som det kan bygges videre på.

Samtidig er det slik at offentlige kilder (inkludert Forskningsrådet, SkatteFUNN og EU) i 2023² finansierte om lag 9,5 prosent av forskning og utvikling i næringslivet og andelen er fallende. Med relativt begrensede midler er det derfor viktig å identifisere hvor Forskningsrådet kan gjøre en forskjell.

Spørsmål til diskusjon:

- Hva er en god balanse mellom bredde og fokuserte satsinger, f.eks. slik man har for KI og kvante-teknologi?
- Hvordan kan man eventuelt identifisere behov for nye fokuserte satsinger?
- Hvordan kan man skape bedre koblinger mellom gode forskningsmiljøer og næringslivet?

Vitenskapelig kvalitet

Strategiens målformulering: *Forskningsrådet bidrar til flere verdensledende fagmiljøer.*

Forskningsrådets viktigste mekanisme for å stimulere til vitenskapelig kvalitet i bredden er konkurranser der det tildeles forskningsmidler til prosjekter basert på fagfellers vurdering av vitenskapelig kvalitet i søknadene. En nylig publisert rapport fra NIFU på oppdrag fra Forskningsrådet³ viser at det er en positiv statistisk signifikant sammenheng mellom høy karakter (7) på kvalitetskriteriet i søknadsvurderingen og både siteringsindeks og andel blant topp 10 % mest siterte publikasjoner (sammenlignet med karakter 6 og lavere). Dette peker i retning av at søknadsbehandlingen fungerer og at man lykkes i å identifisere prosjekter med høy kvalitet og synlighet i forskersamfunnet.

Formidling av forskning gjennom vitenskapelig publisering sier noe om både produktiviteten og gjennomslagskraften til forskningsmiljøene. Antall publikasjoner gir et bilde av omfanget av den vitenskapelige produksjonen, mens siteringer forteller hvor stor innflytelse forskningen har på andre forskningsmiljøer. Siteringer i policydokumenter og patenter kan dessuten indikere om forskningen er relevant for politikkutforming og næringslivet.

Vitenskapelige artikler med norske forfattere og medforfattere holder et jevnt høyt siteringsnivå, og i perioden 2020–2024 hadde artikler med norske forfattere en gjennomsnittlig normalisert siteringsindeks på 1,35, der 1 er verdensgjennomsnittet. Også i Forskningsrådets portefølje lå den normaliserte siteringsindeksen på 1,35 i denne perioden, men det har de siste årene vært en nedgang i siteringsindeksen både nasjonalt og for forskningsrådsfinansierte prosjekter. Forskningsrådets portefølje har et relativt stort innslag av teknologi, et fagområde som nasjonalt har lav siteringsindeks. At Forskningsrådets totalportefølje holder samme nivå som det nasjonale vurderes derfor som et godt resultat.

Siteringsindeksen varierer mellom fagområdene. Medisin og helsefag og samfunnsvitenskap har høyest siteringsindeks i Forskningsrådets portefølje, på henholdsvis 1,63 og 1,29, hvor begge har hatt noe nedgang i perioden. Samfunnsvitenskap lå høyest og har falt mest. Ingeniørfag og teknologi ligger på kun 0,96 i 2024, dvs. litt under verdensgjennomsnittet.

² Sist tilgjengelige år.

³ Sammenheng mellom prosjektegenskaper og resultater for Forskningsrådets tildelinger - Norwegian Research Information Repository

Av verdens 39 største forskningsnasjoner, har Norge den 10. høyeste siteringsindeksen. Norges forskningspublikasjoner er dermed relativt høyt siterte. Singapore, Nederland, Sveits og Storbritannia er de landene som i denne perioden oppnådde størst vitenskapelig innflytelse målt etter antall siteringer per artikkel, men vi merker oss at danske og svenske publikasjoner er rangert som henholdsvis femte og syvende mest sitert.

Den norske returandelen i det europeiske forskningsrådet ERC er lavere enn den totale norske returandelen i Horisont Europa, og lavere enn våre naboland, som er henholdsvis 4,4% for Sverige og 3,4% for Danmark.

Det er vanskelig å vite om man skal være bekymret over utviklingen. I og med at siteringer måles relativt til den globale totalen og dermed er et nullsumspill, vil endringer i globale forskningssystemet med nødvendighet medføre endringer. Den store veksten i det kinesiske forskningssystemet påvirker alle andre land. Samtidig observerer vi i andre data at de andre nordiske landene har større gjennomslag i form av siteringer enn Norge og større gjennomslag i ERC.

Spørsmål til diskusjon:

- Hva er en god balanse mellom å heve kvaliteten i bredden og å heve noen til å bli verdensledende miljøer?
- Er det behov for i større grad å konsentrere ressursene, f.eks gjennom senterordningene?

Videreutvikling av porteføljeanalysen

Dette er første gang Forskningsrådet utarbeider en analyse av Forskningsrådets totale portefølje. I senere versjoner vil vi i større grad se årsrapporten, rapporten fra porteføljestyrene og denne analysen i sammenheng. I det videre arbeidet med å utvikle porteføljeanalysen ber vi styret om innspill til områder som bør videreutvikles eller løftes frem senere.

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang

Administrasjonen vil legge styrets kommentarer til grunn i arbeidet med revidering av Forskningsrådets strategi, investeringsplaner for 2027-2029 og budsjettforslag for 2028.

Forskningsrådets totalportefølje

1. Om analysen

Forskningsrådet skal gjennom porteføljestyring utvikle sin totale prosjektportefølje strategisk og helhetlig for samlet sett å oppnå [målene som regjeringen har satt for Forskningsrådet](#) (MRS), bidra til mål og prioriteringer i [Langtidsplan for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#) og realisere Forskningsrådets [strategi](#).

Denne analysen gir en fremstilling av noen sentrale utviklingstrekk i totalporteføljen¹, og kan tjene som bakgrunn for diskusjoner om strategi og budsjettprioriteringer. Analysen er ikke ment å dekke alle aspekter ved Forskningsrådets virksomhet.

Analysen omfatter alle aktive prosjekter finansiert av Forskningsrådet. I noen sammenhenger er også EU-prosjekter med norsk deltakelse inkludert. Analysen baserer seg på data fra de siste ti årene (til og med 2025 der data er tilgjengelig), og viser utvikling over tid. Forskningsrådets data er strukturert etter LTPs mål og prioriteringer, men Forskningsrådets strategi er tett koblet til LTP og bygger opp under denne.

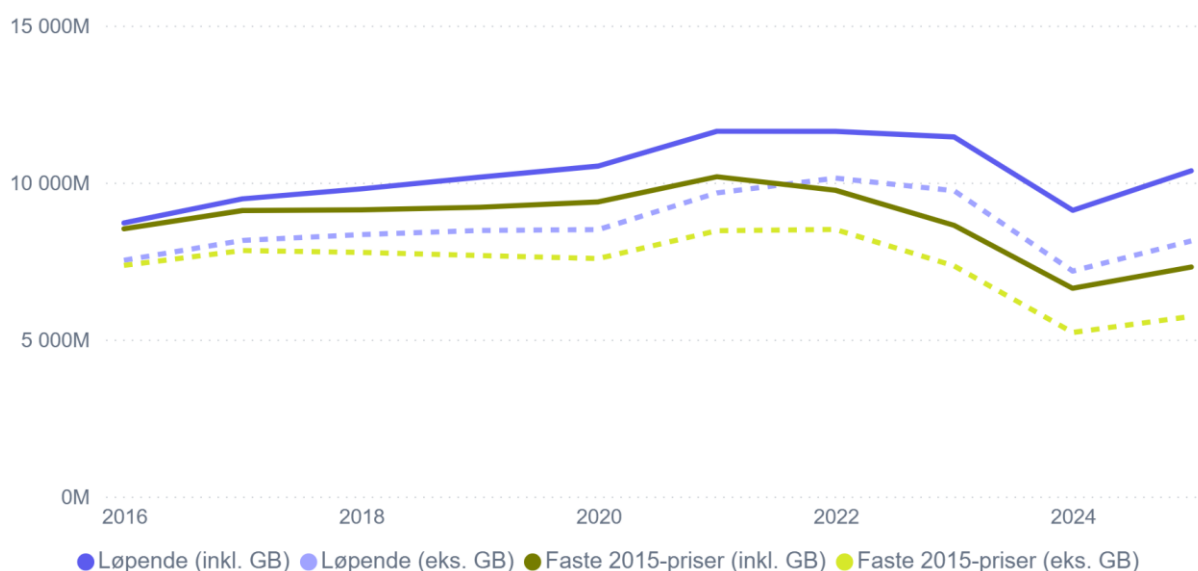
Grunnbevilgninger til forskningsinstituttene anses ikke som konkurranseutsatte midler, og er derfor i hovedsak ikke med her. I den grad data er tilgjengelig, er tall fra SkatteFUNN inkludert.

2. Status og utvikling av porteføljen

2.1. Omfang og finansiering

Forskningsrådets totalportefølje består per 2025 av 4692 prosjekter med en samlet utbetalt støtte i 2025 på om lag 10 milliarder kroner. Dette beløpet inkluderer grunnbevilgninger til instituttsektoren. Tallene for 2024 viser en nedgang som skyldes at overgang fra nettobudsjettering til bruttobudsjettering ga et vesentlige kortere regnskapsår i 2024.

Figur 1 Forskningsrådets totalportefølje i løpende og faste priser 2016-2025. Utbetalt beløp med og uten grunnbevilgninger (GB) i løpende og faste 2015-priser.

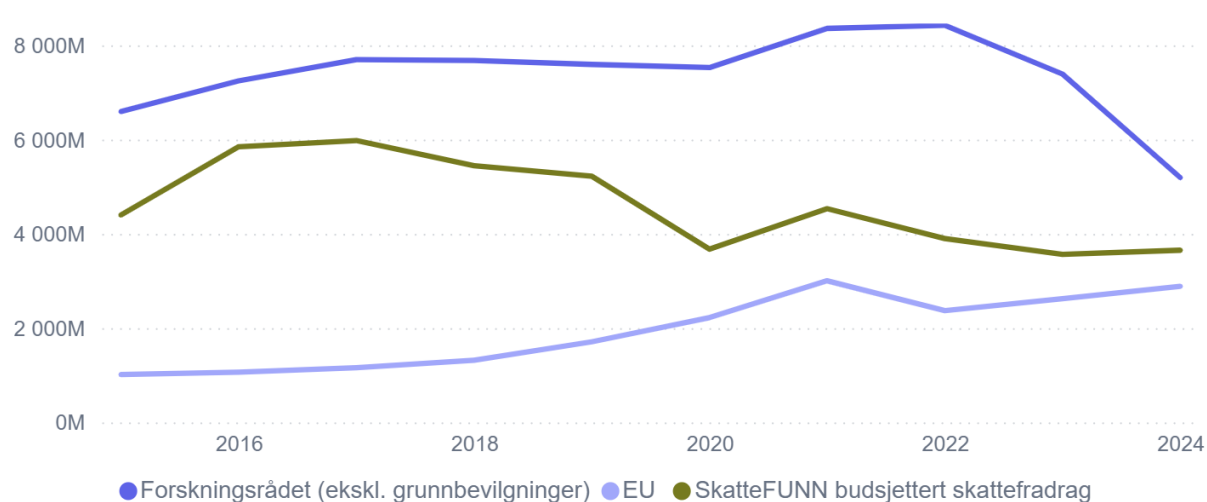

Kilde: Forskningsrådets datavarehus

¹ Med totalporteføljen mener vi porteføljen av prosjekter som er finansiert av Forskningsrådets tilskuddsbudsjett.

Figur 1 viser økte utbetalinger i 2021 som et resultat av tiltakspakker rettet mot næringslivet under pandemien. Fra 2022 ser vi en realnedgang i utbetalingene. Denne var delvis et resultat av tiltakene Forskningsrådets interimsstyre gjorde i 2022 for å forbedre likviditeten i Forskningsrådet.

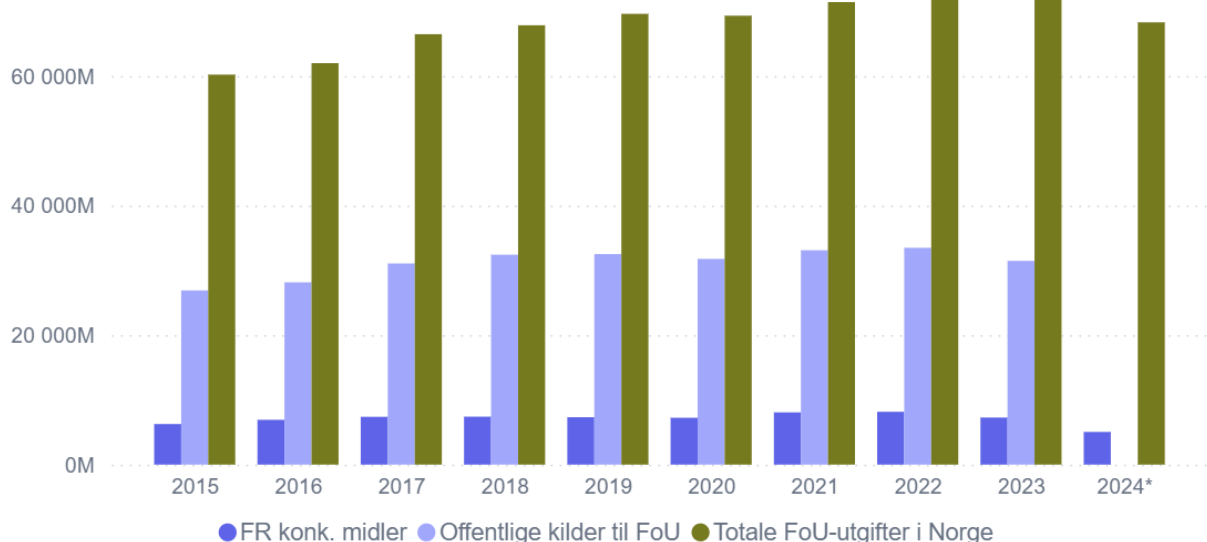
Figur 2 Utbetalt beløp fra Forskningsrådet (uten grunnbevilgninger) og EU, samt budsjettert skattefradrag fra SkatteFUNN i faste 2015-kroner. 2015–2024.

Kilde: Forskningsrådets datavarehus og SSB (SkatteFUNN)

Figur 2 viser samme bilde for Forskningsrådet som figur 1. I tillegg viser det at utbetalt beløp til norske mottakere fra EUs rammeprogram har vært økende over tid med en topp i 2021. SkatteFUNN-porteføljen hadde vekst fram til 2017, men har hatt en nedadgående trend med en realnedgang i budsjettert skattefradrag på 39 prosent fra 2017 til 2024.

Figur 3 Totale FoU-utgifter, FoU finansiert av offentlige kilder, og Forskningsrådets konkurranseutsatte midler (utbetalt beløp) i faste 2015-priser. 2015–2024.

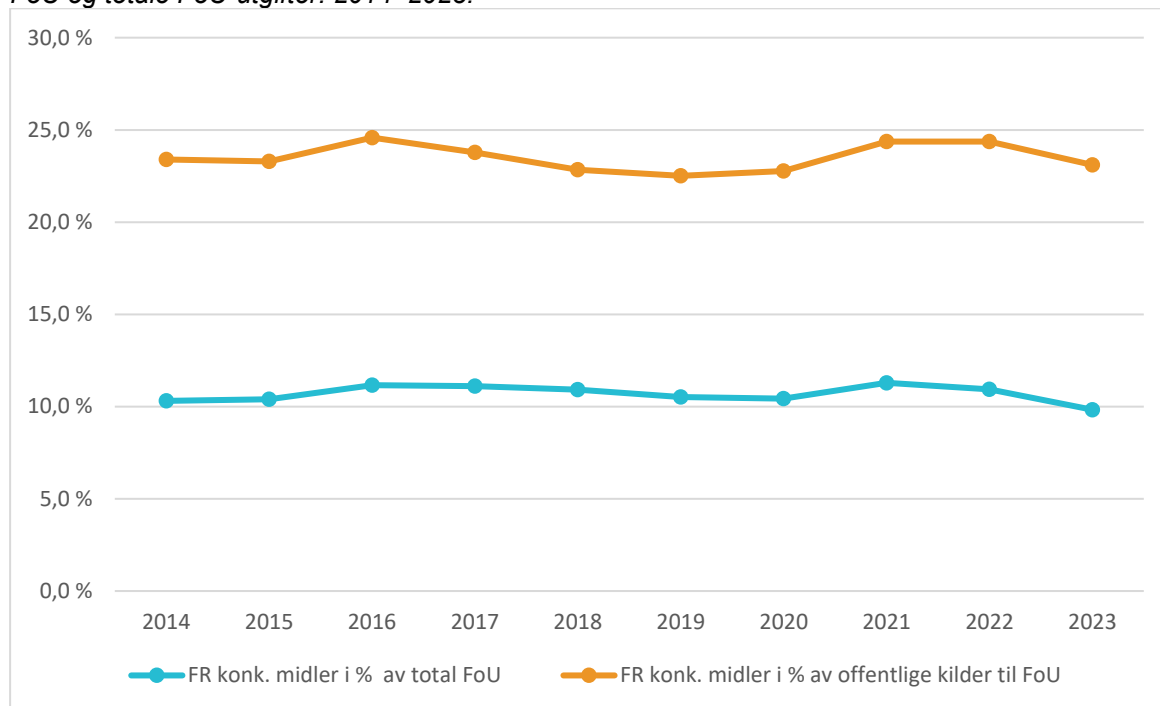

* 2024-tall for totale FoU-utgifter i Norge er foreløpige. Nedgangen fra 2023 til 2024 for Forskningsrådets konkurranseutsatte midler kan skyldes overgangen fra netto- til bruttobudsjettering. Tall for offentlige kilder i 2024 er ikke tilgjengelige ennå.

Kilde: Forskningsrådets datavarehus, Indikatorrapporten og SSB

Figur 3 viser at totale FoU-utgifter i Norge har hatt realvekst i årene 2015-2019, og en flatere utvikling på 2020-tallet før en nedgang i 2024. Offentlige kilder til FoU hadde en realvekst i perioden 2015-2019, men har etter det ligget stabilt før en betydelig realnedgang i 2023. Denne nedgangen vises i alle FoU-sektorer. Veksten i totale FoU-utgifter i Norge i 2023 skyldes at privat finansiering har gått opp, samt en økning i utenlandske kilder deriblant EU-finansiering. Forskningsrådets konkurranseutsatte midler har hatt en realvekst fram til 2022, men fra 2022 til 2023 er det en realnedgang i disse på 11 prosent.

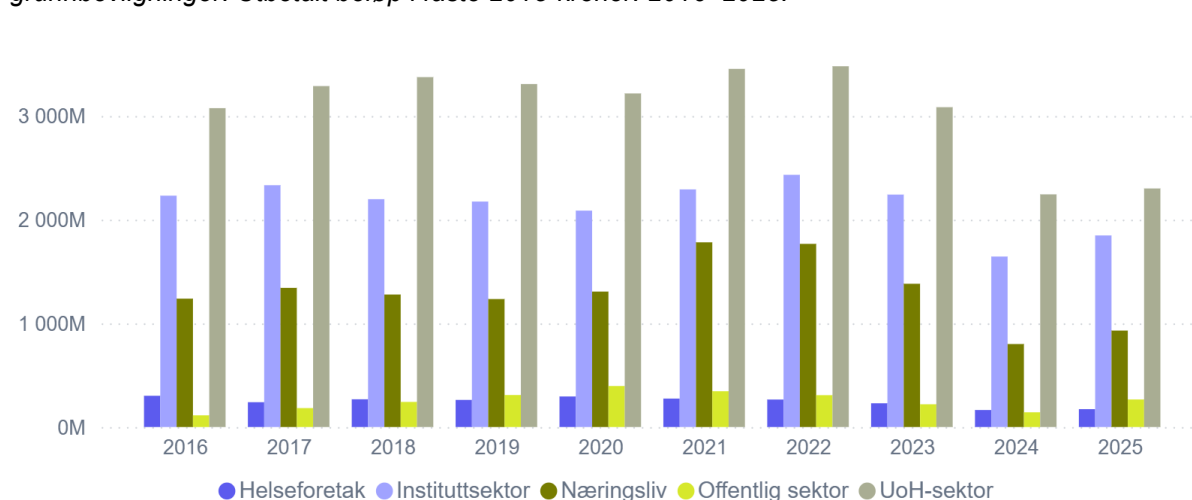
Figur 4 Forskningsrådets konkurranseutsatte midler (utbetalt beløp) som andel av offentlig finansiert FoU og totale FoU-utgifter. 2014–2023.

Kilde: Forskningsrådets datavarehus og Indikatorrapporten

Figur 4 viser at Forskningsrådets konkurranseutsatte midler som andel av den offentlige FoU-finansieringen ligger på rundt 23-25 prosent, og er relativt stabilt over tid. Av totale FoU-utgifter står Forskningsrådets konkurranseutsatte midler for ca. 10 prosent.

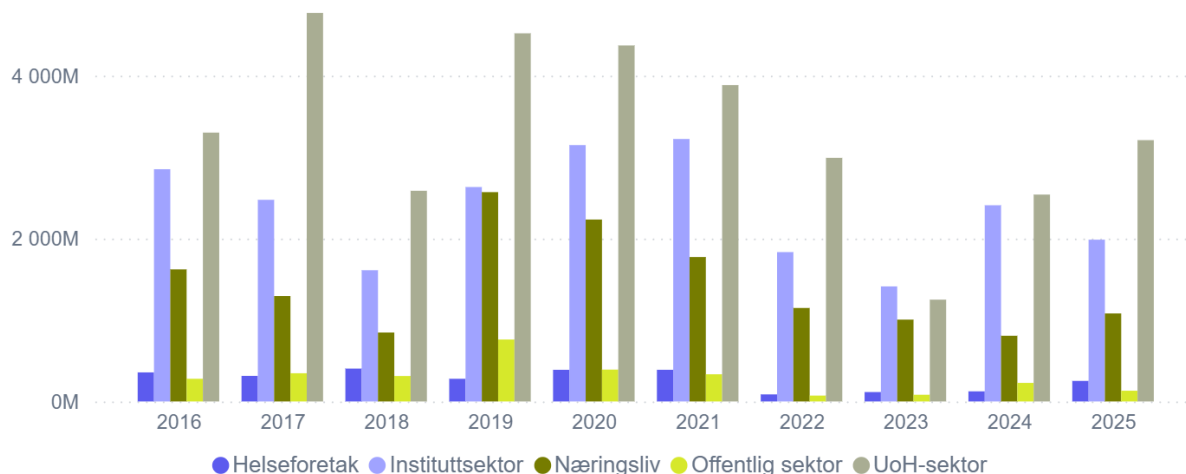
Figur 5 Forskningsrådets totalportefølje fordelt på prosjektansvarliges FoU-sektor, uten grunnbevilgninger. Utbetalt beløp i faste 2015-kroner. 2016–2025.

Kilde: Forskningsrådets datavarehus

Figur 5 viser fordeling av totalporteføljen (i faste priser) fordelt på hvilken FoU-sektor den prosjektansvarlige organisasjon tilhører. Siden 2022 har samtlige sektorer hatt en trend med realnedgang, bortsett fra offentlig sektor. Midler til offentlig sektor som prosjektansvarlig viste en betydelig realvekst fra 2015 til 2020, etterfulgt av en realnedgang, mens det er en økning i 2025. Realnedgangen skyldes både nedgang i midler til innovasjonsprosjekter i offentlig sektor (fra 2022) og utbetalinger til forskningsinfrastruktur (fra 2020). Det forskes mye på og med offentlig sektor, men innsatsen der offentlig sektor er prosjektansvarlig er lav.

Figur 6 Tildelt beløp fordelt på år for vedtak. 2016–2025. Faste 2015-priser, ekskludert grunnbevilgninger.

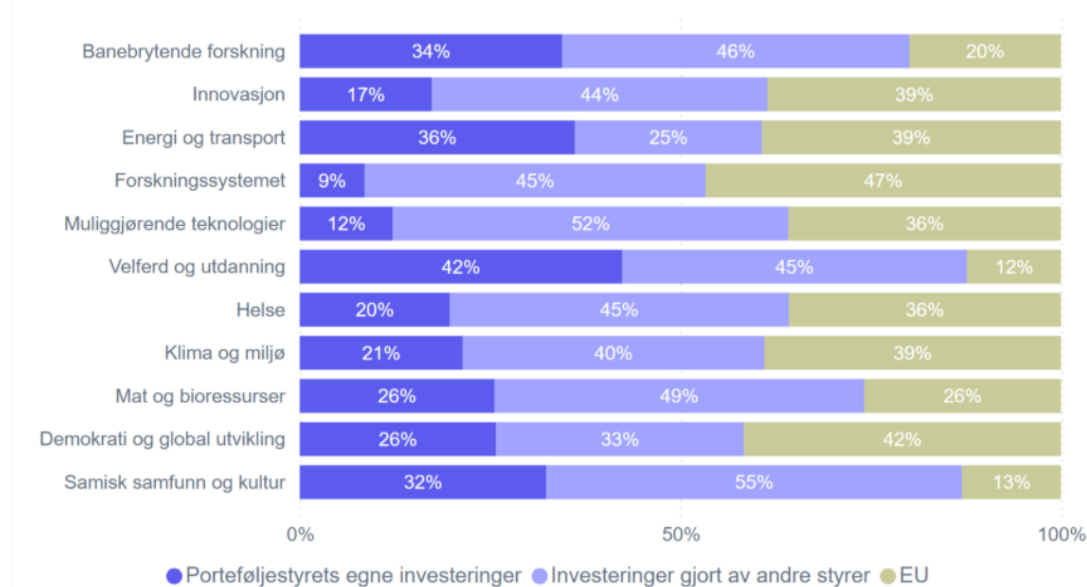
Kilde: Forskningsrådets datavarehus

Figur 6 viser tildelt beløp knyttet til året tildelingen ble vedtatt, i faste 2015-priser. De samlede tildelingene var høyest i 2019, og gikk gradvis nedover fram til et markant fall i 2022. 2023 var året med minst tildelinger, mens 2024 og 2025 hadde noe øking. Nivået er i 2025 fortsatt lavere enn i begynnelsen av tiårsperioden.

Forskningsrådets porteføljestyrer

Forskningsrådets investeringsvirksomhet ble fra 1. januar 2024 strukturert i 11 samordnede porteføljer med hvert sitt porteføljestyre. Fra 2026 er det etablert et nytt porteføljestyre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap. Foreløpig har vi ikke data for denne porteføljen. Figur 7 viser hvordan andelen av utbetalt støtte i 2024 pr. portefølje fordeler seg på de enkelte porteføljestyrenes egne investeringer, investeringer gjort av andre porteføljestyrer og støtte utbetalt til norske deltakere i prosjekter i EUs rammeprogram innenfor porteføljestyrets ansvarsområde. Det er betydelig overlap mellom porteføljene, dvs. at samme prosjekt kan inngå i flere porteføljer, og de samme pengene kan telles flere ganger. Forskjellene i andelen fra porteføljestyrenes egne investeringer synliggjør hvor mye midler som stilles til disposisjon fra departementene innenfor de ulike ansvarsområdene styrene har.

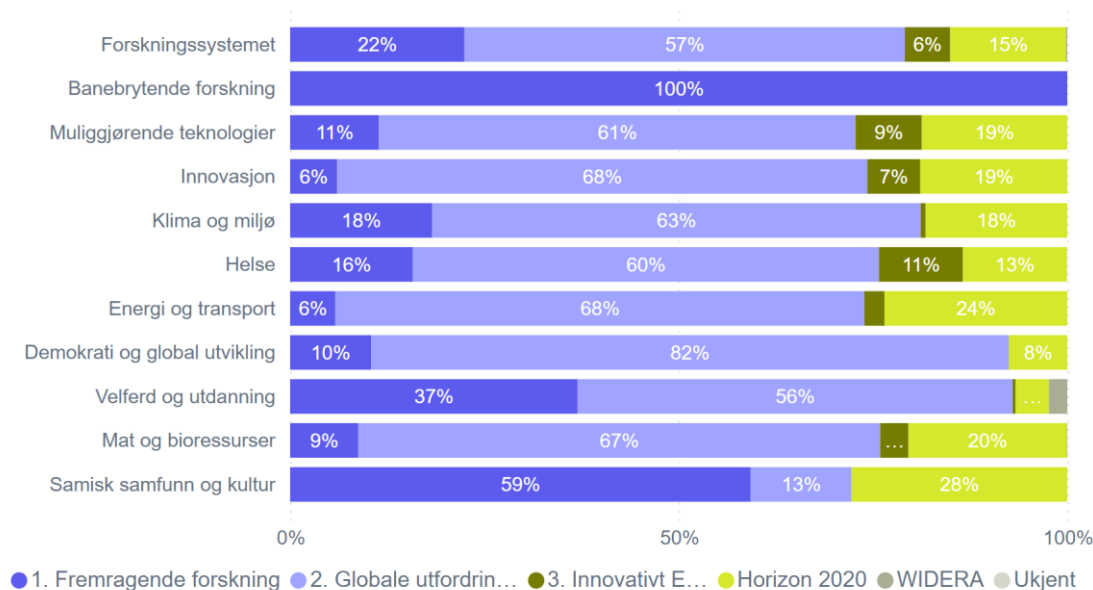
Figur 7 Andel av utbetalt støtte fra Forskningsrådet og EU fordelt på Forskningsrådets porteføljer, ekskludert grunnbevilgninger. 2024.

Kilde: Forskningsrådets datavarehus

Porteføljestyret har et rådgivningsansvar for hele porteføljen, mens deres handlingsrom og prioriteringer er knyttet til egne investeringer. Utbetalinger fra de ulike porteføljestyrenes egne investeringer varierte i 2024 fra 13 mill. kr (Samisk samfunn og kultur) til 1238 mill. kr (Banebrytende forskning). På grunn av nedgangen i Forskningsrådets utbetalinger i 2024, som tidligere beskrevet, er andelen som EU-innsatsen utgjør av de ulike porteføljene betydelig høyere i 2024. Innenfor Energi og transport var EU-innsatsen like stor som porteføljestyrets egne investeringer i 2024, mens de egne investeringene var 58 prosent høyere enn EU-innsatsen i 2023. Et annet eksempel er Helse der EU-innsatsen i 2024 var over 80 prosent høyere enn porteføljestyrets egne investeringer, mot ganske likt i 2023.

Figur 8 Utbetalinger fra EU per pilar i Horisont Europa fordelt på porteføljestyrene. Periodisert beløp for 2024 (hver tildeling er fordelt likt på alle sine aktive år). En del av tildelingene er knyttet til pilarene i Horizon 2020, og slått sammen.

Kilde:

Forskningsrådets datavarehus

Figur 8 viser hvordan investeringer fra EU per pilar fordeler seg på porteføljestyrene. Dette gjenspeiler godt porteføljestyrenes ansvar og innretning og størrelse, f.eks. porteføljen for banebrytende forskning med 100% på fremragende forskning.

Planlagte utlysninger for 2026

Nedenfor vises to figurer/tabeller som illustrerer de planlagte utlysningene fordelt på ulike primær-målgrupper, altså hvem som kan søke på utlysningene. Figur 9 inkluderer samtlige utlysninger fra Forskningsrådet for 2026. Vær oppmerksom på at en utlysning kan være relevant for flere målgrupper samtidig, og derfor kan ikke beløpene summeres. Dette innebærer at midlene oppført under for eksempel næringslivet ikke nødvendigvis kun er tilgjengelige for næringslivet, men også for andre målgrupper, slik som forskningsorganisasjoner eller offentlig sektor. Et eksempel på dette er EU-partnerskapsutlysninger, hvor både forskningsorganisasjoner og næringslivet er i målgruppen.

Det planlegges utlysninger for om lag 8,9 milliarder kroner der forskningsorganisasjoner er målgruppen. Dette omfatter i hovedsak forskerprosjekter og samarbeidsprosjekter, men også senterutlysninger som f.eks. forskningssentre for miljøvennlig energi. I tillegg planlegges det utlysninger rettet mot omstilling i næringslivet, inkludert innovasjonsprosjekter, kommersialiseringsprosjekter og lignende tiltak. En mindre andel av utlysningene har offentlig sektor som primære målgruppe. Det er viktig å understreke at forskning på og med offentlig sektor også kan initieres og ledes av forskningsorganisasjoner eller aktører fra næringslivet. Figuren viser også hvordan porteføljestyrene samarbeider om å møte store samfunnsutfordringer gjennom fellesutlysninger, slik som initiativet Samarbeid for grønn og rettferdig omstilling og andre bred utlysninger. Midler til internasjonale utlysninger (f.eks. EU-partnerskap og -nettverk, NordForsk) varierer noe mellom ulike temaområder, og avhenger av innretning og midlene porteføljestyrene har til disposisjon.

Figur 9 Midler satt av til utlysninger samt til internasjonale utlysninger og fellesutlysninger i 2026 fordelt på målgrupper i 1000 kr. En utlysning kan ha flere målgrupper.

Målgruppe	Totalbeløp inkl. internasjonale utlysninger og utlysninger med andre porteføljestyrer	Internasjonale utlysninger	Utlsninger med andre porteføljestyrer
Forskningsorganisasjoner	8 889,8	692,6	1 786,3
Næringsliv	2 704,0	321,0	397,7
Offentlig sektor	652,4	20,0	339,6
Uavklart	59,4	15,0	0,0

Kilde: Porteføljestyrenes investeringsplaner

Figur 10 viser hvordan målrettede utlysninger for forskningsorganisasjoner, næringsliv og offentlig sektor, og hvor det kun er en målgruppe som kan søke. For næringslivet omfatter dette utlysninger for 1,6 milliarder kroner til innovasjonsprosjekter, doktorgradsstipend i næringslivet og næringsrettet satsing på kvanteteknologi for 2026, og 100 mill. kr til internasjonale utlysninger (Eurostars). Tabellen inkluderer ikke utlysninger som Grønn plattform, arrangementsstøtte og andre utlysninger der flere målgrupper kan delta.

Figur 10 Midler som er satt av til utlysninger i 2026, der kun én målgruppe kan søke. Internasjonale utlysninger er ikke inkludert i totalbeløpet.

Målgruppe	Totalbeløp ekskl. internasjonale utlysninger	Internasjonale utlysninger
Forskningsorganisasjoner	7 318,9	481,6
Næringsliv	1 643,4	100,0
Offentlig sektor	276,1	0,0
Uavklart	59,4	15,0

Kilde: Porteføljestyrenes investeringsplaner

Porteføljestyre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap har ikke laget en investeringsplan ennå og inngår derfor ikke i tabellene over, men styret har vedtatt å lyse ut 495 mill. kroner i 2026 til forskningsstyrte prosjekter for et mer datadrevet forsvar, forskningssentre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap og doktorgradsprosjekter i bedrifter og offentlig sektor samt til arrangement og støtteaktiviteter.

3. Oppfølging av strategiske prioriteringer

3.1. Høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning

Forskningsrådets viktigste mekanisme for å stimulere til vitenskapelig kvalitet er konkurranser der det tildeles forskningsmidler til de prosjektene som har høyest kvalitet basert på fagfellellevurderinger av søknadene. Forskningsrådet har de siste tre årene gjennomført fagevalueringer av 1) naturvitenskap, 2) matematikk, IKT og teknologi, 3) biovitenskap og 4) medisin og helsefag. Forskningsrådet følger nå opp evalueringene gjennom ulike typer tiltak.

Søknadsvolum og -kvalitet

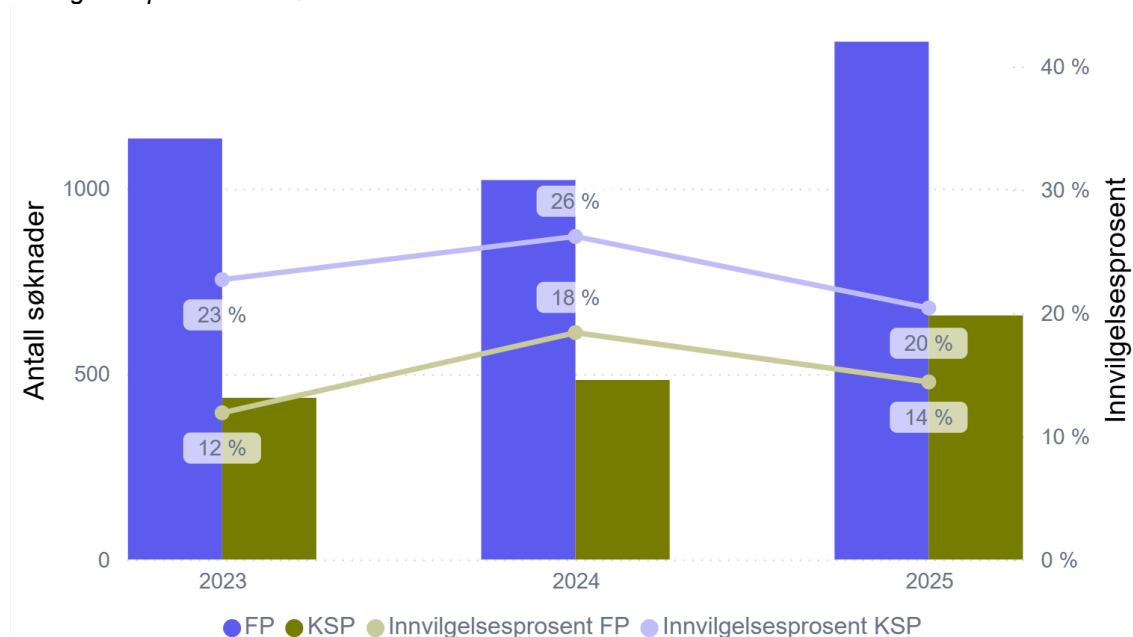
Forskningsrådets søknadstyper har ulike formål og målgrupper. Bruken av søknadstyper varierer mellom porteføljestyrene og avhenger av innretningen av porteføljene. Enkelte porteføljestyrer, som Banebrytende forskning, Velferd og utdanning samt Demokrati og global utvikling, prioriterer hovedsakelig Forskerprosjekter (FP). Andre, som Innovasjon, har stor bruk av Innovasjonsprosjekter. De fleste porteføljene kjennetegnes av en sammensatt portefølje med flere ulike søknadstyper.

Forskerprosjekter og Kompetanse- og samarbeidsprosjekter (KSP) utgjør hovedmengden av forskerstyrte prosjekter. Antall søknader innenfor disse søknadstypene samlet sett, økte med 36 prosent fra 2024 til 2025. Fra 2022 gikk antallet søknader ned fordi Forskningsrådets

likviditetsutfordringer førte til færre utlysninger å søke på. Søknadsmengden har fortsatt på et lavere nivå enn 2022, noe som bl.a. kan ha en sammenheng med omleggingen av FRIPRO til å ha løpende søknadsbehandling og karantenebestemmelser. Innvilgelsesprosent av FP-søknader har økt fra 12 prosent i 2023 til 14 prosent i 2025. For KSP nådde innvilgelsesprosenten en topp på 26 prosent i 2024, men gikk ned til 20 prosent i 2025. Det er fortsatt over 300 søknader fra 2025 hvor vedtak enda ikke er registrert, og innvilgelsesprosenten kan derfor fortsatt øke for 2025.

Det er en viss forskyvning av søknader fra FP til KSP, men søknader til FP utgjør fortsatt cirka to tredelers av søknadene til forskerstyrte prosjekter. Søknadstypene har ulikt formål og bruken av KSP åpner for samarbeidspartnere fra næringsliv og offentlig sektor, noe FP ikke gjør.

Figur 11 Antall søknader for Forskerprosjekt (FP) og Kompetanse- og samarbeidsprosjekt (KSP), med innvilgelsesprosent for søknadene. 2023–2025.

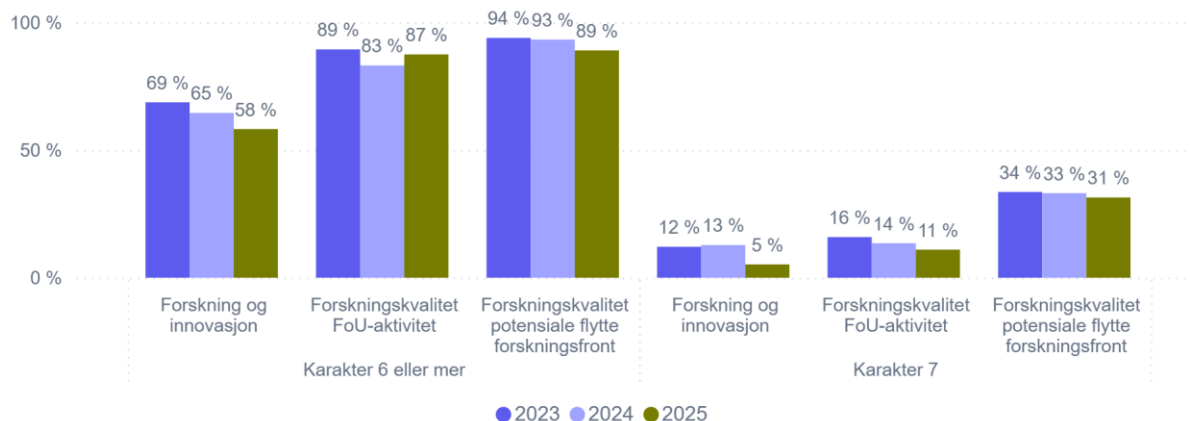

Kilde: Forskningsrådets datavarehus

Alle innvilgede FP-søknader hadde minst karakter 5 (Meget godt) på kriteriene for vitenskapelig kvalitet i årene 2023–2025. For KSP gjaldt det samme for 99 prosent av de innvilgede søknadene. For FP er det en klar tendens at karakterene for potensial for å flytte forskningsfronten² ligger høyere enn kvalitetskarakteren for FoU-aktivitet.

² Forskerprosjekter har to kvalitetskriterier: 1. Forskningskvalitet – potensial for å flytte forskningsfronten, som handler om i hvilken grad prosjektet er ambisiøst, nyskapende og flytter forskningsfronten og 2. Forskningskvalitet – kvalitet i FoU-aktiviteter som handler om kvaliteten på prosjektets FoU-aktiviteter. Kompetanse og samarbeidsprosjekter har ett kvalitetskriterium: Forskningskvalitet som handler om i hvilken grad prosjektet er ambisiøst, nyskapende og flytter forskningsfronten.

Figur 12 Andel innvilgede søknader som har fått karakter 6 eller høyere og andel som har fått karakter 7. 2023–2025.

Kilde: Forskningsrådets datavarehus

Karakterstatistikken må brukes med forbehold, ettersom det mangler karakterer for noen søknader fra 2025. Figur 12 viser at innvilgede søknader gjennomgående har meget høy kvalitet og at det holder seg stabilt i perioden. Innenfor forskerprosjekter er det på begge kvalitetskriteriene rundt 90 prosent av de innvilgede søknadene som har karakter på de to høyeste trinnene. Og innenfor kriteriet *Flytte forskningsfronten* har rundt en tredel av alle innvilgede søknader toppkarakter. Denne andelen er noe lavere for *Kvalitet i FoU-aktiviteter*. Innenfor KSP er andelen av innvilgede søknader som har 6 eller 7 på kvalitetskriteriet noe nedadgående i perioden. Det er ikke opplagt hva årsaken til dette er, men det er verdt å følge utviklingen for å se om det er en varig trend. Den lave andelen innvilgede søknader med karakter 7 på Forskning og innovasjon i 2025 kommer av at kun sju prosjekter fikk denne karakteren det året. Samtlige ble innvilget.

Finansiering fra EU

EUs rammeprogram for forskning og innovasjon er Norges viktigste kilde til finansiering av internasjonalt samarbeid. I 2024 var finansieringen fra EU til norske forskningsmiljøer omkring halvparten av finansieringen norske forskningsmiljøer mottok fra Forskningsrådet det samme året. UoH-sektoren har mottatt den største andelen midler fra Horisont Europa til Norge, med 34 prosent av totalen per oktober 2025. Instituttsektoren følger etter med 31 prosent, mens næringslivet har fått 18 prosent av midlene.

I 2021 ble Horisont 2020 erstattet av Horisont Europa, og perioden har vært preget av betydelige økninger i rammeprogrammenes budsjetter. Det har også vært en betydelig økning i norsk returandel i perioden, dvs. hvor stor andel av de totale utlyste midlene som tilfaller norske aktører. Per oktober 2025 har Norge en returandel på 3,08 prosent i Horisont Europa, samt en suksessrate på 21 prosent, som viser hvor stor andel av søknader med norsk deltakelse som har fått tilslag.

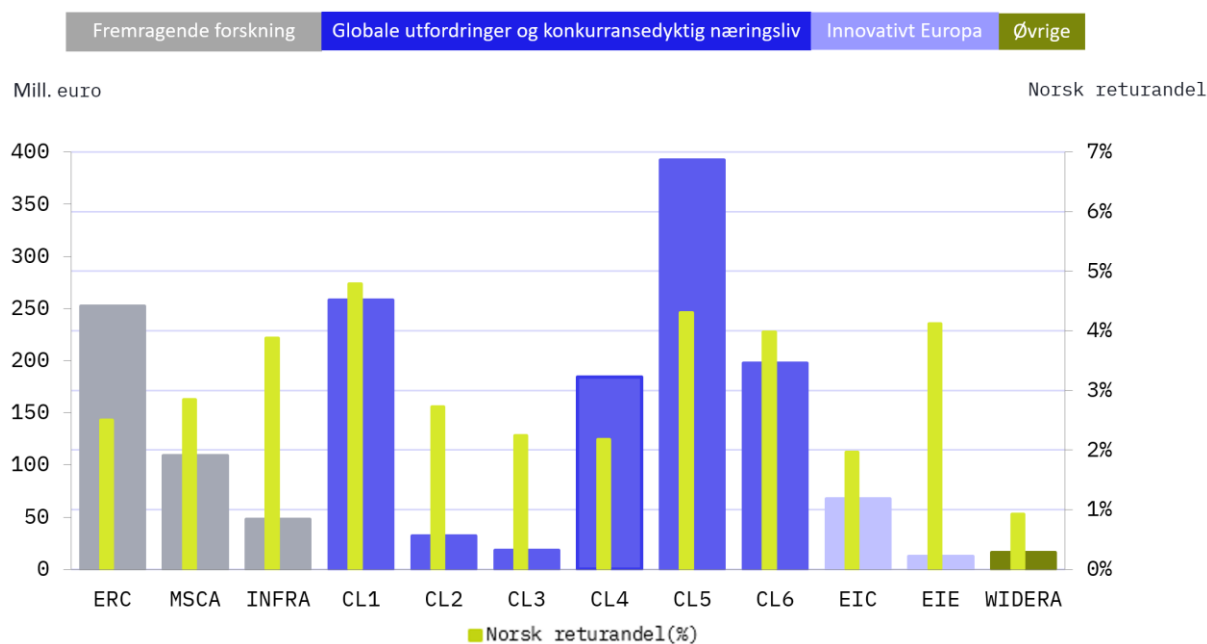
Til tross for at norske forskere gjør det godt i Horisont Europa, har den samlede norske returandelen falt noe – fra 3,31 prosent i oktober 2024 til 3,08 prosent i oktober 2025. Den norske returandelen ligger fortsatt godt over Regjeringens ambisjon om at 2,8 prosent av de konkurranseutsatte midlene skal gå til norske miljøer.

Norsk returandel i ERC (European Research Council) i Horisont Europa var i oktober 2025 på 2,5 prosent, mot 2,1 prosent i desember 2022. Den økte suksessen i ERC over tid skyldes blant annet langsiktig og fokusert arbeid både ved institusjonene og i Forskningsrådet. Samtidig er den norske returandelen i ERC lavere enn den totale norske returandelen i Horisont Europa, og lavere enn våre naboland, som er henholdsvis 4,4% for Sverige og 3,4% for Danmark.

Den totale returandelen har falt for de fleste landene det siste året og hovedårsaken til fallet er sterk økende konkurranse blant annet fra Storbritannia, som ble med i rammeprogrammet igjen fra 2024. Sveits er et annet land med en økende returandel. En annen årsak er at effekten av de store tildelingene til CEPI (Coalition for Epidemic Preparedness Innovations), som Norge har mottatt tidligere, svekkes etter hvert som dataomfanget øker. I tillegg tilhører de fleste nye resultatene ved oppdateringen i oktober ERC. Norge er fortsatt det landet som har hentet inn mest midler per FoU-årsverk blant de 15 landene som har hentet inn mest midler fra Horisont Europa totalt sett.

Fallet i den norske returandelen har vært størst i søyle 1 (Fremragende forskning) siden forrige oppdatering av EUs prosjektdatabase eCorda, selv om de norske returandelene har falt i alle programmene foruten i klynge 5 (Klima, energi og mobilitet) og klynge 6 (Mat, bioøkonomi, naturressurser, landbruk og miljø) samt i klynge 3 (Samfunnssikkerhet). I klynge 5 og 6 holder de norske returandelene fortsatt samme høye nivå på henholdsvis 4,3 og 4,0 prosent. I klynge 3 har returandelen gått litt opp, til 2,2 prosent, i denne siste oppdateringen. I klynge 2 (Kultur, kreativitet og inkluderende samfunn) har den norske returandelen falt noe fra forrige oppdatering, mens suksessraten har svekket seg litt mot snittet. (CL1 = Helse, CL4 = Digitalisering, næringsliv og romvirksomhet)

Figur 13 Retur og returandeler for Norge per delprogram. Aggregerte tall fra 01.01.2021–21.10.2025.

Kilde: Norges forskningsråd basert på eCorda (EU-kommisjonen)

Samspill mellom nasjonale og internasjonale finansieringsordninger

Forskningsrådet har gjennom flere år vært opptatt av det faglige samspillet mellom prosjekter finansiert av EU og forskningsrådsfinansierte prosjekter. Det er en ambisjon at alle porteføljestyrer og porteføljestyring skal legge til rette for faglig samspill og for en strategisk innretning av nasjonale midler. I porteføljestyrene følges dette opp gjennom porteføljeplaner og i arbeidet med investeringsplanene. I porteføljestyrene vil det bl.a. diskuteres om nasjonale utlysninger skal medvirke til å komplementere eller forsterke av områder som lyses ut i EUs rammeprogram, og hvilke partnerskap og andre internasjonale utlysninger porteføljen skal investere i. Eksempelvis viser porteføljeanalysen til Helse at porteføljestyrets finansiering av norsk deltakelse i utlysninger i helserelevante partnerskap bidrar til samspill og synergier mellom nasjonale og internasjonale virkemidler. Porteføljestyring legger i utgangspunktet godt til rette for å se på det faglige samspillet mellom prosjekter finansiert av EU og Forskningsrådsfinansierte prosjekter, for en strategisk innretning av nasjonale midler. Men det gjenstår fortsatt arbeid, for at dette skal fungere fullt ut. Dette krever et godt kunnskapsgrunnlag, og en viss frihet i disponering av midlene. Det jobbes med å tilrettelegge for gode data og analyser som kan ligge til grunn for strategiske beslutninger i porteføljestyrene.

Publiseringer og siteringer fra forskningsrådsfinansierte prosjekter

En nylig publisert rapport fra NIFU på oppdrag fra Forskningsrådet³ viser at det er en positiv statistisk signifikant sammenheng mellom høy karakter (7) på kvalitetskriteriet i søknadsvurderingen og både

³ NIFU arbeidsnotat (2026): [Sammenheng mellom prosjektegenskaper og resultater for Forskningsrådets tildelinger](#)

siteringsindeks og andel blant topp 10 % mest siterte publikasjoner (sammenlignet med karakter 6 og lavere). Forskjeller mellom søknadstyper ser i hovedsak ut til å være i tråd med søknadstypenes ulike mål: Forskerprosjektene har flere vitenskapelige publikasjoner, og Innovasjonsprosjektene har mer resultater og bruk i næringslivet, mens sentrene har flere fullførte doktorgrader. Sentrene har også mer allmennrettet formidling og sentrenes publikasjoner er oftere sitert i offentlig dokumenter. (NIFU, arbeidsnotat 2025:19)

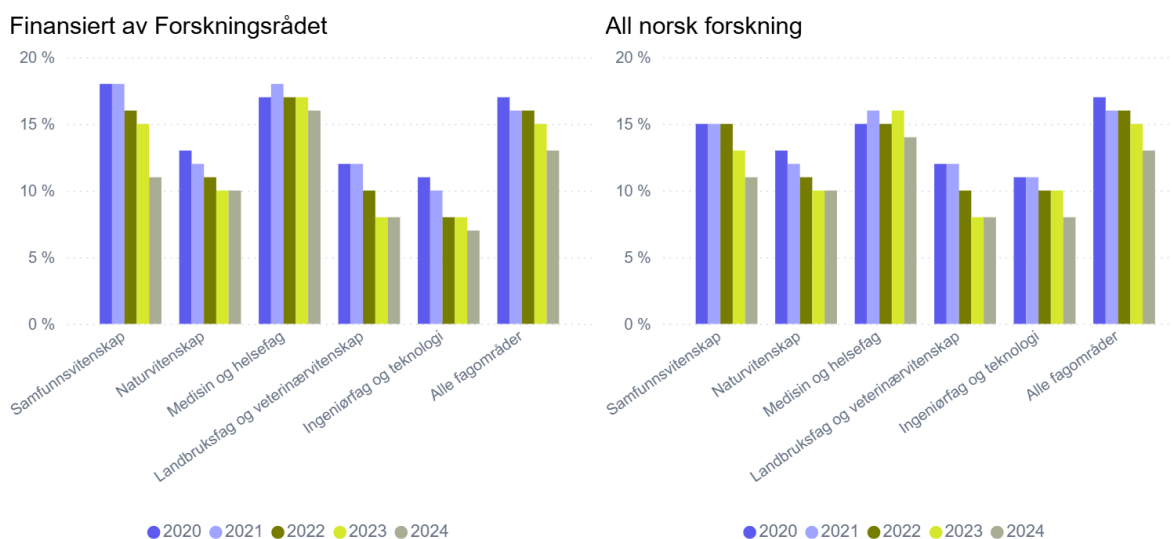
Det har vært en nedgang på 8 prosent i antall vitenskapelige publikasjoner fra forskningsråds-finansierte prosjekter fra 2020 til 2024⁴. Størst har nedgangen vært for naturvitenskap (-14 %) og landbruksfag og veterinærvitenskap (-13 %).

Vitenskapelige artikler med norske forfattere og medforfattere holder et jevnt høyt siteringsnivå, som i perioden 2020–2024 hadde en gjennomsnittlig normalisert siteringsindeks på 1,35, der 1 er verdensgjennomsnittet. Også i Forskningsrådets portefølje lå den normaliserte siteringsindeksen på 1,35 i denne perioden. I Forskningsrådets portefølje har den normaliserte siteringsindeksen hatt et fall fra 1,43 i 2020 til 1,29 i 2024, mens det nasjonalt har falt fra 1,41 til 1,29 i samme periode. Det er ikke åpenbart hva som kan være årsaken. En NIFU-artikkel fra 2024⁵ viser at publikasjoner basert på EU-finansiert forskning har betydelig høyere siteringsrate enn forskningsrådsfinansierte publikasjoner. Ettersom norske forskere har økende suksess i EU kan det bidra til at den forskningen med størst gjennomslag i større grad finansieres av EU nå enn for noen år siden.

Siteringsindeksen varierer mellom fagområdene. Medisin og helsefag og samfunnsvitenskap har høyest siteringsindeks i Forskningsrådets portefølje, på henholdsvis 1,63 og 1,29, hvor begge har hatt noe nedgang i perioden. Samfunnsvitenskap lå høyest og har falt mest. Ingeniørfag og teknologi ligger på kun 0,96 i 2024, dvs. litt under verdensgjennomsnittet. Dette er en utvikling Forskningsrådet vil følge med på.

Figur 14 viser utvikling i andel publikasjoner blant de topp 10 prosent mest siterte. Figuren viser at innenfor alle fagområder er det en synkende andel av publikasjoner som er blant topp 10 prosent mest siterte, både nasjonalt og for forskningsrådsfinansiert forskning.

Figur 14 Utvikling i andel publikasjoner som er blant de topp 10 prosent mest siterte innenfor sitt fagområde. Forskning finansiert av Forskningsrådet til venstre, all norsk forskning til høyre (inkl. publikasjoner fra Forskningsrådet). 2020–2024.

Kilde: Cristin/Datavarehuset og Web of Science

⁴ Basert på Forskningsrådets datavarehus, Cristin og Web of Science.

⁵ NIFU policyrapport (2024): [Hvordan påvirker ekstern finansiering forskningens vitenskapelige innflytelse?](#)

For alle barometerlandene⁶ er det en synkende andel høyt siterte publikasjoner i perioden fra 2014. Siteringsraten til Kina, som er den største bidragsyteren til kunnskapsproduksjonen i verden, har økt markant de siste årene. Kinesisk forskning var tidligere relativt lite sitert, men dette er ikke lenger tilfellet. Siden endringer i siteringsindeksen i en viss forstand er et «nullsumspill», vil en økning for noen land innebære en nedgang for andre. I tilfellet med Kina, som er en så stor global aktør, påvirker dette siteringsindeksen til alle verdens øvrige land negativt.

For å få innsikt i hvordan forskning finansiert av Forskningsrådet tas i bruk er det gjort en analyse av siteringer i policy-dokumenter fra nasjonale og internasjonale myndighetsorganer og patenter. En analyse basert på databasen Overton viser at 17 prosent av publikasjonene finansiert av Forskningsrådet i perioden 2015–2025 er sitert i minst ett policydokument. Samfunnsvitenskap er området med flest policy-siteringer, med dokumenter fra EU og Verdensbanken på topp.

Det går tid fra en publikasjon utgis til den fanges opp i et patent, og det kan derfor være nyttig å ekskludere de siste årene fra analysene. Hvis vi ser på publikasjoner finansiert av Forskningsrådet utgitt i perioden 2020–2022, var 3,2 prosent av publikasjonene sitert i patenter ved utgangen av 2025. Dette var høyere enn andelen av alle norske publikasjoner sitert i patenter i samme periode, på 2,5 prosent. Blant de forskningsrådsfinansierte publikasjonene er det naturvitenskap som har flest patentsiteringer med 4,1 prosent av publikasjonene, og ingeniørfag og teknologi med nest mest (3,9 prosent). Nasjonalt ligger ingeniørfag og teknologi derimot over naturvitenskap, med henholdsvis 3,9 og 3,2 prosent.

3.2. Samarbeid

For at samfunnet skal kunne omstille seg, må forskning og kompetanse være lett tilgjengelig og nå ut til de miljøene, yrkene og samfunnsområdene hvor kunnskapen kan tas i bruk. Samtidig kreves det at samfunnet har evnen til å ta opp og bruke denne kunnskapen. Porteføljestyrene har fulgt opp dette i portefølje- og investeringsplaner, som igjen vil realiseres i form av nasjonale og internasjonale utlysninger, samarbeid og prosjekter.

Tverrfaglig samarbeid i Forskningsrådsfinansierte prosjekter

Tverrfaglig forskning er viktig for å møte mange av de store samfunnsutfordringene vi står overfor. Mange av prosjektene i Forskningsrådets portefølje er tverrfaglige, men andelen av prosjekter med bidrag fra humaniora er lav og det er igangsatt tiltak for å øke andelen av humanistiske fag i prosjekter gjennom nye porteføljeplaner og investeringsplaner.

Fra 2019 til 2024 er det en betydelig nedgang antall i prosjekter med forskning innenfor kun ett fagområde, og en tilsvarende økning for prosjekter innenfor to eller tre fagområder. Om økningen av prosjekter innenfor to eller flere fagområder skyldes en større vektlegging av tverrfaglighet i Forskningsrådets utlysninger er vanskelig å si, men det har bl.a. vært økende forskningspolitisk oppmerksomhet på tverrfaglighet for å løse store samfunnsutfordringer og mer bruk av Kompetanse- og samarbeidsprosjekter (KSP). Systemmeldingen ber også Forskningsrådet satse tydeligere på å finansiere tverrfaglig forskning (Meld. St. 14 (2024–2025)). Blant prosjekter der to fagområder inngår, var i 2024 Matematikk og naturvitenskap og Teknologi den vanligste kombinasjonen. Deretter følger kombinasjonene Medisin og helsefag og Teknologi, Humaniora og Samfunnsvitenskap, Samfunnsvitenskap og Teknologi, Medisin og helsefag og Samfunnsvitenskap. Altså er Humaniora i kombinasjon med andre fagområder enn Samfunnsvitenskap ikke så vanlig.

Sektorsamarbeid

For å møte store samfunnsutfordringer og ta forskningen raskere i bruk, er det behov for godt samarbeid mellom ulike aktører. Porteføljestyrene bidrar med investeringer gjennom ulike virkemidler som er innrettet for å fremme samhandling mellom UoH-sektoren, instituttsektoren, helseforetakene, næringslivet og offentlig sektor. Andelen prosjekter i Forskningsrådet med minst én samarbeidspartner har økt fra 47 prosent i 2016 til 56 prosent i 2025. Som tidligere nevnt har det de siste par årene vært

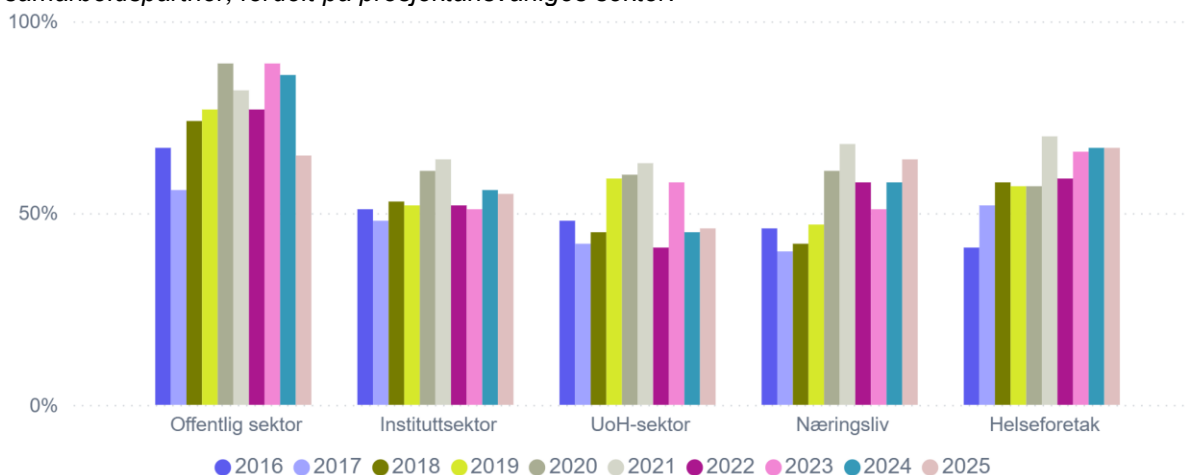
⁶ Danmark, Sverige, Finland, Nederland, Østerrike. Disse landene kalles ofte «barometerlandene» fordi de i en årrekke ble brukt i nasjonale sammenligninger i KDs publikasjon «Forskningsbarometeret».

en gradvis økt bruk av KSP i forhold til forskerprosjekter. Dette har gitt mer samarbeid med næringslivet, offentlig sektor og øvrige samfunnsorganisasjoner som kan bidra til at forskningen raskere tas i bruk i privat eller offentlig sektor. I tillegg har det vært økte tildelinger gjennom Innovasjonsprosjekt i næringslivet i pandemiårene, sentertildelinger mm., som kan bidra til økt samarbeid.

Figur 15 viser andelen av forskningsrådsfinansierte prosjekter fra 2016 til 2025 som har minst én samarbeidspartner, fordelt på prosjektansvarliges FoU-sektor. Figuren viser alle prosjekter inkludert Koordinerings- og støtteaktivitet-prosjekter (KOS) som nettverksprosjekter, dialog og formidling knyttet til FoU-aktiviteter etc. Samarbeidspartner er registrert det året prosjektet starter. Det har vært en økning i prosjekter med minst én samarbeidspartner totalt sett, men økningen varierer mellom FoU-sektorene. Andelen prosjekter med en eller flere samarbeidspartnere er høyest for prosjekter der prosjektansvarlig tilhører offentlig sektor. Dette kan forklares med at virkemidlene Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor og Offentlig sektor ph.d., der offentlig sektor kan være prosjektansvarlig, har krav om samarbeid med forskningsutførende institusjon. Porteføljeanalysen for Innovasjon for 2025 viser at offentlig sektor deltar i vel 10 prosent av alle prosjektene som Forskningsrådet totalt sett finansierer, og at andelen er økt fra 5 prosent i 2015. Instituttsektoren deltar i 36 prosent av prosjektene der offentlig sektor deltar, UoH-sektoren i 33 prosent og næringsliv i 11 prosent av slike prosjekter.

Prosjekter der prosjektansvarlig tilhører UoH-sektor har lavest andel prosjekter med en eller flere samarbeidspartnere sammenlignet med prosjekter ledet fra de andre FoU-sektorene.

Figur 15 Andelen av alle forskningsrådsfinansierte prosjekter fra 2016 til 2025 som har minst én samarbeidspartner, fordelt på prosjektansvarliges sektor.

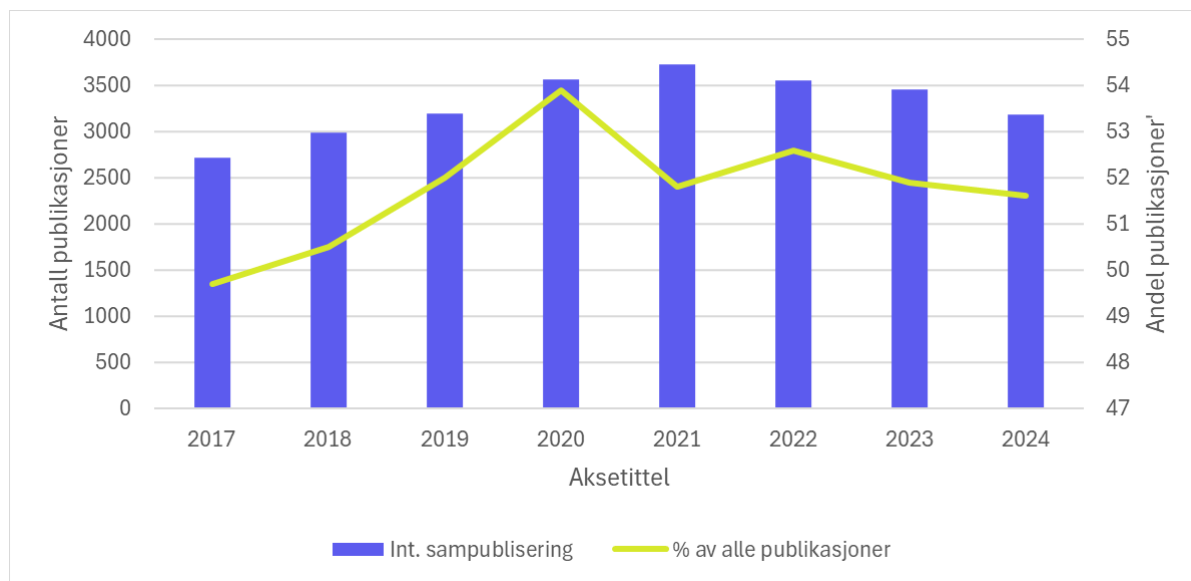
Kilde: Forskningsrådets datavarehus

Internasjonalt samarbeid i prosjekter finansiert av Forskningsrådet

Porteføljestyrene har mål om å styrke og stimulere til internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid. Det internasjonale samarbeidet i Forskningsrådets prosjekter har økt i omfang de senere årene. Grunnstammen i samarbeidet er nettverk og kontakter enkeltforskere og forskningsinstitusjoner har med kollegaer og partnere i andre land. Fra Forskningsrådets side legges det til rette for samarbeid gjennom inngåelse av samarbeidsavtaler, mobilisering, kursing mm.

Figur 16 viser en økning fra 2017 til 2020 i andelen sampublikasjoner med forskere i andre land i Forskningsrådets prosjekter. Etter 2020 har det derimot vært noe nedgang i andel sampublikasjoner, og fra 2021 også i antall sampublikasjoner. Nedgangen føyer seg inn i en generell trend i flere land. Det er sannsynlig at denne utviklingen kan henge sammen med pandemien. Gjennom forskningsrådsfinansierte prosjekter samarbeides det mest med forskere i Storbritannia og USA, deretter følger Sverige, Danmark og Tyskland.

Figur 16 Sampubliseringer med andre land i Forskningsrådets prosjekter, både som antall felles publikasjoner med andre land og som andel av totalt antall publikasjoner knyttet til finansiering fra Forskningsrådet. 2017–2024.

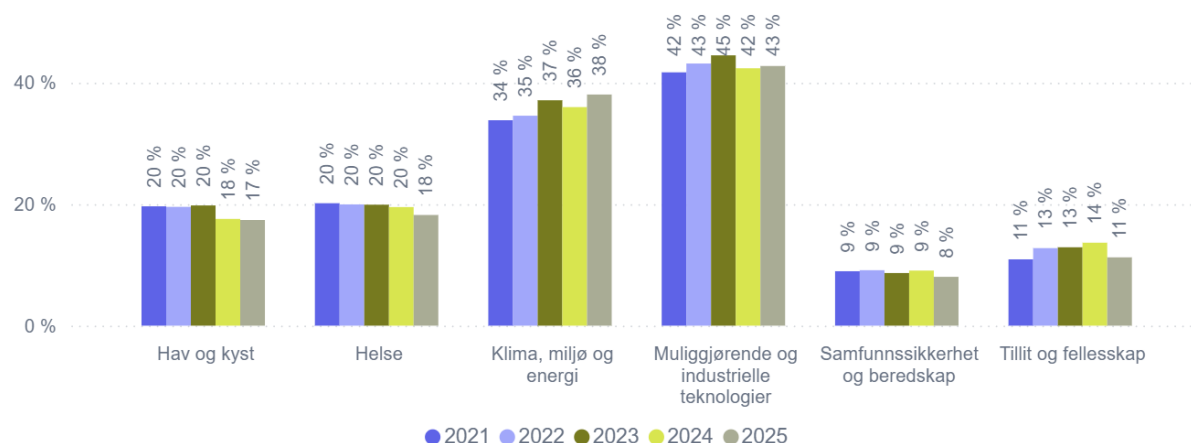

Kilde: DUCT (Data ut av Cristin i Tableau)

3.3. Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft

De store samfunnsutfordringene er ofte komplekse og grenseløse, og løsninger krever en internasjonal, tverrfaglig, tverrsektoriell, målrettet og helhetlig forsknings- og innovasjonsinnsats. Prosjekter innenfor Forskningsrådets portefølje som har som formål å møte store samfunnsutfordringer er av høy kvalitet og relevans. Prioriteringen om miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft følges blant annet opp gjennom målrettede investeringer og utlysninger i porteføljestyrene. Det er, som tidligere nevnt, en gradvis økning i samarbeidsprosjekter. Dette gir mer samarbeid med bedrifter, offentlig sektor og andre samfunnsorganisasjoner. Norske miljøer har også høyt tilslag på konkurranseutsatte EU-midler som gir høy returandel i forhold til Norges økonomiske bidrag. Spesielt samfunnsfagene har høy tilslagsandel. Samfunnets evne til å utnytte kunnskap er avgjørende for raskt å finne bærekraftige løsninger på store samfunnsutfordringer.

Figur 17 Utbetalt beløp per LTP-prioritering som andel av Forskningsrådets totale utbetalte beløp (ekskl. grunnbevilgning). 2021–2025.

Kilde: Forskningsrådets datavarehus

Figur 17 viser svært varierende størrelse på hvor mye støtte som er utbetalt til prosjekter⁷ innenfor de ulike LTP-prioriteringene, men også at Forskningsrådet svarer godt på de ulike LTP-prioriteringene. Forholdet mellom LTP-prioriteringene avhenger i betydelig grad av størrelsen på bevilgningene fra ulike departementer. Blant LTP-prioriteringene er Muliggjørende og industrielle teknologier størst. Dette kan ses i sammenheng med at teknologi også er fagområdet med størst tildelinger i Forskningsrådet, og bl.a. forskning for utvikling og anvendelse av kunstig intelligens har vokst kraftig. Dette etterfulgt av LTP-prioriteringene Klima, miljø og energi, Hav og kyst og Helse.

Samfunnssikkerhet og beredskap er LTP-prioriteringen med de laveste utbetalingene. Dette er et område Forskningsrådet jobber med å styrke forskningen på, og i 2025 vedtok Forskningsrådet å opprette et nytt porteføljestyre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap. I stortingsmeldingen Sikker kunnskap i en usikker tid (Meld. St. 14 (2024–2025)) fikk Forskningsrådet også nye roller og oppdrag i lys av den skjerpede sikkerhetspolitiske situasjonen. I den forbindelse har Forskningsrådet på oppdrag fra Forsvarsdepartementet høsten 2025 utarbeidet et kunnskapsgrunnlag om forsvarssektorens og forsvarsindustriens deltakelse i prosjekter finansiert av Forskningsrådet. Denne gjennomgangen viser at enheter i forsvarssektoren i liten grad utfører forskning finansiert av Forskningsrådet. Utbetalt beløp i prosjekter der enheter i forsvarssektoren er prosjektansvarlig i perioden 2010 til 2024 utgjør kun 0,1 prosent av samlet støtte utbetalt av Forskningsrådet i den perioden. Disse enhetene er i noe større grad delaktig i prosjekter som samarbeidspartnere, men det er også beskjedent i omfang, med Forsvarets forskningsinstitutt som den klart ledende deltakeren.

Ser vi derimot på forsvarsindustrien er bildet et noe annet. Denne er definert ved de bedriftene som står på Forsvars- og sikkerhetsindustriens medlemsliste. I perioden 2010 til 2024 har prosjekter der disse bedriftene har vært prosjektansvarlig fått utbetalt totalt 1,9 mrd. kroner, noe som utgjør omtrent 10 prosent av all støtte som er utbetalt i prosjekter der bedrifter er prosjektansvarlig i samme periode. I tillegg deltar disse bedriftene som samarbeidspartnere i 641 prosjekter. Det må i denne sammenheng understrekes at langt fra all forskningen som foregår i disse prosjektene er forsvarsrelatert fordi mange av bedriftene opererer innenfor flere forretningsområder.

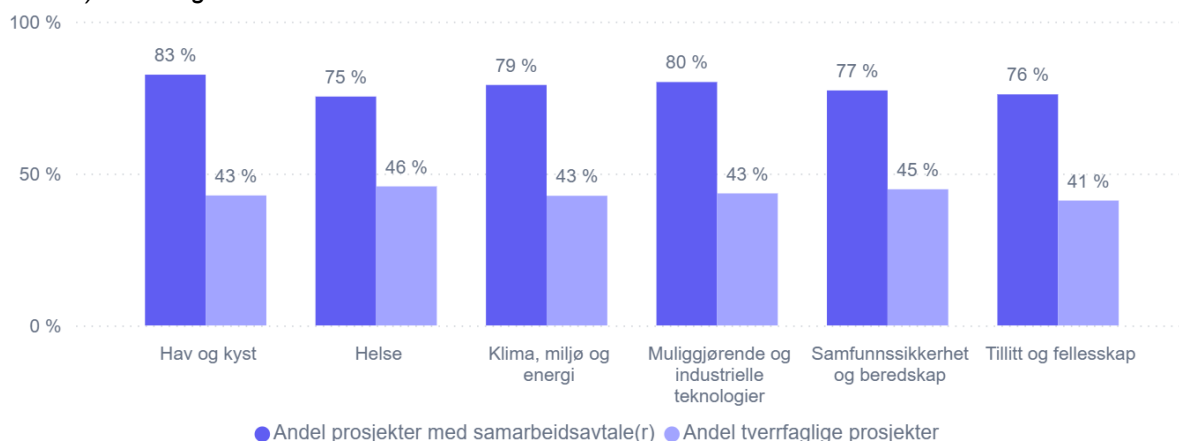
Porteføljene⁸ inngår og bidrar i varierende grad til FoU-innsatsen innenfor LTP-prioriteringene i perioden 2020-2024. For eksempel er alle porteføljene representert i prioriteringen Muliggjørende og industrielle teknologier, med andeler fra 2 til 100 prosent. Her utgjør hele porteføljen til Muliggjørende teknologier, mens fire andre porteføljer – Helse, Energi, Innovasjon og Mat – har 64 prosent eller mer av sine porteføljer innenfor denne prioriteringen.

Når det gjelder prioriteringen Samfunnssikkerhet og beredskap, inngår også alle porteføljene, med andeler fra 5 til 83 prosent. Porteføljen Demokrati og global utvikling har den største andelen på 83 prosent, mens Mat og bioressurser har 32 prosent. Store porteføljer som Forskningssystemet, Muliggjørende teknologier, Banebrytende forskning og Innovasjon har lavere andeler (12–15 prosent), men står likevel for betydelige beløp, fra 400 til 824 millioner kroner. Forskningsrådet arbeider målrettet for å styrke forskningen på samfunnssikkerhet og beredskap. Det er igangsatt en årlig, bred fellesutlysning som samler midler fra flere ulike porteføljestyrer.

⁷ Fordelingen er basert på Forskningsrådets merkesystem der hvert enkelt prosjekt merkes utfra forskningens relevans for ulike temaer og teknologier. Kategoriene kan være overlappende slik at beløpene ikke kan summeres.

⁸ Porteføljenes FoU-innsats dvs. porteføljestyrets egne investeringer og andre porteføljestyrs investeringer ekskl. EU og grunnbevilgninger. Kategoriene er overlappende, og ett prosjekt kan inngå i flere porteføljer.

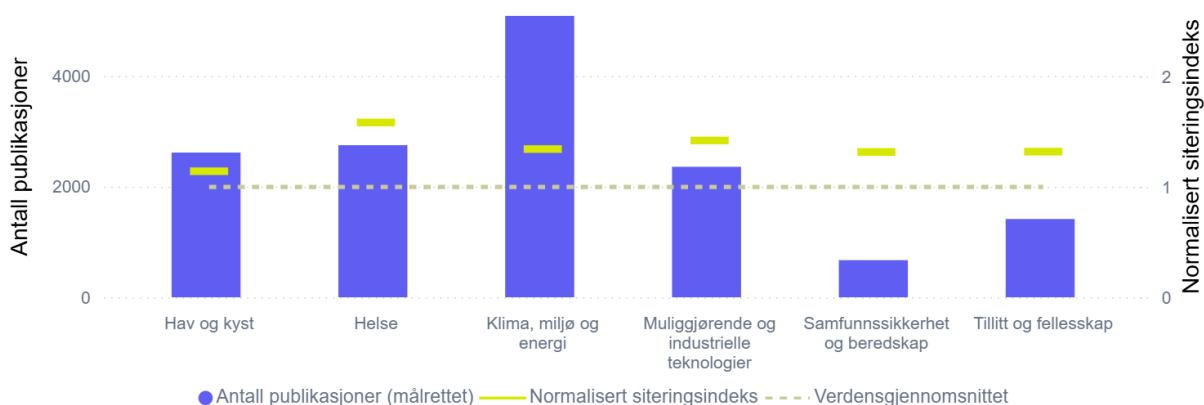
Figur 18 Andel forskningsrådsfinansierte prosjekter med én eller flere samarbeidsavtaler og andel prosjekter merket med mer enn ett fagområde, for hver LTP-prioritering (både målrettet og øvrig innsats). 2024 og 2025 samlet.

Kilde: Forskningsrådets datavarehus

Figur 18 viser mål på tverrfaglighet og samarbeid for hver LTP-prioritering. 2024 og 2025 er sett under ett. Hvis et prosjekt er merket med mer enn ett fagområde er det talt som tverrfaglig. Figuren viser høy grad av tverrsektorielt samarbeid, men det varierer mellom LTP-prioriteringene. Helse har lavest andel samarbeidsavtaler, men har høyeste andel tverrfaglige prosjekter.

Figur 19 Antall vitenskapelige publikasjoner knyttet til prosjekter med målrettet innsats for hver LTP-prioritering, og normalisert siteringsindeks for disse publikasjonene. 2020–2024.

Kilde: Cristin/Datavarehuset og Web of Science

Figuren viser antall vitenskapelige publikasjoner (2020–2024) knyttet til forskningsrådsfinansierte prosjekter som er målrettet mot de ulike LTP-prioriteringene. Gjennomsnittlig siteringsindeks for alle land er lik én, mens norsk forskning generelt ligger på 1,35 i perioden 2020–2024. Siteringsindeksen indikerer vitenskapelig gjennomslag. Figuren viser variasjon i både vitenskapelige produksjon i form av antall publikasjoner og vitenskapelig gjennomslag mellom de tematiske prioriteringene. Figuren viser at siteringsindeksen er høy for alle områder, og spesielt høy for Helse.

3.4. Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne

Næringslivet

Forskningsrådets næringsrelevante portefølje er i 2024 på rett i overkant av 4,5 mrd. kroner. Porteføljen hadde noen ekstraordinære år i pandemiårene (hasteutlysninger, økte støttegrader etc.), men er nå tilbake på samme nivå som tiden før pandemien.

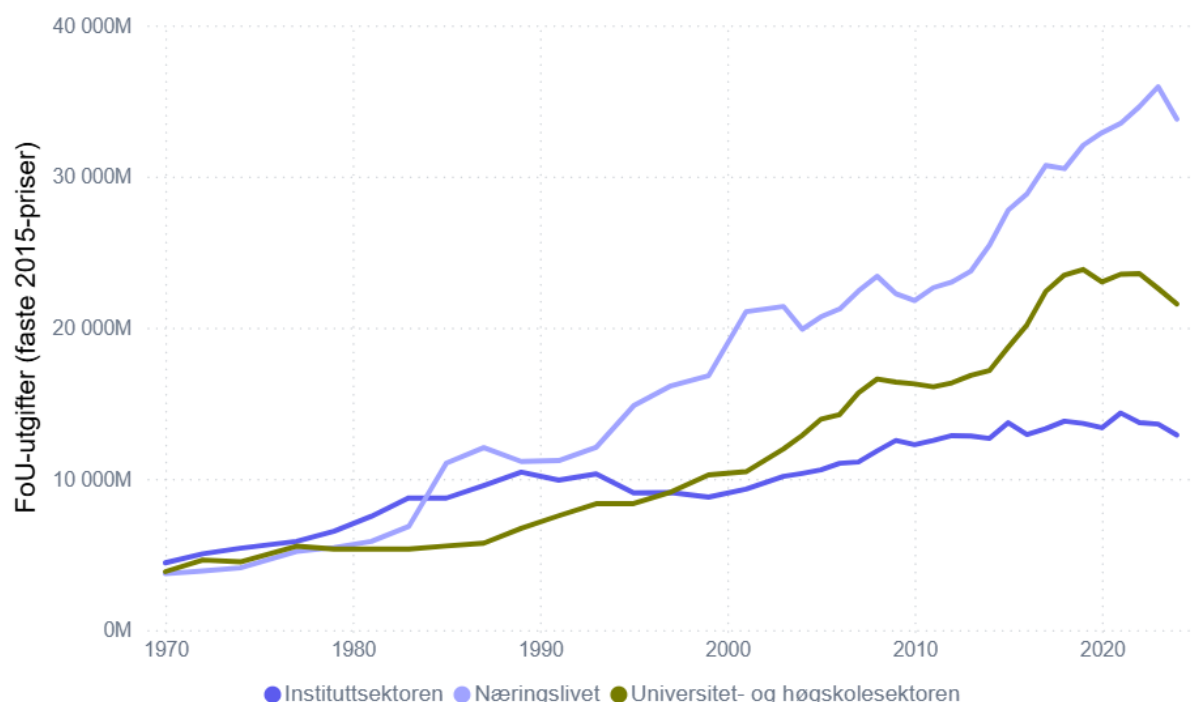
I perioden før pandemien sto Forskningsrådets finansiering for om lag fem prosent av næringslivets FoU-utgifter. Dette steg under pandemien, men er nå under fire prosent. Samtidig har SkatteFUNN falt fra over 13 prosent til syv prosent som andel av FoU-finansieringen i næringslivet.

Næringslivets rapporterte FoU-investeringer har økt fra 25 mrd. kroner i 2014 til en topp på 47 mrd. kroner i 2023. I 2024 så vi et trendbrudd med realnedgang i FoU-innsatsen i alle sektorer. De totale FoU-utgiftene i Norge lå da på 93,5 mrd. kroner, som var en nedgang fra 94,5 mrd. kroner i 2023. Det er usikkert om dette skyldes strategiske endringer i viktige næringer som olje og gass, eller om det er en bredere utvikling på tvers av hele næringslivet. 2024-tallene er også foreløpige tall for næringslivet og UoH-sektoren.

Blant virkemidlene som Forskningsrådet forvalter er SkatteFUNN ofte en tidlig indikator på endringer. Fra 2019 til 2022 var det en betydelig reduksjon i antall søknader til SkatteFUNN. Fra 2023 ser det ut til at nivået stabiliserer seg, og det var en økning på ca. 10 prosent i 2025 sammenliknet med året før. Søkning til SkatteFUNN kan ses på som en indikasjon på næringslivets evne og vilje til å satse på FoU, og det er derfor interessant å se hvordan denne utviklingen blir de nærmeste årene. En nedadgående langsiktig trend vil ikke være i tråd med målene om økte private investeringer i FoU.

FoU er en viktig langsiktig driver for et konkurransedyktig næringsliv. Det er derfor viktig å følge utviklingen og forstå hva som ligger bak dette trendsiftet.

Figur 20 FoU-utgifter i Norge i faste 2015-kroner. 1970–2024.¹

¹ 2024-tall for næringslivet og UoH-sektoren er foreløpige. Prisindeksen for å beregne faste priser er foreløpig for de tre siste årene.

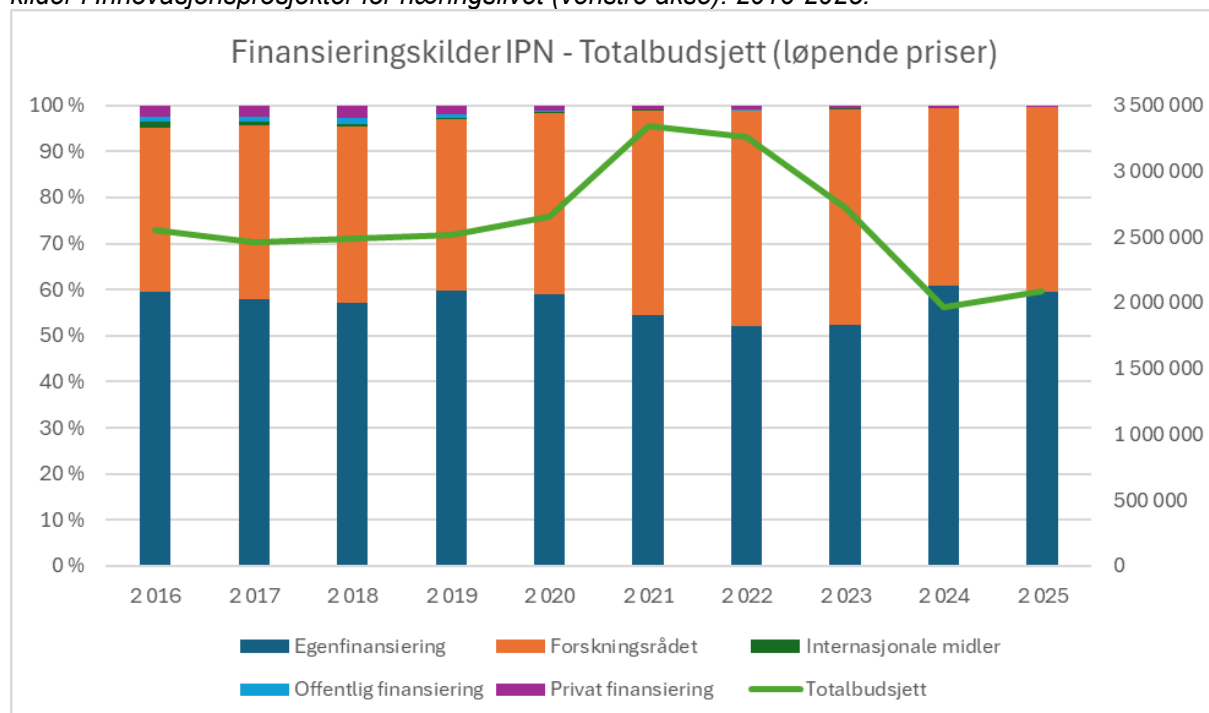
Kilde: SSB

Forskningsrådet finansierer en relativt beskjeden andel av forskning og utvikling i næringslivet og andelen er fallende. Samtidig falt suksessraten for de som søker innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN) til under 20 prosent på viktige områder i 2024. I 2025 ble det utlyst 1,2 mrd. kroner til IPN, og det kom søknader for til sammen 3,3 mrd. kroner. Dette er betydelig lavere enn i rekordåret 2024. Et resultat av dette er at tildelingsandelen øker. Det er viktig å følge utviklingen både i tilsøkning og tildelingsandel for å sikre at Forskningsrådets relevans som aktør for næringslivet ikke svekkes.

I forbindelse med pandemien ble det besluttet å øke støttegraden for innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN). Dermed ble næringslivets egenfinansiering av IPN redusert fra 60 prosent i 2015 til drøyt 50 prosent i 2023. De to siste årene har den vært tilbake på 60 prosent. Prosjektene totale

budsjetter (inkl. alle finansieringskilder) har hatt en kraftig nedgang i løpende priser i årene 2021 til 2024 og holdt seg lavt også de siste årene og er på et lavere nivå enn før pandemien. Dette er ikke den ønskede utviklingen.

Figur 21 Totalbudsjett (høyre akse – i tusen kroner) i løpende priser, og andel av finansiering fra ulike kilder i Innovasjonsprosjekter for næringslivet (venstre akse). 2016-2025.

Kilde: Forskningsrådets datavarehus

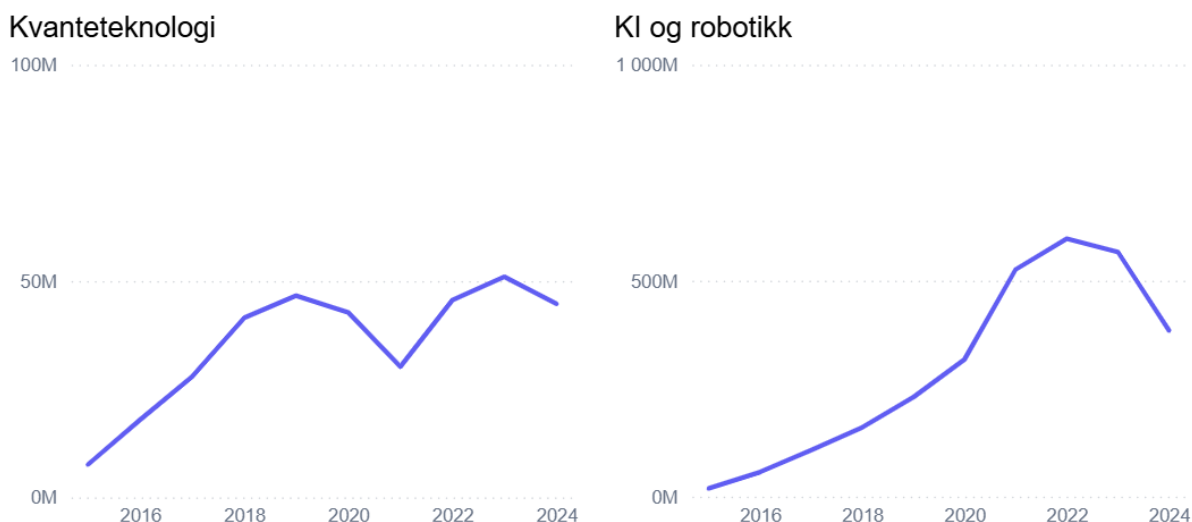
Muliggjørende teknologier i vekst

De siste årene har forskning for utvikling og anvendelse av kunstig intelligens vokst kraftig. Utviklingen innen kunstig intelligens og kvanteteknologi viser at nye teknologiområder ofte vokser frem «bottom-up». En solid løpende portefølje kan være grunnlag for en fokusert satsing siden det da vil finnes eksisterende fagmiljøer og samarbeidsrelasjoner.

Forskningsrådets portefølje av forskning innen kunstig intelligens og robotikk har tredoblet seg i løpet av de siste fem årene. Selv om Forskningsrådet har finansiert forskning på kunstig intelligens i mange år har interessen og oppmerksomheten om feltet økt kraftig. Teknologien har nådd et nytt nivå av modenhet som gjør det enda mer relevant for næringsliv og offentlige aktører. Det har ført til at lanseringen av «KI-milliarden» har fått svært stor synlighet og stor aktivitet. De seks sentrene har planer om å besette 100 rekrutteringsstillinger og det hadde neppe vært kapasitet til å ta imot så mange uten at det finnes miljøer som er bygget opp over tid.

Kvanteteknologi har det siste året kommet opp som en viktig fremtidsrettet teknologi. I Forskningsrådets portefølje har vi sett en vekst de siste årene fra et lavt nivå, men vi forventer en kraftig utvikling i årene fremover. Dels på grunn av en sterkere offentlig innsats, men også økende bottom-up interesse for forskning på feltet. Anvendelser og bruk av kvanteteknologi i næringsliv og offentlig sektor er fortsatt helt i startgropa, mens KI er i ferd med å bli det største innsatsområdet i privat og offentlig sektor, både på teknologiutvikling, men også på forskning for å forstå og utnytte den transformasjonskraften (samfunnsendringene) som ligger i teknologien.

Figur 22 Forskningsrådets utbetalte beløp innenfor kvanteteknologi og KI og robotikk 2015–2024 i faste 2015-kroner.¹ Det er en betydelig størrelsesforskjell mellom satsingene. For kvanteteknologi går skalaen opp til 100 millioner kroner, for KI og robotikk til 1 milliard kroner.

¹ Nedgangen fra 2023 til 2024 kan skyldes overgangen fra netto- til bruttobudsjettering.

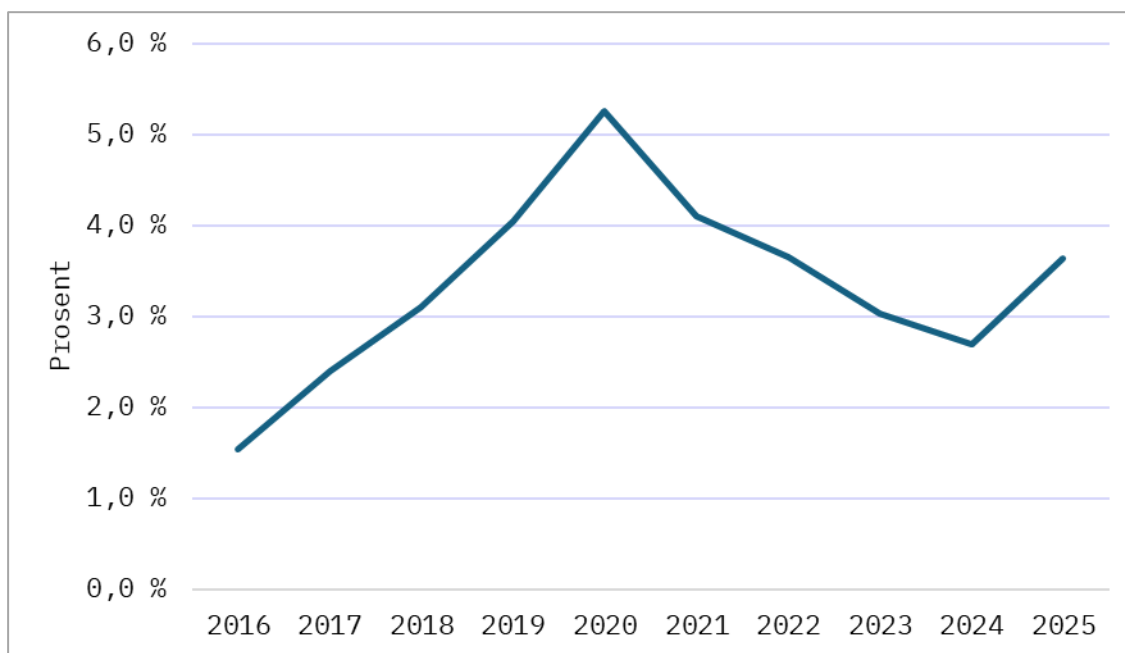
Kilde: Forskningsrådets datavarehus

Offentlig sektor

Offentlig sektor står ovenfor store utfordringer fremover, hvor det er behov for forskning og figurinnovasjon for å finne gode løsninger. Forskningsrådet bidrar til å skape aktivitet på tvers av FoU-kategorier og mellom ulike nivå i offentlig sektor, og legger vekt på at offentlig sektor skal være premissleverandør og delta likeverdig i prosjektene. Dette sikrer at forskningen svarer på faktiske behov, og at resultatene raskt kan tas i bruk. Offentlig sektor utgjør et stort hjemmemarked for innovative bedrifter og fungerer som et springbrett internasjonalt. Forskningsbasert kunnskap, innovative løsninger og samarbeid med næringsliv er viktig for at offentlig sektor skal kunne levere effektive tjenester over tid. Offentlig sektor er både FoU-marked og -partner som gjennom sine data, infrastruktur, markedskraft og nærhet til brukerne bidrar til FoU for innovative tjenester og produkt.

Offentlig sektors andel av samlede utbetalinger av Forskningsrådets konkurranseutsatte midler har variert mellom 1,4 % i 2015 og 5,3 % i 2020. Etter 2020 har andelen vist en tydelig nedadgående trend, og var nede i 2,7 % i 2024.

Figur 23 Andel av samlede utbetalinger av Forskningsrådets konkurranseutsatte midler til prosjekter hvor offentlig sektor er prosjektansvarlig. 2016–2025.

Kilde: Forskningsrådets datavarehus

De siste 10 år er offentlig sektor prosjektansvarlig i 533 unike prosjekter med minst én kontraktsfestet samarbeidspartner. Det er klart vanligst å samarbeide med UoH-sektor, det gjelder i 81 % av samtlige prosjekter med samarbeid der offentlig sektor er prosjektansvarlig. Instituttsektor og offentlig sektor er samarbeidspartner i om lag 3 av 10 prosjekter.

Forskningsrådets tildelinger til FoU-prosjekter hvor offentlig sektor er prosjektansvarlig fordeler seg på fire FoU-kategorier: kommuner, fylkeskommuner, departementer og direktorater og andre. Kommuner er kategorien med flest mottakere, med om lag halvparten av alle prosjektene siste ti år. Det er likevel kun en fjerdedel av forskningsrådsmidlene til offentlig sektor siste ti årene som har tilfalt kommuner. Den største mottakeren av midler i offentlig sektor er FoU-kategorien «direktorater og andre», hvor Nasjonale e-infrastrukturtenester, Direktoratet for e-helse (nå lagt ned) og Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System har innhentet mest midler siste ti år.

I perioden 2015-2024 er det i snitt 420 prosjekter som har samarbeid med minst én samarbeidspartner fra offentlig sektor. (Ett og samme prosjekt kan telle med over flere år). Instituttsektor og UoH-sektor er prosjektansvarlig for flest prosjekter med offentlig sektor-samarbeid. Prosjekter med minst én partner fra offentlig sektor, utgjør om lag 5 prosent av alle prosjekter med samarbeid.

I tillegg til prosjekter der offentlig sektor selv leder eller deltar som partner, finnes det også en rekke prosjekter hvor ulike aspekter ved offentlig sektor blir forsket på. Vi gjør også oppmerksom på at vesentlige deler av offentlig sektor er registrert i andre sektorer i Forskningsrådets registre, som for eksempel helseforetak. Mye av forskningen i, med og på offentlig sektor skjer utenfor Forskningsrådet, gjennom direktorater og departementer, institutter som mottar direkte bevilgninger fra sektordepartementene etc. Det er behov for et bedre tallgrunnlag for å få en helhetlig oversikt over den offentlige FoU-innsatsen. I tillegg bør vi vurdere om det trengs et bedre kunnskapsgrunnlag for å styrke arbeidet, og om dagens virkemidler er tilstrekkelige for å sikre nødvendig omstilling.

Alle Forskningsrådets prosjekter blir vurdert utfra forskningens relevans for ulike politikk- og forvaltningsområder. Disse dekker i stor grad tematikk og problemstillinger som angår offentlig sektor. Samlet for årene 2022-2024 har Forskningsrådet utbetalt 26,7 mrd. kroner i støtte (utenom grunnbevilgninger), av disse er 79 prosent merket som relevante for ulike politikk- og forvaltningsområder, hvor Næring og handel, Helse og omsorg og Miljø, klima og naturforvaltning er de tre største.

Vurdert ut fra antall offentlig sektor-prosjekter i de respektive porteføljene, er det flest i Innovasjonsporteføljen (368 prosjekter), i porteføljen Forskningssystemet (241) og i Banebrytende (212). Vurdert ut fra investert beløp, er Innovasjon fortsatt størst (485,4 mill. kr), deretter Muliggjørende (468,3 mrd. kr) og Forskningssystemet (353,1 mrd. kr). Sett i forhold til porteføljenes samlede innsats (i mill. kr), utgjør offentlig sektor størst andel i porteføljene Velferd og utdanning (4,6 %) og Muliggjørende teknologier (4,4 %). En mindre andel av planlagte utlysninger for 2026 har offentlig sektor som målgruppe, samtidig vil flere av utlysningene ha offentlig sektor som tema. Forskningsrådet ser potensialer i å øke innsatsen innen andre porteføljer enn helse, utdanning og innovasjon, og vil fremover også ha et tilbud om støtte til forskningsbaserte, innovative offentlige anskaffelser for å bidra til offentlig sektors utvikling, øke samarbeidet med forskningsorganisasjoner og næringsliv, og for bygge et hjemmemarked med viktige referansekunder for bedrifter med internasjonale ambisjoner

Offentlig sektors andel av Forskningsrådets samlede tildelinger er lav, til tross for et stort behov for omstilling og nye løsninger inkludert strategisk bruk av offentlig anskaffelser. Forskningsrådet disponerer også begrensede midler til forskningsstøttet innovasjon i offentlig sektor, og vi har ikke lyktes med å utvikle tverrsektorielle finansieringstilbud rettet mot offentlig sektor.

Sak S 17/26

Rapportering 2025 fra porteføljestyrene til styret

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Jesper Werdelin Simonsen	Yngvill R. Tømmerberg	1. Rapporter fra porteføljestyrene

Fra

Administrerende direktør
Mari Sundli Tveit

BESLUTNINGSSAK**Forslag til vedtak**

Porteføljestyrene skal rapportere årlig til Forskningsrådets styre. Sammen med porteføljeplaner, porteføljeanalyser og investeringsplaner vil disse rapportene bidra til en helhetlig oppfølging av Forskningsrådets strategi og overordnede målbilde, samt komplettere årsrapporten og totalporteføljeanalysen.

Styret tar porteføljestyrenes rapporter for 2025 til etterretning. Styret har følgende innspill til porteføljestyrenes videre arbeid:

-

Kort bakgrunn

Ifølge mandatet for porteføljestyrene skal de "Rapportere årlig til Forskningsrådets styre". Styret har tidligere lagt vekt på at rapporteringen skal være enkel og lite ressurskrevende for porteføljestyrene og administrasjonen. Rapportene skal gi en oversikt over den samlede måloppnåelsen, oppfølgingen av strategien, status for gjennomførte aktiviteter det siste året, samt forventede resultater og effekter fremover.

For 2025 er de nye porteføljeplanene lagt til grunn for porteføljestyrenes arbeid, hvor mål og prioriteringer for porteføljene er avledet av regjeringens mål for Forskningsrådet (MRS), LTP og strategien.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Rapportene legges frem for styret samtidig med den overordnede årsrapporten og totalporteføljeanalysen. Dette gir styret anledning til å vurdere porteføljestyrenes måloppnåelse og aktiviteter i lys av den samlede rapporteringen for året som har gått. Samtidig får styret et kunnskapsgrunnlag for å gi innspill til porteføljestyrenes videre arbeidet med investeringsplanene.

Hovedpunkter

For 2025 rapporterer porteføljestyrene om god måloppnåelse, hvor de samlet bidrar til strategiens mål om høy kvalitet og tilgjengelighet, styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft, velfungerende forskningssystem og god rådgiving. Porteføljestyrenes innretning, ansvar og tilgjengelige ressurser varierer, noe som gjør at deres bidrag til måloppnåelsen er ulik.

Strategiens mål og prioriteringer følges opp i de nye porteføljeplanene, investeringsplaner for 2026-2028 og gjennom målrettede utlysninger nasjonalt og internasjonalt. I porteføljeplanene og investeringsplanene har porteføljestyrene lagt vekt på tverrgående tiltak i strategien som fagutvikling, nyskaping og kommersialisering, samspill mellom nasjonale og internasjonale utlysninger m.m.

Det har vært høy investeringsaktivitet i porteføljestyrene, blant annet gjennom deltakelse i internasjonale utlysninger og brede fellesutlysninger (f.eks.

samfunnssikkerhet og beredskap). I tillegg har det vært målrettede enkeltutlysninger og løpende utlysninger for innovasjon i næringslivet og FRIPRO, med tildelinger gjennom hele året. Det har blitt tatt i bruk ulike virkemidler for å bygge og videreutvikle forskningskvalitet- og kapasitet, som igjen kan gjør norske miljøer konkurransedyktige i Horisont Europa og på andre internasjonale arenaer. Porteføljestyrene har jobbet med å se nasjonale og internasjonale utlysninger i sammenheng når de planlegger fremtidige investeringer. Det finnes likevel et potensial for å styrke samspillet, slik at nasjonale utlysninger i enda større grad kan komplettere, kvalifisere eller forsterke områder som er aktuelle i EUs rammeprogram og andre internasjonale utlysninger.

Porteføljestyrene har benyttet sitt handlingsrom gjennom ulike utlysninger og rådgivning, i tråd med prioriteringer og tiltak i porteføljeplanene. Porteføljestyrene har brukt det økte handlingsrommet gjennom styrets økte budsjetttildelinger i 2025, blant annet til å styrke satsingen på KI og kvanteteknologi, offentlig sektor, utlysning av radikale forskningsidéer, satsing på toppforskning, samt utlysninger for å ta banebrytende forskning i bruk. Blant tildelingene i 2025 som fikk særlig stor oppmerksomhet var de seks KI-forskningssentrene og de fire kvanteteknologisentrene. Andre store tildelinger har blant annet vært åtte nye Senter for forskningsdrevet innovasjon. Porteføljestyrene har gitt innspill til nytt veikart for forskningsinfrastruktur, budsjettforslag for 2027 og andre strategiske satsinger innenfor sitt ansvarsområde.

Porteføljestyrene melder om god søkning på utlysninger, og at søknadene som får tildeling har både høy kvalitet og relevans. Samtidig som det på enkelte områder er lavere søkning, slik som løpende innovasjonsprosjekter i næringslivet innenfor energi og transport.

Porteføljestyret for forskningssystemet rapporterer om oppdatering av Nasjonalt veikart for forskningsinfrastruktur og beslutningen om ny infrastrukturutlysning, som styrker langsiktigheten og kvaliteten i forskningsinfrastrukturen norsk forskning er avhengig av. Det er også ferdigstilt to fagevalueringer hhv. for Matematikk, IKT og teknologi og Medisin og helsefag, hvor ansvaret ligger i Banebrytende forskning, og hvor det jobbes videre med oppfølgingen av disse.

På sikt forventes det blant annet at aktivitetene som er iverksatt i porteføljestyrene vil bidra til å løfte flere fagmiljøer opp i verdensklasse og til langsiktig grunnleggende forskning som kan bidra til å flytte forskningsfronten, forsterke kunnskap, kompetanse og som muliggjør omstilling i næringsliv og offentlig sektor, økt verdiskaping og en mer bærekraftig og trygg samfunnsutvikling.

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utviklet saken. Porteføljestyrene har gitt innspill og godkjent rapportene.

Videre saksgang

Styrets innspill følges opp av administrasjonen og porteføljestyrene.

Rapportering for 2025 fra Porteføljestyret for Banebrytende forskning til Forskningsrådets styre

Vurdering av porteføljens måloppnåelse

Grunnleggende forskning av høy kvalitet er ofte en forutsetning for de mer radikale gjennombruddene i forskningen. Dette var utgangspunktet for Porteføljestyret for Banebrytende forskning i utformingen av porteføljeplanen for banebrytende forskning.

Porteføljeplanen har tre mål som alle har sin basis i Forskningsrådets strategi:

Mål 1: Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer

Mål 2: Forskningsmiljøene innenfor porteføljen utfører langsiktig, grunnleggende forskning som bidrar til å flytte forskningsfronten

Mål 3: Kunnskap, funn og resultater fra banebrytende forskning skal deles og tas i bruk

I regi av porteføljestyret ble det iverksatt flere nye utlysninger i 2025 som oppfølging av tiltak spesifisert i porteføljeplanen. Porteføljestyret har vektlagt at utlysningene samlet skal sørge for en best mulig måloppnåelse for porteføljen. Mens utlysningene for 2024 i hovedsak besto av 3 utlysninger i regi av FRIPRO og SFF, besto utlysningene i 2025 av et bredt sett av utlysninger som tydeligere gjenspeiler tiltak definert i porteføljeplanen for banebrytende forskning. I tillegg til utlysningene i 2024 er det gjennomført utlysninger som spesielt ivaretar ønsket om å få frem flere verdensledende forskningsmiljø (Toppforsker), stimulerer til større søkning til ERC, stimulerer til forskning som er radikal med stort potensiale (radikale forskningsideer) og til å ta den banebrytende forskningen i bruk (kommersialisering). I tillegg er det også tildelt midler til oppfølging av fagevalueringer.

En stor del av porteføljen er pågående prosjekter knyttet til tidligere års tildelinger innenfor FRIPRO og SFF. Porteføljen inneholder også prosjekter finansiert av andre porteføljestyre og ERC/MSCA.

Fagevalueringer av de naturvitenskapelige, teknologiske og livsvitenskapelige fagmiljøene er også ferdigstilt i 2025.

Måloppnåelsen for porteføljen av banebrytende forskning anses som god.

Porteføljestyrets aktiviteter i 2025

Oppsummerende vurdering

Porteføljestyret vurderer gjennomføringen av aktiviteter og tiltak som god.

Utlysninger og tildelinger

Utlysningstittel	Tildelingsdato	Tildelt beløp	Antall tildelte prosjekter

Forskerprosjekt for erfarne forskere (FRIPRO)	Løpende	630 437 000	53
Forskerprosjekt for tidlig karriere (FRIPRO)	Løpende	456 059 000	51
Treårig Forskerprosjekt med internasjonal mobilitet (FRIPRO)	Løpende	33 003 000	6
Toppforskerprosjekter	Løpende	160 000 000	4
Radikale forskningsideer for tidlig karriere	Løpende	16 000 000	8
Finansiering av kvalifiserte ERC-søknader - søknad etter invitasjon	12.09.2025	45 593 000	2
Senter for norsk som fagspråk	13.02.2025	120 000 000	2
Forskerprosjekt for fornyelse (tematisk utlysning) (*)	Tildeling i andre porteføljestyret	20 000 000	21
Samarbeidsprosjekt for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv (**)	Tildeling i andre porteføljestyret	35 000 000	15
Verifisering - Kommersialisering fra offentlig finansiert forskning	Tildeling i Porteføljestyret for innovasjon	20 000 000	4
Kvalifisering - Kommersialisering fra offentlig finansiert forskning	Tildeling i Porteføljestyret for innovasjon	9 500 000	19
Støtte til forskerskoler for å følge opp nasjonale fagevalueringer	17.11.2025	64 000 000	4
Støtte til nettverk for å følge opp nasjonale fagevalueringer	17.11.2025	37 227 000	19
NOS-N/Nordforsk utlysning (***)	13.02.2025	5 220 000	13

(*) Humaniora-satsingen: Samfinansiering av 21 forskerprosjekter

(**) Humaniora-satsingen: Samfinansiering av 15 samarbeidsprosjekter

(***) Tildeling til NordForsk for å dekke norsk andel av utlysning i regi av NOS-N. Det er tildelt midler til 13 nordiske nettverksprosjekter med norsk deltagelse.

Andre aktiviteter Fagevalueringer

Porteføljestyret har ansvaret for gjennomføring av fagevalueringer. To fagevalueringer ble ferdigstilt i 2025:

- Fagevaluering av matematikk, IKT og teknologi (EVALMIT)
- Fagevaluering av medisin og helsefag (EVALMEDHELSE)

Dette kommer i tillegg til de to fagevalueringene av naturvitenskap (EVALNAT) og biovitenskap (EVALBIOVIT) som ble ferdigstilt i 2024. Det er gjennomført en første oppfølging av disse fagevalueringene gjennom utlysning og tildeling av 4 forskerskoler og 19 forskernettverksprosjekter. Det arbeides med videre oppfølging av de 4 fagevalueringene.

To fagevalueringer er under planlegging og vil bli ferdigstilt i 2027/28:

- Fagevaluering av humaniora
- Fagevaluering av samfunnsvitenskap

Løpende søknadsbehandling og tildeling av FRIPRO-søknader

Forskningsrådet la om til løpende mottak og behandling av FRIPRO søknader i 2024. Porteføljestyret har i 2025 benyttet kriteriene utviklet for tildeling av FRIPRO-midler ved løpende søknadsbehandling. Reglene har bl.a. bidratt til mer effektive tildelingsmøter i porteføljestyret. Porteføljestyret har gjennomført tildelinger i alle 6 møter i 2025.

Prosess for ny utlysning av nye sentre for fremragende forskning (SFF)

Porteføljestyret har vedtatt prosessen knyttet til utlysning og tildeling av nye sentre for fremragende forskning. Utlysningen hadde søknadsfrist i november 2025.

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

Gjennomføringen av prioriteringer og tverrgående tiltak i Forskningsrådets strategi er fulgt opp i utlysninger i de andre aktivitetene beskrevet over. Spesielt er målet om høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning fulgt opp i utlysningene, samt i arbeidet med å følge opp porteføljeplanen og fagevalueringene. Når det gjelder tverrgående tiltak har porteføljestyret spesielt bidratt til fagutvikling gjennom fagevalueringene og til å ta forskning i bruk gjennom samfinansiering av verifiserings- og kvalifiseringsprosjekter. I tillegg er det bevilget midler til internasjonalisering både gjennom utenlandsstipend, de internasjonale samarbeidsordningene HERA og EUI og det nordiske samarbeidet i NOS og NorForsk.

Pilar 1 i Horisont Europa og spesielt ERC og MSCA er viktige internasjonale arenaer for banebrytende forskning. Antall innvilgede søknader til ERC har hatt en positiv utvikling i perioden 2021-2025. Resultatene fra 2024 og 2025 utlysningene gir også grunn til optimisme for norske søknader til ERC. For å styrke den norske søknaden til ERC og stimulere til flere verdensledende forskningsmiljøer, er det etablert en egen utlysning hvor søkere som kvalifiserte til ERC stipend, men ikke fikk tildeling, kan få støtte.

Forventede resultater og virkninger på sikt

Tiltakene som er iverksatt for de løpende utlysningene innenfor banebrytende forskning, samt fagevalueringene og oppfølgingen av dem, forventes å ha en positiv effekt på fagmiljøene. På sikt bør tiltakene bidra til å løfte flere fagmiljøer opp i verdensklasse og til langsiktig grunnleggende forskning som kan bidra til å flytte forskningsfronten. Støtten til prosjekter for å ta banebrytende forskning i bruk bør også på sikt bidra til en raskere overføring av kunnskap fra den banebrytende forskningen til mer anvendt og næringsrettet forskning.

Rapportering for 2025 fra porteføljestyret for Demokrati og global utvikling til Forskningsrådets styre

Vurdering av porteføljens måloppnåelse

Porteføljen for demokrati og global utvikling gir kunnskap som møter store samfunnsutfordringer, og har som mål å bygge kunnskap med relevans for politikkutforming, forvaltning og praksis i Norge og internasjonalt. Den gir oppdatert kunnskap om drivkrefter, utfordringer og muligheter for utenriks-, utviklings- og sikkerhetspolitikken, for offentlig sektor og utviklingen av det sivile samfunn. Porteføljen kjennetegnes av utstrakt og bredt internasjonalt samarbeid.

Porteføljen har i 2025 prioritert utlysninger rettet mot

- forskning som styrker demokrati som styringsform og levesett
- forskning som styrker samfunnssikkerhet og beredskap
- forskning som gir økt kunnskap om fattigdom, ulikhet og utvikling
- forskning som gir økt kunnskap om internasjonale forhold, utenriks- og sikkerhetspolitikk, med fokus på Asia og Midtøsten
- forskning for å redusere helseulikhet og styrke helsesikkerhet globalt og særlig i lav- og lavere mellominntektsland
- styrking av internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid med fokus på India og Sør-Afrika
- samarbeid og kunnskapsdeling for at forskningen skal være relevant og komme raskere i bruk
- forskning med høy faglig kvalitet, og teoretisk og metodologisk mangfold

Porteføljestyret mener at aktiviteten i 2025, med utlysninger i hele bredden av porteføljens brede tematikk, vil gi viktig kunnskap for det norske samfunn i årene som kommer. Med en særlig virkning for samfunnets sikkerhet og beredskap i et bredt perspektiv der også internasjonale forhold og utvikling tas med.

Porteføljestyrets aktiviteter i 2025

Oppsummerende vurdering

2025 var det første året da Porteføljestyret kunne utarbeide en helhetlig investeringsplan for kommende år. Aktiviteten har vært høy. Det har vært arbeidet med porteføljeanalyse, investeringsplan, og tildelinger. Porteføljen fikk tildelt ekstra midler fra styret, som ga ekstra tildelinger på tampen av året.

Den nye investeringsplanen følger opp porteføljeplanens hovedprioriteringer samt de føringer som følger av departementenes tildelingsbrev. Den nye investeringsplanen har en god blanding av målrettede enkeltutlysninger og videreføring og utvidelse av fellesutlysninger på tematikk viktig for flere porteføljer i Forskningsrådet. Porteføljen har deltatt i flere større fellesutlysninger og ser at dette er en god måte å samordne midler for prioritering av større samfunnsutfordringer.

Porteføljen har fulgt arbeidet med etablering av ny portefølje for Forsvarsevne, beredskap og sikkerhet tett, da man ser at flere av innsatsområdene i egen porteføljen vil ha overlappende mål med den nye

porteføljen. To av styrets medlemmer, inklusiv styreleder har gått over til det nye styret. Porteføljestyret er supplert med ett nytt medlem.

Utlysninger og tildelinger

I 2025 ble følgende utlysninger gjennomført.

Utlysningstittel	Tildelings-dato	Tildelt beløp fra denne porteføljen	Antall tildelte prosjekter
Forskning på Asia/ Asia i endring	16.09.25	48.000 000	4
Senter for internasjonal økonomi	03.07.25	60.000 000	1
Rettsvitenskapelig forskning	12.12.25	60.000 000	5
Fred og forsoning i Midtøsten	03.12.25	47.000 000	6
Samarbeid for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv (fellesutlysning samfunnssikkerhet og beredskap)	16.09.25	40.000 000	12
Offentlig PhD i offentlig virksomhet	12.03.25	2.233 000	1 (44 ¹)
Forskerskole innen global helse		16.000 000	1
NordForsk utlysninger: 1. Samfunnssikkerhet	28.11.25	25.000 000 *	8
IPO Pilot Transport	09.12.25	9 865 000	6 (8) ²
Global helse	16.09.25	48.000 000	4
Arealer under press (felles utlysning)	25.09.25	72.000 000	6
INTPART (India-midler)	17.09.25	10.000 000	2
Forprosjekt Global helse	12.12.25	10 000 000	13
Arrangementsstøtte, bedre offentlig sektor	Løpende	750 000	8

- 5 mill. av beløpet kommer fra 2026 budsjettet.

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

Forskningsrådets strategi følges opp gjennom porteføljeplanens mål og prioriteringer. Det er et særlig fokus på målområdet miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft, der vi har jobbet med en større fellesutlysning om samfunnssikkerhet og beredskap. Her har vi lyktes med å samle flere av Forskningsrådets porteføljer og skapt god tematisk bredde og perspektiv noe som fremmer fag- og sektorovergripende forskning.

Aktiviteten favner også forskning på demokrati og rettsstat fra ulike perspektiver og følger opp strategiens ambisjon om å styrke offentlig sektors innovasjonsevne og effektivitet, samt Langtidsplanens fokus på tillit, fellesskap og mangfold.

Global helse og livskvalitet står også sentralt i porteføljens arbeid for å redusere global helseulikhet og

¹ 44 totalt tildelte, kun ett prosjekt relevant for denne porteføljen

² Totalt 8 prosjekter finansiert, 6 relevante for denne porteføljen

gi bedre helse for sårbare grupper i lav- og lavere mellominntektsland, samt bedre livskvalitet og redusert konfliktnivå gjennom arbeid rettet mot reduksjon av fattigdom og ulikhet på den globale arena. Denne type forskning er med på å styrke internasjonalt forskningssamarbeid rettet mot bærekraft, likeverd og menneskerettigheter.

Forventede resultater og virkninger på sikt

Porteføljen har over flere år nå arbeidet for å styrke samarbeidet mellom porteføljene gjennom større fellesutlysninger. Dette er et effektivt virkemiddel for å bidra til at utlysningen får et bredere perspektiv der også problemstillinger knyttet til internasjonale forhold og utvikling i andre land inkluderes.

Utvikling internasjonalt hvor småstater opplever større press i møte med stormaktenes politikk både med hensyn til sikkerhet, handel og politisk utvikling gjør at denne porteføljen har en økt relevans for flere brukere og for å sikre et robust og kunnskapsrikt samfunn. Vi ser at forskningen deles og tas i bruk av departement og medier som har behov for dyptgående kjennskap til ulike konfliktområder og drivkrefter bak den internasjonale utviklingen.

Det er også klare samarbeidsflater med det nye styret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap og porteføljestyret vil se etter samarbeidsmuligheter med den nye porteføljen. Man ser et særlig potensiale innen begge porteføljers arbeid rettet mot samfunnssikkerhet og beredskap,

Rapportering for 2025 fra porteføljestyret for energi og transport til Forskningsrådets styre

Vurdering av porteføljens måloppnåelse

Porteføljestyret har lyktes i å tiltrekke interesse og utløse FoU hos forskningsorganisasjoner, næringsliv og offentlig sektor. Dette er oppnådd ved målrettet bruk av et bredt spekter av virkemidler fra grunnforskning og kunnskapsutvikling til demonstrasjon av ny teknologi. Porteføljen har også hatt svært god uttelling i Horisont Europa, og de norske FoU-aktørene og norsk næringsliv er attraktive samarbeidspartnere internasjonalt. Forskerrekruttering til energi- og transportsektorene kan bli en utfordring, men porteføljestyret jobber målrettet med dette som en integrert del av utlysningene ved bruk av bla rekrutteringsstillinger. Deltagelse i fellesutlysninger med andre porteføljestyrer har medført ny sektorovergripende forskning som vil bidra til ny kunnskap og nye løsninger på kritiske samfunnsutfordringer. Søknadstilfanget er i hovedsak tilfredsstillende. Overgang til løpende behandling av innovasjonsprosjekter i næringslivet har medført en nedgang i søknadsvolum slik at de økonomiske rammene for utlysningene i 2025 ikke fullt ut ble benyttet.

Porteføljestyrets aktiviteter i 2025

Oppsummerende vurdering

Porteføljestyret sluttførte arbeid med ny porteføljeplan tidlig i 2025. Porteføljeplanen har en tydelig sammenheng til Forskningsrådets strategi, Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning og 21-strategiene, [Energi21](#), [OG21](#), [Maritim21](#), [Transport21](#) og [Nasjonal transportplan](#), som er viktige styringsdokumenter for porteføljen. Delforteføljen havbunnsmineraler har kommet som nytt ansvar for porteføljestyret i 2025, og første tildeling er gjennomført. Porteføljestyret har også overtatt ansvar for FoU-tildelinger innenfor CO₂-håndtering, da CLIMIT programstyre ble lagt ned med virkning fra 1. juli 2025.

Porteføljestyret har behandlet en porteføljeanalyse og vedtatt investeringsplan for 2026-2028. Videre har effektstudier og underveisvurderinger av forskningssentre belyst kvalitet og bruk av forskningsresultater. Porteføljestyret har gjennomført en vellykket utlysningsplan gjennom egne tildelinger, fellesutlysninger med andre porteføljestyrer og deltagelse i en rekke internasjonale samarbeid og partnerskap.

Utlysninger og tildelinger

Utlysningstittel	Tidlingsdato	Tildelt beløp (mill. kroner)	Antall tildelte prosjekter
Transport sentre	13.06.2025	192	3
KSP-K Energi	13.06.2025	220	18
KSP-K Petroleum	13.06.2025	116	8
KSP-S Energi	13.06.2025	92	8
Marimt KI senter	24.09.2025	100	1
KSP-S Havbunnsmineraler	11.12.2025	48	3
IPN Energi	24.09 + 11.12.2025	185	17
IPN Petroleum	24.09 + 11.12.2025	85	7
IPN Maritim	24.09 + 11.12.2025	72	6
IPN Transport	24.09 + 11.12.2025	10	1

KSP-S CO2-håndtering*	16.06.2025	49	5
Sum		1169	77

*Tildeling fra Programstyret for CLIMIT

Porteføljestyret har samarbeidet om flere brede fellesutlysninger. Det gjelder følgende:

- [Samfunnssikkerhet og beredskap](#) (PS Demokrati og global utvikling):
- [Oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport](#) (PS Samisk samfunn og kultur)
- Arealer under press (PS Klima og miljø)
- NæringsPhD (PS Innovasjon)
- OffentligPhD (PS Innovasjon)

EUs rammeprogram har stor betydning for flere av delporteføljene. Norske resultater så langt i Horisont Europa (2021-2027) og forberedelsene til det neste rammeprogrammet har vært behandlet. Porteføljen har hatt meget god returandel i Horisont Europa, spesielt innenfor Klynge 5 Klima, energi og mobilitet.

Porteføljestyret har deltatt med midler i følgende internasjonale utlysninger, der midlene har støttet deltagelsen til norske forskningsaktører:

- Clean Energy Transition Partnership (CETP): [95 millioner kroner til internasjonal energiforskning](#), fordelt omtrent likt på miljøvennlig energi og CO₂ håndtering.
- Nordisk energiforskning: [Nordic Energy Systems Program](#)
- Driving Urban Transition (DUT) som hadde skissefrist i november 2024 (vedtak fattet i juni 2025)
- M.ERA.NET call 2025: 40 mill. kroner til prosjekter innen avanserte materialer, der porteføljen bidrar med 10 mill. kroner. 8 av 11 prosjekter med norske partnere som ligger an til å kunne få finansiering er innen energi. Vedtak fattes i januar 2026.
- Maritime Low Emission Network (MarLEN), 10 mill. kroner til internasjonal maritim forskning. Utlysning og søknadsbehandling i 2025, mens vedtak vil bli i 2026.

Andre aktiviteter

Porteføljestyret har bidratt til rådgivning og strategisk utvikling gjennom drøfting av:

- Strategiske veivalg innenfor porteføljens eget ansvarsområde
- [Veikartet for forskningsinfrastruktur](#)
- EUs neste langtidsbudsjett, konkurranseevnefond og rammeprogram for Forskning og Innovasjon
- To underveisvurderinger av forskningssentre
- Analyse av effekter av energiforskningen: [Energiforskning gir store positive effekter og er svært samfunnsmessig lønnsom](#), [Ny energiforskning: Ny teknologi kan auke nettkapasiteten og gi store innsparingar](#)

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

Forskningsrådets strategi er fulgt opp gjennom porteføljeplanen, investeringsplan for 2026-2028 og tildelingene i 2025. Strategiens målområde Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft er spesielt viktig, der porteføljen bidrar til alle prioriteringene. Porteføljen har også vesentlige bidrag inn mot de andre målområdene i strategien, blant annet Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne.

Forventede resultater og virkninger på sikt

Den geopolitiske situasjonen har blitt svært tilspisset i løpet av 2025. Som følge av dette, har porteføljestyret styrket innsatsen innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Det forventes at denne forskningen vil gi avgjørende resultater for å ivareta energisikkerhet i krisetider. Oppstart av forskning på havbunnsmineraler kan gi Norge mulighet til å ta en rolle for å sikre tilgang på kritiske mineraler, og bidra til å utvikle en ny næringssektor. Nye sattersatsinger innenfor transport og maritim vil gi bedre koordinert forskning og utvikling innenfor delporteføljene. De øvrige tildelingene er balansert

sammensatt for å utvikle ny kunnskap, kompetanse, samarbeid og fremme innovasjon. Det internasjonale og tverrsektorielle samarbeidet om fellesutlysninger internt bidrar til å løfte forskningskvalitet og til å løse identifiserte samfunnsutfordringer. Samlet sett vil dette gi viktige effekter for aktørene som deltar og for samfunnet. Det er lagt inn lenker til nyhetssaker som i mer detalj beskriver forventningene tilknyttet de forskjellige tildelingene.

Rapportering for 2025 fra porteføljestyret for Forskningssystemet til Forskningsrådets styre

Vurdering av porteføljens måloppnåelse

Porteføljestyrets arbeid i 2025 har vært styrt av hovedmålene i porteføljeplanen for Forskningssystemet, som er:

1. Porteføljen skal bidra til helhet og godt samspill i det nasjonale forskningssystemet
2. Porteføljen skal bidra til god interaksjon mellom det nasjonale og det internasjonale forskningssystemet
3. Porteføljen skal bidra til forskningsinfrastruktur av nasjonal strategisk interesse og legge til rette for at ressursene utnyttes best mulig
4. Det nasjonale forskningssystemet skal være preget av god forskningskultur

Disse målene danner grunnlag for prioriteringene i porteføljens investeringer og aktiviteter gjennom året.

Porteføljen for forskningssystemet har i 2025 videreført arbeidet for å styrke kvalitet, kapasitet og samhandling i norsk forskning. Porteføljestyret har hatt et tydelig systemperspektiv og arbeidet både rådgivende og strategisk for å bidra til et velfungerende forskningssystem nasjonalt og internasjonalt. I 2024 var porteføljestyrets arbeid preget av at styret jobbet med å sette seg inn i porteføljen og ansvarsområde. I 2025 har porteføljestyret fortsatt med å utforske handlingsrom, samtidig som ansvarsområder og utviklingspotensial har framstått tydeligere for styret enn det gjorde i 2024.

Arbeidet med internasjonalisering har vært et sentralt område i 2025, og porteføljen har oppnådd god måloppnåelse gjennom investeringer som bidrar til økt deltakelse i europeiske og globale forskningsarenaer. Tildelinger innen Internasjonale partnerskap, Utenlandsopphold (mobilitet) og PES-ordningene, samt midler til Rekruttering av talentfulle forskere til Norge, har bidratt til å styrke internasjonalt forskningssamarbeid og norske aktørers posisjon i Horisont Europa. Den internasjonale stimuleringspotten har også gitt effekt; 1) som et fleksibelt virkemiddel for å støtte fellesutlysninger, og i så måte bidratt til bedre koordinering mellom porteføljene, 2) som et raskt svar på nye forskningspolitiske behov, slik som midlene til samarbeid med ukrainske forskningsmiljøer og 3) i tilrettelegging av deltagelse i flere internasjonale partnerskap. Dette bidrar til og legger til rette for fortsatt høy internasjonal aktivitet i norsk forskning.

Porteføljestyret har levert godt på målene om utvikling av forskningssystemets strukturer og kultur. Oppdateringen av Nasjonalt veikart for forskningsinfrastruktur og beslutningen om ny infrastrukturutlysning, styrker langsiktigheten og kvaliteten i forskningsinfrastrukturen norsk forskning er avhengig av. Samtidig er arbeidet med forskningskultur, etikk, mangfold og kjønnsbalanse både styrket og konkretisert gjennom ny plan for kjønnsbalanse, kjønnsperspektiver og mangfold og gjennom porteføljestyrets refleksjonsnotat *Forskningskultur i møte med globale endringer*. Disse tiltakene har bidratt til økt bevissthet og bedre praksis innen forskningsetiske spørsmål, forskningssikkerhet og inkluderende fagmiljøer. Porteføljestyret har også styrket samvirket med andre porteføljestyre, blant annet gjennom felles møte med Porteføljestyret for Banebrytende forskning, for å tilrettelegge for prioriteringer på tvers av Forskningsrådets virkemiddelapparat.

Porteføljestyret vurderer at porteføljen i 2025 har levert solide resultater, tatt viktige steg i riktig retning og bidratt aktivt til et mer velfungerende, internasjonalt koblet og strategisk styrket forskningssystem. Porteføljeanalysen viser at det fortsatt er behov for videre innsats for å sikre bærekraftig utvikling i instituttsektoren, økt samspill mellom forskning, næringsliv og offentlig sektor og bedre tilpasning til endrede internasjonale rammebetingelser, særlig i lys av nytt rammeprogram i EU og etableringen av

konkurransesevnefond. I 2026 vil porteføljestyret derfor se på innretningen på virkemidlene hver for seg og sammen, med ønske om å videreutvikle virkemidlene på en mer hensiktsmessig måte. Porteføljestyret vil i 2026 også gjennom sin rådgivningsvirksomhet utarbeide et nytt refleksjonsnotat, med arbeidstittelen *Forskningssystemets bidrag til innovasjon – og veien mot bedre bruk av forskning i samfunn og næringsliv*.

Porteføljestyrets aktiviteter i 2025

Oppsummerende vurdering

De planlagte utlysningene er gjennomført som planlagt. I løpet av året fikk porteføljestyret også ansvar for en ny satsing på 300 millioner kroner til *Rekruttering av talentfulle forskere til Norge*, som kom med tydelige føringer og krav om rask implementering fra departementet og Forskningsrådets styre. Porteføljestyret har i tillegg forvaltet *Internasjonal stimuleringspott*, som i 2025 var på 110 millioner kroner, som skal forsterke porteføljenes internasjonale satsinger, dekke behov som ikke naturlig faller innenfor porteføljene og muliggjøre rask støtte til forskningspolitiske initiativer. Det har til tider vært utfordrende å få fram konkrete forslag til investeringer flere ganger i året med korte beslutningsfrister, men potten har vist seg nyttig ved akutte behov – som støtten til samarbeid med ukrainske forskningsmiljøer.

Porteføljestyret har i 2025 behandlet flere tunge strategiske saker, blant annet nytt nasjonalt veikart for forskningsinfrastruktur og ny plan for kjønnsbalanse, kjønnsperspektiver og mangfold. Disse sakene er behandlet i flere omganger gjennom trinnvise prosesser. I tillegg har styret utviklet et eget rådgivningsdokument i form av et refleksjonsnotat, også dette gjennom en trinnvis arbeidsform med et nedsatt arbeidsutvalg som har presentert utkast underveis. Porteføljestyret er godt fornøyd med denne måten å arbeide på.

Utlysninger og tildelinger

Utlysningstittel	Tildelingsdato	Tildelt beløp	Antall tildelte prosjekter
Stipendiatstillinger i instituttsektoren	06.10.2025	180 000 000	34
Rekruttering av talentfulle forskere til Norge	Løpende	40 000 000	6
PES Horisont Europa – Støtte til prosjektetablering og posisjonering	Løpende fra 2024	270 000	4
PES Horisont Europa	Løpende	226 000 000	204
PES Horisont Europa Strategisk posisjonering	11.03.2025	13 500 000	9
Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning, forskning og innovasjon	17.09.2025	100 000 000 (hvorav 40 000 000 fra internasjonal stimuleringspott og 20 000 000 fra annet porteføljestyre)	20
EURATOM 2025	Løpende	20 000 000	6
AURORA - forskerutveksling for nytt samarbeid mellom Norge og Frankrike	08.12.2025	800 000	10

Forskerprosjekt – ROMFORSK-satsingen	17.09.2025	35 000 000	3
Støtte til medlemskap i European Open Science Cloud Association	Løpende	700 000	6
Arrangementsstøtte til COST-nettverk	Løpende fra 2026	82 000	1
Nasjonale forskerskoler for arbeidslivsrelevans	05.02.2025	80 000 000	5
Utenlandsopphold for doktorgrads- og postdoktorstipendiater	Løpende	17 500 000	67
Internasjonal stimuleringspott*	Løpende	110 000 000	Se under
Tildeling til Vitensentrene	05.02.2025	140 000	13
Årlig tilskudd til SIGMA2		50 000 000	1
Kjønnsbalanse, mangfold og inkludering i norsk forskning	11.02.2026**	23 000 000	23
Forskningsinfrastruktur av nasjonal viktighet	23.09.2026**	1 400 000 000	Ikke avgjort ennå

*Internasjonalt stimuleringspott ble i 2025 fildelt til følgende utlysninger: NordForsk – Arktis (10 millioner), NordForsk – KI-utlysning (25 millioner), Utlysning i samarbeid med Sør-Korea (12 millioner), Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning, forskning og innovasjon – Afrika (40 millioner), PES Horisont Europa – Støtte til prosjektetablering og posisjonering – Afrika (2 millioner), Utlysning i samarbeid med Ukraina (19 millioner) og PES Ukraina (2 millioner).

** Tildelingene i 2026.

Andre aktiviteter

- Vedtatt oppdatert [Norsk veikart for forskningsinfrastruktur](#)
- Vedtatt ny [Plan for kjønnsbalanse, kjønnsperspektiver og mangfold](#)
- Vedtatt og publisert [Refleksjonsnotat#1 Forskningskultur i møte med globale endringer](#)

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

- Strategiens prioriteringer er fulgt opp gjennom målrettede investeringer i forskningsinfrastruktur, internasjonal samarbeid, mobilitet og forskningskultur.
- Tverrgående tiltak som kjønnsbalanse, mangfold og forskningskultur er styrket gjennom vedtak av ny plan og publisering av eget refleksjonsnotat om forskningskultur.
- Internasjonal deltakelse er videreutviklet gjennom tildelinger i PES-ordningene, internasjonale partnerskap og håndteringen av Internasjonal stimuleringspott, inkludert raske tiltak knyttet til Ukraina.
- Porteføljestyret har jobbet systematisk og trinnvis med større strategiske prosesser, som oppdatert veikart for forskningsinfrastruktur og ny plan for kjønnsbalanse, kjønnsperspektiver og mangfold.
- Nasjonale virkemidler legger grunnlaget for kvalitet og kapasitet, som igjen gjør norske miljøer konkurransedyktige i Horisont Europa og andre internasjonale arenaer.
- Porteføljestyret bidrar aktivt til koblingen mellom nasjonale prioriteringer og internasjonale muligheter gjennom mobilitet, partnerskap og fellesutlysninger.
- Samspillet vurderes som konstruktivt, men krevende — særlig med endringer som nytt EU-rammeprogram og et mulig konkurranseevnefond.

- Det er behov for fortsatt koordinering og fleksible nasjonale virkemidler som støtter opp under norske aktørers internasjonale ambisjoner.

Forventede resultater og virkninger på sikt

- Styrket kapasitet og kompetanse i forskningssystemet: Tildelinger til rekrutteringsstillinger og nasjonale forskerskoler forventes å bidra til å bygge robuste miljøer og sikre langsiktig kompetanse.
- Økt internasjonal deltakelse og samhandling: PES-ordninger, internasjonale partnerskap og stimuleringspotten vil styrke norsk deltakelse i Horisont Europa og internasjonale fellesutlysninger.
- Bedre forskningskultur og økt fokus på mangfold, etikk og ledelse: Arbeidet med ny plan for kjønnsbalanse og refleksjonsnotatet om forskningskultur vil bidra til mer inkluderende og etisk forsvarlige fagmiljøer og til refleksjon i sektoren om forskningskultur i møte med økt krav til forskningssikkerhet, behov for forskning med flerbrukspotensial (dual use) og fallende tillit til forskning.
- Langsiktige gevinster fra investeringer i forskningsinfrastruktur: Oppdatert veikart og nye infrastrukturutlysninger sikrer tilgang til avansert forskningsinfrastruktur og styrker norsk konkurranseevne.
- Bedre tilpasning til endrede europeiske rammebetingelser: Tiltakene vil støtte norske aktører i overgangen til nytt EU rammeprogram og styrke nasjonalt-internasjonalt samspill

Rapportering for 2025 fra porteføljestyret for helse til Forskningsrådets styre

Vurdering av porteføljens måloppnåelse

Forskningsrådets portefølje for helse bidrar til mål og prioriteringer i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, i Forskningsrådets strategi, til regjeringens mål for Forskningsrådet og til disse nylige vedtatte målene i helsestyrets porteføljeplan:

1. Porteføljen skal bidra til fornyelse og øke kvaliteten på forskning som bidrar til god folkehelse, treffsikker behandling og bærekraftige helse- og omsorgstjenester
2. Porteføljen skal bidra til flere verdensledende helseforskningsmiljøer
3. Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig helse- og omsorgssektor
4. Porteføljen skal bidra til økt konkurranseevne i helsenæringen
5. Kunnskap, funn og resultater innenfor helseporteføljen skal deles og tas i bruk

Innsatsen i 2025 var investeringer og kunnskapsgrunnlag som oppfølging av porteføljeplanen og oppdrag fra departementene. Forskningsrådet helseportefølje er bygget opp av innsats i en rekke porteføljestyrer, Horisont Europa og SkatteFUNN, der porteføljestyret for helse sine egne investeringer utgjør en mindre andel. Porteføljestyrets egne investeringer har vært innrettet for å bidra til fornyelse og øke kvaliteten på helseforskningen, for å styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig helse- og omsorgssektor, og bidrag til å utvikle samarbeidet mellom i helsenæringen og helsetjenestene. Det er stilt krav om at kunnskap, funn og resultater innenfor helseporteføljen skal deles og tas i bruk. For å fremme bærekraften i de kommunale helse- og omsorgstjenestene er det i samarbeid med KS utviklet tiltak for å fremme samarbeid om forskning og innovasjon i kommunene. Dette resonerer godt også med innretningen på investeringen internasjonalt gjennom en fellesutlysning i partnerskapet THCS, hvor Norge fikk god uttelling. De videre internasjonale investeringene i 2025 styrket de nasjonale godt på områder som persontilpasset medisin, kliniske studier, neuromedisin, sjeldne sykdommer og bærekraftige helsetjenester. Videre har porteføljestyret for helse lagt midler til utlysninger sammen med andre porteføljestyrer, og blant annet en større utlysning for å fremme forskning og innovasjon for store utfordringer i offentlig sektor.

Alt i alt er måloppnåelsen for 2025 tilfredsstillende, og da basert på flg. forhold:

- Høy tilsøkning og god kvalitet i søknader som er behandlet og tildelt gjennom året
- Høy nordisk og europeisk aktivitet
- Samarbeidet med andre porteføljestyrer om fellesutlysninger

Porteføljestyrets aktiviteter i 2025

Oppsummerende vurdering

Porteføljestyret har i 2025 hatt en balanse mellom strategisk arbeid og investeringer. Kunnskapsgrunnlaget fagevalueringen for medisin og helse gir bør trekkes frem, samt et stort arbeid med investeringer og med investeringsplan for 2026-2028, inkludert å sikre synergi mellom nasjonale og internasjonale investeringer, håndtering av endret situasjon internasjonalt og samarbeid med andre porteføljestyrer. Et eksempel her er forberedelse av en utlysning om mental helse med Ukraina.

Utlysninger og tildelinger

Utlysningstittel	Tidelingsdato	Tildelt beløp i mill. kroner	Antall tildelte prosjekter
Inntil 95 mill. til bærekraftig forebygging, behandling og tjenester for utsatte befolkningsgrupper	18.06.2025	90	7
Forskning og innovasjon for å styrke bærekraften i de kommunale helse- og omsorgstjenestene	10.12.2025	120	8
Koordinering- og støtteaktiviteter	løpende	3	20
Pilot Helse	10.12.2025	116	5
Store utfordringer i offentlig sektor	09.12.2025	30	1
Sammenhengen mellom mat, miljø, klima og folkehelse	07.10.2025	15	1
Samisk kvensk/nordfinsk og skogfinsk kultur- og samfunnsutvikling	23.09.2025	15	1
EP PerMed: Pharmacogenomic strategies for Personalised Medicine Approaches	28.10.2025	11,5	3
THCS: Better care closer to home: Enhancing primary and community care	30.10.2025	31	6
ERA4 Health: Fostering Pragmatic Comparative-Effectiveness Trials in Non-communicable Diseases	16.10.2025	3,5	1
JPND: Health and social care research with a focus on the moderate and late stages of neurodegenerative diseases	16.10.2025	3,5	1
ERDERA: Preclinical therapy studies for rare diseases using small molecules and biologicals	26.11.2025	3,5	1
NORDELD, Sustainable health and social care systems for elderly	4.06.2025	20	2

Andre aktiviteter

- Utarbeidet investeringsplan for helse 2026-2028
- Fagevaluering av medisin og helse 2023-2024. Nasjonal rapport våren 2025 [Evaluering av medisin og helsefag \(EVALMEDHELSE\)](#)
- Innspill til Veikart for infrastruktur 2025 [norsk-veikart-for-forskningsinfrastruktur-fra-2025.pdf](#)
- Mobilisert til økt samarbeid om forskning og innovasjon i kommunene

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

Helseporteføljen har et bredt nedslagsfelt, fra grunnforskning til anvendt forskning, utviklingsarbeid og forskningsbasert innovasjon i privat og offentlig sektor samt tidligfase kommersialisering. Både

rådgivningen og investeringer er av stor relevans og betydning for de fleste prioriteringer i Forskningsrådets strategi knyttet til bærekraft, kvalitet, innovasjon og verdiskaping. I portefølje- og investeringsplanene har porteføljestyret lagt vekt på å fremme forskning og innovasjon for utvikling av fremtidens bærekraftige helse-, omsorg- og velferdstjenester. Det er særlig stort kunnskapsbehov i de kommunale helse- og omsorgstjenestene og i den fylkeskommunale tannhelsetjenesten. Økt FoU-innsats i næringslivet, samarbeid mellom fagområder og sektorer, samspill mellom nasjonale og internasjonale utlysninger har vært sentralt i porteføljestyrets arbeid.

Forventede resultater og virkninger på sikt

Porteføljestyret for helses forventning er at aktivitetene igangsatt i 2025 skal bidra til god folkehelse, treffsikker behandling, bærekraftige helse- og omsorgstjenester, verdensledende helseforskningsmiljøer, en forsknings- og innovasjonsbasert offentlig sektor og konkurranseevne i helsenæringen. Videre har porteføljestyret forventninger om økt bruk av kunnskap, funn og resultater fra helseporteføljen. For å bidra til å nå disse målene er det viktig at helseprosjekter fortsetter å nå opp i konkurransen om midler til særlig banebrytende forskning, muliggjørende teknologier og innovasjon, men også på områder som velferd og utdanning, og demokrati.

Rapportering for 2025 fra porteføljestyret for innovasjon til Forskningsrådets styre

Målene porteføljestyret for innovasjon har ansvar for bygger opp under både langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, Forskningsrådets strategi og regjeringens mål for Forskningsrådet:

1. Porteføljen skal bidra til økt konkurranseevne i nytt og eksisterende næringsliv
2. Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig sektor og næringsliv i hele landet
3. Ny kunnskap, kompetanse og teknologi i porteføljen skal deles, spres og tas i bruk i forskning, næringsliv og offentlig sektor

Vurdering av porteføljens måloppnåelse

Innovasjonsporteføljen omfatter bredden av Forskningsrådets innovasjonsinnsats, inkl. SkatteFUNN og EU-prosjekter. Den er sterk preget av teknologidrevet innovasjon med økende bruk av KI og av lavutslippsprosjekter. EU-andelen utgjør en stor del av porteføljen. I Forskningsrådets investeringer (SkatteFUNN og EU ikke inkl.) er det lagt økt vekt på kompetansebygging og senteretsatsinger innfor en rekke næringsporteføljer (energi, petro, maritim, bioressurser, KI mm). Instituttandelen i den totale innovasjonsporteføljen er doblet de siste årene mens næringslivsandelen er fallende. Budsjetttrammen til IPN i innovasjonsstyret og mange porteføljestyrers kompetanse- og senterprioriteringer har medført at IPN ikke har hatt vekst på tross for ambisjonene i regjeringens strategi for næringsrettet FoU. Dette påvirker negativt FoU-innsats og omstilling i nytt og eksisterende næringsliv, og også samarbeidet med forskningsorganisasjonene. Det var kun 15 % av IPN-søknadene (til hovedarenaen industri og tjenestenæringer) som i 2024 fikk tildelingen. Dette påvirket tilsøkningen i 2025 negativt, men medførte også en høyere tildelingsandel på 30 % dette året. Fremvoksende næringer som mineraler, helse, sikkerhet og flere tjenestenæringer har betydelig potensial, men mange mangler ofte gode koblinger til forskningsorganisasjonene og har betydelige skaleringsutfordringer. Tiltak rettet mot FoU-svake næringer har gitt effekter i form av flere IPN-tildelinger til tjenestebedrifter. Tiltak for økt brukervennlighet gjennom løpende mottak og tildelinger av IPN har også hatt den ønskede og forventede effekten med korte søknadsbehandlings og høyere tildelingsgrad enn i foregående år.

Norsk forskning holder høy kvalitet, og der er store potensialer for nyskaping og kommersialisering fra forskningsinstitusjonene. Forskningsrådets utlysninger i 2025 var, pga. prisjusteringsmidler og midler fra flere porteføljestyrer, rekordstore. Tildelingene var løpende og til en stor bredde institusjoner og fagområder, med helse som det klart største. TTO-funksjonsstøtten tildelt hele 40 institusjoner bidrar til dette innsatsen. Porteføljestyrets tiltak for verdiskaping omfatter også sterkt tilsøkte ordninger som nærings- og offentlig sektor-ph.d. og SFI. Førstnevnte er positivt evaluert i 2025. Den trinnvise SFI-prosessen med krav om sterkere næringslivsforankring, offentlig sektor-samspill og en spredning tematisk og institusjonelt resulterte i åtte nye SF-er. Prisjusteringsmidler fra Styret muliggjorde en ekstraordinær satsing på større utfordringsdrevne prosjekter i offentlig sektor. 170 mill. kroner ble investert i store samarbeidsprosjekter, dog med en tildelingsandel på under 10 prosent.

For å styrke måloppnåelsen må rammene til næringslivsledet og for offentlig sektor-ledet innsats økes, og koblingen mellom erfarne og ny FoU-aktive aktører i disse sektorene og forskningsorganisasjonene styrkes – og vekten må legges på å kunnskap i bruk. Dette kan skje gjennom budsjettvekst og gjennom føringer fra Styret til relevante porteføljestyrer. Med målrettet innsats kan innovasjonsporteføljen i enda større grad bidra til omstilling, robusthet og verdiskaping for næringsliv og samfunn. Porteføljestyret har merket seg det tydelige oppdraget fra Kunnskapsdepartementet om at Forskningsrådet skal utløse mer private FoU-investeringer, og porteføljestyret ber Styret følge opp dette vs relevante porteføljestyrer.

Porteføljestyrets aktiviteter i 2025

Oppsummerende vurdering

Porteføljestyret vurderer innsatsen i form av igangsatte og gjennomførte aktiviteter som god.

Vurderingen er basert på brukervennlighet og økt tildelingsandel for IPN, tiltak for FoU-svake, store utlysninger for nærings- og offentlig sektor-ph.d. og kommersialisering, solide prosesser og resultater i SFI- og Grønn plattform-løpene, og en ekstraordinær og sterkt oversøkt utlysning til offentlig sektor for å adressere store utfordringer i samarbeid med forskningsorganisasjoner og andre.

Utlysninger og tildelinger

Utlysningstittel	Tildelingsdato	Tildelt beløp	Antall tildelte
Innovasjonsprosjekter i næringslivet - industri og tjenestenæringer 2024-utlysningen	Tidlig 2025	250 756	19
IPN - Innovasjonsprosjekter i næringslivet - industri og tjenestenæringer 2025	Løpende	474 585	39
EUROSTAR – EU partnerskap for SMBer	03.25 og 09.25	99.996	18
SFI - Senter for forskningsdrevet innovasjon	09.12.2025	798 000	8
Grønn plattform	17.12.2025	378 959	12
TTO-funksjon - Tidligfase teknologioverføring	15.01.25	175 000	34
Verifisering - kommersialisering fra offentlig finansiert forskning	17.02.24	98 178	20
Verifisering - kommersialisering fra offentlig finansiert forskning	18.09.25	48 200	10
	09.12.25	35 000	7
Kvalifisering - kommersialisering fra off. finansiert forskning	17.06.25	35 708	10
Store utfordringer i offentlig sektor*	09.12.25	126 751	8
Nærings-ph.d.	12.03.25	69 997	32
Offentlig sektor-ph.d.	12.03.25	42 000	20
Nasjonale forskerskoler	18.03.25	16 000	1

3 mill. kroner til prosjektetablering for offentlig sektor, 2,4 mill. til arrangementsstøtte, 1,8 mill. til utenlandsstipend (1,4 mill. til næringsutvikling på Svalbard er ikke tildelt, overføres). *pluss 42,2 mill. kr fra andre porteføljestyre.

Porteføljestyret har også gitt innspill til veikart for forskningsinfrastrukturinvesteringer og hatt styreseminar om landbaserte mineraler og utviklingstrekk i næringslivsporteføljen.

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

Porteføljestyrets mange aktiviteter i 2025 har både relevans og betydning for prioriteringene i [Forskningsrådets strategi](#) som er knyttet til forskningskvalitet, nyskaping, bærekraft, innovasjon, konkurransekraft og verdiskaping i privat og offentlig sektor. Porteføljestyret har systemansvaret for Forskningsrådets innsats for næringsliv, offentlig sektor og nyskaping og kommersialisering fra forskningsorganisasjonene, inkl. hele-landet-perspektivet innenfor disse områdene. I porteføljeplanen og investeringsplanen har porteføljestyret lagt vekt på tverrgående tiltak i strategien, blant annet nyskaping og kommersialisering, økt FoU-innsats i næringslivet, fagutvikling, internasjonalt forskningssamarbeid, samspill mellom nasjonale og internasjonale utlysninger m.m.

Forventede resultater og virkninger på sikt

Porteføljestyrets forventning er at aktivitetene som ble gjennomført i 2025 skal ytterligere forsterke kunnskap, kompetanse og som muliggjør omstilling i næringsliv og offentlig sektor, økt verdiskaping og en mer bærekraftig og trygg samfunnsutvikling. Men vekten på å ta kunnskap i bruk må økes gjennom å koble sluttbrukere i privat og offentlig sektor med forskningsaktører, også i EU.

Rapportering for 2025 fra porteføljestyret for klima og miljø til Forskningsrådets styre

Vurdering av porteføljens måloppnåelse

Porteføljen dekker både den tematiske og den sektorovergripende klima- og miljøforskningen, og spenner over mange fag- og samfunnsområder. Porteføljen for klima og miljø har ansvar for forskning innenfor klima, landbasert miljø, marint miljø, polar områder og sirkulær økonomi.

I 2026 har porteføljen blitt vesentlig styrket for å kunne bidra til løsninger knyttet til klima- og naturrisiko, samt koblingene mellom klimatilpasning og samfunnssikkerhet og beredskap gjennom store tildelinger. De brede satsingene på mat, miljø, klima og folkehelse og arealer under press ble videreført og styrket i 2025 ytterligere.

Det største strategiske og strukturelle grepet i 2025 har vært utlysningen på sentre for bærekraftig areal- og naturbruk. Dette har blitt muliggjort gjennom god dialog på tvers av porteføljestyrer og med finansiering fra flere departementer. Tildeling av nye sentre skjer i mars 2026, og sammen med både nasjonale tildelinger og gode resultater i HEU i 2025 vil dette være det største løftet på natur og miljø noen gang.

Porteføljestyret har vedtatt investeringsplan for de neste årene. Blant de viktigste prioriteringene her kan nevnes

- Langsiktig strategisk 10-årig satsing på polhavet (Polhavet 2050)
- Virkemidler for å øke bruken av sirkulær økonomi i næringslivet og offentlig sektor
- Store, brede fellesutlysninger som treffer de tverrgående samfunnsutfordringene knyttet til klima, miljø, samfunnssikkerhet og beredskap
- Store, brede fellesutlysninger for grønn og rettferdig omstilling - både i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- Satsing på Svalbard – inkludert klimasystemforskning
- Gode og robuste rammer for internasjonalt samarbeid - både i Europa og ellers

Porteføljestyrets aktiviteter i 2025

Oppsummerende vurdering

I løpet av året har porteføljestyret behandlet en helhetlig porteføljeanalyse og vedtatt investeringsplaner for perioden 2026–2028. Arbeidet har vært understøttet av analyser og evalueringer som har bidratt til å belyse kvalitet, relevans og anvendelse av forskningsresultater. Utlysningsaktiviteten i 2025 har vært omfattende og gjennomført i tråd med fastsatte mål og føringer, både gjennom egne initiativer, samarbeid med andre porteføljer og deltakelse i internasjonale samarbeid og partnerskap. Samlet sett vurderes gjennomføringen av porteføljestyrets aktiviteter som god.

Utlysninger og tildelinger

Utlysningstittel	Tildelingsdato	Tildelt beløp i kroner	Antall tildelte prosjekter
Arealer under press Forskerprosjekt for fornyelse	25.sep	95 mill.*	9 prosjekter

Arealer under press Samarbeidsprosjekt	25.sep	198 mill.*	16 prosjekter
Klima- og naturrisiko, Stort tverrfaglig Forskerprosjekt	25.sep	50 mill.	3 prosjekter
Klima og naturrisiko, Forskerprosjekt for fornyelse	25.sep	118 mill.	10 prosjekter
Sammenhenger mellom mat, miljø, klima og folkehelse	Porteføljestyret for Mat og bioressurser	97 mill.*	8 prosjekter
Samfunnssikkerhet og beredskap	Porteføljestyret for Demokrati og global utvikling	142 mill.*	12 prosjekter
Samisk, kvensk/norskfinsk og skogfinsk kultur- og samfunnsutvikling	Porteføljestyret for samisk samfunn og kultur	96 mill.*	8 prosjekter
Nærings-ph.d. – doktorgradsprosjekt i bedrift	03.jun	2,2 mill.	1 prosjekt
Offentlig sektor-ph.d. – doktorgradsprosjekt i offentlig virksomhet 2025	04.jun	12,5 mill.	4 prosjekter
Arrangementsstøtte	løpende	4 mill.	26 prosjekter
Kommunikasjon og formidling	løpende	4,8 mill.**	7 prosjekter
Kommunikasjon og formidling av hav og havforskningstiåret	løpende	4,8 mill.**	8 prosjekter
Biodiversa+ BiodivTransform	16.sep	26 mill.	8 prosjekter
Sustainable Blue Economy Partnership	12.mar	5,8 mill. *	15 prosjekter
Driving Urban Transitions	15.jul	45 mill.	14 prosjekter

*Indikerer at tildelt beløp i kroner er totalt tildelt beløp inkludert penger fra andre porteføljer, ikke bare klima og miljø.

** Det er tildelt samlet sett 4,8 mill. kroner til kommunikasjonsprosjekter, men endelig fordeling mellom de 15 prosjektene har vi ikke p.t.

Andre aktiviteter

Porteføljestyret har bidratt til rådgivning og strategisk utvikling gjennom:

- Målrettet, strategisk dialog med porteføljestyret for energi og transport og porteføljestyret for demokrati og global utvikling ved deltagelser i hverandres styremøter
- Egne strategiske saker på data (Innsamling, lagring, deling) i lys av situasjonen i USA og mulighetene som ligger i økt samarbeid nasjonalt og internasjonalt, samt sirkulær økonomi, inkl. Samfunnsoppdraget for sirkulær økonomi
- Arbeid med å utvikle indikatorer og parametre for å følge og vurdere måloppnåelse i porteføljen
- Innspill til veikart for infrastruktur
- EUs neste langtidsbudsjett, konkurranseevnefond og rammeprogram for Forskning og Innovasjon

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

Porteføljestyret har integrert ulike aspekter fra strategien i Porteføljeplanen og i Investeringsplanen for 2026-2028. Porteføljen har spesielt ansvar knyttet til målområde Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft.

I tillegg har porteføljestyret hatt samspillet mellom nasjonale og internasjonale arenaer på agendaen ved flere anledninger. Porteføljestyret har bevisst gitt de internasjonale arenaene gode rammer. Situasjonen i USA er spesielt relevant for dette porteføljestyrets ansvar for klimaforskning, samt miljø- og havdata. Nytt rammeprogram ser ikke ut til å satse like sterkt på grunnleggende forskning innenfor klima og miljø. Ergo blir samspillet mellom nasjonale og internasjonale satsinger om ikke enda viktigere å jobbe med fremover, slik at vi både løser nasjonale behov og bidrar til internasjonalt samarbeid.

Forventede resultater og virkninger på sikt

Investeringene i 2025 forventes å gi et solid bidrag til kunnskap om klima- og naturrisiko, samt samspillet med samfunnssikkerhet og beredskap generelt. Sammensatte kriser er noe Norge må bygge kunnskap og løsninger om, og vi forventer at samfunnet vil høste av de investeringene vi har gjort på dette feltet fremover.

Den langsiktige tverrgående satsingen på bærekraftig areal- og naturbruk vil være Forskningsrådets viktigste bidrag til at Norge når sine mål på naturområdet, og til at forvaltningen og næringslivet nå har de verktøyene og kunnskapen de trenger for å gjøre kloke valg. Over 1 mrd. kroner er nå til prosjekter innenfor dette området, og med sentertildelingen i mars vil den samlede satsingen være på 1,5 mrd. kroner.

Dette er en suksess for tverrgående og sektorovergripende satsing på forskning utviklet og båret frem av vår portefølje, men i meget godt samarbeid med andre.

I 2027 skal det lyses ut en kunnskapsoppsummering på satsingen på mat, miljø, klima og folkehelse. Den vil gi oss god oversikt over effekter fra satsingen, samt hvilke kunnskapshull som gjenstår.

Rapportering for 2025 fra porteføljestyret for mat og bioressurser til Forskningsrådets styre

Vurdering av porteføljens måloppnåelse

Porteføljestyret har ansvar for Forskningsrådets samlede portefølje av mat og bioressurser og ser egen innsats opp mot de samlede investeringer på området. Porteføljens investeringer bidrar godt til måloppnåelse, både på føringer fra finansierende departement, porteføljeplanen og Forskningsrådets strategi. Innsatsen ses i sammenheng med internasjonal forskningsfinansiering innen havbruk, landbruk, matproduksjon og matsystemer samt dyrehelse og -velferd.

Samarbeid med andre finansieringskilder innenfor forskning og innovasjon er viktig for porteføljens måloppnåelse, og en forventning også fra finansierende departementer. Samarbeidet med Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri (FFL/JA) og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF) er ivaretatt bl.a. gjennom samarbeid og arbeidsdeling rundt utlysninger. Porteføljestyret vurderer at samarbeidet fungerer godt, og at videre innsats bør fortsette.

Porteføljestyrets aktiviteter i 2025

Oppsummerende vurdering

Mål og føringer for porteføljen er fulgt opp gjennom utlysninger og tildelinger i 2025. Gjennomføringen av porteføljestyrets aktiviteter vurderes som god.

Porteføljestyret har i 2025 arbeidet med å se hvordan egen innsats best kan rettes i samspill med andre porteføljer og øvrige forsknings- og innvasjonsfinansierer nasjonalt og internasjonalt. Investeringsplaner for årene 2026 til 2028 er godt diskutert og planlagt, med vurderinger av tidsaktuelle behov og oppfølging av porteføljeplan og føringer fra finansierende departementer. Porteføljestyret har lagt midler i og besluttet tildeling i en bred fellesutlysning på sammenhenger mat, miljø, klima og folkehelse og vært med på å finansiere Forskningsrådets store fellesutlysning på økt samfunnssikkerhet og beredskap, med vekt på nasjonal matsikkerhet og matforsyning, inkludert fiskerikriminalitet.

Porteføljestyret har ansvar for oppfølging av samfunnsoppdraget for bærekraftig fôr. Innsatsen i 2025 har gått til forskerledede prosjekter for etablerte forskere, for tidlig karriere og stort, tverrfaglig prosjekt. Videre åpnet utlysningen rettet mot næringslivet for fôr-prosjekter. I 2025 har diskusjoner om framtidige investeringer særlig dreid seg om hvordan en allerede solid finansiering på fôr best kan dreies for å utgjøre en positiv forskjell i framtiden, og porteføljestyret har landet på en anbefaling om et kunnskapssenter som samler aktører på tvers av forskning, næring og forvaltning.

Utlysninger og tildelinger

Utlysningstittel	Tildelings-dato	Tildelt beløp	Antall tildelte prosjekter	Merknad
Sammenhenger mat, miljø, klima, folkehelse, KSP	07.10.2025	60,3	8	
God dyrevelferd og helse, FP-fornyelse	24.09.2025	102,8	9	
God dyrevelferd og helse, FP tidlig karriere	24.09.2025	18,0	2	
Bærekraftig fôr, FP-fornyelse	24.09.2025	48,0	4	
Bærekraftig fôr, FP-tidlig karriere	24.09.2025	16,5	2	

Bærekraftig fôr; FP- stort tverrfaglig prosjekt	24.09.2025	24,9	1	
Innovasjonsprosjekter i næringslivet - mat og bioressurser, IPN	04.12.2025	117,3	15	
Forvaltningsforskning for Mattilsynet, FP	24.09.2025	8,00	1	
Svensk-norsk hesteforskning	10.12.2025	5,9	2	Prosj. m/ norsk deltakelse
EU-partnerskap FutureFoods	14.10.2025	18,4	11	Prosj. m/ norsk deltakelse
EU partnerskap Agroecology	22.10.2025	15,0	6	Prosj. m/ norsk deltakelse
EU partnerskap Animal Health and welfare	24.06.2025	12,5	4	Prosj. m/ norsk deltakelse
EU-partnerskap Blue Economy	12.03.2025	25,8	9	Prosj. m/ norsk deltakelse
Skog NordForsk	28.11.2025	15,0	6	Prosj. m/ norsk deltakelse
Arealer under press, KSP	25.09.2025	20,00	5	Midler fra PSMATBIO, tildelt i PSKLMMIL
Samfunnssikkerhet og beredsskap, KSP	26.09.2025	32,6	4	Midler fra PSMATBIO, tildelt i PSDEMOKRATI
Arrangementstøtte	na	2,00	6	Tildelt administrativt
Kunnskapsnotat fôr	na	3,00	1	Tildelt administrativt

Tildelingene dekker et stort antall prioriteringer og tiltak i porteføljeplanen. Det var spesielt god dekning på prioriteringene «Porteføljestyret vil styrke grunnlaget for en bærekraftig utvikling og økt omstillingsevne i norske bionæringer», «Porteføljestyret vil stimulere til økt samarbeid innen norsk bioøkonomi» og «Porteføljestyret vil styrke dyrehelse og -velferd (inkludert fisk) i norsk matproduksjon». Som alltid vil den forventede måloppnåelse gå over år, og noen tiltak dekkes mest gjennom andre porteføljers midler.

2025-tildelingene gjennom egne midler dekket i liten grad tiltakene «Stimulere til internasjonal forskermobilitet både for tidlig karriere og på seniornivå», «Stimulere til forskermobilitet nasjonalt og internasjonalt», «Fremme kunnskapsgrunnlag for utvikling av et verdihierarki for bruk av biologiske ressurser», «Investere i robuste matsystemer inkludert perspektiver basert på urfolks og nasjonale minoriteters praksiser». Flere av utlysningene vil kunne stimulere til rekruttering, men porteføljestyrets investeringer har ikke hatt målrettede tiltak for å oppnå dette i utlysningstekstene i 2025, utover innsatsen på tidlig karriere på dyrehelse og -velferd og bærekraftig fôr. Dette kan vurderes i videre arbeid med nye utlysninger.

I 2025 gikk 81% av midlene går til forskerledede prosjekter, nasjonalt eller internasjonalt og 18% av midlene gikk til næringsstyrte prosjekter. Flere av investeringene går til tverrfaglige prosjekter.

Andre aktiviteter

- Gjennomførte dialog med porteføljestyre klima og miljø, da leder av PSKLMMIL deltok i PSMATBIO-møtet 04.02.2025

- Porteføljestyret ga innspill til utkast for Norsk veikart for forskningsinfrastruktur
- Kontakt med virkemiddelapparataktører som Innovasjon Norge

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

Porteføljestyret har fulgt opp sitt ansvarsområde gjennom rettede investeringer og samarbeid. Prioriteringene i Forskningsrådets strategi er godt ivaretatt i porteføljeplanen og investeringsplanen. Spesielt bidrar PSMATBIOs aktiviteter til å støtte målområdet styrket konkurransekraft og innovasjonsevne gjennom å lyse ut midler til næringsledede prosjekter og samarbeidsprosjekter der næring deltar. Videre er aktivitetene rettet mot målområdet miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft, gjennom å finansiere forskning for bærekraftig utnyttelse av bioressurser og som samtidig ivaretar miljø og natur. Porteføljen bidrar til endringer i offentlige prosesser for planlegging, regulering og involvering relatert til omstilling av bionæringer og arealbruk.

Tverrgående tiltak blir ivaretatt i Porteføljeplanen og i Investeringsplaner for 2025-2027, gjennom bl.a. strategiske vurderinger av samspill mellom nasjonale og internasjonale utlysninger innretning av investeringer og å inkludere forskerrekruttering og tidlig karriere i utlysninger. Porteføljen er svært aktiv i å fremme internasjonalt samarbeid gjennom partnerskap i EUs rammeprogram og deltar i hele fem partnerskap.

Porteføljestyret allokere årlig mellom en fjerdedel og en tredjedel av midlene til internasjonalt forskningssamarbeid. Innsatsen nasjonalt og internasjonalt vurderes opp mot behov og hvordan oppnå størst virkning ved bruk av midler, og rettes slik at nasjonal innsats utfyller den internasjonale og dekker kunnskapsbehov som er særnorske. Nordisk forskningssamarbeid er sterkt i porteføljen og har prioritet i investeringer.

Forventede resultater og virkninger på sikt

Porteføljen bidrar til å utvikle bærekraftige bionæringer og til grønn omstilling. Innsatsen gir verdifulle bidrag til å styrke kunnskapsgrunnlaget for matforsyningssikkerhet og robuste matsystemer. Tildelingene forventes på sikt å gi resultater som bidrar til reduserte klimautslipp, tar vare på naturressursgrunnlaget og støtter veien mot lavutslippssamfunnet. Porteføljen bidrar til samfunnsøkonomiske gevinster ved å gjøre ny kunnskap og løsninger tilgjengelige og forventes å støtte økt konkurransekraft og verdiskaping for norsk næringsliv. Prosjektene vil styrke forskningsmiljøene og fremme samarbeid mellom dem og andre aktører for å utvikle nødvendig kunnskap. Det forventes at prosjektene på sikt styrker eksisterende næringsliv og legger grunnlaget for nye næringer.

Rapportering for 2025 fra porteføljestyret for muliggjørende teknologier til Forskningsrådets styre

De tre målene for MT-porteføljen, porteføljen som porteføljestyret for muliggjørende teknologier har ansvaret for, bygger opp under både langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (LTP), Forskningsrådets strategi og regjeringens mål for Forskningsrådet:

1. Porteføljen skal styrke forskningskvaliteten og flytte forskningsfronten innenfor muliggjørende teknologier
2. Porteføljen skal styrke evnen til forskning, omstilling og verdiskaping i næringsliv og offentlig sektor
3. Porteføljen skal bidra til bærekraftig og demokratisk samfunnsutvikling

Vurdering av porteføljens måloppnåelse

[Porteføljeanalysen](#) fra juni 2025 viser at MT-porteføljen i 2024 holdt høy kvalitet og bidrar til å skyve den norske forskningsfronten fremover med banebrytende resultater. Porteføljen kjennetegnes av høy grad av samarbeid, både tverrfaglig, tverrsektorielt, nasjonalt og internasjonalt, som bidrar til kompetanseheving hos prosjektdeltakerne og til at kunnskap kommer til anvendelse og gir verdiskaping for offentlig sektor og næringsliv. Porteføljen er blant de største i Forskningsrådet og har tett kobling til andre porteføljer som følger opp tematiske prioriteringer og konkurransekraftmålet i LTP.

Porteføljestyrets vurdering er at porteføljens måloppnåelse er god, og at aktivitetene i 2025 bidro positivt til måloppnåelsen og til viktig utvikling særlig innenfor KI, se omtalen under. Samtidig er det muligheter og utfordringer som porteføljestyret må ha fokus på i den kommende treårsperioden:

- Porteføljen har potensial for mer grensesprengende og radikal FoU-innsats. Porteføljestyret planlegger aktivitet i 2026 som vil bidra til dette.
- Tverrsektorielt samarbeid og videreutvikling av forskningskvalitet og -kapasitet innenfor digital sikkerhet og suverenitet er avgjørende for nasjonal sikkerhet, beredskap og evnen til å håndtere konkrete trusler og uforutsette hendelser. Porteføljestyret planlegger aktivitet i 2026 som vil bidra til dette og mener at Forskningsrådets strategi og innsats fremover må vektlegge disse områdene.
- LTP fremhever de fremvoksende teknologiene KI, kvante- og nevroteknologi. Porteføljestyret planlegger analyse- og investeringsaktivitet i 2026 innenfor nevroteknologi.
- Porteføljen bør inkludere mer samfunnsvitenskap og humaniora for å følge opp målet om bærekraftig og demokratisk samfunnsutvikling. Flere porteføljestyrer bør planlegge for aktivitet fremover som bidrar til dette.

Porteføljestyrets aktiviteter i 2025

Oppsummerende vurdering

Porteføljestyret har i sine to første funksjonsår fått store og nye oppgaver gjennom ansvaret som Styret har gitt for KI-milliarden og nå også kvanteteknologimilliarden. Kunnskapsgrunnlagsinnsats i form av analyser, styreseminarer og innspillsmøter samt grundige forberedelser har vært viktig for god gjennomføring av utlysninger og tildelinger.

Størst eksternt oppmerksomhet i 2025 fikk tildelingene av de seks KI-forskningssentrene og de fire kvanteteknologisentrene. Prosessen rundt KI-sentrene skapte usedvanlig høyt og bredt engasjement, og har hatt store ringvirkninger som vil gi langvarige virkninger både faglig, tematisk og for partnerskap. De tildelte seks sentrene dekker et bredt spekter av KI-problemstillinger og FoU-temaer, inkludert samfunnskonsekvenser av KI, og involverer et imponerende antall ulike aktører fra forskningsorganisasjoner, næringsliv, statlig sektor og kommunal sektor, bl.a. innenfor helse, forsvar, kultur, utdanning m.m., og også frivillig sektor. Allerede før KI-sentrene er formelt i gang, har KI-

milliarden satt varige spor i det voksende norske KI-forsknings- og innovasjonslandskapet. Også kvantemilliarden har på kort tid bidratt til mobilisering, aktørdialog og forskningssentre med tverrsektorielt samarbeid, og porteføljestyret vil trekke frem arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og prosessen rundt de fire grunnforskningssentrene som viktige for dette.

Både overnevnte og øvrige aktiviteter som ble iverksatt i 2025, ble etter porteføljestyrets vurdering gjennomført på en meget god og hensiktsmessig måte i tråd med mål, prioriteringer og tiltak i [porteføljeplanen](#) og føringer gitt av Styret og departementene.

Utlysninger og tildelinger

Totalt investerte porteføljestyret nesten 2,2 mrd. kroner i 2025, hvorav 65 prosent ble tildelt KI- og kvantesentre. De tildelte MT-prosjektene holder meget høy kvalitet og har i gjennomsnitt hovedkarakter 6 på en skala fra 1-7 der 7 er best. Forskerprosjektene har i gjennomsnitt karakter 7 på kriteriet «FoU-kvalitet – potensial for å flytte forskningsfronten».

Utlysningstittel	Tildelingsdato	Tildelt beløp (1000 kroner)	Antall tildelte prosjekter
Forskningssentre for kunstig intelligens (KI-senter)	10.06.25	1 173 200	6
Senter for kvanteteknologisk forskning	12.12.25	243 986	4
Forskerprosjekt for fornyelse innenfor teknologikonvergens	12.12.25	179 856	15
Forskerprosjekt for fornyelse og utvikling av IKT	12.12.25	173 385	15
Forskerprosjekt for fornyelse innenfor nanoteknologi, mikroteknologi og avanserte materialer	24.09.25	71 806	6
Samarbeidsprosjekt innenfor bioteknologi for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv	24.09.25	89 986	6
Videreutvikling av nasjonal forskningsinfrastruktur for kvanteteknologisk forskning	10.06.25	42 900	2
Forsterkningsmidler til pågående prosjekter for å knytte kompetanse og resultater av IKT-forskning til forsvarssektoren	12.12.25	17 500	4
Utlysninger i EU-partnerskapet Chips JU (avansert halvlederteknologi), inkl. pilotlinjer for kvante-chiper	1. kvartal og 4. kvartal 25	46 941	4
Utlysninger i EU-partnerskapet EuroHPC (tungregning), inkl. AI-factory	1. kvartal og 4. kvartal 25	38 300	2

Porteføljestyret investerte også 41 mill. kroner i 14 nærings-ph.d.-prosjekter og 5 offentlig sektor-ph.d.-prosjekter innenfor KI, 10 mill. i verifiseringsprosjekter, 5 mill. i et internasjonalt KI-partnerskap med Panorama-landene Canada, Sør-Afrika og India, 3 mill. i en forskerpool for SkatteFUNN-bedrifter med behov for IKT-kompetanse og 4 mill. i arrangementer. I tillegg bidro porteføljestyret med 23 mill. i NordForsk-tildelingen på 300 mill. kroner til 17 nordisk-baltiske samarbeidsprosjekter om ansvarlig bruk av KI. Porteføljestyret bidro også med 9 mill. til norske aktører i prosjekter som vant frem i EUs partnerskap for bærekraftig blå økonomi og 1 mill. til KI-samarbeid med Sør-Korea.

Andre aktiviteter

- Styreseminarer om bioteknologi, kvanteteknologi og digital sikkerhet og trygghet.
- Gitt innspill til Norsk veikart for forskningsinfrastruktur 2025 og Forskningsrådets budsjettforslag for 2027.
- Utarbeidet investeringsplan for 2026-2028.

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

Muliggjørende teknologier er generiske teknologier med et bredt spekter av anvendelsesområder og potensial til substansiell påvirkning av samfunnsutviklingen. Porteføljestyrets mange aktiviteter i 2025 har derfor hatt både relevans og betydning for flere av prioriteringene i [Forskningsrådets strategi](#) som er knyttet til forskningskvalitet, nyskaping, bærekraft, innovasjon, konkurransekraft og verdiskaping. Porteføljestyret har også, i tråd med egen porteføljeplan og investeringsplan, fulgt opp flere av de tverrgående tiltakene i strategien, inkludert tiltak knyttet til utvikling og bruk av KI, infrastruktur, nyskaping og kommersialisering, økt FoU-innsats i næringslivet, fagutvikling, internasjonalt forskningssamarbeid m.m. Å styrke innsatsen for sikkerhet, totalberedskap og suverenitet blir viktigere fremover, jf. [Kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier \(KVAST\)](#).

Porteføljestyrets vurdering er at de forskningsrådsfinansierte MT-utlysningene, både de nasjonale og internasjonale, utfyller og forsterker den EU-finansierte FoU-innsatsen. De store nasjonale utlysningene bidrar til å bygge forskningsmiljøer med høy kvalitet innenfor teknologiområder som er, eller forventes å bli, av stor viktighet for Norges kunnskaps- og teknologiberedskap, sikkerhet, omstilling, konkurransekraft, forsvarsevne og verdiskaping, og er viktige kvalifiseringsarenaer for norske aktører med ambisjon om å delta i internasjonale samarbeidsprosjekter. Også de internasjonale utlysningene i 2025 som porteføljestyret investerte i (europeiske, nordiske og med Panorama-land), var på områder som er viktige for Norge. Disse utfylte de nasjonale utlysningene og ga attraktive norske forskningsmiljøer en finansieringsmulighet som de ellers ikke ville hatt. Fra porteføljeanalysen vet vi at den EU-finansierte MT-porteføljen vokste med 18 prosent fra 2023 til 2024 til 1,55 mrd. kroner, og at det særlig var den norske suksessen i Horisont Europas klynge 4 Digitalisering, næringsliv og romvirksomhet, klynge 5 Klima, energi og mobilitet og klynge 1 Helse som bidro til økningen. Forskningsrådets strategiske EU-rådgivning og mobilisering av norske aktører til MT-relevante EU-utlysninger har følgelig en del av æren for det gode samspillet mellom nasjonale, europeiske og internasjonale arenaer for MT-finansiering.

Forventede resultater og virkninger på sikt

Porteføljestyret forventer at aktivitetene i 2025 vil ha betydelige og varige effekter for norsk forskning, næringsliv og samfunnsutvikling. Blant annet forventes det at KI-sentrene skal utvikle kunnskap, kompetanse, teknologi og teknologiforståelse som vil styrke Norges evne til å møte fremtidens utfordringer på en innovativ, trygg og bærekraftig måte, mens sentrene og infrastrukturtildelingen innenfor kvanteteknolog skal gi kvalitet og kapasitet innenfor et teknologiområde som antas å bli viktig for Norge og for norsk sikkerhet og konkurranseevne.

Rapportering for 2025 fra porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur til Forskningsrådets styre

Vurdering av porteføljens måloppnåelse

Porteføljen for Samisk samfunn og kultur skal bidra til å utvikle ny kunnskap for at den samiske folket, som urfolk, skal kunne sikre og utvikle språket sitt, kulturen sin og samfunnslivet sitt. I 2025 har porteføljestyret arbeidet i tråd med porteføljeplanen og tidligere års prioriteringer, og måloppnåelsen vurderes i lys av disse føringene.

Porteføljen dekker et bredt spekter av tematiske områder og benytter utlysninger som virkemidler for å adressere utfordringer innenfor sitt ansvarsområde. Til tross for begrensede finansielle ressurser, har porteføljestyret bidratt til økt forskningsaktivitet og til å fremme kunnskapsutvikling av høy kvalitet. Fellesutlysninger har vært et viktig virkemiddel, og har også utløst samisk-relevante forskningsprosjekter i andre porteføljer i Forskningsrådet. Forskningen som støttes er i stor grad tverrfaglig, og kjennetegnes av både nasjonalt og internasjonalt samarbeid. Samtidig er det fortsatt behov for videre utvikling innen flere av porteføljens ansvarsområder for å sikre tilstrekkelig bredde og dybde i kunnskapsgrunnlaget framover.

Porteføljestyrets aktiviteter i 2025

Oppsummerende vurdering

Porteføljestyret vurderer gjennomføringen av aktiviteter og tiltak som god.

Aktiviteter gjennomført

Porteføljestyrets hovedaktivitet har vært å fatte investeringsbeslutninger knyttet til porteføljens utlysninger, som vist i tabellen nedenfor.

I 2025 gjennomførte porteføljen en fellesutlysning sammen med porteføljene for Velferd og utdanning, Klima og miljø, Energi og transport og Helse. Utlysningen var tverrgående og innrettet mot kunnskapsbehovene identifisert i Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Den dekket forskningsområdene:

- helse, utdanning, velferd og levekår
- språk, historie, kultur og kulturmiljø
- klima- og miljøutfordringer, energiomstilling, naturressurs- og arealforvaltning
- offentlig forvaltning og politikkutforming

Åtte prosjekter fikk støtte gjennom utlysningen. De finansierte prosjektene spenner over temaer som samisk helse og tjenestetilpasning, språk og kulturarv, klima- og miljøendringer i samiske områder, naturressurs- og arealforvaltning samt forskning på styring, urfolksrettigheter og politikkutforming. Flere av prosjektene kombinerer flere av disse områdene.

Utlysningen vurderes som svært vellykket, og har bidratt til økt samisk-relevant forskning også på tvers av andre porteføljer i Forskningsrådet.

Utlysningstittel	Tildelingsdato	Tildelt beløp (1000 kroner)	Antall tildelte prosjekter
Inntil 90 millioner til samisk, kvensk/norskfinsk og skogfinsk kultur- og samfunnsutvikling	23.09. 2025	89 000	8

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

Forskningsrådets strategi er fulgt opp både gjennom porteføljeplanens mål og prioriteringer, investeringsplanen og tildelingene i 2025. Det mest sentrale målområdet er «*Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft*», hvor porteføljen har en særlig rolle. Porteføljen bidrar ved å støtte forskning på bærekraftig forvaltning av naturressurser, fremme samisk tradisjonell økologisk kunnskap knyttet til klima- og miljøtilpasning, samt styrke innsatsen for bevaring av biologisk mangfold og reindrift. På det sosiale området bidrar porteføljen til å styrke samisk språk, kultur og identitet, fremme urfolks rettigheter og øke inkluderingen av samiske perspektiver i politikk og forvaltning. I tillegg støttes forskning som forbedrer helse- og velferdstjenester for samiske samfunn. Økonomisk fremmer porteføljen bærekraftig næringsutvikling, innovasjon i samiske næringer og utvikling av kunnskapsbaserte økonomiske modeller forankret i samisk tradisjonell kunnskap.

Porteføljen følger videre opp strategien gjennom å bidra til et velfungerende forskningssystem. Dette gjøres ved å styrke eksisterende og bygge nye forskningsmiljøer, sikre høy kvalitet og relevans i forskningen, fremme nasjonalt og internasjonalt samarbeid og styrke forskningsformidlingen. Porteføljen bidrar også til sektorovergripende samarbeid, tverrfaglig forskning og raskere anvendelse av kunnskap i samiske samfunn – faktorer som er avgjørende for å løse samfunnsutfordringer og sikre bærekraftig utvikling i Sápmi.

Porteføljestyret arbeider målrettet for å stimulere til og tilrettelegge for kunnskapsutvikling innenfor de tematiske prioriteringene i langtidsplanen, inkludert humanistisk og juridisk forskning. Videre legger porteføljestyret til rette for samspill både nasjonalt og internasjonalt, og bidrar aktivt i oppfølgingen av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport.

Forventede resultater og virkninger på sikt

Samfunnet stiller store forventninger til at vi bidrar til å ivareta og videreutvikler forskning tilknyttet samisk samfunn og kultur. Porteføljen for samisk samfunn og kultur må ta et tydelig ansvar å møte disse forventningene med relevant kompetanse og fornyet kraft. Arbeidet vårt må ses i lys av de historiske belastningene fra fornorskningspolitikken. Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, overlevert Stortinget den 1. juni 2023, understreker både betydningen av denne innsatsen og behovet for ytterligere styrking framover. Porteføljen har i dag ikke et eget budsjett som kan svare på de samlede forventningene. For å bruke tilgjengelige ressurser på en mest mulig effektiv måte, er porteføljestyrets ambisjon at samisk-relevant forskning skal inngå i flere tverrgående utlysninger i Forskningsrådet. Fellesutlysninger - som utlysningen i 2025 knyttet til Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport - bidrar til å utløse flere relevante prosjekter og øker samtidig tilgangen til samisk-relevant forskning. Dette virkemidlet videreføres i 2026, og vi håper å benytte oss av slike fellesutlysninger også i årene som kommer.

Videre vil porteføljen arbeide for å styrke internasjonalt forskningssamarbeid, blant annet med flere av Panorama-landene, samt Norden og EU. Dette kan blant annet skje gjennom spesifikke føringer i Forskningsråds-utlysninger og gjennom deltakelse i NordForsk og Horisont Europa.

På kort sikt vil porteføljestyrets tiltak bidra til økt forskningsaktivitet, bedre samarbeid og sterkere formidling. På lengre sikt vil arbeidet legge grunnlag for et mer bærekraftig, kunnskapsbasert og inkluderende samfunn – både for samer og for storsamfunnet.

Rapportering for 2025 fra porteføljestyret for velferd og utdanning til Forskningsrådets styre

Porteføljen for velferd og utdanning skal støtte forskning og forskningsbasert innovasjon som gir samfunnet kunnskap for å møte utfordringer innenfor velferd, utdanning, arbeid, kultur og medier. Porteføljestyret har tre overordnede mål, beskrevet i [porteføljeplanen](#)¹: 1) Porteføljen skal bidra til fornyelse og høy kvalitet i forskningen for et bærekraftig velferds- og kunnskapssamfunn, 2) porteføljens forskning skal styrke samfunnets evne til å håndtere utfordringer og bidra til nødvendig omstilling og utvikling på porteføljens ansvarsområder, og 3) kunnskap, funn og resultater fra porteføljen skal deles og tas i bruk.

Som del av målformuleringene har porteføljestyret ansvar for forsknings- og innovasjonsinnsats under samfunnsoppdraget «Ingen barn og unge utenfor!» (heretter omtalt som «samfunnsoppdraget»).

Vurdering av porteføljens måloppnåelse

[Porteføljeanalysen for velferd og utdanning \(2024\)](#) viser en positiv utvikling når det gjelder samarbeid nasjonalt, internasjonalt og på tvers av fag. Porteføljen domineres av samfunnsvitenskap (61 prosent) og har vekst i humanioraandelen (ca. 17 prosent). Økte investeringer i tverrsektorielle samarbeid gjør at særlig offentlig sektor og sivilsamfunn er tettere på forskningen og kan bidra til at den tas i bruk.

Basert på porteføljeanalysens funn kan det være behov for å vurdere hvordan og hvilke forskningsområder med lav dekning i porteføljen som bør styrkes. Videre er det ønskelig å ytterligere øke tverr- og flerfaglig samarbeid – inkludert bedre integrering av perspektiver fra rettsvitenskap og humaniora, samt variere mer bruken av virkemidler der dette er formålstjenlig. Det er også potensial for økt EU-finansiering. Porteføljestyret ser også at det kan være behov for ytterligere analyser av tildelte prosjekters resultater, og videreutvikle denne delen av porteføljeanalysen.

I 2025 gjennomførte porteføljestyret flere tiltak for å styrke måloppnåelse og møte ulike behov beskrevet i porteføljeanalysen. Porteføljeplanens tiltak ble realisert gjennom å blant annet:

- finansiere forskning av høy kvalitet og tydelig relevans for politikk- og samfunnsutvikling
- prioritere nye perspektiver, tverrfaglig forskning og humanioraperspektiver på nye områder
- samarbeide med andre porteføljestyrer, bl.a. for helse og samisk samfunn og kultur, om oppfølging av samfunnsoppdraget og Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport
- finansiere prosjekter som styrker koblingen mellom forskning, utdanning og yrkesutøvelse
- prioritere prosjekter som fremmer nasjonale og internasjonale forskningssamarbeid
- prioritere tverrsektorielle forskningssamarbeid gjennom bruk av samarbeidsprosjekter
- investere i forskerrekuttering for bl.a. museer og unge forskertalenter på utdanningsfeltet

Porteføljestyret vurderer måloppnåelsen som god. Porteføljens brede ansvarsområde krever årlige tydelige prioriteringer, og tiltakene er viktige for måloppnåelse over tid.

Porteføljestyrets aktiviteter i 2025

Oppsummerende vurdering

Porteføljestyret investerte i 2025 i underkant av 546 mill. kroner. Aktivitetene, nærmere beskrevet i investeringsplan 2025-2027, var i tråd med porteføljestyrets mål, prioriteringer og tiltak, og departementenes føringer. Søknadstilfanget var godt og ga solide konkurransearenaer. Unntaket er

¹ Investeringsplan 2025-2027 var basert på tidligere porteføljeplaner for utdanning og kompetanse, og velferd, kultur og samfunn. Porteføljeplanen, vedtatt i februar 2025, viderefører i stor grad mål, prioriteringer og tiltak fra tidligere porteføljeplaner.

samarbeidsprosjekter for ingeniørutdanninger og økonomisk-administrative utdanninger, der tematisk avgrensning ga færre søknader - finansierte prosjekter holder likevel høy kvalitet.

Utlysninger og tildelinger

I 2025 har porteføljestyret selv koordinert syv utlysningstemaer og tildelt midler til totalt 45 prosjekter.

Utlysningstittel	Tidelings-dato	Tildelt beløp (1000 kroner)	Antall tildelte prosjekter
Inntil 124 millioner til forskning om velferdssamfunnets bærekraft	26.09.25	119 600	10
Inntil 98 millioner til forskning for og om utdanningssektoren	26.09.25	92 873	8
Inntil 30 millioner til forskning for og om utdanningssektoren (tidlig karriere)	26.09.25	28 803	3
Inntil 30 millioner til samarbeidsprosjekter for å styrke forskning og forskerrekuttering i museene	26.09.25	29 888	5
Inntil 117 millioner til forskning for bedre inkludering av barn og unge (samarbeidsprosjekter)	26.09.25	115 742	10
Inntil 73 millioner til forskning ved lærerutdanningene (samarbeidsprosjekter)	26.09.25	71 727	6
Inntil 36 millioner til samarbeidsprosjekter for forskning ved ingeniørutdanninger og økonomisk-administrative utdanninger	26.09.25	35 228	3

I tillegg er sektorovergripende perspektiver ivarettatt gjennom samarbeid med andre porteføljestyrer. Dette gjelder oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport (PS Samisk samfunn og kultur), offentlig sektor ph.d. (PS Innovasjon), og arealer under press (PS Klima og miljø).

Andre aktiviteter

Porteføljestyret har gitt råd til Forskningsrådets budsjettforslag for 2026, norsk deltakelse i europeisk partnerskap og oppdatering av veikart for forskningsinfrastruktur. Porteføljestyret har gjennomført fire styremøter i løpet av året.

Oppfølging av Forskningsrådets strategi

Porteføljestyret følger opp Forskningsrådets strategi ved å finansiere forskning som fremmer kunnskap under målområde *Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft*, fag- og sektorovergripende forskning, humanistiske perspektiver og bruk av forskning. I 2025 har vi også styrket internasjonalt samarbeid og samfunnsrelevant forskning under Langtidsplanens *Tillit og fellesskap*. Porteføljestyret bidrar til et velfungerende forskningssystem, og innsatsen innenfor utdanning og kompetanse er sentral på tvers av strategiområdene. Porteføljestyret følger også opp Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport og sitt ansvar for samfunnsoppdraget, forankret i Forskningsrådets handlingsplan, gjennom samarbeid om målrettede utlysninger.

Forventede resultater og virkninger på sikt

Porteføljestyret forventer at tildelingene i 2025 styrker kunnskapsgrunnlaget for politikk, sektorer og praksis på tvers av velferd, utdanning, kultur, medier og arbeidsliv. Investeringene skal opprettholde og heve forskningskvalitet og -kapasitet og gi faglig og metodisk bredde. Satsing på internasjonalt samarbeid skal styrke norske miljøers konkurranseevne, bl.a. inn mot kommende europeiske partnerskap. Tverrsektorielle prosjekter skal øke samhandling mellom forskere og brukere og gjøre forskningen mer tilgjengelig og relevant.

Sak S 18/26

Årsrapport 2025

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Jesper W. Simonsen	Nina Therese Maubach	1. Årsrapport 2025 2. Tertialrapport T3 2025 - UOFF
Fra			
Administrerende direktør Mari Sundli Tveit			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak

Styrets beretning for 2025 godkjennes. Beretningen justeres i henhold til Styrets kommentarer.

Introduksjon til virksomheten og hovedtall bearbeides videre i tråd med eventuelle kommentarer fra Styret.

Styret slutter seg til vurdering av måloppnåelsen som er gjort på de fem målområdene i kapittelet om Årets aktiviteter og resultater. Vurderingene justeres i henhold til Styrets kommentarer.

Styret slutter seg til den samlede vurdering av risiko gitt i kapittelet om Styring og kontroll av virksomheten. Vurderingen justeres i henhold til Styrets kommentarer.

Styret slutter seg til Vurderingen av framtidsutsikter. Vurderingen justeres i henhold til Styrets kommentarer.

Styret godkjenner årsregnskapet for 2025 for Forskningsrådet og årsregnskap og budsjett for Eiendomsfondet, med resultatregnskap for 2025, balanse pr. 31.12.2025, tilhørende noter og kontantstrømsanalyse, slik det framgår av Årsrapport 2025 med vedlegg. Godkjenningen gjøres med forbehold om at Riksrevisjonen ikke finner vesentlige feil eller mangler i sin revisjon.

Styret godkjenner tertialrapport for 3. tertial 2025.

Administrerende direktør gis fullmakt til å ferdigstille overordnet årsrapport og godkjenne departementsrapportene.

Kort bakgrunn

Forskningsrådets årsrapport er den formelle tilbakemeldingen fra Styret til departementene på tildelingsbrevene og om bruken av bevilgningene over statsbudsjettet i 2025. Rapporten skal gi et dekkende bilde av Forskningsrådet virksomhet, innsats og resultater i 2025, og gi departementene et grunnlag for å vurdere ressursbruk og måloppnåelse. Årsrapporten skrives på bakgrunn av regjeringens mål for Forskningsrådet og departementenes tildelingsbrev for 2025, som også inneholder krav til innholdet i årsrapporten, blant annet gjennom bestilt styringsinformasjon. Gjennom høsten 2025 har det vært et samarbeid mellom Kunnskapsdepartementet, Direktoratet for økonomistyring og Forskningsrådet for å videreutvikle årsrapporten.

Forskningsrådets årsrapport utgjør to deler:

1. *Forskningsrådet årsrapport* beskriver samlet måloppnåelse for hele virksomheten. Rapporten har frist 15. mars 2026.

2. *Vedlegg til årsrapporten* inneholder departementsvisse rapporter med oversikt over bruken av departementets bevilgning, utkwittering av føringer og oppdrag og rapport om resultater i 2025. Rapporten har frist 1. mai 2026.

Gjennom å godkjenne *Forskningsrådets årsrapport* godkjennes Styrets beretning og årsregnskapet. Rapporten skal gi grunnlag for Styrets vurdering av måloppnåelse på de fem målene regjeringen har satt for Forskningsrådet og som årsrapporten er strukturert etter. Rapporten legges til grunn for etatsstyringsmøtet mellom Kunnskapsdepartementet og Styret i juni.

Det legges ikke opp til at Styret skal godkjenne *Vedlegg til årsrapporten* (de departementsvise rapportene), siden aktivitetene og resultatene som dokumenteres i departementsrapportene også ligger til grunn for den overordnede rapporteringen. Det foreslås at administrerende direktør får fullmakt til å ferdigstille og godkjenne *Vedlegg til årsrapporten*.

I dette møtet får Styret en versjon av årsrapporten som innholdsmessig er komplett, men vil bli ytterligere bearbeidet språklig fram til innsendingsfristen 15. mars. Rapporten vil publiseres på nettsidene til Forskningsrådet innen 1. mai, og vil da suppleres med bilder og forskningseksempler.

Tertialrapport for 3. tertial 2025 er vedlagt slik at styret kan se årsrapporten og tertialrapport i sammenheng, og godkjenne tertialrapporten.

**Hvorfor saken
fremmes til dette
møtet**

Saken legger til rette for at Styret skal kunne slutte seg til Styrets beretning, forslaget til vurdering av måloppnåelse og godkjenne årsregnskapet, og slik slutte seg til den samlede årsrapporten for 2025.

Hovedpunkter**Del I Styrets beretning**

Styrets beretning skal gi en kort, overordnet vurdering av de viktigste prioriteringene det siste året, og kommentere på de samlede resultatene og på måloppnåelsen, samt sentrale forhold som har påvirket disse. Styrets beretning skal være en selvstendig del og ikke et rent sammendrag av årsrapporten.

Styrets beretning gir også en samlet vurdering av Forskningsrådets måloppnåelse på de fem målene for Forskningsrådet. Den samlede måloppnåelse foreslås vurdert som god. Vurderingen er knyttet til at Forskningsrådet har levert godt på samfunnsoppdraget, fulgt opp Langtidsplanen og levert på målene for organisasjonen.

I malen fra DFØ settes det ikke formelle krav til innholdet i Styrets beretning. Mange opplysninger som normalt tas med i slike beretninger, som likestilling, ytre miljø og arbeidsmiljø er ikke omtalt i her, men er redegjort for i andre deler av årsrapporten.

Styrets beretning inneholder normalt en vurdering av framtidsutsikter eller utfordringer fremover. I malen er dette punktet skilt ut som et eget kapittel (kapittel 5).

Styret ga innspill til disse to delene av årsrapporten i møtet 6. februar, og teksten er bearbeidet i henhold til kommentarene. Vi inviterer styret til å vurdere om disse to avsnittene er i tråd med styrets kommentarer.

Del II Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Kapittelet gir informasjon om styrestrukturen i Forskningsrådet, sammen med noen nøkkelopplysninger om denne strukturen og status for arbeidet med å videreutvikle porteføljestyringen. Videre inneholder det informasjon og nøkkeltall om Forskningsrådets virksomhet og administrasjon, i tillegg til at særskilte rapporteringskrav knyttet til den administrative virksomheten besvares. Kapittelet inneholder også hovedtall for utviklingen i Forskningsrådet FoU-budsjett.

Del III Årets aktiviteter og resultater

Kapitlet er en resultatrapport strukturert etter de fem hovedmålene i styringssystemet for Forskningsrådet. Styringsstrukturen innebærer at det under hvert målområde er

fastsatt strategiske områder som skal gis særlig oppmerksomhet i styring og rapportering. Til hvert strategisk område er det fastsatt styringsinformasjon, besluttet av Kunnskapsdepartementet i dialog med de andre departementene og Forskningsrådet, som det skal redegjøres for. Styringsinformasjonen har form av kortere utredninger langs dimensjoner og indikatorer som det ønskes særlig oppmerksomhet rundt. Det innebærer at rapporteringen kan virke noe smalere enn det en annen tilnærming ville gitt. I tråd med forventningene til departementet blir det først og fremst gitt en rapport om resultater og virkninger av Forskningsrådets aktiviteter.

Del IV Styring og kontroll av virksomheten

Dette kapitlet inneholder en kort omtale av Forskningsrådets opplegg for virksomhetsstyring i tillegg til en gjennomgang av hovedelementene i Forskningsrådets risikostyring. Det redegjøres også for særskilte tiltak i 2025 for å ivareta styring og kontroll.

Del V Vurdering av framtidsutsikter

Styret gir her en kort vurdering av framtidsutsikter, se også Del 1 Styrets beretning. Vurderingene er i all hovedsak knyttet til Forskningsrådets ansvarsområde, men også relatert til et bredere forsknings- og innovasjonspolitisk bakteppe.

Del VI Årsregnskap

Det totale årsregnskapet er satt opp med to uavhengige resultatområder – tilskuddsregnskapet og driftsregnskapet. Driftsregnskapet inkluderer regnskapene for Kilden og Teknologirådet. Eiendomsforvaltningen er definert som et statlig fond og i årsrapporten fremlegges et eget årsregnskap med budsjett for dette. Merk at Kunnskapsdepartementet har i Prop. 1 S (2025-2026) i vedtak X besluttet at fondet skal avvikles og forvaltningen av ansvaret for statens eiendommer i Gaustadbekkdalen overføres Statsbygg og Universitetet i Oslo.

2025 markerer Forskningsrådets første år med bruttobudsjettering. Overgangen, som ble igangsatt etter føringer i statsbudsjettet for 2024, gikk i henhold til prosjektplan og implementeringen ble gjennomført og ferdigstilt uten vesentlige feil. Som bruttobudsjettert virksomhet har Forskningsrådet i 2025 operert under en ny økonomimodell tilpasset kontantprinsippet, med parallell bokføring etter SRS. Første året har representert et betydelig skifte i virksomhetens økonomistyring, og har krevd omfattende tilpasninger av IT-systemer og regnskapsprosesser for å møte kravene som stilles til statlig økonomiforvaltning for bruttobudsjetterte virksomheter og sikre god styringsinformasjon.

Forskningsrådet er underlagt reglement for økonomistyring i staten og en egen hovedinstruks fra KD. Regnskapet skal revideres av Riksrevisjonen, som avslutter den finansielle revisjonen etter Styrets godkjenning, og gir en uttalelse om regnskapet i egen beretning. Styret skal derfor godkjenne regnskapet, men med et forbehold om at Riksrevisjonen ikke finner vesentlige feil eller mangler.

Regnskapet ble oversendt Riksrevisjonen i henhold til deres frist 20. februar og levert til statsregnskapet i henhold til Statens krav 1. mars med forbehold om styrets godkjenning, og vil bli oppdatert ved levering av årsrapport 15.mars.

**Forberedelse /
prosess**

Administrasjonen har utviklet saken

Videre saksgang

Årsrapport 2025 oversendes departementene til fristen 15. mars 2026.

Årsrapport 2025

Idékraft verden trenger

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Del I Styrets beretning	4
Del II Introduksjon til virksomheten og hovedtall	8
Del III Årets aktiviteter og resultater	14
Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet	15
Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet	19
Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer	27
Hav og kyst	28
Helse	30
Klima, miljø og energi	33
Muliggjørende og industrielle teknologier	36
Samfunnssikkerhet og beredskap	39
Tillit og fellesskap	41
Mål 4 Velfungerende forskningssystem	43
Mål 5 God rådgivning	49
Del IV Styring og kontroll med virksomheten	53
Del V Framtidsutsikter	60
Del VI Årsregnskap	63

Forord

Forskningsrådets årsrapport er den formelle tilbakemeldingen til departementene om bruken av den samlede bevilgningen over statsbudsjettet i 2025. Rapporten følger en fastlagt struktur og gir informasjon som etterspørres i tildelingsbrevene.

Departementsvise rapporter er samlet i et vedlegg til årsrapporten.

Del I Styrets beretning

Del I Styrets beretning

Forskningsrådet skal styrke vitenskapelig kvalitet, øke verdiskapingen i næringslivet og møte store samfunnsutfordringer gjennom konkurransebaserte tildelinger og støtte til forskning av høy kvalitet. Forskningsrådet skal også fremme samspill mellom forskningsinstitusjoner og næringsliv og offentlig sektor, samt gi relevante råd til departementene i utformingen av forskningspolitikken. Det er styrets vurdering at Forskningsrådet i 2025 ut fra rammene har levert godt på sentrale målsetninger og at organisasjonen står godt rustet til å løse det viktige samfunnsoppdraget sitt også framover.

God ivaretagelse av strategiske forskningsprioriteringer

2025 har vært preget av raske geopolitiske skift og tydeliggjort at sikkerhetspolitikken for alvor slår inn i forsknings- og innovasjonspolitikken. Styret anser at situasjonen tilsier mer forskning rettet mot å styrke nasjonal sikkerhet, økt sivil-militært samarbeid og tverrsektoriell kunnskapsutvikling. Med det for øye ble det i 2025 opprettet et nytt porteføljestyre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap. Forskningsrådet har også sammen med Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse tatt initiativ til et nytt nettverk for forskningssikkerhet og ansvarlig internasjonalt samarbeid, og det er jobbet aktivt med tematikken gjennom internasjonale fora og bilaterale møter. Videre samarbeides det med Forsvarets forskningsinstitutt og Nasjonal sikkerhetsmyndighet om en oversikt over hvilke teknologi-områder og konkrete teknologier som vurderes som særlig sensitive for den nasjonale sikkerheten.

Styret merker seg at det internasjonalt og nasjonalt har vært økt oppmerksomhet om Arktis' betydning for energi, klima og geopolitisk stabilitet. I forlengelsen av regjeringens beslutning om å delta i det 5. internasjonale polaråret (IPY) har Forskningsrådet og Polarinstituttet på oppdrag fra KD og KLD startet planleggingen av norsk deltagelse. Forskningsrådet vil blant annet ta ansvar for et nasjonalt IPY sekretariat. I samarbeid med Polarinstituttet planlegges et nytt forskningskontor på Svalbard, og en ambisiøs forskningssatsing for en ny tid i Arktis – Polhavet 2050 – er også under planlegging.

I 2025 fikk Forskningsrådet vertskapsrollen for det nye samfunnsoppdraget for sirkulærøkonomi, i tillegg til vertskapsrollen Forskningsrådet allerede hadde for de to samfunnsoppdragene opprettet i 2024 på bærekraftig før og inkludering av barn og unge i utdanning, arbeid og samfunnsliv. Det er styrets oppfatning at oppdragene vil gi avgjørende bidrag til å løse sentrale samfunnsutfordringer, samt gi viktig erfaring med nye måter å jobbe på for å iverksette helhetlige, bærekraftige løsninger. Brede utlysninger er et annet viktig verktøy for å adresse viktige samfunnsutfordringer som går på tvers av sektor- og faggrenser, og Forskningsrådet har brukt disse aktivt gjennom 2025.

Styret vil videre fremheve Forskningsrådets omfattende arbeid i 2025 med å sikre en kraftfull satsing på fremvoksende og kritiske teknologier for forskning, samfunn og næringsliv. Regjeringens KI-milliard er fordelt og det er besluttet å opprette seks nasjonale forskningssentre for forskning på kunstig intelligens. Også fire nye forskningssentre for kvanteteknologi er etablert. En forutsetning for forskning av høy kvalitet innen KI og kvanteteknologi er økt tungregnekapasitet og Forskningsrådet fullførte i 2025 et viktig rådgivningsoppdrag som pekte på behovet for en vesentlig investering på feltet.

Høy kvalitet i forskningen

Forskningsrådet har de siste tre årene gjennomført en omfattende serie av fagevalueringer som nå følges opp gjennom midler til etablering av nye forskerskoler og forskernetverk. Styret anser at fagevalueringene er svært viktig for utviklingen av norsk forskning. Forskningsrådet har i 2025 også evaluert ordningen med forskerlinjer og finner at den gir studentene reell forskningserfaring, styrker tidlig kontakt med forskningsmiljøene og bidrar positivt til rekruttering til ph.d.-utdanning.

Styret har i 2025 godkjent en ny og oppdatert plan for kjønnsbalanse, kjønnsperspektiv og mangfold som vil utgjøre et viktig verktøy i arbeidet med å bidra til et forskningssystem som gir alle forskere og samarbeidspartnerne deres like muligheter til å ta del i Forskningsrådets finansiering og aktiviteter. Styret anser at dette er viktig for å sikre kvalitet i norsk forskning.

Styret vil videre fremheve Forskningsrådets aktive arbeid med å understøtte banebrytende forskning, herunder i form av tre nye målrettede utlysninger; Toppforskere, Stimulering til øket søkning til ERC, og Radikale forskningsidéer i tidlig karriere.

Ta forskning i bruk

Forskningsrådet har også hatt et spesielt fokus på høy-risiko-idéene innenfor våre virkemidler for å ta forskning i bruk. I løpet av året er det delt ut i alt 450 mill. kroner til tidligfase teknologioverføring (TTO-funksjon) og til prosjekter for nyskaping og kommersialisering fra forskning. Nytt i år er at deler av budsjettet er lagt inn fra porteføljen for banebrytende forskning og er øremerket kommersialisering som baserer seg på banebrytende forskning med store vitenskapelige ambisjoner.

Store ambisjoner karakteriserer også de åtte nye sentre for forskningsdrevet innovasjon som ble bevilget i 2025. Sentrene får til sammen 768 millioner kroner og skal sørge for tettere samarbeid mellom næringslivet og forskningsinstitusjoner for å løse viktige samfunnsutfordringer. Også gjennom ordningen Grønn plattform, som administreres av Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Siva i fellesskap, engasjeres næringslivet i å adressere store samfunnsutfordringer. I 2025 har 12 store forsknings- og innovasjonsprosjekter fra hele landet fått støtte.

En evaluering av nærings-ph.d.-ordningen, som gir støtte til at en ansatt tar doktorgrad innen et tema som er relevant for virksomheten hvor vedkommende er ansatt, finner at ordningen styrker forskningsinnsatsen i næringslivet, øker kompetansen hos både enkeltpersoner og bedrifter, og skaper tettere og mer varige bånd mellom academia og næringsliv.

Utover sin bevilgningsfunksjon, har Forskningsrådet også gjennom sin rådgivningsfunksjon de siste årene arbeidet aktivt for å stimulere private aktører til økt involvering i forskning. I løpet av 2025 har det vært dialog både med stiftelser og store norske selskaper om mulighetene som ligger i FoU. Styret ser med glede at flere vil øke sine FoU-investeringer. For eksempel har stiftelsen Veritas satt av et fond på 2 milliarder kroner til grunnforskning.

Styret anser at aktiviteten i 2025 viser at Forskningsrådet har virkemidler som er viktige for at næringslivet skal kunne opprettholde og styrke sin konkurranseevne. Forskningsrådets næringsrettede investeringer har imidlertid ikke hatt vekst de siste årene, og det er også redusert tilsøkning til SkatteFUNN. Sett sammen med SSBs seneste statistikk om FoU som for første gang viser en realnedgang i næringslivets FoU-innsats, er dette en utvikling som ikke er i tråd med målene om økte private investeringer i FoU. Styret vil følge denne utviklingen nøye fremover.

Også offentlig sektor har et stort behov for forskning og innovasjon gitt det krevende utfordringsbildet sektoren står ovenfor. For å styrke forskningskapasiteten er rammen for offentlig sektor-ph.d. mer enn doblet i 2025. Sammen med KS etableres i tillegg Kommunenes Samarbeidsarena for Forskning (KSF), som styrker samhandlingen mellom FoU-institusjoner og kommuner. I en helseutlysning knyttet til KSF deltok 37 prosent (132) av landets kommuner. Nytt i år er en utlysning der offentlige virksomheter og forskningsorganisasjoner søker sammen om midler. Med 171 mill. kroner utlyst var interessen svært høy fra mange bransjer. Det er også tildelt midler til arrangementsstøtte, prosjektetablering og en forskerskole med særlig fokus på kommunenes behov.

Resultatanalysen for 2025 av de om lag to milliarder kronene Forskningsrådet årlig bevilger til forskningsinstitusjoner, bedrifter og offentlige aktører i innovasjonsprosjekter i næringslivet og i offentlig sektor, samt til demonstrasjons- og kompetanseprosjekter, viser at støtten lykkes i å utløse private investeringer i FoU og at prosjektene har bidratt til innovasjon og fornyelse både i private og offentlige virksomheter. 56 prosent av respondentene fra bedrifter og offentlige virksomheter oppgir at de har lansert en ny vare eller tjeneste fire år etter prosjektets avslutning. Prosjektene forsterker nye eller eksisterende samarbeidsrelasjoner, og legger slik til rette for kunnskaps- og teknologiutvikling som på sikt kan bidra til økt omstillings- og innovasjonsevne for deltakerne.

Effektiv formidling er en viktig forutsetning for å sikre at forskning blir tatt i bruk. En kartlegging gjennomført høsten 2025 viser at et stort flertall av norske forskere (93 prosent) er positive til

formidling. Samtidig oppleves økende polarisering, tidspress og manglende ressurser som sentrale hindringer. Forskningsrådet støtter og bidrar derfor til utviklingen av nasjonale arenaer som Forskningsdagene og nettavisen forskning.no. I 2025 er det lagt særlig vekt på å etablere og videreutvikle arenaer som løfter debatten om rammevilkårene for forskningsbasert kunnskap. Dette har blant annet kommet til uttrykk gjennom profilarrangementet Forskningssamtalen 2025, med tittelen «Kampen om sannheten», og gjennom Forskningsdagene, der «Trygghet» var nasjonalt tema i 2025.

Internasjonalisering

For å sikre høy kvalitet i forskningen og god effekt av både offentlige og private investeringer i FoU er velfungerende internasjonale samarbeidskonstellasjoner essensielt. Forskningsrådet følger opp sentrale strategier som Panoramastrategien og bidrar til koordinering med våre internasjonale samarbeidspartnere gjennom sentrale internasjonale fora, herunder til samfinansierte forskningsinitiativ. EU-samarbeidet står imidlertid i en særstilling, og styret har i 2025 gitt sitt innspill til EUs satsing på forskning og innovasjon i neste langtidsbudsjett samt et klart råd om full norsk tilknytting til Horisont Europa 2028–2034 og et nytt Konkurranseevnefond. Styret anser at full deltagelse er essensielt, da Europas utfordringer også er Norges utfordringer. I nåværende Horisont Europa har Norge så langt hatt en returandel på 3,08 prosent, godt over målsetningen på 2,8 prosent.

Det er helt avgjørende at internasjonalt forskningssamarbeid bygger på likeverd og forskernes autonomi. Styret vil understreke at disse grunnleggende prinsippene må holdes i hevd og aktivt forsvares. Akademisk frihet er under press i mange land, og for tiden aktualisert av situasjonen i USA. I møte med en slik krevende situasjon har Forskningsrådet i 2025 raskt evnet å etablere en ny ordning for talentfulle forskere utenfor Europa som ønske å bosette seg og jobbe i Norge. Gjennom ulike utlysninger på totalt 60 mill. kroner dedikert til ukrainsk forskning har Forskningsrådet også lagt til rette for tettere samarbeid mellom norske og ukrainske miljøer og sørget for viktig støtte til å bevare sterke kunnskapsmiljøer i Ukraina.

En fleksibel organisasjon

Satsingen på internasjonale forskertalenter og Ukraina-satsingen viser at Forskningsrådet kan handle raskt og offensivt når utfordringsbildet krever det. Styret anser at et mindre forutsigbart og mer komplekst utfordringsbilde fordrer at Forskningsrådet fremover evner å arbeide enda mer systematisk med virkemiddelutvikling. Det er igangsatt interne utviklingsprosjekter med henblikk på å øke kompetanse og måloppnåelse i så måte.

Overgangen fra netto- til bruttobudsjettering med tilsagnsfullmakter er ytterligere et eksempel på organisasjonens fleksibilitet. Ny finansierings- og regnskapsmodell trådte i kraft 1. januar 2025 etter lang tids planlegging. Implementeringen har gått etter planen og Forskningsrådet har kunnet regnskapsføre med brutto- og kontantprinsipp og levert alle nødvendige rapporter gjennom 2025.

Forskningsrådets ansatte har gjennom året utvist stor fleksibilitet og innsats for å svare ut nye oppdrag og for å utvikle nye løsninger som svar på nye behov. Styret ser at strategisk utvikling og omstilling krever mye av de ansatte og styret vil berømme de ansatte for innsatsen.

Del II Introduksjon til virksomheten
og hovedtall

Del II Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Funksjoner og oppgaver

Norges forskningsråds formål er å være et nasjonalt utøvende forskningsstrategisk organ. Vi har ansvar for å øke kunnskapsgrunnlaget og bidra til å dekke samfunnets behov for forskning ved å fremme grunnleggende og anvendt forskning og innovasjon. Våre hovedoppgaver er knyttet til:

- **Tilskuddsforvaltning:** Vår oppgave er å finansiere de beste forskings- og innovasjonsprosjektene. Vi deler ut tilskudd til forskings- og innovasjonsprosjekt på vegne av alle departementer.
- **Rådgivning:** Vi er styresmaktens viktigste rådgiver om forskning og innovasjon. Vi gir råd om hvilke områder det er behov for økt kunnskap og innovative løsninger i samfunnet.
- **Dialog:** Vi skaper arenaer for dialog mellom forskere, næringsliv, offentlig forvaltning og andre som bruker forskning og innovasjon. Vi kobler sektorene slik at de kan lære av hverandre og samfunnet får tatt ny kunnskap raskere i bruk.
- **Oppdrag:** Vi utfører ulike eksternt finansierte oppdrag, satsinger og strategiprosesser, på vegne av departementene og andre offentlige organer.

Styresystem

Forskningsrådets styre består av sju medlemmer og to ansattrepresentanter, med representasjon fra forskning, næringsliv, offentlig sektor og samfunnet ellers. Styret ledes av Gunnar Bovim.

Forskningsrådets investeringsvirksomhet er strukturert i 12 samordnede porteføljer med hvert sitt styre. Ett porteføljestyre består av ti til fjorten medlemmer som oppnevnes for fire år av gangen. Nåværende styrer er oppnevnt for 2024 – 2027.

Forskningsrådets styre fordeler midlene til det enkelte porteføljestyre og de rapporterer tilbake til styret om bruken av midlene. Porteføljestyrene skal sikre at det investeres i de prosjektene som samlet sett gir best måloppnåelse. Porteføljestyrene bidrar også med ulike rådgivningsoppgaver, både innenfor egne ansvarsområder og som faglig støtte inn mot Forskningsrådets styre.

Styret			
Porteføljestyrer			
Banebrytende forskning	Demokrati og global utvikling	Energi og transport	Forskningssystemet
Forsvarsevne, sikkerhet og beredskap	Helse	Innovasjon	Klima og miljø
Mat og bioressurser	Muliggjørende teknologier	Samisk samfunn og kultur	Velferd og utdanning

Forskningsrådets styre og porteføljestyrer

Organisasjon

Forskningsrådet har ansatte i åtte fylker i Norge, på Svalbard og i Brussel. Hovedkontoret ligger ved Lysaker i Oslo. Organisasjonen ledes av administrerende direktør Mari Sundli Tveit.

Forskningsrådet har i 2025 ikke gjennomført noen organisatoriske justeringer av virksomheten.

Organisasjonskart for Norges forskningsråd 2025

Hovedtall for virksomheten

Administrative nøkkeltall

Nøkkeltall	2025
Samlet tildeling post 01-21 i NOK	901 116 000
Utnyttelsesgrad post 01-21 (%)	97,6 %
Driftsutgifter i NOK	825 637 022
Personalkostnader (lønn og sosiale kostnader) i NOK	471 588 800
Personalkostnader i % av driftsutgifter	57,1 %
Personalkostnader per årsverk i NOK	1 142 138
Reiseutgifter per årsverk i NOK	29 013
Konsulentutgifter og andre fremmede tjenester i NOK	90 530 564
Andel konsulentutgifter og andre fremmede tjenester i % av driftsutgifter	11,0 %

Tallene i tabellen er hentet fra kontantregnskapet (ikke SRS) og gjelder kun 2025, da overgangen fra netto- til bruttomodell gjør tidligere årstall ikke sammenlignbare. Definisjonene for nøkkeltall er hentet fra DFØ.

Personell

Nøkkeltall	2023	2024	2025
Antall årsverk	359,6	382,9	412,9
Antall ansatte	365	390	423
Utførte årsverk	343,5	352,9	384,7
Turnover (%)	7,9 %	6,1 %	5,7 %
Antall læreplasser	7	7	7

Ved utgangen av 2025 hadde Forskningsrådet 423 ansatte, tilsvarende 413 årsverk. Dette er en økning på 30 årsverk sammenlignet med året før. Innlemmelsen av Kilden og Teknologirådet forklarer hoveddelen av økningen på til sammen 17 årsverk. Resterende er som følge av nye oppdrag fra departementer og ordinære endringer i bemanningen. Økningen gjenspeiles også i utførte årsverk, som i 2025 utgjorde 385 mot 353 i 2024. Turnover i 2025 var stabil og på et nivå som anses normalt for virksomheten, noe som bidrar til god kontinuitet og en stabil kompetansebase i organisasjonen.

Forskningsrådet er tilknyttet opplæringskontoret OK stat og hadde syv læreplasser i 2025. Læreplassene vurderes som berikende for organisasjonen, både faglig og kulturelt.

Tilskuddsforvaltning er den mest arbeidsintensive oppgaven vi har og nesten halvparten av årsverkene (189) er knyttet til dette. Videre anvendes 84 årsverk til rådgiving som også inkluderer internasjonalt arbeid, 27 årsverk til dialog og 93 årsverk til oppdrag. Utførte årsverk er beregnet ut ifra 1 695 timer per årsverk, basert på registrerte timer i virksomhetens timeregistreringssystem.

Driftsbudsjett

Forskningsrådet mottar driftsbevilgning gjennom tildelingsbrev fra KD, samt budsjett- og belastningsfullmakter fra andre departementer og underliggende etater. I tillegg kommer inntekter fra oppdragsgivere og inntekter fra refusjoner fra EU-partnerskap, mv.

Driftsutgifter	2025			
	Resultat SRS ¹	Resultat kontant	Samlet bevilgning	Utnyttelsesgrad
Kapittel/post - tall i mill. kroner				
285.01 Driftsutgifter	787,7	803,4	822,9	97,6 %
285.21 Særskilte Driftsutgifter	75,9	75,7	78,2	96,7 %
Budsjett- og belastningsfullmakter ²	3,2	2,5	3,4	75,9 %
SUM	866,7	881,6	904,5	97,6 %

Driftsinntekter	2025			
	Resultat SRS ¹	Resultat kontant	Inntektskrav	Merinntekt
Kapittel/post - tall i mill. kroner				
3285.01 Inntekter fra oppdrag	4,4	5,3	4,1	1,2
3285.02 Inntekter fra refusjoner o.a.	18,6	17,9	16,4	1,6
SUM	23,0	23,2	20,5	2,8

1) Tallene basert på statlige regnskapsstandarder (SRS) i denne tabellen inkluderer investeringer, og avskrivninger er utelatt.

I 2025 gikk Forskningsrådet over fra netto- til bruttobudsjettering, noe som innebar vesentlige endringer. Flere oppdrag ble flyttet til særskilte driftsutgifter (285.21), og driftskostnader som tidligere var finansiert over tilskuddsbudsjettet, inngår nå i driftsbevilgningen (285.01). Som følge av dette er resultatene ikke direkte sammenlignbare med tidligere år og derfor ikke med i tabellene.

I 2025 hadde Forskningsrådet en bruk på 97,6 prosent av basisbevilgningen (kap. 285.01) og 96,7 prosent for oppdragsbevilgningen (kap. 285.21). Resultatene vurderes som gode, særlig sett i lys av en krevende overgang til ny budsjettmodell. Som del av ny budsjettmodell ble Forskningsrådet også omfattet av statens lønnskompensasjonsordning, en ekstrabevilgning vi fikk i oktober 2025. Dette er også hovedforklaringen på mindreforbruk.

I løpet av 2025 ble det tildelt nye oppdrag fra departementene på til sammen 10,3 mill. kroner. Underforbruket på 21-posten knytter seg i hovedsak til sen oppstart av enkelte oppdrag.

Budsjett- og belastningsfullmakter	2025			
	Resultat SRS	Resultat kontant	Samlet bevilgning	Utnyttelsesgrad
Kapittel/post - tall i mill. kroner				
288.21 KD - særskilte driftsutgifter (KVAST)	2,1	1,5	1,5	100,0 %
846.21 Barne- og familiedepartementet (Innsatsgruppe Barn og unge)	0,5	0,5	0,9	50,3 %
858.01 BUFDIR (Kilden)	0,2	0,2	0,3	80,5 %
920.72 Norges forskningsråd (JPI Oceans)	0,0	0,0	0,1	5,1 %
1400.21 Klima- og miljødepartementet (Sirkulærøkonomi)	0,3	0,3	0,5	67,5 %
1420.21 Miljødirektoratet (Mikroplast)	0,0	0,0	0,1	9,3 %
SUM	3,2	2,5	3,4	75,9 %

Anskaffelser og innkjøp

I 2025 ble det gjennomført 42 konkurranser. Dette resulterte i inngåelse av 12 rammeavtaler og 37 kontrakter. Rammeavtalene er i hovedsak innen IKT og innebærer ingen kjøpsforpliktelse, men legger til rette for en forutsigbar og effektiv avrops- og bestillingsprosess.

Statlige fellesavtaler gjennom Statens innkjøpssenter og felles rammeavtaler for kunnskapssektoren, forvaltet av Sikt, benyttes i stor grad, blant annet innen IKT, reise- og overnattingstjenester, forbruksmateriell og juridiske tjenester. Dette bidrar til effektiv ressursbruk og god regelverksetterlevelse.

Forskningsrådets leiekontrakt utløper i 2029, og det er igangsatt arbeid i samarbeid med Statsbygg for å inngå ny leieavtale.

Det er ikke avdekket mangler eller avvik i gjennomføringen av anskaffelsene i 2025.

Tilskuddsbudsjettet

Forskningsrådets investeringer brukes strategisk for å realisere regjeringens forskningspolitikk, videreutvikle forskningssystemet og stimulere til samarbeid nasjonalt og internasjonalt. I 2025 var den samlede bevilgningen til Forskningsrådet om lag 10,9 milliarder kroner, noe som innebærer en reduksjon på 94 mill. kroner sammenlignet med opprinnelig bevilgning for 2024.

Overgangen til bruttobudsjettering i 2025 innebærer at bevilgningen i større grad er tilpasset forventede utbetalinger samme år. Revidert budsjett for 2025 er derfor ikke direkte sammenlignbart med tidligere år. I 2024 ble midler som ikke var, eller ikke skulle bli, utbetalt innen 31. desember tilbakeført til Kunnskapsdepartementet for overføring til statskassen. Dette gjør også revidert budsjett for 2024 lite egnet for sammenligning. For å sikre mest mulig konsistente tall over tid benyttes derfor opprinnelig budsjett for 2024, justert for tilbakebetalingene, som sammenligningsgrunnlag.

Fra og med 2025 er det i hovedsak bruk av tilsagnsrammer og fullmakter som gir uttrykk for igangsatt aktivitet og planlagt forskningsvirksomhet fremover. Det bevilgede budsjettet er samtidig i stor grad tilpasset faktisk kontantutbetaling.

Tilskudsbevilgning 2024 og 2025 per departement (inkl. grunnbevilgninger). Mill. kroner.

Departement	Opprinnelig bevilgning 2024	Bevilgning 2025	Endring 2024-2025	Kontant utbetalt 2025	Overføring 2025	Periodisert utbetaling 2025
Kunnskapsdepartementet	5 375	5 246	-129	4 620	27	4 915
Nærings- og fiskeridepartementet	2 269	2 162	-107	2 007	10	2 108
Energidepartementet	913	954	41	869	12	911
Klima- og miljødepartementet	651	693	42	645	85	674
Landbruks- og matdepartementet	392	417	25	392	9	402
Kommunal- og distriktsdepartementet	63	83	20	78	-4	80
Helse- og omsorgsdepartementet	413	465	52	393	72	420
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	165	172	7	145	5	152
Utenriksdepartementet	270	218	-52	169	626	180
Samferdselsdepartementet	111	106	-5	92	5	96
Justisdepartementet	69	72	3	67	48	68
Finansdepartementet	39	38	-1	42	7	41
Barne- og familiedepartementet	51	53	2	43	25	45
Kultur- og likestillingsdepartementet	31	21	-10	14	155	17
Forsvarsdepartementet	22	64	42	55	14	60
Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	151	133	-18	121	49	122
Sum departementene	10 985	10 897	-88	9 749	1 148	10 291
Diverse inntekter	389	632	243	491	141	501
Totalsum	11 374	11 529	155	10 240	1 289	10 792

I 2025 var de faktiske utbetalingene lavere enn bevilgningen, til tross for at bevilgningene fra departementene var tilpasset estimerte utbetalinger i tråd med prinsippene for bruttobudsjettering og krav om realistisk budsjettering. Avviket skyldes i hovedsak større forsinkelser i fremdrift enn lagt til grunn i Forskningsrådets estimater.

Det observeres særlig lavere førsteårsutbetalinger enn tidligere, samt at økt bruk av fakturabasert utbetaling gir lavere kontantutbetalinger enn periodiske, automatiserte utbetalinger. Forskningsrådet vil videreføre arbeidet med å forbedre interne utbetalingsestimater, med mål om bedre samsvar mellom bevilgning og faktisk kontantutbetaling og dermed redusere behovet for overføringer. Periodisert regnskap (SRS) ligger nærmere faktisk aktivitet, med regnskapsførte kostnader på 10,3 mrd. kroner, tilsvarende et avvik på 0,6 mrd. kroner mot bevilgning.

For ett departement (FIN) var utbetalingene noe høyere enn bevilgningen, med et avvik på 3,5 mill. kroner. I tråd med tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet har Forskningsrådet fullmakt til å omdisponere midler fra kap. 285 post 75 (avsetning til usikker framdrift) for å dekke uventede merutgifter.

Tilskuddsbevilgning 2024 og tildelt tilsagn 2025 fordelt på Forskningsrådets styrende organer. Mill. kroner.

Porteføljestyre	Opprinnelig bevilgning 2024 ¹⁾	Tildelt midler 2025
Adm.dir.-fullmakt	2 214	650
Banebrytende forskning	1 584	1 650
Demokrati og global utvikling	393	467
Energi og transport	1 363	1 571
Forskningssystemet	1 319	616
Helse	629	510
Innovasjon	1 495	2 699
Klima og miljø	534	558
Mat og bioressurser	450	564
Muliggjørende teknologier	830	2 198
Samisk samfunn og kultur	14	20
Velferd og utdanning	538	575
	11 362	12 077

1) Forskningsrådet endret status fra nettobudsjettert til bruttobudsjettert forvaltningsorgan fra og med 1. januar 2025. I den forbindelse ble alle tilskuddsmidler fra alle departementer som ikke var eller skulle bli utbetalt innen 31.12.2024 tilbakebetalt til Kunnskapsdepartementet for overføring til statskassen. Revidert budsjett for 2024 er derfor ikke sammenlignbart med tidligere år og reflekterer ikke reel aktivitet, og det vises til kolonnen for «opprinnelig bevilgning 2024» som viser hva som var bevilget fra departementene korrigert for tilbakebetalingen, dette gir sammenlignbare tall.

Tildelingene fra departementene forvaltes av Forskningsrådets styrende organer. For å lage tilnærmet sammenlignbare størrelser viser vi opprinnelige bevilgning i 2024 og tildelt tilsagn i 2025. Tildelt tilsagn er midler som er tildelt og som vil komme til utbetaling, noe i 2025, men det meste i fremtiden. Det tallet indikerer derfor igangsatt FoU-aktivitet.

Prinsippendring og estimatendring i 2024

I forbindelse med overgangen til bruttobudsjettering tilbakebetalte Forskningsrådet alle ikke-utbetalte tilskuddsmidler som stod på virksomhetens konti per 20. desember 2024. Overgangen innebærer at Forskningsrådet fra og med 2025 følger kontantprinsippet, i tillegg til regnskapsføring etter SRS.

Tidligere rutine for regnskapsføring av tilskuddsutbetalinger, gjeldende til og med 2023, innebar avsetning for påløpte kostnader knyttet til utført forskning i kalenderåret. Avsetningen var i hovedsak basert på godkjente prosjektrapporter for utført forskning, mottatt innen 10. februar påfølgende år, jf. balanselinjen forskningsmidler under behandling. Denne rutinen ble endret i regnskapsoppstillingen for 2024. Det foretas nå kun avsetning for påløpte kostnader som er mottatt innen 31. desember 2024 og som tilhører regnskapsåret 2024, i stedet for tidligere praksis med avsetning frem til 10. februar. Selv om endringen skjer i forbindelse med overgangen fra netto- til bruttobudsjettering, vurderes dette som en prinsippendring etter SRS. Som følge av prinsippendringen er sammenligningstall for 2024 justert, jf. SRS 3 punkt 6. Endringen er nærmere beskrevet i prinsippnoten til regnskapet for 2024.

Ved årsavslutningen for 2025 benyttet Forskningsrådet de samme fristene som DFØ, slik at kostnader bokført og under behandling frem til 25. januar 2026 er periodisert til regnskapsåret 2025. Det legges til grunn at tilsvarende frister benyttes også i kommende år.

Del III Årets aktiviteter og resultater

Del III Årets aktiviteter og resultater

Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet

Forskningsrådet skal tildele etter konkurranse, og skal identifisere og støtte forskning av høy vitenskapelig kvalitet. Forskningsrådet skal også bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten i det enkelte forskningsmiljø eller på det enkelte forskningsområde.

Forskningsrådet fremmer vitenskapelig kvalitet i internasjonal forskningsfront, dristig og nyskapende forskning og karriereutvikling for unge forskertalenter gjennom ulike konkurransearenaer. Forskningsrådets sentrale mekanisme for å stimulere til vitenskapelig kvalitet i bredden er konkurransearenaer der vi tildeler forskningsmidler til de prosjektene som har høyest kvalitet, samtidig som vi stimulerer til samarbeid mellom gode forskningsmiljøer. Den grunnleggende forskningen flytter kunnskapsfronten og bidrar til internasjonal utvikling av forskningsområdene som annen forskning kan bygge videre på. Forskningsrådet jobber for at grunnleggende forskning i enda større grad skal spille sammen med annen forsknings- og innovasjonsaktivitet og tas i bruk til nytte for samfunnet og næringslivet.

Fagevalueringer og internasjonalt gjennomslag viser at Norge har flere gode forskningsmiljøer som driver grunnleggende forskning av høy kvalitet og produserer banebrytende forskning i internasjonal forskningsfront. Langsiktig og systematisk arbeid ved institusjonene og i Forskningsrådet har bidratt til økt suksessrate i ERC. Vår vurdering er likevel at Norge trenger å bygge flere verdensledende fagmiljøer, som kan få økt gjennomslag på internasjonale konkurransearenaer som ERC.

Forskningsrådet har ansvar for nasjonale fagevalueringer som gir viktig kunnskap om tilstanden på den norske forskningen. I 2025 har vi sluttført fagevalueringer i livsvitenskap og naturvitenskap og teknologi som gir anbefalinger til institusjonene, og til vårt eget utviklingsarbeid. Vår vurdering er at fagevalueringene er svært nyttige, og vi arbeider nå med oppfølgingstiltak for å styrke strategisk utvikling på tvers av forskningssektorer og disipliner.

Grunnleggende forskning av høy kvalitet er ofte en forutsetning for de mer radikale gjennombruddene i forskningen. Forskningsrådet har i 2025 lansert et sett av målrettede virkemidler for banebrytende forskning med potensial for store vitenskapelige gjennombrudd og innovasjoner. Dette er et stort og viktig steg i arbeidet for å videreutvikle virkemidler for å fremme banebrytende og dristig forskning og er resultat av flere års utviklingsarbeid i Forskningsrådet og anbefalinger fra fagevalueringene. Forskningsrådet har bygget videre på ordninger som er godt kjent i sektoren samtidig som vi har utviklet mer spissete virkemidler for å fremme banebrytende forskning. Det har derfor vært et mål å se utlysningene i sammenheng slik at de utfyller de eksisterende utlysningene for fri prosjektstøtte og sentre for fremragende forskning (SFF) og samlet gir best mulige rammebetingelser for å utvikle fremragende forskningsmiljøer og fremme forskeres karriereveier. Forskningsrådet har fått gode tilbakemeldinger fra forskningsinstitusjonene på helheten i utlysningene til banebrytende forskning. Vi vil videreutvikle virkemidlene når vi får mer erfaring med hvordan de fungerer.

Strategisk område: Verdensledende fagmiljøer

Forskningsrådet skal mobilisere talentene, bidra til kvalitetsutvikling og legge til rette for at potensialet i de fremste miljøene virkeliggjøres.

Omfanget av vitenskapelig publisering gir et bilde av forskningsmiljøenes produktivitet og gjennomslag. Mens antall publikasjoner er et uttrykk for omfanget av den vitenskapelige produksjonen, kan siteringer si noe om forskningens effekter og virkninger, enten det er vitenskapelig effekt gjennom siteringer i vitenskapelige tidsskrifter eller samfunnsmessig effekt gjennom siteringer i policy-dokumenter.

Fram til 2021 økte den vitenskapelige publiseringen i Norge år for år. Da stoppet denne utviklingen opp og artikkelproduksjonen gikk ned med seks prosent fra 2021 til 2022, med en ytterligere nedgang på 4,4 prosent fra 2023 til 2024, som er det siste året vi har publiseringstall for, jf. *Indikatorrapporten*. Registreringer i *Web of Science* (WoS) viser en tilsvarende utvikling i EU og USA i samme periode, mens Kina fortsetter sin vekst i 2021-2024. Kina står nå for 26 prosent av verdens vitenskapelige publisering, mens USA står for 13 prosent, og Norge 0,48 prosent. Målt i forhold til innbyggertallet har Norge 2,8 artikkelbidrag per 1 000 innbyggere, og er blant landene som har høyest publiseringstall og dermed forskningsintensitet. Forskningsrådet vurderer derfor at en viss nedgang i vitenskapelig publisering ikke er bekymringsfull i seg selv, men det er viktig å følge med på utviklingen fremover.

Publiseringer og siteringer i Forskningsrådets prosjekter

I tråd med den nasjonale trenden viser registreringer i Cristin en nedgang på seks prosent i vitenskapelige publikasjoner fra Forskningsrådsfinansierte prosjekter i perioden 2020 til 2024. Etter en økning fra 2020 til 2021 har det vært en nedgang, som var mest markant fra 2023 til 2024. Da gikk antall publikasjoner innenfor alle fagområder, unntatt samfunnsvitenskap, ned. Nedgangen var størst innenfor realfag og teknologi, men disse fagområdene har fortsatt den klart største andelen publikasjoner fra Forskningsrådsfinansierte prosjekter (58 prosent). Det er fremmet ulike forklaringer for nedgangen, bl.a. virkninger av pandemien, men Forskningsrådet mener at det er for tidlig å konkludere med hva som er årsaken(e) til dette. Forskningsrådet vil følge utviklingen nøye framover.

Vitenskapelige artikler med norske forfattere og medforfattere holder et jevnt høyt siteringsnivå, som i 2022-2023 lå om lag 18 prosent over verdensgjennomsnittet. I perioden 2020 til 2024 har relativ siteringsindeks for vitenskapelig publisering i Forskningsrådets portefølje gått ned fra 1,43 til 1,29, der 1 er verdensgjennomsnittet. Medisin og helsefag og samfunnsvitenskap har høyest siteringsindeks. Mens samfunnsvitenskap har hatt fallende siteringsindeks har medisin og helsefag styrket seg i perioden. Ingeniørfag og teknologi har ligget stabilt litt under verdensgjennomsnittet (0,96) de siste tre årene. Dette er en utvikling Forskningsrådet følger med på.

Andel publikasjoner som er blant de ti prosent mest siterte innenfor sitt fagområde kan si noe om fremragende forskning. En rapport fra NIFU viser at det er en statistisk signifikant sammenheng mellom høyeste karakter (7) på kvalitetskriteriet i søknadsvurderingen til Forskningsrådet og både siteringsindeks og andel blant topp ti prosent mest siterte publikasjoner sammenlignet med karakter 6 og lavere. Forskningsrådets vurdering er at dette viser en tydelig sammenheng mellom konkurranse og kvalitet. For forskning finansiert av Forskningsrådet har medisin og helsefag og samfunnsvitenskap høyere andel publikasjoner blant topp ti prosent mest siterte enn andre fagområder fra 2020 til 2024. Men det er en nedgang for alle fagområder i Forskningsrådets portefølje i perioden.

En analyse basert på databasen Overton viser at 17 prosent av totalt litt over 50.000 publikasjoner finansiert av Forskningsrådet i perioden 2015-2025 er sitert i minst ett policydokument. Enkelte publikasjoner er sitert flere titalls ganger. Databasen inkluderer norske kilder som Regjeringen.no og KUDOS-databasen, mens hovedvekten er internasjonale kilder som FN, OECD og EU-kommisjonen. Det er tydelige forskjeller i policyrelevans mellom fagområdene. Samfunnsvitenskap er området med flest policysiteringer i dokumenter fra EU (770 dokumenter) og Verdensbanken (656 dokumenter) på topp. Regjeringen.no har 126 siterende kilder. Etter vår vurdering indikerer dette at en god andel av forskningen vi finansierer spiller en viktig rolle både for internasjonal og nasjonal politikkutforming.

Publikasjoner med åpen tilgang

Forskningsrådet har videreført arbeidet med åpen forskning, der åpen publisering utgjør en sentral del. Resultater fra forskning finansiert av Forskningsrådet publiseres åpent i større grad enn på nasjonalt nivå innenfor alle fagområder. Det er ingen endringer fra 2023 til 2024, i begge årene var 81 prosent av vitenskapelige tidsskriftsartikler registrert i Cristin med finansiering fra Forskningsrådet åpent tilgjengelige mot 71 prosent nasjonalt. Det betyr at utviklingen i retning av mer åpen publisering ser ut til å ha stoppet opp, til tross for at det fortsatt gjenstår en del for å nå målet om full åpen publisering. Dette er et område Forskningsrådet vil vurdere om vi må sette inn tiltak på. I publiseringen fra Forskningsrådets prosjekter skjer det en utjevning mellom fagområder i andelen som er

åpen. Det er høyest, men synkende andel innenfor medisin og helsefag (83 prosent) og lavest, men økende andel innenfor humaniora (77 prosent).

Søknader til og tildelinger fra det europeiske forskningsrådet

Norsk returandel i det europeiske forskningsrådet (ERC) i Horisont Europa har økt fra 2,1 prosent i 2022 til 2,5 prosent i 2025. Norske forskere har i perioden 2021-2025 sendt inn 1.118 søknader fordelt på 16 utlysninger av individuelle stipender. 118 prosjekter har fått støtte etter at 14 av utlysningene er ferdigbehandlet. Antallet norske søknader til Consolidator Grant, som er forskningsstøtte til fremragende forskere, holder seg på et stabilt nivå, mens det var en sterk økning til de siste utlysningene av Starting Grant, støtte til yngre forskere, og Advanced Grant, som er støtte til erfarne forskere. Økningen i antall søknader er felles for alle land i ERC. Den økte suksessen for Norge i ERC skyldes langsiktig og målrettet arbeid med mobilisering og veiledning, både ved institusjonene og i Forskningsrådet. Det er særlig innenfor humaniora og samfunnsvitenskap norske miljøer har godt gjennomslag, og det ønskes mer tilskning og høyere gjennomslag også i de andre fagområdene.

Økningen i antall norske ERC-søknader skyldes først og fremst økt interesse for ERC Synergy Grant, der fagkompetansen til to til fire prosjektledere skal utfylle hverandre i store prosjekter. I 2025 var det norsk deltakelse i 45 søknader, mot 11 i 2022. Så langt i Horisont Europa er 14 søknader som involverer 18 forskere ved norske institusjoner finansiert.

ERC behandler søknadene i to trinn. I de fleste individuelle utlysningene i Horisont Europa har det vært færre norske søknader enn gjennomsnittet som går videre til trinn to og færre som får beste karakter. Men i Consolidator-utlysningene i 2024 og 2025 var andelen norske søknader med beste karakter høyere enn gjennomsnittet, og det var også andelen som kom til trinn to i Advanced Grant-utlysningen i 2024. Det tyder på at kvaliteten på norske søknader har styrket seg de siste årene, men det er fortsatt rom for forbedringer.

Nye virkemidler for banebrytende forskning

Draghi-rapporten peker på at banebrytende forskning er av fundamental betydning for verdiskaping og innovasjon. Det utføres banebrytende forskning i mange av Forskningsrådets tematiske forskerprosjekt og senterprosjekter. I utviklingen av nye virkemidler for banebrytende forskning har det vært et mål å utfylle eksisterende utlysninger av fri prosjektstøtte og SFF. Ordningen for fri prosjektstøtte har i mange år benyttet tre utlysninger i en karrierestige, fra et treårig internasjonalt mobilitetsstipend på postdokornivå, via tidlig karriere-prosjekter, til prosjekter for erfarne forskere. I 2025 innførte vi to nye utlysninger: *Radikale forskningsidéer i tidlig karriere* og *Toppforskere*. Radikale forskningsidéer er en pilot som åpner for at forskere i korte prosjekter kan prøve ut spesielt dristige forskningsidéer som kan ha stor betydning for sitt fagfelt, men som risikerer å mislykkes. Her tester vi også ut nye metoder for å vurdere søknadene. Radikale forskningsidéer er innført for forskere tidlig i karrieren, men intensjonen er å utvide ordningen til alle karrieretrinn etter å ha høstet erfaringer fra piloten.

For sterke forskningsmiljøer med potensiale for å bli verdensledende på sine felt, er virkemiddelet Toppforskere innført. Dette er for prosjekter som i størrelse ligger mellom ordinære forskerprosjekter og SFF. Midlene skal gå til store prosjekter der samarbeid mellom to eller flere forskere er en forutsetning for å nå prosjektets mål. For å stimulere til økt antall norske søknader til ERC er det i tillegg innført et virkemiddel der forskere som har fått beste karakter på søknader til ERC Starting Grant eller Consolidator Grant og fått avslag, kan søke om støtte fra Forskningsrådet.

En viktig målsetting for Forskningsrådet er å legge til rette for å ta banebrytende forskning mer i bruk. For å stimulere til dette er Forskningsrådets eksisterende virkemiddel for kommersialisering av forskning utvidet til å omfatte samfunnsinnovasjon i tillegg til innovasjon for næringslivet. Det er satt av øremerkete midler i utlysninger for kvalifisering og verifisering for å ta i bruk resultater fra SFF og fri prosjektstøtte.

Responser fra forskningsmiljøene på det nye settet av utlysninger for banebrytende forskning har vært god, selv om det foreløpig ikke har kommet inn veldig mange søknader. Det tar tid å mobilisere til de nye utlysninger, og i de siste månedene har vi sett en økende tendens.

Status for løpende søknadsbehandling for fri prosjektstøtte

Overgangen fra fast årlig søknadsfrist til løpende søknadsmottak og -behandling og karantene i 2023 ble innført for å redusere søknadsmassen og ressursbruken og øke suksessraten. Etter to år med den nye ordningen, ser vi en stabil økning i suksessrate fra ned mot 5 prosent før omleggingen, til om lag 20 prosent etter. Hovedårsaken er at antall søknader er kraftig redusert i tråd med intensjonen bak endringene. Samtidig ser det ut til at kvaliteten på søknadene som blir sendt inn har gått noe opp. Dette er en forventet effekt av at forskerne har mulighet til å sende inn søknadene sine når de er klare. Andelen prosjektledere som har fått karantene var noe høyere enn det som er hensiktsmessig, og grensene er derfor nylig nedjustert.

Omleggingen har ført til en reduksjon i ressursbruk i Forskningsrådet, etter en krevende og lærerik omstilling av arbeidsmetoder. Tilbakemeldinger fra søkere tyder på at de opplever utlysningene, søknadsprosessen og vurderingskriteriene som gode, samtidig som de ønsker forenklinger i søknadsprosessen for å redusere tidsbruk. Denne vurderingen deler Forskningsrådet, og er ett av våre klare mål i overgangen til nytt søknadsbehandlingssystem i 2026. Muligheter for videreutvikling av systemet gir også potensial for forenklinger i Forskningsrådet og for søkerne, og bør prioriteres framover.

Strategisk område: Identifisering og stimulering av vitenskapelig kvalitet generelt

Forskningsrådet skal sikre god vitenskapelig kvalitet i alle sine tildelinger. Forskningsrådet skal også bidra til formyelse ved å identifisere potensial for kvalitet og stimulere kvalitetsutvikling i forskningen.

Forskningsrådet har de siste årene gjennomført omfattende endringer for å styrke den vitenskapelige kvaliteten i den totale prosjektporteføljen. Et viktig mål med innføring av porteføljestyling, felles vurderingskriterier og felles behandlingsmåte for søknader, er at flest mulig søknader med høy vitenskapelig kvalitet skal få finansiering. Forskningsrådets viktigste mekanisme for å stimulere til vitenskapelig kvalitet i bredden er konkurranser der det tildeles forskningsmidler til de prosjektene som vurderes å ha høyest kvalitet, samtidig som vi stimulerer til samarbeid både innad i forskningssektoren og på tvers av samfunnssektorer. I tematiske utlysninger er det i økende grad tatt i bruk fellesutlysninger sentrert rundt store samfunnsutfordringer for å inkludere mange faglige perspektiver og tematiske innganger og øke søknadenes kvalitet og relevans. Forskningsrådet følger med på søknadsdata og resultater fra fagfellevurderingene. Søknadsanalysen for 2025 omhandler særlig fordeling av søknadsvolum og -kvalitet.

Søknadsvolum og -kvalitet

Etter en nedgang i 2023 og 2024 har antall søknader for forskerstyrte prosjekter – det vil si forskerprosjekt (FP) og kompetanse- og samarbeidsprosjekt (KSP) – økt med 36 prosent fra 2024 til 2025. Prosentveksten er like stor for FP og KSP. Søknader til FP, som omfatter fri prosjektstøtte og tematiske prosjekter, utgjør omlag to tredjedeler av søknadene til forskerstyrte prosjekter. Det er vekst i antall søknader fra alle sektorer. Størst vekst ser vi for helseforetakene etter en sterk nedgang i 2024. Veksten i antall søknader er større for UH-sektor enn for instituttsektor. I UH-sektoren er det KSP som har vokst mest ved de gamle universitetene, mens FP har vokst mest ved de øvrige universitetene. De gamle universitetene sender noen flere søknader til ordningen for fri prosjektstøtte enn til tematiske FP, mens det er motsatt for de øvrige universitetene. Instituttsektorens andel av søknader til KSP er gått ned fra 61 prosent i 2024 til 51 prosent i 2025.

Det er en liten nedgang i andelen KSP-søknader som har karakter 5, 6 eller 7 på forskningskvalitet i 2025 sammenlignet med 2024, mens det er en viss oppgang for FP-søknader. Siden innføringen av to karakterer for Excellence i FP i 2022 har det vært en klar tendens at karakterene for potensial for å

flytte forskningsfronten ligger høyere enn karakterer for kvalitet. For søknader med tildeling har gjennomsnittskarakterene ligget relativt stabilt for både KSP og FP de siste årene. Søknader til fri prosjektstøtte har høyere gjennomsnittskarakter på kvalitet og potensial for å flytte forskningsfronten enn tematisk FP. Forskningsrådets vurdering er at virkemidler der kvalitet er det primære formålet er viktige for høy måloppnåelse på økt vitenskapelig kvalitet.

Fagevalueringer i livsvitenskap og naturvitenskap og teknologi

Forskningsrådet vurderer at anbefalingene fra fagevalueringene i livsvitenskap (Biovitenskap og Medisin og helse) og naturvitenskap og teknologi (Naturvitenskap og Matematikk, IKT og teknologi) gir et solid grunnlag for målrettet fag- og disiplinutvikling. Tilbakemeldinger viser at rapportene oppfattes som svært nyttige både i UH-sektoren og instituttsektoren. Nesten alle respondentene på et utsendt spørreskjema oppgir at de vil bruke anbefalingene aktivt i eget strategisk arbeid.

I den videre oppfølgingen vil vi vektlegge temaer som går på tvers av flere fagområder, og som mangler etablerte tiltak eller strukturer i dag, som internasjonalisering, rekruttering, strategi, samarbeid, finansiering og å ta forskning i bruk. Formålet er å identifisere områder der Forskningsrådet kan bidra til forsterket innsats og strategisk utvikling på tvers av sektorer og disipliner, og samtidig sørge for at anbefalingene gir konkret retning for fremtidige initiativer, virkemidler og samarbeid med aktørene i forskningssystemet.

Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet

Forskningsrådet skal utløse FoU som, på kort og/eller lang sikt, skal øke den samlede verdiskapingen i norsk økonomi.

Forskning og forskningsdrevet innovasjon er viktig for å løse store samfunnsutfordringer og for å utvikle flere verdiskapende og konkurransedyktige næringer. Forskningsrådets arbeid for økt teknologiinnsats, næringsrelevant kompetansebygging og -spredning samt økt sektor- og verdikjedesamspill følger opp regjeringens *Strategi for å øke næringslivets investeringer i forskning og utvikling*.

Regjeringens mål er at FoU i næringslivet skal utgjøre to prosent av BNP innen 2030. Etter vekst i næringslivets FoU-aktivitet de siste årene, viser foreløpige tall fra SSB¹ at næringslivets innsats i 2024 gikk ned både i egenutført FoU og i antall FoU-årsverk sammenlignet med 2023. Det er derfor nødvendig å intensivere innsatsen fremover og ta mer målrettede grep for å stimulere til private investeringer i forskning og utvikling. Fra Forskningsrådets side innebærer dette blant annet målrettet rådgivning, videreutvikling av virkemidler, samarbeidstiltak, og bidra til et rammeverk som bygger tillit, styrker kunnskap og legger til rette for aktiv bruk av ny innsikt.

Forskningsrådets næringsrelevante innovasjonsportefølje omfatter all innsats i bredden av våre virkemidler og norsk deltagelse i Horisont Europa som er næringsrelevant, samt også prosjekter i SkatteFUNN. Over år har porteføljen dreidt fra å ha tyngde innenfor ressursbaserte næringer til å ha en mer generell industri- og teknologiprofil. Vi ser videre at andelen av finansieringen som går til næringslivet flater ut samtidig med at en økende andel av finansieringen går til instituttsektoren.

Behovene for kompetanseutvikling og for økt samspill mellom forskningsinstitusjoner og næringsliv har påvirket virkemiddelbruken og profilen på porteføljen. I 2025 har de større norske bedriftene vært mer aktive i prosesser og nettverk, og økt sin deltagelse i sentre og i innovasjonsprosjekter, i samarbeid med mindre bedrifter og forskningsinstitusjoner.

I EU er norske gjennomslag størst innenfor de tradisjonelt sterke forsknings- og næringsområdene energi og maritim. Samtidig ser vi at i Forskningsrådets ordninger, som for eksempel innenfor kommersialisering og SkatteFUNN, er innsatsen vektet mot teknologi og et sterkere innslag av andre

¹ Nedgang i norsk FoU i 2024 – SSB

næringsområder, jf. også SSBs analyser. Trendene i retning av omstilling, diversifisering og plattform-teknologi må forsterkes og sees opp mot behovene nasjonalt, europeisk og internasjonalt.

Regjeringens strategi vektlegger at næringslivet må ha kompetanse, også gjennom samarbeid med forskningsinstitusjoner og ved medarbeidere med doktorgrader. Vi har i 2025 derfor prioritert forsker-utdanning generelt, med særlig fokus på teknologiområder. Det er gjort en rekordstor tildeling av nærings-ph.d.-prosjekter, samt iverksatt tiltak for å tiltrekke erfarne forskere fra utlandet til norske forskningsinstitusjoner.

Strategien påpeker viktigheten av balanse i effektivitet og mobilisering til virkemidlene for å øke næringslivets investeringer. I 2025 har vi derfor også prioritert kompetansebygging, kommersialisering og sentre. Det var i 2025 økt bruk av sentre som virkemiddel for langsiktig og verdiskapende samspill, og det ble tildelt åtte sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI), seks utfordringsorienterte KI-sentre og ett anvendt maritimt KI-senter, fire kvanteteknologisentre og tre transportsentre. Arbeidet med KI-sentrene har mobilisert bredt, gitt nye partnerskap og offentlig-privat samarbeid på viktige områder som bl.a. lovgiving, helse og risikoanalyser.

Forskningsrådets prioritering av kommersialisering fra forskningsinstitusjonene gav i 2025 rekordstore tildelinger til et stort antall institusjoners kultur- og strukturtiltak, og til et høyt antall lovede tidligfase-prosjekter. Potensialene er store, og institusjonene har god utvikling i sitt arbeid. Vi ser videre behov for bedre sammenheng i virkemidler og kapitaltilgang som kobler Forskningsrådets tiltak for tidlig-fasestøtte med prosjektenes støttebehov i mer modne faser.

Som for tidligere år, er innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN) vårt hovedgrep for å utløse private investeringer i bredden av næringsområder. De endringene vi gjorde i IPN-prosessen i 2025 gav økt brukervennlighet i form av kort tid fra søknad til vedtak, og økt suksessrate.

Forskningsrådet vil fremover vektlegge strategiens påpekning av sammenhenger mellom nasjonal, europeisk og internasjonal forskningsinnsats, og i 2026 også bruke virkemidler som rettet mot innovative offentlige anskaffelser i offentlig sektor.

Strategisk område: Økt konkurranseevne i nytt og eksisterende næringsliv

Forskningsrådet skal utløse forskningsbasert innovasjon som gir økt konkurranseevne i næringslivet. Forskningsrådet skal utløse økt FoU-innsats i bedriftene og økt kvalitet i prosjektene.

Økt brukervennlighet og høyere suksessrate

Forskningsrådet lyste ut 1,2 mrd. kroner til innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN) i 2025. IPN er vårt hovedgrep for økt konkurranseevne i næringslivet, og et attraktivt og anerkjent virkemiddel for både små og store bedrifter, for deres forskningspartnere og for kapitalaktører. Det er et vedvarende sterkt samarbeid med norske forskningsorganisasjoner, særlig instituttsektor. Søknadsmottak, behandling og vedtak var løpende fra juni og til årets budsjett var tildelt. Vi mottok flest søknader til utlysningene for industri og tjenestenæringer, samt energi og transport. Omsøkt beløp var 3,3 mrd. kroner, 35 prosent lavere enn i rekordåret 2024. Omlegging til løpende søknadsmottak ble gjort for økt brukervennlighet og kortere responstid, og har som forventet ut fra våre og andre lands erfaringer, økt suksessraten. Suksessraten økte eksempelvis fra 15 prosent i 2024 til nær 30 prosent i 2025 for industri og tjenestenæringer. Karaktersnittet for søknadene har økt betraktelig de siste fem årene.

Målene med omleggingen er nådd, samtidig som erfaringene viser at informasjon til søkere gjennom året må forbedres. Søkeradferd påvirkes av omleggingen til løpende søknadsmottak, og tilsøkningen var best fordelt over året på IPN-arenaen som hadde løpende søknadsmottak også i 2024. Forskningsrådets nye saksbehandlingssystem tas i bruk for IPN i 2026 og vil etter hvert forenkle de administrative oppgavene for søkere, fageksperter og internt i organisasjonen. Til tross for økt

suksessrate er det betydelig potensial for verdiskaping i de streke søknadene som avslås pga. tilgjengelig budsjett. Dette er uheldig, særlig siden virksomheter ofte sikrer kapital på bakgrunn av en tildeling fra Forskningsrådet. Dagens komplementære IPN-arenaer er en følge av sektorisering av midlene. Det ville vært hensiktsmessig med en arena som sikret at de beste prosjektene fikk støtte, uavhengig av næring.

IPN-ordningen treffer særlig godt unge, små og mellomstore bedrifter (SMB), men tildelingsandelen er størst for mer etablerte og større bedrifter. Av 2025-søknadene kom 59 prosent fra bedrifter med under 20 ansatte, og 23 prosent fra bedrifter med 100+ ansatte. 25 prosent av bedriftene var yngre enn fem år. Det er krav om at søkerbedrift har samarbeid med forskningsorganisasjoner eller andre bedrifter. Andelen bedrifter som har samarbeid med norske, og i noen tilfeller utenlandske forskningsinstitusjoner, er stabilt høyt og på omtrent 95 prosent. Instituttsektor inngår i 70 til 80 prosent av IPN-søknadene, og er eneste forskningsinstitusjon i omtrent 20 prosent av søknadene. Det er markant flere søknader med instituttsektor som FoU-partner i tildelte prosjekter enn i avslåtte prosjekter.

At IPN har stor verdi for verdiskaping innenfor dyp-teknologi er Memscap AS et eksempel på. Deres trykksensorer er i bruk i internasjonal flyflåte, det er nylig inngått en avtale om leveranser til et av verdens største luftfartsselskaper, og selskapet inviteres nå av store aktører innen medisinsk teknologi for bruk av trykksensorene i dialyse- og pustemaskiner. Ifølge selskapet har to IPN-er de siste årene muliggjort dette, og at prosjektenes samarbeid med SINTEF har ledet til at sensorene nå også produseres på MinaLab i Oslo.

SkatteFUNN øker FoU-investeringene i tjenestenæringene

SkatteFUNN-porteføljen omfattet 5.219 prosjekter med et FoU-budsjett på 30,6 mrd. kroner i 2025. Skattefradraget anslås til 3,8 mrd. kroner. Det kom 2.930 søknader i 2025, på nivå med 2023, og 76 prosent ble godkjent som FoU iht. krav i forskriften. Det er økning av nye søkere, og disse utgjør 26 prosent, opp fra 20 prosent i 2024. Det er de små bedriftene (<20 ansatte) som står for økningen. Næringskategoriene Annen tjenesteyting, IKT-næringen, og Bygg, anlegg og eiendom var størst med om lag 10 prosent hver av 2025-søknadene. IKT og Bygg, anlegg og eiendom øker, mens Miljø, Fiskeri og havbruk, samt Helse har gått ned. Forskningsrådet endret saksbehandlingssystem for SkatteFUNN i 2024. Tilbakemeldingene er positive; omtrent halvparten mener at søknadsskjemaet nå er enklere, samt at validering av data i skjemaet har hatt positiv betydning. Forskningsrådets er godt fornøyd med tilbakemeldingene, og det nye systemet gir også bedre sikkerhet, uten at det har gått på bekostning av brukervennligheten.

Virkemiddelapparatet – bedre sammen

Samspillet i det næringsrettede virkemiddelapparatet øker i omfang både strategisk og operasjonelt. Eksempler er utredninger om kvanteteknologi og forsvarsindustri, investeringsoppdraget Grønn plattform, felles tiltak om kommersialisering og sirkulær økonomi, samt i EU- og «hele-landet»-innsatsen. Forskningsrådet støtter opp om innføringen av «*en vei inn*» - en digital inngang for næringslivet til veiledning, finansiering og kompetanse fra det offentlige - ledet av Innovasjon Norge, koordinering av felles grønn prosjektkategorisering og rapportering, samt ved å delta i samhandlingsmodellen koordinert av Eksportfinansiering Norge. Forskningsrådet og Innovasjon Norge samarbeider tett om mobilisering til Horisont Europa. Samarbeidet omfatter også felles arbeid med European Innovation Council (EIC) og felles prosesser for utvelgelse og oppfølging av norske kandidater, bl.a. Naden Neuroscience AS som med EUs akseleratorstøtte kan klinisk teste sitt produkt. Det er potensial for flere samarbeid i verdikjedesatsinger etter modell av Grønn plattform, på områder som helse og forsvar, m.fl.

Forskningsrådet skal iht. forskrift arbeide for «forskningsbasert innovasjon i regionene» i samarbeid med fylkeskommunene. Dette omfatter en dialogarena for kompetansemeglerne, som melder om stort utbytte av arenaen for innsikt- og erfaringsdeling mellom regionale FoU-aktører. Forskningsrådet har i samarbeid med fylkeskommunene, Innovasjon Norge og Siva mobilisert til samfunnsoppdraget for sirkulær og grønn nærings- og industriutvikling. Samarbeidet med fylkeskommuner skjer også i kapasitetsløftprosjektene, samt med Innovasjon Norge og Siva i ulike næringsklynger. Kapasitets-

løftene har vist seg å øke verdiskaping og bidra til omstilling i næringslivet ved å styrke samarbeid mellom forskningsmiljøer og næringsliv i en region.

Offentlig sektor som marked og partner

Norsk offentlig sektor utgjør et stort hjemmemarked for bedrifter og er en god referansekunde og et springbrett til internasjonale markeder. Offentlige aktører er både marked og attraktiv FoU-partner som gjennom sine data, infrastruktur, innkjøpskraft og nærhet til sluttbrukerne. Likeverdighet er avgjørende for at innsatsen treffer behovene og for at kunnskap kan tas raskt i bruk. Dette er lagt til grunn i ordningen *Pilot Helse* der helsetjenesten og næringslivet samarbeider, og der resultater allerede er tatt i bruk av helsetjenesten og bedrifter som er på vei inn i markedet. Forskningsrådet utvikler også nye tiltak for og med offentlig sektor, dels sammen med forskningsorganisasjoner, næringsaktører og virkemiddelapparatet. Erfaringene fra 2025 viser behovene og at det er økt bevissthet hos offentlige aktører om mulighetene i FoU og knyttet til økt samarbeid med næringslivet og forskningsinstitusjonene. Forskningsrådet ser potensiale i å øke innsatsen, og vil fremover ha et tilbud om støtte til forskningsbaserte, innovative offentlige anskaffelser for å bidra til offentlig sektors utvikling, øke samarbeidet med FoU-organisasjoner og næringsliv, samt bygge et hjemmemarked.

Resultater av Forskningsrådets næringsrettede virksomhet

Samfunnsøkonomisk Analyse gjennomfører årlig analyser av resultater fra prosjekter med støtte fra Forskningsrådet. Analysen viser at støtten bidrar til prosjekter som ellers ikke ville blitt gjennomført, eller realisert senere eller i mindre skala. Forskningsrådets støtte og krav påvirker hva det forskes på samt involvering av forskningsinstitusjoner og andre partnere. Funn indikerer at prosjektene styrker kompetansen og forsterker nye eller eksisterende samarbeidsrelasjoner som kan bidra til økt omstillings- og innovasjonsevne. Dette viser at virkemidlene bidrar til sentrale mål med den offentlige støtten, herunder å utløse FoU og private investeringer samt øke samarbeid med FoU-institusjoner. SSB har analysert utviklingen til foretak som har fått støtte fra Forskningsrådet i perioden 2006 - 2022 og estimerer effekter av støtten på FoU-intensitet, antall ansatte, omsetning og produktivitet. SSB finner at blant foretak som har søkt om støtte i et gitt tildelingsår, og som ikke har annen støtte fra Forskningsrådet i året før eller etter tildelingsåret, har de med støtte høyere vekst de påfølgende år både i FoU-intensitet, omsetning og antall ansatte enn foretak som ikke fikk støtte i samme år. De estimerte effektene tenderer å være sterkere og tydeligere for yngre og små foretak. Oppdaterte resultater foreligger ikke per mars 2026, men vil bli tatt inn i relevante departementsrapporter.

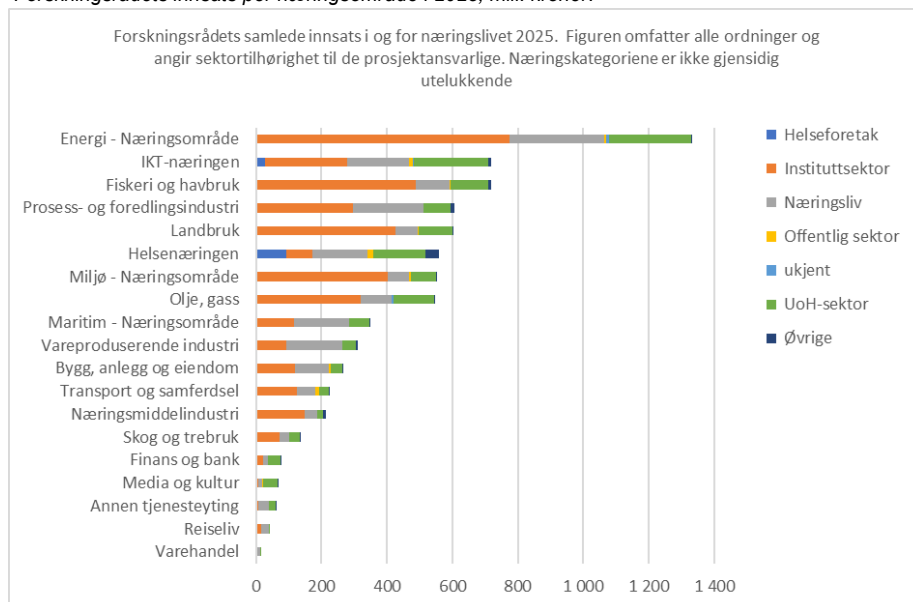
Strategisk område: Styrket evne til omstilling i norsk økonomi

Forskningsrådet skal identifisere, bygge opp kunnskap og legge til rette for utvikling av forskningsmiljøer på områder som er viktige for omstilling i økonomien.

Næringsområder, FoU-sektorer og geografi

Forskningsrådets portefølje for og i næringslivet er differensiert m næringsområder, geografi og hvem som leder prosjektene. Den næringsrelevante porteføljen utgjorde i 2025 5,3 mrd. kroner, mot 4,7 mrd. kroner i 2024. Av dette var 1,3 mrd. kroner i bedriftsledede prosjekter. Energi er det klart største næringsområdet også i 2025, og er det området med størst vekst fra 2024 (se figuren under). Deretter følger områdene IKT og fiskeri og havbruk. Instituttsektor er største FoU-sektor i alle disse, unntatt for områdene IKT, industri og helse der bedrifter og UH også leder større deler av innsatsen. Fordeling på næringsområder og FoU-aktør er som de siste årene, og i stor grad påvirket av områdenes konkurranseevne på åpne arenaer (IKT, industri, helse) og målrettede satsinger for energi og ressursnæringene. Forskningsrådet innførte et tiltak for å stimulere til forskning i mindre FoU-intensive bransjer i 2025 gjennom å avsette 15 prosent av midlene til tiltaket. Tiltaket mobiliserte bedrifter innen tjenestenæringene, og støtteverdige prosjekter innenfor bransjer som reiseliv, kultur, og sport ble tildelt, som ikke ville nådd opp i konkurransen uten dette tiltaket.

Forskningsrådets innsats per næringsområde i 2025, mill. kroner.

Næringsporteføljen viser at IKT har hatt stor vekst over tid, noe som er positivt for IKT-næringen som er kjennetegnet av lav forskningsintensitet. Digitalisering og KI har kommet inn i alle næringsområder og bidrar til veksten. Over år har energi vært det største området. Olje/gass har imidlertid falt i størrelse, mens industri, helse og miljø er områder i vekst. Porteføljens største næringsområder er viktige for lavutslipp, omstilling og utvikling av norsk økonomi.

Geografisk er Forskningsrådets investeringer i næringslivet konsentrert til de store byene, men alle fylker er representert. Oslo-bedrifter konkurrerte seg til vel 450 mill. kroner i 2025, fulgt av bedrifter i Akershus, Rogaland, Trøndelag og Vestland, hver med 100-150 mill. kroner. Som før er Troms og Finnmark svakt representert. For næringsrelevante prosjekter i forskningsinstitusjonene er aktørene i Trøndelag størst, etterfulgt av Oslo og Akershus. Profilen er som tidligere år, og reflekterer næringsstruktur, FoU-kapasitet og hovedkontorlokasjon. Eksempelvis har Oslo høy andel oppstartbedrifter og SMB-er innenfor IKT og helse, som vinner frem på åpne arenaer, og tema- og teknologisatsingene viser høy kapasitet og kvalitet i forskningsinstitusjonene i Trøndelag og Oslo. Forskningsrådets midler er geografiføytale, men i flere næringsrelevante utlysninger er kriterier som påvirker regional fordeling lagt inn for å skille ellers like gode søknader. Kriteriet er brukt blant annet for tildelinger av kommersialiseringsprosjekter og Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) i 2025.

Muliggjørende teknologier for sikkerhet og verdiskaping

Forskningsrådets investeringer i muliggjørende teknologier skal gi økt kvalitet, kapasitet og fornyelse innenfor teknologiområder som er viktige for forskning, samfunn og konkurransekraft. I 2025 investerte Forskningsrådet 2,2 mrd. kroner i nye teknologiprojekter, hvorav 65 prosent ble tildelt seks sentre for kunstig intelligens (KI-sentre) og fire sentre innenfor kvanteteknologi. Forskningsrådets portefølje kjennetegnes av høy grad av samarbeid, både tverrfaglig, tverrsektorielt, nasjonalt og internasjonalt, bidrar til kompetanseheving, kunnskapsspredning, samt at kunnskap tas i bruk for verdiskaping i offentlig sektor og næringsliv. Virkemiddelbruken er bred, og en stor del av porteføljen bygges «bottom-up». Den teknologistrategiske rådgivningen, investeringene og virkemiddelbruken på feltet er derfor rettet mot utfordringer som kompetanse, tungregnekapasitet og sektorkunnskapsflyt. I

2025 er dette prioritert gjennom vekt på forskerutdanning samt øke kvalitet og kapasitet i norsk FoU på KI- og kvanteteknologi i sentre der kunnskapsspredning og sektorsamspill er vektlagt.

Særlig innenfor KI er rask teknologiutvikling, verdiskapingsmuligheter og sikkerhet sentralt, noe som krever tett samspill mellom utdanning, forskning og innovasjon. For å bidra til å koble nye aktører og å koble aktører på nye måter, samt utløse økte private FoU-investeringer, har Forskningsrådet hatt en betydelig aktørdialog i 2024-25. Prosessen rundt KI-sentrene skapte stort og bredt engasjement og ledet til uvanlig stor synlighet og interesse av et høyt antall aktører fra ulike sektorer. Innretning og sammensetning var nyskapende, og har gitt aktørene og Forskningsrådet selv erfaringer av stor betydning på andre områder. Intensjonsavtalen mellom ti store selskaper om samarbeid innenfor industriell KI og kvanteteknologi er et eksempel på dette. Forskningsrådet har hatt en omfattende aktørdialog om sensitive teknologier, digital sikkerhet, bioteknologi, forsvarsindustri, avanserte materialer, landbaserte mineraler samt om kvanteteknologi, hvor sistnevnte har ført til både bred mobilisering og viktige dialoger.

Grønn plattform for omstilling i næringslivet

I Grønn plattform investerer Siva, Innovasjon Norge og Forskningsrådet sammen for grønn omstilling i næringslivet. I 2025 ble det tildelt 12 nye prosjekter med stor tematisk bredde, bl.a. innenfor transport, bygg og anlegg, samt mineraler, og der prosjekteiere er likt fordelt mellom bedrifter og forskningsinstitutter. Tilbakemeldingen fra prosjektene er at ordningen treffer på utfordringen med å få risiko-avlastning til større samarbeid om forskning, teknologiutvikling, pilotering og tidlig industrialisering. Grønn plattform sies å utløse samarbeid og investeringer som ellers ikke ville blitt realisert, særlig i mer komplekse verdikjeder. Virkninger og effekter av Grønn plattform vil bli nærmere belyst i den pågående evalueringen som vil ferdigstilles ved utgangen av 2026. Forskningsrådet mener at samarbeidet i virkemiddelapparatet og ikke minst hos prosjektaktørene viser at modellen bør brukes på flere områder der kompetanse, teknologi og muligheter må kobles mer effektivt for å løse floker og skape verdier, eksempelvis innenfor helse og forsvar. Grønn plattform-porteføljen har over år dreid fra å ha stor vekt på fornybar energi til å også bidra til grønn omstilling innen viktige områder som mobilitet og mineraler, områder som har få andre virkemidler som treffer.

Strategisk område: Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv

Forskningsrådet skal fremme samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte forskningsinstitusjoner og næringsliv som fører til økt verdiskaping i norsk økonomi. Forskningsrådets virksomhet skal gi økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene og økt FoU-kompetanse i næringslivet. Forskningsrådet skal også bidra til at forskning ved offentlig finansierte institusjoner kommer til bedre utnyttelse i næringslivet, blant annet gjennom kommersialisering av forskningsresultater.

Forskningsrådet bidrar til samspill og kunnskapsspredning

Forskningsrådet har flere tiltak for å fremme samspill og kunnskapsoverføring mellom utdannings- og forskningsinstitusjoner og private og offentlige foretak. Dette er ordninger der UH-, instituttsektor, offentlig sektor og næringsliv deltar, og ofte flere av sektorene sammen. Forskningsrådet har i økende grad brukt sentervirkemiddelet for langsiktig, gjensidig og forpliktende samarbeid. I sin årlige analyse har Samfunnsøkonomisk Analyse sett at prosjekter med støtte fra Forskningsrådet, der private og offentlige foretak samarbeider med forskningsinstitusjoner, har positive effekter. De førstnevnte har nytte av kunnskapen i institusjonene, og institusjonene får innsikt i kunnskapsbehov. I snitt er det 4,8 samarbeidspartnere i hvert prosjekt. 63 prosent av prosjektene oppgir at resultatene er tatt i bruk av forskningsinstitusjoner, og 47 prosent i bedrifter. Bedrifter bruker gjerne kunnskapen som grunnlag for endringer i egne produkter eller tjenester. Forskningsinstitusjoner bruker gjerne kunnskapen i nye prosjekter og for andre brukergrupper, samfunnsområder eller sektorer, eller at kunnskapen utviklet gjennom prosjektet har avdekket helt nye problemstillinger som bør utforskes. Forskningsrådet tilrettelegger for sektorsamspill og for at kunnskap skjer gjennom virkemiddelbruk og krav til aktørene. I

prosjekter med gjensidig stor interesse og verdi, er avtaler om IPR og bruksrettigheter ofte krevende. Forskningsrådet vil se på handlingsrommet innenfor statsstøtteregelverket og andre lands erfaringer for å kalibrere forventninger og lette forhandlinger i slike sammenhenger.

Forskningsrådet bruker i økende grad forskningssentre for å bidra til langsiktig kompetansebygging, samarbeid og konkurransekraft. I 2025 ble det etablert en rekke nye sentre: åtte Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI), sju KI-sentre hvorav seks utfordringsorienterte og ett innen maritim sektor, fire kvanteteknologisentre og tre transportsentre. Sentrene gir forskerrekuttering, samarbeid, konkurransekraft og internasjonalt samarbeid. Analyser og evalueringer av igangsatte og nylig avsluttede SFI-er og Forskningssentre for miljøvennlig energi (FME) viser at ordningene bidrar til forskerutdanning, sektorsamarbeid, innovasjoner, internasjonal aktivitet, samarbeid samt samfunnsøkonomisk verdiskaping i både etablerte og fremvoksende næringsområder.

I 2025-tildelingen av nye SFI-er ble det i større grad lagt vekt på forankring hos deltagende bedrifter. De åtte tildelte SFI-ene dekker bred omstillings- og teknologiinnsats. De 22 tidligere etablerte SFI-ene har nær 250 bedriftspartnere, og 80 prosent har fått eller forventer å få nye produkter, prosesser eller tjenester gjennom deltakelsen. SFI-er som ble midtveisvurdert i 2025 viser forskningsresultater på høyt internasjonalt nivå, omfattende internasjonalt samarbeid og at stipendiater og masterstudenter har tett kontakt med næringslivet. Dette gir kompetanseoverføring og øker relevansen av forskningen. Forskningsrådets erfarer at SFI-prosessen i 2025 sikret bedre bedriftsforankring og mer solid privat-offentlig samarbeid enn tidligere. Ordningen kan videreutvikles for økt vekt på kommersialisering og økt privat finansiering, og det bør også vurderes om en andel av neste tildeling bør rettes mot særlige utfordringer eller potente fremvoksende næringsområder.

Kommersialisering og nyskaping fra bredden av forskningsinstitusjoner

Forskningsrådets kommersialiseringsstøtte er på institusjons- og prosjektnivå, og er rettet mot tidlige faser med høy risiko, store kapitalbehov og markedssvikt. Dette gir forskningsinstitusjonene mulighet til å bygge kultur og strukturer for nyskaping, og forskere og oppstartsbedrifter mulighet til å verifisere lovende funn. Etter omleggingen til at FoU-institusjonene er søker til tidligfase teknologioverføring (TTO-funksjonsstøtten), har antallet mottakere blitt firedoblet. Tildelingene vektlegger aktørsamarbeid og bedre utnyttelse av kompetanse i teknologioverføringsmiljøene. I 2025 ble det lyst ut rekordstore midler til kommersialiseringsprosjekter, som følge av prisjusteringer og bidrag fra flere porteføljestyre. Kvaliteten på prosjektene var høy med bredere faglig spredning enn tidligere. Det ble tildelt 51 mill. kroner til 100 kvalifiseringsprosjekter og 235 mill. kroner til 47 verifiseringsprosjekter, men mange støtteverdige prosjekter avslås. Løpende behandling gir raskere responstid, i tråd med brukerønsker.

Kommersialiseringsstøtte fra Forskningsrådet utløser betydelige private investeringer. Resultatrapporteringen fra forskningsinstitusjonene for 2025 viser høy kapitaltilgang til oppstartsselskaper fra investorer, såkorn- og venturemiljøer. Kapitaltilgangen varierer mellom år og påvirkes av enkelte større investeringer, og var nær doblet fra 2024 til 2025. Over tid er bildet at offentlig støtte til kommersialisering mobiliserer privat kapital, og Forskningsrådet anser at støtten bidrar til å redusere risiko i tidlig fase og gjøre prosjekter attraktive for kapitalaktører.

I 2025 etablerte Forskningsrådet et nyskappingsforum, som er en møteplass for relevante aktører i forsknings- og kapitalmiljøer, for å styrke samspill og innsikt i kommersialisering fra forskning. Forskningsrådets støtte er ofte avgjørende for at forskere tar steget fra laboratorium til entreprenørskap. Vinneren av Forskningsrådets innovasjonspris 2025, Bodil Holst i Lace Lithography AS, har understreket betydningen av støtten for å utforske kommersielle muligheter og etablere et av Europas mest lovende selskaper innenfor dyp teknologi.

Forskningsinstituttene er viktige for norsk næringsliv

Forskningsinstituttene, som er dekket av retningslinjene for statlig grunnfinansiering, er viktige for næringslivets behov for anvendt forskning og kunnskap. I 2024 var instituttenes inntekter fra norsk næringsliv 2,5 mrd. kroner, som utgjør nær 19 prosent av samlede netto driftsinntekter. For de teknisk-industrielle instituttene er tilsvarende tall hhv. 1,7 mrd. og vel 25 prosent. Instituttene

inntekter fra Forskningsrådet, ikke inkludert grunnbevilgningen, var i 2024 på 2,4 mrd. kroner og nær 19 prosent av driftsinntektene. En stor andel kommer fra sentre og samarbeidsprosjekter. I vår totale næringsrettede portefølje var instituttsektor kontraktspartner i 41 prosent av 2024-innsatsen, dette er en nær dobling fra 22 prosent i 2020. Næringslivets andel har vært synkende fra 37 til 25 prosent i samme periode 2020-24. Dette er en utvikling vi vil følge nøye med på framover.

Instituttene mottok 1,1 mrd. kroner fra EU, som tilsvarer ca. 8 prosent av driftsinntekter. Instituttsektoren bidrar således mest til norsk EU-retur. Instituttene deltakelse er særlig stor i prosjekter for konkurransedyktig næringsliv og mot store samfunnsutfordringer, der også norsk næringsliv og offentlig sektor har sin største deltakelse. En viktig forutsetning for suksess er Retur-EU-ordningen, som kompenserer for noe av gapet mellom EUs finansiering og instituttene faktiske kostnader.

Nærings-ph.d.-ordningen for økt kunnskap og samspill

Nærings-ph.d.-ordningen bidrar til rekruttering, samarbeid mellom academia og bedrifter og til at kunnskap spres og tas i bruk. Forskningsrådets porteføljestyre bruker i økende grad nærings-ph.d.-ordningen for å nå sine mål om rekruttering og næringsrettet FoU. I 2025 var det en rekordstor tildeling av 110 mill. kroner til totalt 51 prosjekter. Ordningen ble evaluert i 2025 og viser at den er velfungerende og har stor merverdi: Fire av fem kandidater ville ikke tatt doktorgrad og fire av fem bedrifter ville ikke deltatt i et doktorgradsløp uten ordningen. Hele 70 prosent av prosjektene har gitt nye eller forbedrede metoder, produkter, prosesser eller tjenester. Evalueringen viser også at mange bedrifter øker sin forskningsinnsats i etterkant av et nærings-ph.d.-prosjekt. Gradsgivende institusjon opplever ordningen som relevant og at den øker samarbeidet med næringslivet. I 2025 viste en større bredde av forsvarsrelevant næringsliv interessen for ordningen som et grep for å øke sin FoU-aktivitet, rekruttere nyutdannede og for økt samarbeid med sivile forskningsorganisasjoner.

Internasjonalt næringsrettet FoU-samarbeid

Internasjonalt FoU-samarbeid er viktig for næringslivets tilgang på kunnskap, partnere og for markedstilgang. Norske bedrifter har til nå konkurrert seg til om lag 3 mrd. kroner i Horisont Europa, hvorav halvparten innenfor klima, energi og mobilitet. Suksessraten til deltakelse fra næringslivet er på vel 22 prosent. I Horisont Europas partnerskap har næringslivet hentet 46 prosent av sin retur, og kun tre prosent fra samfunnsoppdragene. Næringslivsreturen fram til oktober 2025 er totalt 0,55 prosent og har, i likhet med suksessraten, falt det siste året grunnet økende konkurranse fra Storbritannia. EUs industrisatsinger og skaleringsstøtte er komplementær til nasjonale ordninger og attraktive pga. andre støttesatser. Retur-EU-ordningen har stor betydning, og stimulerer til økt deltakelse fra næringslivet gjennom forskningsinstituttene. Norske aktører har hatt stor suksess i European Defence Fund, men økt tilsøking fra mange land den siste tiden gir mer konkurranse. Store aktører og små og mellomstore bedrifter i norsk forsvarsindustri deltar i prosjektene.

Eurostars er et samarbeid mellom EU-kommisjonen og Eureka, og der nasjonale midler forsterkes av kommisjonen. Ordningen er komplementær til norske virkemidler ved at SMB-er med markedsnære FoU-prosjekter her får støtte til internasjonalt samarbeid, også med land utenfor Europa. I 2025 ble 20 prosjekter med norske deltagelse tildelt vel 100 mill. kroner, hovedsakelig i IKT-, akvakultur-, helse-, energi- og IKT-næringene.

Norge, ved NSM og Forskningsrådet, har ansvar for et norsk koordineringssenter for forskning og innovasjon innenfor cybersikkerhet (NCC-NO), og er dermed med i et bredt europeisk nettverk på feltet. I 2025 ble det tildelt vel 30 prosjekter til norske SMB-er for å styrke deres arbeid med cybersikkerhet og det er også en utflysning for å styrke cybersikkerhet innenfor energi, der hele 25 SMB-er har søkt.

Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer

Samlet vurdering

Forskningsrådets strategiske innsats har over tid bidratt til sterkere forskningsmiljøer, hevet kvalitet og relevans samt konsolidert nasjonalt og internasjonalt samarbeid på prioriterte områder i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Det er særlig tre grep Forskningsrådet har tatt som sikrer at det fremmes forskning for å løse store samfunnsutfordringer: 1) Forskningsrådet fremmer forsknings-samarbeid mellom aktører fra forvaltning, forskning, næringsliv og sivilsamfunn. Dette legger til rette for kunnskapsdeling, felles problemforståelse og samhandling på tvers av sektorer, og bidrar til at løsninger bygger på forskning og erfaring fra flere fagfelt og samfunnssektorer. 2) Forskningsrådet samordner tildelinger flere departementer for å sikre finansiering av forskning på sektorovergrepene problemstillinger. 3) Forskningsrådet fremmer forskning av høy kvalitet som er målrettet mot store samfunnsutfordringer på områder som krever tverrfaglig innsats og langsiktige løsninger.

I 2025 er det både videreført langsiktige satsinger og iverksatt nye for å tilpasse aktiviteten til endrede rammebetingelser og nye samfunnsutfordringer. Eksempler på nye satsinger er store og brede utlysninger på samfunnssikkerhet og beredskap som følge av en ny geopolitisk situasjon, samt en senterutlysning om natur og arealer knyttet til tap av naturmangfold.

Det er en reduksjon i antall rekrutteringsstillinger på enkelte av områdene. Dette medfører en risiko for svekket kompetanseoppbygging og manglende kontinuitet, spesielt i fagmiljøer med stor konkurranseflate mot andre deler av nærings- og samfunnslivet. På samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet er det blitt iverksatt nye tiltak, som kan anvendes på andre områder dersom resultatene viser seg gode. Dette omfatter økte støttebeløp for å ta høyde for økte kostnader og utlysninger rettet spesifikt mot unge forskertalenter.

Forskningsrådet har optimalisert investeringene gjennom strategiske valg av tema og bruk av virkemidler, samt for bedre samarbeid og samspill mellom nasjonal og internasjonal forskning. Eksempelvis har vi i en pilotordning på klima-, energi- og miljøområdet lempet på kravet om kontantfinansiering fra næringslivet for utvalgte bransjer, med mål om å øke søknadstilfang og konkurranse. Vi har også gått inn for å etablere sentre for bærekraftig areal- og naturbruk. Forskningsrådet har fungert som en effektiv brobygger mellom nasjonale og internasjonale aktører, og vært en pådriver for tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid der det er formålstjenlig.

Forskningsrådet er vertskap for oppfølgingen av de tre nasjonale samfunnsoppdragene som ble vedtatt i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. *Bærekraftig før* har vært virksomt siden 2024, *Ingen barn og unge utenfor!* startet opp høsten 2025 og *Sirkulær økonomi* vil ha formell oppstart i 2026. Som vertskap skal Forskningsrådet skape åpne og inkluderende arenaer der aktører fra forvaltning, forskning, næringsliv og sivilsamfunn samarbeider om helhetlige og kunnskapsbaserte løsninger på komplekse utfordringer.

Mange av de tematiske prosjektene i Forskningsrådets portefølje er tverrfaglige, men andelen prosjekter med bidrag fra humaniora er lav. Forskningsrådet har øremerkede humanioramidler som fra 2025 er lagt inn i tematiske fellesutlysninger som etterspør humanioraperspektiver på samfunnsområder der det er viktig at disse perspektiver inngår. Forskningsmiljøene har respondert godt på disse utlysningene, og det er sendt inn mer enn dobbelt så mange tematiske søknader der humaniora inngår sammenlignet med 2024. Til sammen inngår humaniora i hele 39 prosent av søknader med tildeling i tematiske utlysninger av forskerprosjekt og kompetanse- og samarbeidsprosjekt i 2025, noe som er langt høyere enn i tidligere år. Forskningsrådet vurderer at dette er en svært positiv utvikling og vil fortsette å integrere humaniora i tematiske fellesutlysninger.

Forskningsrådet har bidratt til å realisere målene innenfor de strategiske områdene i langtidsplanen gjennom å stimulere til høy forskningskvalitet, styrket samarbeid og utlyse midler knyttet til store

samfunnsutfordringer. Økende kompleksitet i samfunnsoppdraget stiller oss imidlertid overfor nye utfordringer og krav om tydeligere prioritering av knappe ressurser. For å sikre at Forskningsrådet også framover bidrar godt til at samfunnets kunnskapsbehov på sentrale områder ivaretas, anbefales det å prioritere rekruttering, styrke tverr-faglighet og videreutvikle virkemidler for økt innovasjon. I en tid med økt usikkerhet og krevende valg, trenger Norge tverrgående løsninger og bredere deltakelse fra flere samfunnssektorer. Forskningsrådet har virkemidler og mulighet for samspill for å bidra med kunnskap og innovasjon på komplekse samfunnsutfordringer.

Hav og kyst

Hav- og kystområder er viktige for mat og energi, levende lokalsamfunn, arbeidsplasser, natur- og kulturopplevelser og er avgjørende for å oppnå flere av FNs bærekraftsmål. Forskningsrådet investerer i forskning og innovasjon som fremmer ny kunnskap om hav, klima og miljø, verdiskaping og bærekraftig forvaltning, herunder bærekraftige havnæringer, maritim transport og sikker energiforsyning fra havet. I 2025 var den totale innsatsen på 1,8 mrd. kroner, som er en liten økning fra 2024 men noe lavere enn i perioden 2021 til 2023. Den totale prosjektporteføljen på området består av 1.036 prosjekter.

Havmiljø og sjømat

Det haster med forskning som sikrer at samfunnet kan gjøre iverksette nødvendige tiltak mot risiko fra endringer i klima og naturmiljø. I 2025 har Forskningsrådet styrket innsatsen for hav, klima og miljø gjennom målrettede nasjonale og internasjonale tiltak, med særlig vekt på naturmangfold, klima- og naturrisiko og samfunnssikkerhet og beredskap. Rene, rike og produktive hav- og kystøkosystemer er grunnleggende for en bærekraftig sjømatsektor. Klimaendringer, miljøgifter og forurensning påvirker hva vi kan høste, dyrke og utnytte fra sjøen. Tilgang til areal og sameksistens er høyaktuelle problemstillinger med stor oppmerksomhet hvor samarbeidet om fellesutlysningene *Arealer under press* har vært viktige. Etableringen av sentre for bærekraftig areal- og naturbruk i 2026 forventes å bli samlende for den nasjonale forskningen og gi langsiktig forskningsaktivitet i samarbeid med brukere fra næringsliv, offentlig sektor og øvrige samfunnsaktører.

I 2025 var Forskningsrådets innsats på marin verdiskaping størst innen fiskehelse og velferd samt bærekraftig fôr, begge i samarbeid med landbasert matproduksjon. Nasjonalt har Forskningsrådet vertskap for sekretariatsfunksjonen for Samfunnsoppdraget om bærekraftig fôr, og har i løpet av 2025 hentet inn omfattende innspill fra aktører over hele landet og leverte en rapport med konkrete råd til beslutningstakere om hvordan nå målene definert i samfunnsoppdraget. I 2025 gjennomførte Forskningsrådet den første utlysningen knyttet til samfunnsoppdraget. Til tross for at utlysingen dekket hele bredden av tema innen fôrområdet, var suksessraten størst for blå sektor. De innvilgede prosjektene vil gi verdifull kunnskap om produksjon og anvendelse av, og forbrukes oppfattelse og holdninger til, nye bærekraftige fôrråvarer til oppdrettsfisk og landlevende husdyr.

Samspillet mellom prosjekter finansiert internasjonalt og nasjonalt bidrar til å bygge opp nasjonal kunnskap. En større norsk innsats vil bidra til å realisere uforløste potensial i EU-partnerskapene for å kunne konkurrere og samarbeide på et høyt europeisk nivå, samt hente mer midler fra EU. Norske FoU-miljøer er på et høyt, og dels verdensledende nivå innen havbruk og fiskeri, marin bioøkonomi, miljø og naturressurser, og har stort potensial for å bidra til å løse globale utfordringer innenfor disse områdene. Satsingen *Polhavet 2050* mottok en bevilgning på 1 mrd. kroner fra regjeringen gjennom Forskningsrådet i 2025. Det tiårige forskningsprogrammet skal styrke kunnskapsgrunnlaget om et Polhav i rask endring, fra isdekket til i stor grad isfritt om sommeren, som kan ha store politiske, økonomiske og miljømessige konsekvenser. Kunnskap fra prosjektet vil gi beslutningstakere et solid grunnlag for framtidig forvaltning, både nasjonalt og internasjonalt.

Havteknologi og maritim innovasjon

Forskningsrådet har i 2025 prioritert maritime innovasjonsprosjekter i grønn skipsfart, digitalisering og sikkerhet til havs, samt et nytt forskningssenter for bruk og utvikling av kunstig intelligens (KI) til nytte

for maritime aktører. Sistnevnte er sett i lys av at KI er et forskningsfelt i sterk utvikling og at bruk av KI i den maritime forskningen har vært sterkt økende i de senere årene med en åttedobling fra 2019 til 2023. Det nye *Norwegian Maritime AI Centre*, ledet av NTNU, har fått tildelt 100 mill. kroner over fem år. Senteret skal bidra til bedre koordinering av forskning og utvikling, øke innovasjonen for maritime aktører og styrke verdiskapingen for maritime bedrifter ved økt bruk av KI. Smart maritim teknologi har mange mulige bruksområder både militært og sivilt, og kan styrke tverrfaglig samarbeid mellom forskning, maritim næring og forsvaret.

Godt samspill mellom nasjonal og internasjonal maritim forskningsinnsats er en viktig prioritet. Forskningsrådet har bidratt til god deltagelse av norske maritime aktører i EUs rammeprogram, fulgt opp det globale partnerskapet *Zero-Emission Shipping Mission*, samt bidratt med midler til maritime internasjonale utlysninger. Herunder EU-partnerskapet *Maritime Low Emission Network* og i bilateralt samarbeid med Brasil. En milepæl i 2025 er samarbeidsavtalen mellom Norge og Brasil om forskning på klimavennlig skipsfart. Avtalen og bilaterale utlysninger med Brasil vil føre til økt forsknings-samarbeid mellom norske og brasilianske aktører.

Petroleum og havbunnsmineraler

Petroleumsforskningen, herunder forskning på geologi og undergrunnsforståelse, er viktig for å øke verdiskapingen og realisere de gjenværende ressursene på norsk sokkel på en bærekraftig måte. Betydningen av norsk gass for energisikkerhet i Europa har økt som følge av krigen i Ukraina. Forskningsrådet har vektlagt å styrke forskning på samfunnssikkerhet og beredskap i 2025 og det startes fire nye prosjekter som omhandler sikkerheten på norsk sokkel. Spørsmål som belyser geopolitikk, trusler mot kritisk infrastruktur til havs, metodikk for overvåkning og hvordan sikkerheten kan ivaretas er viktig tematikk i prosjektene. En fortsatt satsing på teknologiutvikling i leverandør-industrien er av høy prioritet. Det er omfattende samarbeid mellom forskningsorganisasjoner, leverandører og operatører på norsk sokkel i forskningssentre og kompetanseprosjekter.

Behovet for kritiske metaller og sjeldne jordarter er svært stort i den grønne omstillingen, og mange av mineralene og metallene finnes på havbunnen. En forskningssatsing på havbunnsmineraler ble startet i 2025, som oppfølging til Meld. St. 25 (2022-2023) *Mineralverksemd på norsk kontinental-sokkel – opning av areal og strategi for forvaltning av ressursane*, og beslutningen om å åpne et område i Norskehavet og Grønlandshavet for mineralvirksomhet. Kunnskapen om mineralressursene, geologiske prosesser og effekter på miljø og økosystem av framtidig mineralvirksomhet på havbunnen må styrkes. Den nye forskningssatsingen bygger på kunnskap og teknologi fra blant annet petroleumsforskningen, som har gitt en stor bredde i relevante undervannsteknologier, og utviklet en verdensledende leverandørindustri. Grønn plattform-prosjektet *Havbunnsmineraler - Akselererer energiomstillingen* har hatt særlig stor betydning for å flytte kunnskapsfronten. Prosjektet ble gjennomført av et bredt samarbeid mellom ulike aktører på til sammen 15 bedrifter, forskningsmiljøer og en katapult (en statlig støtteordning forvaltet av Siva, som tilbyr nasjonale testsentre med høyteknologisk utstyr og kompetanse). Prosjektet har utviklet og demonstrert ny teknologi og metodikk innenfor miljøovervåkning, leting etter ressurser, produksjon og mineralprosessering.

Forskningskvalitet

Forskningskvaliteten i den målrettede porteføljen har ligget stabilt høyt de siste årene. Karaktergjennomsnittet har ligget på rundt 6, både i samlet vurdering og relevans, av maksimalt 7. Dette viser at forskningsmiljøene holder et svært høyt faglig nivå og gir et solid grunnlag for ny kunnskap, innovasjon og samfunnsnytte.

Kapasitets- og kompetansebygging

Nasjonal kompetansebygging er en viktig satsing for å styrke kunnskap og nytenkning i hav- og kystrelaterte næringer. Porteføljen omfatter 81 doktorgradsårverk og 38 postdoktorårverk i 2025, noe som er en liten nedgang i totalt antall rekrutteringsstillinger fra 2020-2024. Derfor har Forskningsrådet i 2025 prioritert prosjekter som finansierer doktorgradsstipendiater i utlysninger, for eksempel forskningssentrene innenfor petroleum og maritim, som har en målrettet satsing på forskerrekruttering

der samarbeidet med næringslivet har stor betydning. I 2025 ble det utlyst egne midler for forskere i tidlig karriere innenfor bærekraftig fôr og dyrehelse og -velferd.

Samarbeid og tverrfaglighet

Det er minst én samarbeidspartner fra næringsliv og/eller offentlig sektor i en svært stor andel av prosjektene. Tverrfagligheten vurderes som god ettersom rundt 42 prosent av prosjektene involverer mer enn ett fag i prosjektene. For å få et best mulig kunnskapsgrunnlag i håndteringen av sentrale og sammensatte utfordringer, er det likevel behov for å styrke tverrfagligheten ytterligere i fremtidige utlysninger, gitt at det veies opp mot hva som ønskes oppnådd i den gitte problemstillingen.

Forskning i bruk

Norge har verdensledende havnæringer innenfor petroleum, skipsfart, fiskeri og havbruk. Dette gir både kompetansen og muligheten til å møte behovet for rask omstilling, forutsatt at ny kunnskap deles, tas i bruk og får en reell betydning for samfunnet. Et nylig avsluttet førkommersielt anskaffelsesprosjekt, ledet av Fiskeridirektoratet, viser for eksempel hvordan ny teknologi kan gi objektivt og etterprøvbart grunnlag for ressursuttak.

Innenfor petroleum har utlysningene inkludert støtte til demonstrasjon av ny teknologi for å møte industriens behov i den siste fasen før markedsintroduksjon. Samarbeidet mellom forskningsmiljøer og næringsliv gjennom kompetanseprosjekter, samarbeidsprosjekter og forskningsentre er også avgjørende for relevans og praktisk bruk av forskningsresultater. Det nye KI-senteret skal undersøke hvordan KI kan brukes i maritim sektor og hvordan implementeringsbarrierer kan løses. Videre ser vi også at prosjekter innenfor prioriteringen hav og kyst har stor gjennomslagskraft internasjonalt, hvor 756 publikasjoner utgitt mellom 2015-2024 er sitert i 263 policydokumenter fra 47 land.

Samspillet mellom nasjonale og internasjonale konkurransearenaer

Forskningsrådet vurderer løpende hvordan nasjonale satsinger bør balanseres mot internasjonale for å sikre godt samspill og best mulig anvendelse av nasjonale midler. Hav og kyst-porteføljen samarbeider internasjonalt, særlig med EU-partnerskapene, klynge 5 – *Klima, energi og mobilitet* og klynge 6 – *Mat, bioøkonomi, naturressurser, jordbruk og miljø*. Særlig det marine området er godt dekket i Horisont Europa og samsvarer med norske prioriteringer, spesielt i klynge 6 innenfor miljø- og marine økosystemer. Noe mer utfordrende er forskning om bærekraftige kystsamfunn hvor midtveisevalueringen av FNs havforskningstiår fra 2025 viser at Norge bør styrke innsatsen knyttet til kystsamfunn, ta kunnskap i bruk og økt havforståelsen i befolkningen. Samtidig henter norske forskningsmiljøer betydelige midler gjennom EU-partnerskapet *Sustainable Blue Economy Partnership* (SBEP), særlig innen blå bioressurser, men også motstandsdyktige kystsamfunn og havobservasjoner. I maritim sektor er *Zero-Emission Waterborne Transport* (ZEWt) et sentralt partnerskap i klynge 5. Norske maritime aktører gjør det svært godt og tematikken knyttet til grønn skipsfart samsvarer godt med nasjonale prioriteringer. Forskningsrådet har deltatt aktivt i globale samarbeidsarenaer som gir norske forskere muligheten til å søke på utlysninger med tematikk og samarbeidspartnere som ikke fanges opp av EU-partnerskapene, som f.eks. forskning på lys og støy gjennom *JPI Oceans* og forskningssamarbeid utenfor Europa og Nord-Amerika gjennom Belmont Forum.

Helse

Forskningsrådets helsesatsing gjennomføres i en tid preget av økende helseulikhet, fallende tillit til forskning globalt, og svekket internasjonal medisin og helseforskning. Dette forsterker behovet for et solid kunnskapsgrunnlag som kan styrke forebyggende helsearbeid, sikre bedre nasjonal beredskap og bidra til en mer robuste og helhetlige helsetjenester.

Helseporteføljen støtter opp om prioriteringen *Helse* i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, og bidrar til høy kvalitet, relevans og omstillingsevne i norsk forskning, samt økt konkurransekraft og innovasjon. Porteføljen finansieres av flere departementer, med Kunnskapsdepartementet som største bidragsyter. Den tverrdepartementale finansieringen legger til rette for en helhetlig, langsiktig

og målrettet satsing på medisin, helseforskning og -innovasjon. I årets rapportering omtales innsatsen fra målrettede formål på medisin og helse i tillegg til innsatsen fra andre formål som i utgangspunktet ikke er rettet spesielt mot helse, men der det er enkeltprosjekter som er tematisk relevante (omtalt her som øvrig innsats). For å sikre at norsk medisin- og helseforskning møter samfunnets behov i fremtiden, er en samordnet og aktiv innsats fra alle relevante departementer avgjørende. I 2025 utgjorde den samlede innsatsen 1,6 mrd. kroner, en svak økning fra 2024, men fortsatt lavere enn nivåene i 2021–2023. Av dette ble 447 mill. kroner fordelt til målrettede aktiviteter. Porteføljen bestod ved årets slutt av 1.285 prosjekter, en svak økning fra 1.188 prosjekter i 2024. Utviklingen viser større tematisk og aktørmessig bredde og økt aktivitetsnivå, til tross for at totalfinansieringen fortsatt ligger noe under tidligere toppår.

Helseporteføljen bidrar til et solid kunnskapsgrunnlag for folkehelse og til utviklingen av treffsikre og bærekraftige tjenester gjennom investeringer i hele FoU-verdikjeden. I 2025 ble innsatsen styrket innen tverrfaglighet, muliggjørende teknologier og forskning i kommunal sektor. En tverrsektoriell utlysning rettet mot å styrke bærekraften i kommunale helse- og omsorgstjenester og økt internasjonal deltakelse bidro til høy vitenskapelig kvalitet og styrket forskningsinnsatsen i kommune-helsetjenesten. Oppfølgingen av fagevalueringen av livsvitenskap er igangsatt, og en målrettet utlysning om mental helse i Ukraina er i prosess.

Porteføljen har også bygget kompetanse på sammenhengen mellom mat, miljø, klima og helse, noe som også støtter opp under norsk deltakelse i Horisont Europa. Brede satsinger og EU-partnerskap, blant annet etableringen av *En helse-partnerskapet*, har gitt merverdi gjennom større prosjekter, samfinansiering og styrkede kunnskapsnettverk. Det ble også gjennomført en global helseutlysning rettet mot internasjonal helseberedskap. Samlet sett bidrar innsatsen til økt forskningskvalitet, styrket kapasitet, bredere samarbeid og høyere relevans for samfunnsutfordringer og utviklingen av bærekraftige helse- og omsorgstjenester.

Forskningskvalitet

Forskningskvaliteten er samlet sett styrket. I den målrettede innsatsen viser kompetanse- og samarbeidsprosjektene klare forbedringer fra 2024 til 2025. Den øvrige innsatsen er mer variert, med økte kvalitetsvurderinger for forsker-, innovasjons-, koordinerings- og kommersialiseringsprosjekter, mens kompetanse- og samarbeidsprosjektene har noe lavere kvalitetsvurderinger enn året før. Den samlede utviklingen viser bedret vitenskapelig kvalitet i sentrale deler av porteføljen, men også økende variasjon mellom søknadstypene. Dette kan på sikt gi en mer ujevn kvalitetsprofil og påvirke porteføljens faglige robusthet.

Innenfor den målrettede innsats på helseforskning har antall publikasjoner økt fra 375 i 2020 til 498 i 2024. Den øvrige innsatsen hadde en nedgang i antall publikasjoner fra 351 til 241 i samme periode. Internasjonal sampublisering i målrettet innsats økte fra 59 til 64 prosent (2023–2024), og andelen åpen publisering ligger stabilt på 93 prosent. Den vitenskapelige gjennomslagskraften er styrket, med økt siteringsindeks (opp fra 1,4 til 1,8) og en svak økning i andel høyt siterte publikasjoner (fra 14 til 15 prosent). Patentsiteringer er fortsatt lavere i målrettet innsats enn i den øvrige porteføljen, men utviklingen fra 2024 til 2025 peker mot økt internasjonal kvalitet og integrasjon ved at norsk forskning samarbeider tettere med og henter kunnskap, metoder og partnere fra ledende internasjonale miljøer, samtidig som nedgangen i publikasjoner i øvrig innsats kan gi et mer ubalansert kunnskapsgrunnlag.

Kapasitets- og kompetansebygging

Den målrettede satsingen omfattet i 2025 totalt 74 doktorgradsårsværk og 49 postdoktorårsværk, det laveste nivået i perioden 2021–2025. Stipendiatkapasiteten var på sitt høyeste i 2021 for doktorgrad og i 2022 for postdoktorer. I den øvrige innsatsen nådde antallet stipendiater toppnivå i 2022, med 363 doktorgrads- og 215 postdoktorstillinger. I 2025 hadde øvrig innsats falt til 242 doktorgradsårsværk og 137 postdoktorårsværk – de laveste nivåene siden 2021. Den samlede nedgangen i rekrutteringsstillinger svekker tilgangen på kompetanse over tid og utfordrer sektorens evne til å opprettholde en stabil og bærekraftig forskningskapasitet. Nedgangen kan forklares av flere faktorer som bortfall av koronatiltakene, strammere budsjetter, endrede utlysninger, institusjonell omstilling og

svekket kapasitet i sektoren, noe som samlet reduserer antallet nye rekrutteringsstillinger og dermed ytterligere svekker tilgangen på forskningskompetanse over tid. Forskningsrådet har ikke tatt særskilte grep utover ordinære prosedyrer, og har dermed heller ikke lagt spesiell vekt på rekruttering i utlysningene utover det som allerede inngår i de vanlige virkemidlene.

Samarbeid og tverrfaglighet

Tverr- og flerfaglig samarbeid er avgjørende for å møte komplekse samfunnsbehov og utvikle bærekraftige og helhetlige løsninger. Helseporteføljen har god tematisk bredde, noe som blant annet kan knyttes til et økt fokus på kommunenes forskningsbehov gjennom samarbeidet med *Kommunenes samarbeidsarena for forskning* (KSF). Porteføljen har særlig tyngde innen kliniske fag, medisin og helsefag samt medisinsk teknologi, samtidig som fagområder som IKT, psykologi, samfunnsvitenskap og naturvitenskap også utgjør betydelige bidrag.

Den målrettede innsatsen innenfor medisin og helsefag hadde i 2025 flest forskerprosjekter (111), fulgt av internasjonale prosjekter (67), kompetanse- og samarbeidsprosjekter (64) og koordinerings- og støtteaktiviteter (62). Alle kategorier viser en tydelig nedgang fra 2024, noe som markerer en samlet reduksjon i aktivitet. Årsaken til nedgangen i prosjektaktivitet fra 2024 til 2025 kan forklares med en kombinasjon av strammere budsjetter, endrede prioriteringer i utlysningene, økt press på institusjonenes kapasitet og større konkurranse om midlene, noe som samlet reduserer antall prosjekter i både målrettet og øvrig innsats og svekker porteføljens langsiktige utviklingskraft.

I den øvrige innsatsen er prosjektomfanget bredere, med stor variasjon innen forskning, innovasjon og kommersialisering, men også her er det en markant reduksjon i prosjektantall fra 2024 til 2025. Dette svekker porteføljens bredde og kan påvirke utviklingskraft og langsiktig evne til å opprettholde strategisk viktig forskning. Denne utviklingen viser at porteføljen er i endring, med høy dynamikk, men samtidig netto nedgang i volum.

Selv om det totale antallet aktive prosjekter gikk ned fra 2024 til 2025, økte antallet nye prosjektinngåelser likevel, fordi flere prosjekter ble avsluttet enn startet i denne perioden. I 2025 økte antall nye prosjekter i både målrettet og øvrig innsats – fra henholdsvis 321 til 358 og fra 873 til 931. Samtidig er porteføljen fortsatt solid forankret i akademiske miljøer nasjonalt og internasjonalt, noe som bidrar til kontinuitet i forskningsaktiviteten. Samarbeidet er mest omfattende med utenlandske institusjoner, UH-sektor og helseforetak, mens øvrig innsats også viser vekst i samarbeid med offentlig sektor, instituttsektoren og næringslivet. Variasjonene peker på endrede samarbeidsmønstre, men porteføljen samlet sett er fortsatt sterkt forankret i akademiske miljøer nasjonalt og internasjonalt.

Innenfor helseporteføljen samarbeider norske forskere med forskere i 64 land i 2025. I den målrettede innsatsen hadde samarbeidet størst omfang mot Storbritannia, Sverige, Danmark, USA og Tyskland. Det er en nedgang i omfanget av samarbeid med institusjoner i andre land i 2024, noe som bidrar til redusert internasjonal bredde. I øvrig innsats er partnerlandene i stor grad de samme, supplert av Nederland. Selv om det totale antallet internasjonale samarbeidspartnere går ned, opprettholder det nordiske samarbeidet faglig stabilitet og kontinuitet.

Forskning i bruk

I helseporteføljen legges det stor vekt på at forskningen skal tas i bruk. Anvendt forskning, tjenesteforskning og innovasjonsprosjekter bidrar til at ny kunnskap tas raskere i bruk i helse- og omsorgstjenestene og i velferdssektoren. Prosjektene er i stor grad innrettet mot samarbeid, brukermedvirkning og implementeringsnære problemstillinger, noe som styrker sannsynligheten for at forskningsresultater omsettes til konkrete løsninger og metoder som møter identifiserte behov. Denne innretningen gir tidlig involvering av relevante aktører, sikrer faglig forankring og legger til rette for spredning og varige effekter.

I perioden 2015–2024 er det publisert 4.203 vitenskapelige artikler i den målrettede innsatsen og 5.590 i den øvrige innsatsen. En stor andel av publikasjonene som er sitert i policydokumentene

består av kliniske retningslinjer: 109 i målrettet innsats og 98 i øvrig innsats. En betydelig del av disse er knyttet til bærekraftsmål 3 om god helse. Det viser at forskningen i porteføljen i stor grad bidrar til kunnskapsbaserte anbefalinger som styrer utviklingen av helse og omsorgstjenestene.

Samlet sett viser resultatene at porteføljen leverer kunnskap som faktisk tas i bruk og som styrker kvalitet, effektivitet og bærekraft i tjenestene.

Horisont Europa og annet internasjonalt samspill med nasjonale virkemidler

Forskningsrådet legger vekt på et tett samspill mellom nasjonale virkemidler og deltakelse i europeiske programmer. Nasjonale ordninger mobiliserer forskningsmiljøer for deltakelse i Horisont Europa, samtidig som internasjonale samarbeid gir tilgang til større prosjekter og sterkere konsortier. Den målrettede innsatsen utgjorde 11,2 mrd. kroner i perioden 2019–2024, hvorav 3 mrd. kroner kom fra EU (27 prosent). Midlene har i hovedsak gått til UH-sektoren, næringslivet, helseforetak og instituttsektoren.

Totalt sett viser porteføljen en positiv utvikling i forskningskvalitet, internasjonal deltakelse og kunnskapsbruk, samtidig som nedgangen i prosjektvolum og rekrutteringsstillinger innebærer risiko for redusert langsiktig kapasitet. En videreføring av utviklingskraften forutsetter målrettede prioriteringer og et tett samspill mellom nasjonale virkemidler og internasjonale arenaer. Den tverrfaglige og internasjonale innsatsen, særlig gjennom Horisont Europa, styrker kvalitet og relevans ved å gi tilgang til større prosjekter og sterke forskningskonsortier.

Klima, miljø og energi

Forskningsrådets innsats på klima, miljø og energi er innrettet for å følge opp den tematiske prioriteringen slik den er beskrevet i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Forskningen og aktivitetene møter utfordringer knyttet til grønn og rettferdig omstilling av landbruk og bionæringer, nærings- og samfunnsliv, bærekraftig forvaltning av økosystemer og arealer, energi- og lavutslippsløsninger, sirkularitet samt nordområdene, Arktis og Antarktis. Det inkluderer også innsats på samfunnsoppdraget *Bærekraftig før*.

Utviklingen innen klima-, miljø- og energifeltet trekker i ulike retninger. Norge fortsetter å redusere utslippene sine selv om tempoet er lavere enn ønsket. Parallelt svekker det amerikanske regimet klimaforskningen med ukjente konsekvenser. Tilsvarende hadde vi rekordhøy strømproduksjon i 2025, hvilket er et bra utgangspunkt for energiomstilling, samtidig som det går trådt med energi-effektivisering og etablering av nye grønne næringer som hydrogen, vind og solenergi. Dette gjenspeiler seg også i tilsøking/gjennomføring av forskningsprosjekter på disse områdene. I 2025 var den totale innsatsen på 3,8 mrd. kroner. Forskningsrådet tildelte 1,3 mrd. kroner gjennom nasjonale utlysninger og 330 mill. kroner gjennom internasjonale utlysninger. Den løpende prosjektporteføljen på området bestod ved utløpet av 2025 av til sammen 1.047 prosjekter, på nivå med foregående år.

Nøkkeltall for Klima, miljø og energi 2025

Kategori	Sum i 1 000 kroner 2025	Antall prosjekter
<u>Klimarelevant forskning</u>	3 778 902	2 059
<u>Kutt i utslipp av klimagasser</u>	1 524 864	816
<u>Naturmangfold</u>	539 274	416
<u>Klimaeffekter og klimatilpasninger</u>	353 769	273
<u>Polarforskning</u>	331 902	292
<u>Sirkulær økonomi</u>	305 691	213
<u>Forurensning</u>	273 904	196
<u>Kulturminner og kulturmiljøer</u>	24 166	48

Forskningsrådet har siste år jobbet særskilt med handlingspunkter knyttet til *Naturløftet, Klima 2050* og *Arktis*. Naturløftet og Klima 2050 korresponderer særlig med Langtidsplanens prioriteringer knyttet til grønn og rettferdig omstilling og natur- og arealforvaltning, men med koblinger til flere tilgrensende områder. Disse omtales under hver sin deloverskrift. Innsats knyttet til Arktis og polare områder mer overordnet omtales under Felles innsats på tvers.

Innsats innen natur- og miljøforskning - Naturløftet

Forskningsrådet har styrket innsatsen for natur og bærekraft gjennom målrettede inter-nasjonale og nasjonale tiltak. Norske forskningsmiljøer har markert seg sterkt i EU-partnerskapene *Biodiversa+* og *Agroecology* og den nasjonale porteføljen for *Arealer under press* er videreutviklet. Årets viktigste strategiske grep har vært overgangen fra prosjektutlysningen *Arealer under press* til etableringen av Senter for bærekraftig areal- og naturbruk.

Siden 2020 har fellesutlysningen *Arealer under press* investert til sammen én milliard kroner i 76 prosjekter. Omleggingen til en konsentrert senteratsing gir betydelig merverdi: Ved å trekke på erfaringene fra ordningene Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME) og Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI), kobler sentrene forskning, næringsliv og offentlig sektor tettere sammen. Dette reduserer gapet mellom frembrakt kunnskap og praktisk bruk i ulike samfunnssektorer.

Sentrene vil sikre en mer effektiv utnyttelse av eksisterende kunnskap ved at også resultater fra enkeltprosjektene sees i sammenheng. Den langsiktige finansieringshorisonten gjør det samtidig mulig å ta et grundig og systematisk grep om komplekse, tverrgående problemstillinger. Dette gir et mer robust beslutningsgrunnlag.

Satsingens merverdi forsterkes ytterligere gjennom en samfinansieringsmodell der flere departementer og Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri (FFL/JA) forener sine ressurser. Denne tverrsektorielle tilnærmingen styrker koordineringen av nasjonal kunnskapsutvikling på områder med overlappende ansvarsområder. Samlet sett sikrer dette at investeringene etterlater tydelige og varige spor i både forskningssystemet og samfunnet for øvrig, og bidrar til en mer helhetlig og effektiv naturforvaltning.

Innsats innen klima og energiomstilling – Klima 2050

Forskningsrådet har i 2025 blant annet gitt myndighetene råd om innretning og volum knyttet til innsatsen på klima/sirkulær økonomi og energiomstilling, rådgitt om og påtatt oss vertskap for Samfunnsoppdraget på sirkulærøkonomi, bidratt til opprettelsen og utformingen av Energi2050 og prioritert klima, klimarisiko og klimavennlig teknologi i utlysninger og nye investeringsplaner. Det internasjonale samarbeidet om klimatilpasning er også styrket gjennom strategisk samarbeid med blant andre flere afrikanske land, Tyskland og Frankrike. Forskningsrådet har på oppdrag for Energidepartementet vært engasjert i arbeidet med norsk deltagelse i EUs strategiske energiteknologistrategi, SET-planen. Vi har også støttet oppunder den norske klimamodellen NorESM gjennom infrastruktur- og forskerprosjekttildelinger. Modellen er omfattende brukt i norsk og internasjonal klimamodellering og leverer klimafremskrivninger til IPCC.

Ettersom fjorårets årsrapport og porteføljeanalyse har synliggjort nedgang i tilsøkning og aktivitet innen hhv. energieffektivisering i bygg og industri utover norsk metallindustri – på tross av forsøk på å prioritere dem i ulike utlysninger – har dette området vært viet ekstra oppmerksomhet i 2025. Årsakene til nedgangen er trolig sammensatte, men vi ser for både bygg- og industrisektoren at kravene til kontantfinansiering fra næringslivet i de benyttede søknadstypene (KSP-K) kan ha virket begrensende på tilsøkingen.

Porteføljestyret for energi og transport har besluttet å gjennomføre en pilot rettet mot energi-effektivisering i bygg og industri i 2026, uten krav til kontantfinansiering. Hensikten er å nå bransjer som mangler lokomotivbedrifter og tradisjoner for forskning og vi får verdifull erfaring med bruk av samarbeidsprosjekter for teknologiutvikling. Dette er ett eksempel på hvordan Forskningsrådet jobber for å tilpasse virkemidlene for å øke norsk næringslivs bidrag til å løse denne samfunnsutfordringen.

Felles innsats på tvers

Mange av utfordringene knyttet til grønn og rettferdig omstilling og bærekraftig forvaltning av areal og natur rammer samfunnet på tvers av tematikk, sektorer og geografi, og påvirker også andre strategiske områder. Satsinger som anses å ha sin hovedtyngde innenfor KME omtales under.

Forskningsrådet har en unik rolle i å mobilisere og koble sammen aktører som ellers neppe ville samarbeidet. Med erfaringer gjort over tid har vi utviklet virkemidler som sikrer at tverrfaglig innsats gir resultater. Et eksempel er samarbeidet om fellesutlysninger rettet mot prosjekter som ser mat, miljø, klima og folkehelse i sammenheng. Ved å være pådriver for tverrfaglige prosjekter skaper vi en samarbeidsarena der aktører med ulik kompetanse kan finne innovative løsninger som ikke ville vært mulig innenfor tradisjonelle faggrenser.

Fôrproduksjon er et annet samfunnskritisk område hvor Forskningsrådet i 2025 har investert målrettet i et stort tverrfaglig prosjekt på bærekraftig fôr, som del av en større satsing. Vi har i førsatsingen og i en egen utlysning for dyrevelferd og -helse samlet aktører fra bioøkonomien, naturvitenskap og humaniora. Det skal sikre at etiske og samfunnsmessige hensyn blir ivaretatt når ny kunnskap og nye løsninger utvikles. Selv om tilfanget av gode innovasjonssøknader innenfor mat og bioressurser var stort, var det på fôr-området noe lavere enn forventet. Vi har derfor arbeidet aktivt med å styrke engasjementet i forskningsmiljøer og næringsliv frem mot kommende utlysninger for å sikre den nødvendige bredden i teknologi og kunnskapsutviklingen.

De komplekse utfordringene i polarområdene krever forpliktende samarbeid på tvers av landegrenser og fagdisipliner. Her fungerer Forskningsrådet som en strategisk motor som både bekler flere roller og som makter å koble internasjonal innsats med langsiktige nasjonale programmer. Etableringen av forskningskontoret på Svalbard, koordineringen av arbeidet med Det femte internasjonale polaråret og utlysninger i forbindelse med Polhavet 2050 er gode eksempler på at Forskningsrådet skaper merverdi for forskningssystemet. Økt kunnskap om klimaendringer, økologi, ismelting, internasjonale forhold knyttet til geopolitikk, sikkerhet og beredskap og konsekvensene av disse i samfunnsplanleggingen er avgjørende for å sikre Norges posisjon som polarnasjon i møte med økt global interesse i nord og sør.

Forskningskvalitet

På en normalisert siteringsindeks ligger Forskningsrådsfinansierte publikasjoner på et høyt nivå sammen med norsk forskning generelt (1,34/1,35) sammenliknet med normalverdien på 1. På rapporteringstidspunktet er trenden for KME-porteføljen imidlertid noe nedadgående. Det er nærliggende å peke på forskyvningen fra akademisk orienterte Forskerprosjekter til strategisk orienterte samarbeidsprosjekter som en årsak. Andelen publikasjoner blant de topp 10 prosent mest siterte er på den annen side 18 prosent for forskningsrådsfinansiert innsats mot 16 prosent for norsk forskning finansiert fra andre kilder. I snitt for 2020-2024 var andelen åpne publikasjoner fra våre prosjekter 81 prosent mot 74 for øvrige, noe som tyder på at det hjelper å stille krav om åpenhet ved finansiering.

Kapasitets- og kompetansebygging

KME-porteføljen til Forskningsrådet er en viktig satsing for nasjonal kompetansebygging med 235,6 doktorgradsårsverk og 82,6 postdoktorårsverk per 2025. Vi opplever en del etterslep i rapporteringen på disse tallene, men dette er høyere enn på samme tid i fjor. Dette er i tråd med oppgangen som var spådd i forbindelse med diverse senteroppstarter og sånn sett er trenden snudd. Forskningsrådet finansierte også et kunnskapsnotat for å kartlegge kunnskapsstatus og -behov relevant for regelverksutvikling innen bærekraftig fôr til husdyr og oppdrettsfisk. Arbeidet bygger på eksisterende rapporter og skal inneholde et sammendrag for forvaltningen.

Samarbeid og tverrfaglighet

Innenfor KME-porteføljen legges det stor vekt på å få til samarbeid på tvers av sektorer og på tvers av fag og disipliner. Det er minst én samarbeidspartner fra næringsliv og/eller offentlig sektor i en svært stor andel av prosjektene i KME-porteføljen. Det er et solid innslag av tverrfaglighet i prosjektene, ved at ca. 45 prosent av prosjektene rapporterer om involvering av mer enn ett fag. Tiltak for å øke antall

prosjekter med innslag fra humaniora synes også å ha gitt flere prosjekter med innslag av humaniora-perspektiver enn i fjor. Innenfor porteføljen for energi og transport fikk vi blant annet finansiert et helt humanioraledet prosjekt med målrettede midler for humaniora.

Forskning i bruk

KME-forskningen tas i bruk i utstrakt grad. Av 10.000 publikasjoner i perioden 2015-2024, er 2.000 sitert i 700 policy-dokumenter i 66 land. På oppdrag fra Forskningsrådet vurderte Menon i 2025 effekter av energiforskning basert på 60 forskningscase. Samlet finner de at energiforskning har store realiserte og potensielle effekter knyttet til blant annet økt fornybar energiproduksjon, energi-effektivisering og redusert klima- og miljøpåvirkning. Analysen dokumenterer at den samfunns-økonomiske avkastningen på investeringer i denne typen forskning er betydelig.

Samspeillet mellom nasjonale og internasjonale konkurransearenaer

I 2025 har Forskningsrådet styrket samspeillet mellom nasjonale og europeiske investeringer for å maksimere utbyttet av forskningsmidlene, samtidig som særnorske behov ivaretas. Nasjonale utlysninger har blitt koordinert med EU-partnerskap slik at de komplementerer hverandre på spesifikke felt. Vi har vektlagt EU-partnerskapene *Agroecology*, *FutureFoods* og *Animal Health and Welfare*, *Clean Energy Transition Partnership* og *Sustainable Blue Economy* hvor norske aktører lykkes godt i tildelingene. Nasjonale utlysninger på før, bioøkonomi, arealkonflikter og sammenhenger mat, miljø, klima og folkehelse komplementerer og forsterker partnerskapenes temaer. Forskningsrådet har videre prioritert skogbruk, matsikkerhet og energisystemmodellering i det nordiske samarbeidet. For å sikre langsiktige muligheter i Horisont Europa har våre norske eksperter i 2025 arbeidet for at nasjonale interesser innen klima, energi og bioøkonomi reflekteres i arbeidsprogrammer for 2026–2027. Grepene har resultert i en slagkraftig portefølje som svarer på både nasjonale behov og som styrker norsk deltakelse i EUs grønne giv.

Muliggjørende og industrielle teknologier

Det strategiske området Muliggjørende og industrielle teknologier (MT) fungerer som fundament for fremtidig innovasjon, økonomisk vekst og løsningen på komplekse samfunnsutfordringer. I en tid preget av global usikkerhet og omfattende teknologiske endringer, styrker nasjonal MT-innsats både norsk teknologisk suverenitet, konkurransekraft, omstillingsevne, beredskap og robusthet mot det uforutsette. Forskningsrådets aktiviteter og prosjektene i Forskningsrådets MT-portefølje omfatter forskning og forskningsdrevet innovasjon innenfor bredden av muliggjørende og industrielle teknologier, inkludert grunnforskning innenfor fagområder som er nødvendige for utviklingen av disse teknologiene. To av de særlig prioriterte teknologiene i Langtidsplanen, kunstig intelligens (KI) og kvanteteknologi, er viet stor oppmerksomhet i 2025, mens det foreløpig er liten innsats knyttet til nevroteknologiprioriteringen.

Den totale forskningsrådsfinansierte FoU-innsatsen på området var i 2025 på 3,5 mrd. kroner fordelt på 4.400 prosjekter. Den målrettede FoU-innsatsen, som primært er resultat av Forskningsrådets strategiske MT-tildelinger i forutgående år, utgjorde 519 mill. kroner fordelt på 600 prosjekter. I lys av den totale MT-porteføljen, som også inkluderer EU-finansierte prosjekter, tildelte Forskningsrådet 2,1 mrd. kroner i 2025 gjennom nasjonale utlysninger til nye, flerårige MT-prosjekter og 123 mill. kroner gjennom internasjonale utlysninger. Blant annet ble det innvilget 36 forskerprosjekter innenfor IKT, nanoteknologi/avanserte materialer og teknologikonvergens med den hensikt å styrke forskningskvaliteten og flytte forskningsfronten på teknologiområder som er viktige for de øvrige tematiske prioriteringene i LTP og for målet om styrket konkurransekraft og innovasjonsevne. Ved å stille krav til prosjektene om ansvarlig forskning og teknologiutvikling, bidrar Forskningsrådets til at konsekvenser av ny teknologi blir belyst og at implementering av teknologien blir gjort på en god og sikker måte til beste for menneske, natur og samfunn.

Sammen med Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) har Forskningsrådet laget et kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier (KVAST). Åtte av

de elleve teknologiområdene som KVASt definerer som sensitive i norsk kontekst, faller innenfor MT-området, inkludert KI- og kvanteteknologier som Forskningsrådet har jobbet særskilt med i 2025.

Kunstig intelligens

I juni tildelte Forskningsrådet seks nasjonale forskningssentre for kunstig intelligens (KI) etter en innovativ og grundig prosess som mobiliserte et rekordstort antall unike aktører fra forskning, næringsliv, offentlig og frivillig sektor. Samlet følger KI-sentrene opp regjeringens føringer for «KI-milliarden» om å dekke forskning på samfunnskonsekvenser av KI, forskningsbasert utvikling av KI-teknologi og forskning på hvordan KI kan tas i bruk. Allerede før de er formelt etablert, er det liten tvil om at både sentrene og den forutgående prosessen har satt varige spor i forsknings- og innovasjonssystemet gjennom økt KI-engasjement og helt nye samarbeidskonstellasjoner.

Den geopolitiske situasjonen har gjort nordisk KI-samarbeid stadig mer relevant. Midler fra *KI-milliarden* ble derfor lagt inn i NordForsk-tildelingen på 300 mill. kroner til nordisk-baltiske samarbeidsprosjekter om ansvarlig bruk av KI. Norske aktører deltar i 15 av de 17 tildelte prosjektene. I perioden 2024-2025 ble KI-milliarden også benyttet til å styrke KI-kompetansen i næringsliv og offentlig sektor gjennom målrettet tildeling av 24 doktorgradsstipendiater i bedrifter og 5 i offentlig sektor. For å bidra til at KI blir bedre tilgjengelig for forskning, offentlig sektor og næringsliv, har Forskningsrådet delfinansiert en nasjonal KI-fabrikk gjennom EU-partnerskapet innenfor tungregning, *EuroHPC JU*. KI-fabrikken vil tilby alt fra trening og finjustering av KI-modeller i et superdatamaskinmiljø til ekspertveiledning og tilgang til helt nye verktøy og tjenester.

Kvanteteknologi

Generelt gjør fragmenterte og små forskningsgrupper det vanskelig å bygge sterke miljøer innenfor nye felt som kvanteteknologi. Da regjeringen besluttet å styrke kvanteteknologisk forskning med 70 mill. kroner årlig fra 2025, valgte derfor Forskningsrådet å lyse ut sentre for kvanteteknologisk forskning som skal gi økt nasjonal kapasitet og kvalitet innenfor kvanteberegning, kvantesensorer og kvantekommunikasjon. Ved årets slutt ble det tildelt fire femårige grunnforskningssentre, som samlet dekker de tre kvanteområdene og involverer aktører i privat og offentlig sektor. Forskningsrådet valgte også å lyse ut og tildele midler til videreutvikling av nasjonal infrastruktur for kvanteteknologisk forskning. I tillegg deltok vi i EU-partnerskapet *Chips JUs* utlysning av pilotlinjer for kvantechiper for å bygge bro over til industriell produksjon, der én søknad med norske deltakere fikk støtte.

Sammen med Innovasjon Norge og Nasjonal sikkerhetsmyndighet har Forskningsrådet laget et kunnskapsgrunnlag med anbefalinger for departementenes arbeid med en norsk kvantestrategi. Rapporten er basert på skriftlige innspill, intervjuer, samtaler og innspillsmøter med aktører i det norske og nordiske miljøet for kvanteteknologi, og på utdypende dialog med nøkkelpersoner innenfor forskning, med økosystemaktører og med næringsliv. Med lanseringen av regjeringens «kvantesprang» høsten 2025 forsterket Forskningsrådet dialogen med relevante aktører i privat sektor for å sikre at kvantespranget vil utløse private investeringer og koble kvanteteknologisk forskning med anvendelser som kan gi konkret samfunnsnytte, økt verdiskaping og styrket nasjonal beredskap.

Forskningskvalitet

Det er stor konkurranse om de målrettede midlene, og gjennomsnittskarakteren til nye MT-prosjekter har de siste fem årene holdt seg stabilt på 6, der 7 er høyeste karakter. De nye forskerprosjektene i 2025 hadde i snitt karakter 7 på kvalitetskriteriet potensial for å flytte forskningsfronten. Målet for MT-forskningen er primært å utvikle teknologi som kan tas i bruk, ikke å publisere. Med dagens tempo i teknologiutvikling, overrasker det ikke at antallet vitenskapelige publikasjoner i perioden 2020-2024 var på sitt laveste i 2024 og at andelen internasjonal sampublisering i femårsperioden var 13 prosentpoeng lavere enn for norsk forskning generelt. Normalisert siteringsindeks i perioden var imidlertid høyere for MT-prosjektene enn for forskning generelt (1,42 vs. 1,35) og andelen publikasjoner blant de 10 prosent mest siterte var på samme nivå (15 vs. 16 prosent). Følgelig er det Forskningsrådets vurdering at de målrettede MT-prosjektene holder høy forskningskvalitet.

Kapasitets- og kompetansebygging

Forskningsrådet er kontinuerlig opptatt av å utvikle sterke MT-miljøer, og har brukt målrettede MT-midler til å bygge kapasitet og kompetanse gjennom ulike typer virkemidler. Kapasiteten i forskningsorganisasjonene til å utvikle og forstå teknologi er blitt stadig bedre, og interessen for å ta i bruk ny og bedre teknologi vokser både i næringsliv, offentlig sektor og resten av samfunnet. I 2025 ble det utført 119 stipendiatårsverk i de målrettede prosjektene, fordelt med 74 doktorgrads- og 45 postdoktorårsverk. Dette er det laveste antallet stipendiatårsverk på mange år og en nedgang på 37 prosent fra 2024, som også var et bunnår. Med unntak for teknologikonvergens rammer nedgangen hele MT-feltet. Spesielt dramatisk er det for IKT, som har fått halvert antallet stipendiatårsverk siden 2022, samtidig som etterspørselen fortsetter å øke både i næringsliv og offentlig sektor. Forskningsrådet arbeider for å øke tildelingene til MT-feltet, men handlingsrommet for å styrke IKT-feltet innenfor dagens tilsagnsramme er sterkt begrenset.

Samarbeid og tverrfaglighet

Både i nasjonale og internasjonale MT-utlysninger etterspør Forskningsrådet forpliktende samarbeid mellom forskningsorganisasjoner, næringsliv, offentlig sektor og/eller forsvarssektoren. I 2025 ble det for eksempel tildelt seks samarbeidsprosjekter innenfor næringsrettet bioteknologi for å øke teknologi-kompetansen hos bedriftspartnerne og sannsynligheten for at ny kunnskap og teknologi blir tatt i bruk. I perioden 2024-2025 var det registrert samarbeidspartnere i 72 prosent av målrettede prosjekter, og flest prosjekter hadde samarbeidspartnere i næringslivet (46 prosent), instituttsektoren (43 prosent) og UoH-sektoren (40 prosent). Av prosjekter med internasjonalt samarbeid, var det flest som hadde valgt seg samarbeidspartnere i Storbritannia, USA, Tyskland og Spania. Tverrfaglighet vurderes som en forutsetning for å kunne møte store og komplekse samfunnsutfordringer, og Forskningsrådet er derfor tilfreds med at ca. halvparten av MT-prosjektene inkluderte minst to fagområder. 11 prosent av prosjektene inkluderte samfunnsvitenskap og/eller humaniora. Ettersom MT har kraft til å transformere både forskning, samfunn og næringsliv, er det behov for å øke andelen prosjekter som inkluderer etiske, juridiske, sikkerhetsmessige, økonomiske, miljømessige og sosiale aspekter både i utvikling og bruk av teknologi.

Forskning i bruk

Porteføljeanalysen fra juni 2025 viser at det er en betydelig anvendelse av funn og resultater fra forskningen på MT-området. De forskningsrådsfinansierte prosjektene som er 100 prosent MT-merket (både målrettede og øvrige) stod for 28 prosent av alle innrapporterte resultater til Forskningsrådet i 2024. De vitenskapelige publikasjonene utgjorde 28 prosent av alle innrapporterte publikasjoner, formidlingstiltakene utgjorde 23 prosent av alle formidlingstiltak og de innovasjonsrettede tiltakene (antall bedrifter som anvender prosjektrresultatene, antall innovasjoner og kommersialiserte FoU-resultater, antall nye foretak og forretningsområder) utgjorde 71 prosent av alle innrapporterte innovasjonstiltak. Målrettede MT-prosjekter innrapporterte total sett litt færre resultater enn øvrige MT-prosjekter og stod kun for 11 prosent av alle MT-prosjektene innrapporterte innovasjonstiltak. Sistnevnte er som forventet: De målrettede MT-prosjektene ligger gjerne lavt på TRL-skalaen for at resultatene skal kunne muliggjøre måloppnåelse for de øvrige tematiske LTP-prioriteringene og gi styrket konkurransekraft og innovasjonsevne i privat og offentlig sektor i bredt.

Samspeillet mellom nasjonale og internasjonale konkurransearenaer

De målrettede MT-utlysningene, både nasjonale og internasjonale, er blitt innrettet slik at de skal utfylle hverandre og også utfylle eller kvalifisere til utlysningene i EU-programmene. De nasjonale tildelingene i 2025 vil videreutvikle forskningsmiljøer av høy kvalitet innenfor teknologiområder som er, eller forventes å bli, viktige for kunnskaps- og teknologiberedskap, sikkerhet, omstilling, konkurransekraft, forsvarsevne og verdiskaping. Også de internasjonale utlysningene som Forskningsrådet deltok i, er innenfor kritiske teknologiområder, og prioriteres fordi de leder til ny kunnskap og kompetanse som Norge har behov for. Den EU-finansierte delen av Forskningsrådets totale MT-portefølje økte med 18 prosent fra 2023 til 2024 til 1,55 mrd. kroner. Ikke uventet var det suksessen i Horisont Europas klynge 4 *Digitalisering, næringsliv og romvirksomhet*, klynge 5 *Klima, energi og mobilitet* og klynge 1 *Helse* som særlig bidro til økningen, noe Forskningsrådets strategiske

EU-rådgivning og mobilisering av norske aktører til EUs utlysninger har mye av æren for. I lys av rask teknologiutvikling og økende internasjonal spenning, er det samtidig bekymringsfullt at digital sikkerhet er svakt representert i MT-porteføljen og at få prosjekter er finansiert fra klynge 3 *Samfunns-sikkerhet*. Forskningsrådet forventer at økt oppmerksomhet om forsvarsevne, sikkerhet og beredskap og en målrettet nasjonal MT-utlysning i 2026 vil gi digital sikkerhet en mer fremtredende plass i MT-porteføljen i de kommende årene.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Det strategiske området Samfunnssikkerhet og beredskap styrker samfunnets evne til å forebygge og håndtere hendelser som setter liv og helse i fare og truer grunnleggende verdier og funksjoner. Den sikkerhetspolitiske situasjonen er i kraftig endring, med utfordringer knyttet til utenrikspolitiske interesser, forsvar, samfunnssikkerhet og beredskap. Sammensatte trusler (hybrid krigføring), konflikter og krig, pandemier og alvorlige naturhendelser er med på å skape usikkerhet. Forskningsrådet følger opp Langtidsplanen med viktig kunnskap om risikoforståelse, forebygging, beredskap, krisehåndtering og motstandsdyktighet. Arbeidet involverer mange disipliner, fagfelt og ulike aktører i offentlig sektor, næringsliv og sivilsamfunn. Området er komplekst og kjennetegnet av at kriser ofte er knyttet sammen.

I 2025 var den samlede innsatsen på samfunnssikkerhet og beredskap på 1,6 mrd. kroner. Innenfor utenriks- og sikkerhetspolitikk var det fokus på å styrke nasjonal kompetanse knyttet til Midtøsten og Asia. I 2025 ble det bevilget ekstra midler til forskning på Midtøsten, en ny geografisk satsing innen utenriksforskningen, med mål om å skape større bredde i forskningsfeltet. Innenfor global utvikling og ulikhet ble det lyst ut midler til samarbeidsprosjekter med partnere i lav- og lavere mellominntektsland innen fellesutlysningen Arealer under press og en egen utlysning innen global helse. Totalt 10 nye prosjekter ble finansiert.

Det er behov for å bygge mer kunnskap på flere områder innenfor kriminalitet. I 2025 ble det lyst ut midler til forskning for å forebygge og bekjempe vold og overgrep i nære relasjoner, både gjennom offentlig sektor ph.d.-prosjekter, og gjennom prosjekter hvor forskere samarbeider med praksisaktører i justissektoren. I 2026 er organisert kriminalitet ett av de prioriterte temaene i den nyetablerte fellesutlysningen på samfunnssikkerhet og beredskap.

I 2025 ble det også etablert en ny portefølje for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap for å samordne forskningsinnsatsen innenfor totalforsvar og sammensatte trusler og utnytte mulighetene som ligger i sivilt-militært forskningssamarbeid.

Forskning på demokrati og rettstatsutfordringer omtales under Tillit og fellesskap. Nedenfor vil vi særlig belyse satsinger knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap, som er ledd i det strategiske handlingspunktet Robust samfunn.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Forskningsrådet har prioritert samfunnssikkerhet og beredskap på flere måter i 2025. For eksempel var trygghet tema for Forskningsdagene, og kampen om sannheten tema for Forskningsamtalen. Den største milepælen har vært å få etablert en bred fellesutlysning på feltet, for bedre å svare på det store kunnskapsbehovet som er dokumentert i en rekke nasjonale utredninger og stortingsmeldinger. Det ble lyst ut 144 mill. kroner fra fem porteføljestyre, med midler fra til sammen ni departementer. Utlysningen favnet en rekke temaer som energiforsyningssikkerhet, matsikkerhet, alvorlige naturhendelser og naturfare, polarforskning, sivil beredskap og motstandskraft. Gitt kompleksiteten på feltet, var det krav om tverrsektorielt samarbeid i prosjektene. 12 spennende prosjekter ble innvilget.

I 2025 var Forskningsrådet i tillegg drivkraften bak NordForsk sin utlysning om antagonistiske trusler mot samfunnssikkerheten i Norden og Baltikum. På oppdrag for Forskningsrådet utarbeidet Arbeidsforskningsinstituttet AFI dessuten rapporten Samfunnssikkerhet og beredskap: En hurtigoversikt over

tematiske trender og miljøer i norsk forskning fra 2015 til 2025. Forskningsrådet satte også ned en ekspertgruppe som utarbeidet notatet Fremtidige forskningsbehov innen samfunnssikkerhet, som bygger på funnene i rapporten. Arbeidet er et viktig kunnskapsgrunnlag for innsatsen fremover.

Forskningskvalitet

Karaktersnittet for prosjektene i porteføljen har ligget stabilt på mellom 5 og 6 av maksimalt 7 de siste fem årene. De vitenskapelige publikasjonene fordeler seg på alle fagfelt. De siste årene har siteringsindeksen ligget over gjennomsnittet for norsk forskning, selv om det varierer noe mellom tematikk og fagfelt. Alt i alt vitner det om høy kvalitet i forskningsmiljøene.

Kapasitets- og kompetansebygging

Ved å lyse ut midler over tid, har Forskningsrådet styrket kapasiteten til forskningsmiljøene. Det er viktig for miljøene med forutsigbarhet og jevnlig utlysninger. Antallet doktorgradsstipendiater og postdoktorer har imidlertid svingt noe, og har falt de siste to årene. Dette kan skyldes normale variasjoner, men også at øvre finansieringsramme har stått uendret på 12 mill. kroner i mange år, og ofte lavere for noen tema, uten krav om rekrutteringsstillinger. For å motvirke trenden og gi større rom for stipendiater, økes støttebeløpet i fellesutlysningen på samfunnssikkerhet og beredskap i 2026, da det gir større rom for rekrutteringsstillinger. I tillegg blir det en utlysning rettet spesifikt mot unge forskertalenter innenfor global helse og utviklingsforskning.

Samarbeid og tverrfaglighet

Prosjektene i porteføljen har utstrakt internasjonalt samarbeid og partnere fra alle verdenshjørner. Mens noen utlysninger lar samarbeidet følge forskningsmiljøenes preferanser og nettverk, etterspør andre målrettet samarbeid med enkeltland eller grupper av land. Innenfor utviklingsforskning og global helse er det krav om likeverdig samarbeid med partnere fra lav- eller mellominntektsland. De siste årene har det vært flere utlysninger som krever samarbeid med aktører som ikke er forskningsorganisasjoner. Målet har vært å styrke samfunnsrelevansen. Andelen prosjekter med partnere fra offentlig sektor, næringsliv eller frivillige organisasjoner er økende, men det er klart flere med partnere fra næringslivet enn fra offentlig sektor. Det jobbes med å øke andelen offentlige aktører, blant annet med utlysninger rettet spesifikt mot denne sektoren. Det er mange tverrfaglige prosjekter, med over 40 prosent som har innslag av to eller flere fagområder, i tillegg til at de gjerne kombinerer ulike fagretninger innenfor et fagområde. Samfunnsvitenskapelige fag dominerer, fulgt av teknologiske fag, landbruks- og fiskerifag, matematikk og naturvitenskapelige fag, medisin og helsefag og humaniora. For å øke humanioraandelen, ble humanistiske perspektiver løftet tydeligere i utlysninger i 2025, med godt resultat, og vil løftes i kommende år.

Forskning i bruk

Forskningen har bred relevans for politikkutforming, offentlige myndigheter og organer, og ulike praksisfelt. Den bidrar til å belyse aktuelle samfunnsspørsmål i det offentlige rom. Publikasjoner fra prosjektene er hyppig sitert i policydokumenter nasjonalt og internasjonalt. I tillegg bidrar satsingen på prosjekter der forsknings- og praksisaktører samarbeider for å gi flere verktøy, løsninger og resultater som kan tas direkte i bruk i politikk, forvaltning, praksis og i næringslivet.

Samspillet mellom nasjonale og internasjonale konkurransearenaer

Forskningsrådets merverdi ligger i å koble norske aktører inn i disse strukturene og sørge for at nasjonal, europeisk og nordisk innsats trekker i samme retning. Innenfor matsikkerhet får eksempelvis norske forskningsmiljøer tilgang til større nettverk, ressurser og kompetanse gjennom de europeiske partnerskapene *Agroecology* og *FutureFoods*, og gjennom nordisk samarbeid via Nordisk komité for jordbruks- og matforskning og NordForsk. Når det gjelder utlysninger i Horisont Europas klynge 3 samfunnssikkerhet, gjør norske aktører det godt innenfor krisehåndtering og cybersikkerhet, men den totale returandelen går ned. Nedgangen kan delvis forklares med større konkurranse, da det er en rapportert økning på 70 prosent i antall søknader.

Tillit og fellesskap

Norge preges av en stadig mer uforutsigbar verden preget av raske og dyptgripende samfunnsendringer. Drivere som klimaendringer, teknologisk utvikling, global uro og et økende press på arbeidskraft, kompetanse og velferdssystemer gjør at behovet for omstilling er mer omfattende enn tidligere. Dette utfordrer den norske samfunnsmodellens bærekraft og setter våre tradisjonelle styrker, tillit, fellesskap og brede fellesarenaer, under press. Det forsterker behovet for å sikre deltakelse og mangfold, motvirke utenforskap og videreutvikle en innovativ og effektiv offentlig sektor.

Forskningsrådet bidrar i denne omstillingen ved å fremme forskning og forskningsbasert innovasjon for et godt og tilgjengelig utdanningssystem, et omstillingsdyktig arbeidsliv, et bærekraftig velferdssystem, gode levekår og et robust og demokratisk samfunn. Våre satsinger omfatter også forsknings- og innovasjonsinnsatsen for samfunnsoppdraget *Ingen barn og unge utenfor!*

Den samlede innsatsen på dette bredt anlagte feltet om lag én milliard. kroner i 2025, og Forskningsrådet tildelte rundt 560 mill. kroner gjennom nasjonale utlysninger. Norske miljøer har mobilisert godt til Horisont Europa, og resultater offentliggjøres i mai. Ved utgangen av 2025 bestod porteføljen av 559 aktive prosjekter.

I 2025 satte Forskningsrådet inn betydelig innsats for å følge opp samfunnsoppdraget *Ingen barn og unge utenfor!*, Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport og rådgivning tilknyttet FoU-innsatsen for likestilling og ikke-diskriminering. Samfunnsoppdraget og FoU-strategien svarer ut prioriteringer i Langtidsplanen, mens oppfølgingen av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport er forankret i Forskningsrådets strategi og handlingsplan.

Samfunnsoppdraget Ingen barn og unge utenfor!

2025 var et viktig år i Forskningsrådets arbeid mot ungt utenforskap. Regjeringen lanserte samfunnsoppdraget *Ingen barn og unge utenfor!*, og Forskningsrådet fikk i oppgave å være vertskap for innsatsgruppen som skal være det operative leddet i arbeidet. Forskningsrådet har bidratt med rådgivning knyttet til kunnskapsgrunnlaget om ung utenforskap, blant annet gjennom arbeidet med BarnUnge21-strategien. Målet med samfunnsoppdraget er å i større grad kunne målrette og koordinere en helhetlig innsats for forskning, utvikling og innovasjon som skal gi bedre løsninger innenfor og på tvers av tjenesteområder og sektorer, slik at færre faller utenfor utdanning, arbeid og samfunnsliv. De siste årene har Forskningsrådet derfor prioritert utlysninger som fremmer bedre samhandling mellom tjenestene, tverrsektorielle prosjekter og forskningscentre for profesjonsutdanninger. I 2025 resulterte en målrettet utlysning i 116 mill. kroner til forskning som skal gi ny og viktig kunnskap for inkludering av barn og unge, med mål om å styrke relevante sektors samhandling. Prosjektene kjennetegnes av tett samarbeid og kunnskapsutveksling med sentrale aktører som skole, helse, barnevern, NAV, samt frivillige og trosbaserte miljøer. Forskningsrådet har gjort flere strategiske valg for å sikre at temaet forblir en sterk prioritering fremover.

Oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport

Forskningsrådet har i over 20 år hatt en særskilt satsing på samisk forskning, som danner et solid grunnlag for å følge opp Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. I 2025 gjennomførte Forskningsrådet den første større og målrettede utlysningen for å møte kommisjonens dokumenterte behov for mer kunnskap om konsekvensene av fornorskningspolitikken overfor samer, kvener/norskinfer og skogfinner. Samarbeid mellom flere porteføljestyre sikret tverrsektorielle perspektiver og tematisk bredde innenfor en utlysning på nær 90 mill. kroner. Innsatsen videreføres for å ytterligere styrke forskningskvalitet og -kapasitet på feltet, og slik sikre et solid kunnskapsgrunnlag for helhetlig oppfølging av kommisjonens anbefalinger.

I 2025 har Forskningsrådet arbeidet systematisk med formidling og kunnskapsdeling om hvordan vi følger opp kommisjonens rapport, både internt og eksternt. Ambisjonen har vært å styrke forståelsen av urfolks- og minoritetsperspektiver på tvers av forskningsområder og sektorer. Sammen med

forskningsinvesteringene bidrar dette til målsetninger om å revitalisere språk og kultur, styrke kunnskapsgrunnlaget i praksisfelt som helse og utdanning, samt fremme tverrfaglig forskning innen klima, miljø og tradisjonelle næringer. Aktivitetene har samlet sett økt bevissthet og kompetanse om tematikken, og bidratt til et mer inkludert kunnskapsgrunnlag i forskningssystemet.

For å sikre kvalitet, åpenhet og langsiktighet i oppfølgingen ble det også i 2025 igangsatt en ekstern evaluering av hvordan Forskningsrådet har arbeidet med samiske, kvenske/norskfinske og skogfinske temaer. Evalueringen skal bidra til å ansvarliggjøre og legitimere i det videre arbeidet.

FoU-strategi om likestilling og ikke-diskriminering

På oppdrag fra Kultur- og likestillingsdepartementet har Forskningsrådet utarbeidet et kunnskapsgrunnlag for FoU om likestilling og ikke-diskriminering. Arbeidet ble fullført i 2025, i tråd med Langtidsplanens prioriteringer. For å sikre bred medvirkning etablerte Forskningsrådet en ekspertgruppe og en referansegruppe og gjennomførte åpne innspillprosesser. Kunnskapsgrunnlaget støtter opp under departementenes videre arbeid med FoU om likestilling, ikke-diskriminering og mangfold.

Forskningskvalitet

Kvaliteten på søknader varierer noe avhengig av prosjektypens formål. Prosjekter som skal bidra til fornyelse og utvikling i forskningen holder et stabilt høyt nivå, med et karaktergjennomsnitt på rundt 5,8 av 7 i 2025. Samarbeidsprosjekter mellom forskningsmiljøer og brukere av forskning – som vektlegger kunnskapsutveksling og samfunnsrelevans hadde et snitt på 5,6 i 2025 hvorav 7 er høyeste karakter.

Publikasjons- og siteringsdata viser god kvalitet på forskning finansiert gjennom den målrettede innsatsen. I perioden 2020-2024 ligger siteringsindeksen omtrent på nasjonalt nivå (1,32) og 18 prosent av publikasjonene er blant de 10 prosent mest siterte i sitt fagfelt. Andelen åpent tilgjengelige publikasjoner er høy (85 prosent, mot 74 prosent nasjonalt), og økende i tråd med målet om åpen tilgang til publikasjoner finansiert gjennom Forskningsrådet, jf. *Plan S* – et internasjonalt initiativ for å sikre åpen tilgang til forskning. Andelen internasjonal sampublisering ligger stabilt over tid, særlig høyt innen medisin- og helsefag og naturvitenskap.

Kapasitets- og kompetansebygging

I 2025 bidro den totale innsatsen med 247 doktorgradsstipendiater og 113 postdoktorstipendiater til styrket kapasitets- og kompetanseutvikling i forskningssystemet. Forskningssentrene står for en betydelig andel av rekrutteringen, men det totale antallet er synkende etter vekst i perioden 2020-2023. Trolig henger det sammen med nedgangen i totalt antall prosjekter, men også årsaker av mer strukturell art som for eksempel finansiering, egenandel og rundsumssatser.

Forskningsrådet har i 2025 gjort målrettede investeringer i forskning, kapasitetsbygging og kompetanseutvikling på sentrale samfunns- og kunnskapsområder. Innsatsen er viktig for kunnskapsbasert politikk og praksis, overordnet for hvordan vi kan opprettholde og videreutvikle et økonomisk og sosialt bærekraftig velferds- og kunnskapssamfunn. Som del av innsatsen har Forskningsrådet fokusert på områder med behov for økt forskningsinnsats, herunder kompetanse, høyere yrkesfaglig utdanning, fag- og yrkesopplæring og lærerutdanningene.

Videre har den globale utviklingen tydeliggjort behovet for mer kunnskap og større forskningskapasitet om demokrati som styringsform og levesett. I 2025 har Forskningsrådet derfor utarbeidet en større, tverrgående tematisk utlysning som innebærer en betydelig investering i og satsing på kompetanse- og kapasitetsbygging innenfor demokratiforskning. Utlysningen skal ha en bred faglig og tematisk tilnærming, nasjonalt og globalt.

Samarbeid og tverrfaglighet

De fleste prosjektene har minst én samarbeidspartner, oftest andre norske universiteter og høyskoler, deretter norske forskningsinstitutter og internasjonale forskningsorganisasjoner. Antallet samarbeid som sikrer brukerperspektiver holder seg stabilt og involverer særlig offentlig sektor, som kommuner (for eksempel skoler og barnevern), fylkeskommuner (for eksempel videregående skoler) og NAV.

Det er et resultat av bevisst virkemiddelbruk for å sikre en balanse av perspektiver i forskningen som finansieres samtidig som vi når målet om økt kunnskapsdeling og bruk av forskning.

Vitenskapelige publikasjoner spenner over flere fagfelt, med størst tyngde innen samfunnsvitenskap og humaniora. Porteføljeanalyser viser likevel at det er et behov for å ytterligere styrke tverrfaglighet, slik at vår evne til å håndtere samfunnsutfordringer understøttes av flere perspektiver. Dette inkluderer bedre integrering av humaniora og rettsvitenskap i samfunnsforskningen, samt å fremme samarbeid mellom eksempelvis samfunnsvitere og helse- og medisinforskere. I 2025 støttet Forskningsrådet rettsvitenskapelig forskning og forskning på regulering og lovgivning gjennom en egen utlysning. Samtidig er det rom for å bedre legge til rette for rettsvitenskapelige perspektiver i brede samfunnsforskningsutlysninger.

Forskningsrådet har siden Meld. St. 25 (2016–2017) Humaniora i Norge arbeidet systematisk for å styrke humanioras rolle i tematisk og utfordringsdrevet forskning. Ved å etterspørre humanistiske perspektiver i utlysninger innenfor blant annet klima-, miljø- og velferdsforskning, har deltakelsen fra humanistiske fagmiljøer i tverrfaglige prosjekter rettet mot sentrale samfunnsutfordringer økt. I fortsettelsen kan det være behov for utlysninger om samfunnsutfordringer der problemforståelsen i større grad tar utgangspunkt i grunnleggende humanistiske spørsmål.

Forskning i bruk

Forskningsrådet har over tid økt bruken av virkemidler som kobler forskningsmiljøer tettere på brukere av forskning i ulike samfunnssektorer, også næringsliv og sivilsamfunn. Samarbeidskrav fremmer aktiv kunnskaps- og kompetanseutveksling og sikrer forskning med høy relevans for utfordringer beskrevet i Langtidsplanen. Publikasjoner finansiert gjennom den totale innsatsen siteres i nasjonale og internasjonale policydokumenter, blant annet fra Regjeringen, OECD og Nordisk ministerråd. Eksempelvis siteres 15 publikasjoner, finansiert gjennom den målrettede innsatsen på feltet, i stortingsmeldingen *Tro på fremtiden – uansett bakgrunn* (Meld. St. 28 2024-2025).

Samspillet mellom nasjonale og internasjonale konkurransearenaer

Horisont Europas Klynge 2 – *Kultur, kreativitet og inkluderende samfunn* treffer godt Langtidsplanens prioritering av Tillit og fellesskap, og norske miljøer leverte sterke resultater i perioden 2021–2024. Resultatene fra 2025-utlysningene kommer i 2026. Finansiering fra Forskningsrådet har flere ganger utløst EU-finansierte «søsterprosjekter» i klynge 2 – og omvendt. Dette gjenspeiler at nasjonale og europeiske prioriteringer i stor grad sammenfaller, og at Forskningsrådet aktivt har løftet norske behov inn i europeiske utlysninger og mobilisert relevante miljøer. Dette blir stadig viktigere, ettersom tematikken ikke nødvendigvis vil få samme vekt i neste rammeprogram. I så fall bør Forskningsrådet vurdere hvordan virkemidlene kan innrettes for å sikre fremragende forskningsmiljøer også fremover, for eksempel gjennom økt nasjonal innsats og styrket nordisk samarbeid via NordForsk.

I 2026 og 2027 starter to nye europeiske partnerskap med relevans for Tillit og fellesskap: *Resilient Cultural Heritage* og *Social Transformations and Resilience*. Norsk deltakelse gir mulighet for sterkere koblinger mellom nasjonal og europeisk finansiering, og tidspunkt og innretning på nasjonale utlysninger bør vurderes i lys av dette.

Forskningsrådet deltar også i internasjonale utlysninger gjennom blant annet NordForsk, hvor norske miljøer har gjort det godt innen blant annet utdannings- og arbeidslivsforskning og forskning på integrering og migrasjon.

Mål 4 Velfungerende forskningssystem

Forskningsrådet skal legge til rette for at forskningsressurser og -resultater utnyttes best mulig.

Forskningsrådet skal bidra til å utvikle det nasjonale forskningssystemet, til styrket helhet og samspill, og til god interaksjon med internasjonale forskningsarenaer.

Forskningsystemet omfatter forskerne, institusjonene eller virksomhetene der de arbeider, og infrastrukturene de benytter. Systemet omfatter også myndigheter og virkemiddelaktører, både nasjonale og internasjonale. Forskningsystemet skal være «så åpent som mulig og så lukket som nødvendig». I 2025 har dette prinsippet blitt utfordret som følge av et mer konfliktykt geopolitisk landskap. Forskningsrådet har styrket arbeidet med forskningssikkerhet i 2025. Et transparent forskningssystem er en forutsetning for å bevare og å bygge tillit. Sikkerhetstiltak kan oppleves som et brudd med forskningsnormer om deling og åpent samarbeid, og gir risiko for svekket internasjonalt samarbeid og akademisk frihet.

Videreføringen og forsterkningen av satsingen på forskningsinfrastruktur er avgjørende for et velfungerende forskningssystem fordi tilgang til moderne og oppdatert infrastruktur gir forskningsmiljøene mulighet til å drive forskning på høyt internasjonalt nivå. Når Forskningsrådet retter investeringene mot nasjonalt viktige forskningsinfrastrukturer og styrker koordineringen mellom institusjonene, sikres det at ressursene brukes effektivt og at flere får tilgang til avansert utstyr og tjenester. Dette bidrar til bedre samhandling på tvers av sektorer og gjør det lettere å møte både nasjonale og internasjonale forskningsbehov.

Internasjonalt samarbeid, og spesielt norsk deltagelse i EUs rammeprogram, er både en indikator på og en forutsetning for at forskningssystemet fungerer godt. Resultatene fra Horisont Europa er fortsatt gode. Midlene fra Horisont Europa utgjør nå om lag en tredjedel av konkurranseutsatte midler til norske FoU-miljøer når Forskningsrådet og Horisont Europa ses under ett. Forskningsrådet arbeider for å se nasjonale og europeiske utlysninger i sammenheng i enda større grad enn det som har vært gjort tidligere, i utarbeidelsen av porteføljestyrenes investeringsplaner.

Strategisk område: Økt deltakelse i Horisont Europa

Norsk deltakelse i Horisont Europa

Den norske returandelen ligger fortsatt godt over regjeringens ambisjon om at 2,8 prosent av de konkurranseutsatte midlene skal gå til norske miljøer. Den samlede norske returandelen har imidlertid falt fra 3,31 prosent til 3,08 prosent det siste året. Forskningsrådets anser at dette i stor grad skyldes økende konkurranse fra nye assosierte land og flere og bedre søknader generelt. Storbritannia ble assosiert til Horisont Europa i 2024, har tradisjonelt hatt høy deltakelse i rammeprogrammet og har økt sin deltakelse kraftig i 2025. Videre har Sveits, som ble assosiert i 2025, en økende returandel. Økt konkurranse har ført til fall i returandelen til de fleste andre land. Norge er imidlertid fortsatt det landet som har mottatt mest midler per FoU-årsverk. Nye assosierte land medfører ytterligere økt konkurranse, men også økte budsjetter.

Norske aktører gjør det tradisjonelt sett svært godt i de tematiske aktivitetene under de store samfunnsutfordringene. Hele 68 prosent av alle midlene Norge har mottatt så langt kommer fra søyle 2 - Globale utfordringer og konkurransedyktig næringsliv, med en returprosent på 3,62. Forskningsrådet vurderer dette som et resultat av at Norge har en sterkt instituttsektor med lange tradisjoner for samarbeid med næringsliv og offentlig sektor. Den norske returandelen i søyle 1 - Fremragende forskning er på 2,7 prosent og har aldri vært høyere. Dette kan dels forklares med Storbritannias fravær i deler av perioden og økt andel internasjonale forskere ved norske institusjoner. I søyle 3 – *Konkurransedyktig næringsliv* er returen på 1,68 prosent. UH-sektoren har til nå mottatt mest midler, dvs. 34 prosent av alle midlene fra Horisont Europa som har gått til Norge. Deretter følger instituttsektoren med 31 prosent, og næringslivet med 18 prosent. UoH-sektoren har styrket deltakelsen i Horisont Europa gjennom perioden, og fordelingen mellom UoH sektoren og instituttsektoren er nå omtrent på linje med Horisont 2020. Næringslivets andel av norsk retur har i Horisont Europa svekket seg noe. Dette skyldes blant annet mangel på store næringslivsdrivne prosjekter og høyere konkurranse, samt dreininger bort fra inkrementell innovasjon til dyp teknologi.

Forskningsrådets arbeid med Horisont Europa og nye Horisont Europa

Forskningsrådet har i 2025 arbeidet med å vurdere forslaget til nytt Horisont Europa og EU sitt nye konkurranseevnefond (ECF) og konsekvensene det vil ha for Norge. Analyser har resultert i et klart råd fra Forskningsrådet om full deltagelse i både nytt Horisont Europa og ECF. Forskningsrådet har hatt god dialog med sektoren før dette rådet ble gitt. Forskningsrådet har også aktivt bidratt til utformingen av arbeidsprogrammet for årene 2026 og 2027. Det siste arbeidsprogrammet i et rammeprogram er en forberedelse for hva som kommer i det neste. Det er derfor viktig at norske miljøer er forberedt og Forskningsrådet har bidratt med målrettet mobilisering, kurs og annen aktivitet for å informere godt og sikre god deltagelse. Europakommisjonen har lansert flere piloter som testes i det siste arbeidsprogrammet, blant annet *Advanced Innovation Challenges*, *AI in Science* og *Green Industrial Deal*. Forskningsrådet og Innovasjon Norge har samarbeidet tett for å forberede norske miljøer på deltagelse i pilotene.

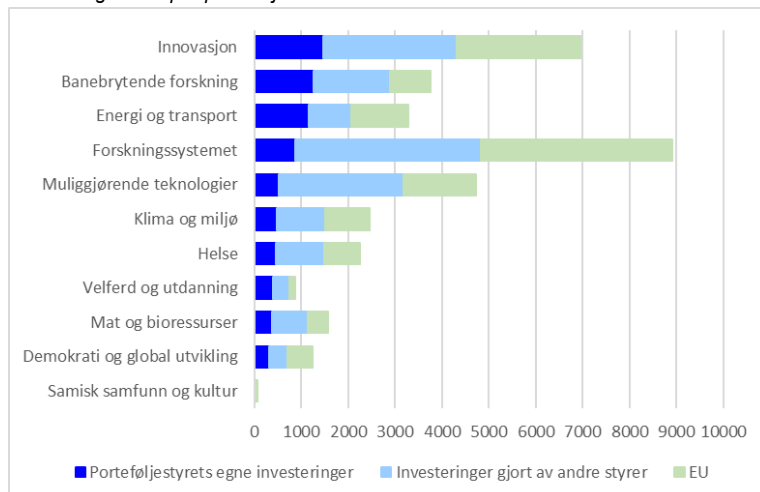
Forskningsrådet arrangerte høsten 2025 *Science Europe High Level Workshop*, sammen med det britiske forskningsrådet UK Research and Innovation og Science Europe. Deltakerne var europeiske forskningsråd, og konferansen resulterte i en rapport som vil benyttes i Science Europe sitt målrettede arbeid for å påvirke utviklingen av det nye Horisont Europa og koplingen mot ECF.

Samspill mellom nasjonal og internasjonal forskningsfinansiering

Forskningsrådet har i 2025 styrket arbeidet med å få til et bedre samspill mellom nasjonal og internasjonal forskningsfinansiering. Samspill omfatter blant annet å bygge miljøer som lykkes i Horisont Europa, en avveining av hva som lyses ut nasjonalt, deltagelse i de europeiske partnerskapene og også deltagelse i finansieringsaktivitet utenfor Europa. Arbeidet med å legge til rette for samspill gjennom analyser og statistikk er under utvikling og vil fortsette. Forskningsrådet vil arbeide videre med å dokumentere avveininger som gjøres for å oppnå synergier og best mulig bruk av de totale konkurranseutsatte forskningsmidlene. I slutten av 2024 startet Forskningsrådet en større gjennomgang av egne virkemidler. Arbeidet fortsetter i 2026 og omfatter også samspeillet med EUs ordninger.

Europakommisjonen kom i 2025 med ny strategi for forsknings- og teknologiinfrastrukturer, som åpner for tettere samarbeid mellom næringslivsaktører og forskningsinfrastruktur. I forslag til nytt Horisont Europa legger kommisjonen stor vekt på synergier mellom forsknings- og teknologiinfrastruktur. Dette vil være et sentralt tema i vår utvikling av infrastrukturlandskapet fremover.

Investeringskilder per portefølje i 2025. Tall i tusen kroner.

Kilde: Forskningsrådets datavarehus 2025.

Figuren over viser fordelingen for 2024 av de enkelte porteføljestyrenes egne investeringer, investeringer gjort av andre porteføljestyre og støtte utbetalt til norske deltakere i prosjekter i EUs rammeprogram innenfor porteføljestyrets ansvarsområde. Merk at samme prosjekt kan inngå i flere porteføljer, og de samme pengene kan dermed telles flere ganger. Finansieringsandelen fra EU har vært økende de siste årene, og økte betydelig i alle porteføljene i 2024. Det henger godt sammen med Norges sterke uttelling i første halvdel av Horisont Europa. Forskningsrådet forventer at den norske EU andelen vil fortsette å øke i 2026, men at økt konkurranse vil utfordre en fortsatt videre økning i slutten av det nåværende rammeprogrammet. Horisont Europa har økende, men varierende, betydning for porteføljenes måloppnåelse. Framover vektlegger også Europakommisjonen at samspillet med nasjonale midler blir nødvendig og påkrevd. Porteføljenes arbeid for å tilrettelegge de nasjonale midlene for godt samspill med Horisont Europa blir dermed enda viktigere framover.

Strategisk område: Strukturerende endringer

Forskningssikkerhet og helhetlig forskningssystem

I 2025 har Forskningsrådets arbeid med forskningssikkerhet blitt forsterket. Forskningsrådet har innført krav om at alle prosjekter som søker om finansiering skal vurdere og håndtere forsknings-sikkerhet, både i søknad og ved prosjektstart. Dette markerer et strukturelt skifte der forsknings-sikkerhet er en integrert del av Forskningsrådets virkemiddelapparat. Ved å prioritere oppfølging av EUs rådsanbefalinger om forskningssikkerhet fra 2024, inkludert oppdatering av egne tiltak og rutiner, har Forskningsrådet i 2025 posisjonert seg som en sentral nasjonal aktør også i internasjonale policyprosesser. Nasjonalt har Forskningsrådet og HK-dir. etablert et tverretattlig nettverk med deltakere fra Innovasjon Norge, Utlendingsdirektoratet, Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner samt etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjenestene. Nettverket svarer på et behov for bedre informasjons- og erfaringsutveksling om forskningssikkerhet blant statlige etater. Vår vurdering er at arbeidet med forskningssikkerhet er i en tidlig fase både i Forskningsrådet og i sektoren for øvrig, men at det i løpet av 2025 er lagt et godt grunnlag for videre innsats på feltet.

Som en oppfølging av rapporten om et helhetlig forskningssystem og stortingsmeldingen om forskningssystemet, har Forskningsrådet vedtatt å etablere en ny portefølje for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap. Arbeidet i porteføljen skal bidra til å samordne forskningsinnsatsen innenfor total-forsvar og sammensatte trusler. Målet er at kompetansen i det sivile forskningssystemet i større grad skal komme til nytte innenfor forsvar, sikkerhet og beredskap og å utnytte mulighetene som ligger i sivil-militært forskningssamarbeid. Vi vurderer opprettelsen av en ny portefølje i Forskningsrådet som et viktig skritt for utviklingen av et helhetlig forskningssystem for sivil og militær forskning i Norge og at Forskningsrådets rolle som koblingsboks på dette feltet er vesentlig styrket.

Kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier (KVASt), som ble gjennomført sammen med NSM og FFI, var et viktig nybrottsarbeid i 2025. Kunnskapsgrunnlaget er nyttig for å beskytte nasjonale interesser, og for å identifisere sårbarheter i form av samarbeidsrelasjoner eller mangel på kunnskap og kompetanse. KVASt skal videreutvikles, og er et sentralt element det langsiktige arbeidet med forskningssikkerhet, se også kapittel 5. Vår vurdering er at kunnskapsgrunnlaget fra KVASt gir norske aktører et godt grunnlag for å vurdere både defensive og offensive tiltak når det gjelder å beskytte og fremme forskning på sensitive teknologier i Norge.

Sammen med FFI har Forskningsrådet arbeidet med en rapport om innretning og forvaltning av system for data og innsikt på tvers av sivil og militær sektor, som skal bidra til utviklingen av et helhetlig forskningssystem. Arbeidet skal på sikt styrke den strategiske styringen av forsvarsrelevant forskning og bidra til bedre ressursutnyttelse.

Nasjonal forskningsinfrastruktur

Forskningsrådet har videreført og forsterket satsingen på forskningsinfrastruktur ved en omfattende utlysning med en ramme på inntil 1,4 mrd. kroner. Utlysningen retter seg mot etablering og opp-gradering av forskningsinfrastruktur av nasjonal viktighet, inkludert norsk deltakelse i internasjonale

infrastrukturer. Institusjonene oppfordres til samordning og strategiske prioriteringer før innsending av søknader. Utlysningen er delt i to grupper: en for navngitte infrastrukturer med særlig strategisk betydning for Norge og en åpen gruppe for øvrige infrastrukturer. Det er innført en terskelverdi for enkelte typer prosjekter for å styrke den nasjonale koordineringen og sikre at investeringene rettes mot områder med bred nasjonal interesse og potensial for internasjonalt ledende forskning.

Forskningsrådet publisert Norsk veikart for forskningsinfrastruktur 2025, som fungerer som det strategiske beslutningsgrunnlaget for årets utlysning. Veikartet synliggjør både nasjonale og internasjonale infrastrukturer med norsk deltakelse og peker ut prioriteringer, behov og utviklingstrekk i infrastrukturen framover. Dokumentet skal bidra til nasjonale avklaringer, veilede søkerne og sikre balanse mellom norske investeringer og internasjonale forpliktelser. Det understreker også økende behov for datainfrastruktur og styrket deltakelse i europeiske initiativer som ESFRI og EOSC, og viser at oppgraderinger og koordinering på tvers av sektoren er sentrale virkemidler for å sikre forskningsmiljøenes konkurransekraft. Samlet sett viser satsingen i 2025 en tydelig strategisk innretning: større økonomisk handlingsrom, klarere prioritering av sentrale nasjonale og internasjonale infrastrukturer og sterkere krav til institusjonell koordinering.

I 2025 la Forskningsrådet fundamentet for Norges fremtidige tungregneinfrastruktur. Dette ble gjort ved å kartlegge nasjonale behov og utarbeide en Konseptvalgutredning. Tilgang på regnekraft og grunnmodeller for kunstig intelligens (KI) er med på å åpne nye kommersielle muligheter i privat sektor, og er dermed avgjørende for at Norge skal lykkes med forskning, innovasjon og verdiskaping med KI. Alle som vil utvikle, tilpasse og drifte store språkmodeller eller som vil bygge nye generative KI-tjenester, trenger tilgang på regnekraft. Konseptvalgutredningen er et svært viktig grunnlag for å sikre kompetanse, arbeidsdeling og utnyttelse av ressurser.

Samspill i forskningssystemet

Forskningsrådet har gjennomgått virkemidlene for å sikre bedre treffsikkerhet og måloppnåelse. Etter dialogmøter, analyser og evalueringer finner vi at våre støtteordninger ikke er godt nok tilpasset for å fremme samarbeid innen viktige satsingsområder. Forskningsrådet har derfor utarbeidet en plan for virkemiddelutvikling 2025-28. Vi vurderer å utvikle en norsk versjon av Finlands økosystemvirkemiddel for FoU-programmer ledet av store selskaper innrettet mot samfunns- og næringsutfordringer (Veturi-Ecosystem), samt å introdusere økt fleksibilitet i våre prosjekt- og senterordninger, for bedre å tilrettelegge for tverrsektorielt samarbeid, mv. Erfaringer fra andre land viser at økosystemvirkemidler ofte handler om mer enn bare forskning og innovasjon, – de tar også for seg ferdigheter, lover og regler, folkelig opinion og hvordan markedet utvikler seg.

Et viktig kunnskapsgrunnlag for arbeidet med virkemiddelutvikling er NIFU-rapporten om sammenheng mellom egenskaper ved, og resultater fra, prosjekter finansiert av Forskningsrådet (NIFU arbeidsnotat 2025:19). De ulike søknadstypene gir ulike resultater for partnerkonstellasjoner, og bred representasjon fra ulike sektorer samvarierer positivt med referansemangfold i publikasjoner, allmennrettet formidling og at bedrifter tar i bruk resultater fra prosjektene. Funn viser også at brukerstyrte prosjekter gir flere innovasjonsresultater, flere kommersielle resultater og flere nye virksomheter sammenlignet med forskerstyrte prosjekter. Resultatene varierer imidlertid etter hvilke typer partnere som deltar i prosjektene.

Utviklingen av porteføljestyling har vært særlig viktig for å se FoU-investeringene i sammenheng. Det er lagt bedre til rette for at virkemiddelporteføljen bidrar til samhandling på tvers av sektorer gjennom bredere og mer åpne satsingsområder, samt økt bruk av fellesutlysninger for forskning på samfunnsutfordringer som går på tvers av sektorer, herunder forskning på bærekraftig areal- og naturbruk samt på sammenhengen mellom mat, miljø, klima og folkehelse. I arbeidet med samfunnsoppdrag er det vektlagt å drive frem og eksperimentere med nye måter å jobbe på, herunder også å tilrettelegge bedre for tverrsektoriell samhandling. Forskningsrådets målrettede virkemidler med samhandling på tvers som formål, bl.a. kompetanse- og samarbeidsprosjekter, flere sentersatsinger, mv., kan også vise til gode resultater. Forskningsrådet har forenklet virkemiddelporteføljen og søknadsprosessene gjennom innføring av søknadstyper med standardiserte kriterier og informasjon til søkere, som er

viktig for å lykkes med involvering av aktører som har lite erfaring med søknadsarbeid, som nystartede små og mellomstore bedrifter, og dermed for evnen til å mobilisere bredt.

Samlet er vår vurdering at arbeidet med å videreutvikle virkemidler for økt samspill i forsknings-systemet har bidratt positivt. Framover er behov for både å evaluere effekten av igangsatte tiltak samt å iverksette nye tiltak for å styrke samspillet mellom akademia og næringslivet spesielt.

Offentlig sektor

Forskningsrådet har styrket innsatsen for forskning og innovasjon i offentlig sektor gjennom nye strategiske grep og virkemidler. Det er tildelt tilsammen 169 mill. kroner til åtte nye prosjekter som skal fremme forskning og innovasjon for å møte store utfordringer i offentlig sektor. Prosjektene er innrettet mot blant annet KI-baserte verktøy for sikkerhet og beredskap, sirkulær byggforvaltning, droner i brann- og redningstjenesten, mv. Det ble også lyst ut støtte til nettverksbygging, nye forprosjektmidler rettet mot etablering av prosjektpartnerskap med innovasjonskapasitet, en forskerskole med bl.a. et formål å være støtteapparat for offentlig sektor-ph.d.-ressurser i sektoren. Det legges vekt på systemtiltak som sikrer at kunnskapen tas i bruk, som tilrettelegger for offentlig-privat samarbeid og å få fram nye løsninger som kan implementeres og skaleres.

I 2025 ble det igangsatt hele 42 nye og fullført 40 offentlig sektor-ph.d.-prosjekter, innen utdanning, helse, barn og familie, kultur samt offentlig administrasjon og forvaltning. Med bakgrunn i evalueringen av offentlig sektor-ph.d.-ordningen i 2022 forventes de største effektene av prosjektene å være økt FoU-kompetanse hos offentlige aktører og mer samarbeid med forskningsorganisasjonene.

Et sentralt element i Forskningsrådets arbeid med å fremme fornyelse og innovasjon i offentlig sektor er at aktørene fra sektoren skal være premissleverandører for hvilke problemstillinger som belyses og at de skal være likeverdige partnere i gjennomføringen av prosjektene. Kommuner har tradisjonelt vært lite involvert i forskning og innovasjonsarbeid. Derfor etableres nå Kommunenes Samarbeidsforum for Forskning (KSF). Målet med KSF er at kommunene skal profesjonalisere sitt arbeid med å etterspørre og ta forskning og innovasjon i bruk. KSF-arbeidet starter på helseområdet, men vil på sikt omfatte alle fagområder. 175 kommuner er nå med i KSF og det er etablert sju regionale KSF-enheter fordelt over hele landet. I tillegg, og gjennom samarbeidet med KS og KSF, ble det lyst ut 120 mill. kroner rettet opp mot bærekraftig tjenesteutvikling og personellbehov i den kommunale helse-tjenesten. Samlet sett har 2025 vært et år hvor Forskningsrådet har tatt grep for å styrke forskning, kapasitet og innovasjonsevne i offentlig sektor.

Rekruttering

Et velfungerende forskningssystem forutsetter samhandling mellom sektorer. Forskningsrådets vurdering er at offentlig og næringsrettede ph.d.-ordninger er blant de virkemidlene som bidrar sterkest til tverrsektoriell samhandling. Evaluering av nærings-ph.d.-ordningen av Menon Economics konkluderer med at den styrker forskningsinnsatsen i næringslivet, øker kompetansen hos både enkeltpersoner og bedrifter, og skaper tettere og mer varige bånd mellom akademia og næringsliv².

I 2025 fikk syv nye nasjonale forskerskoler for arbeidslivsrelevans tildeling gjennom utlysningen Nasjonale forskerskoler for arbeidslivsrelevans. Målet er økt mobilitet, sektorsamarbeid og relevans i forskerutdanningen. Med dette finansierer Forskningsrådet 19 forskerskoler som arbeider systematisk med å styrke arbeidslivsrelevansen i doktorgradsutdanningen på tvers av fagområder. I tillegg ble det i 2025 lyst ut og tildelt midler til fire nye forskerskoler som del av oppfølgingen av de nasjonale fagevalueringene innen livsvitenskap, naturvitenskap og teknologi. Forskningsrådets vurdering er at forskerskolene bidrar til samhandling mellom universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter, samt privat og offentlig sektor.

Forskningsrådet har siden 2002 finansiert forskerlinjer i medisin og studentstipend i odontologi. I 2018 ble det etablert fem nye forskerlinjepiloter for å undersøke om ordningen kunne gi tilsvarende positive effekter også i andre fag. Som del av oppfølgingen av Forskningsrådets plan for rekruttering til

² [menon-rapport_evaluering-av-narings-ph.d.-ordningen-nov.-2025.final.pdf](#)

forskning og tidlig karriere ble ordningen evaluert i slutten av 2025. Evalueringen viser at forskerlinjene i hovedsak fungerer etter hensikten: de gir studentene reell forskningserfaring, styrker tidlig kontakt med forskningsmiljøene og bidrar positivt til rekruttering til ph.d.-utdanning. Samtidig viser evalueringen at søkertallene er fallende, til tross for positive effekter og gode tilbakemeldinger fra studentene. Evalueringen gir Forskningsrådet et godt grunnlag for å videreutvikle ordningen, særlig gjennom å klargjøre hvordan forskerlinjene er utformet og hvilke konsekvenser dette har.

Forskningsrådets strategiske innretning på virkemidlene for forskerrekuttering bidrar til å utvikle framtidens forskningssystem, men det er samtidig behov for ytterligere utvikling av virkemidlene på dette feltet for å nå overordnede forskningspolitiske mål.

Forskningskultur

Arbeidet med forskningskultur, etikk, mangfold og kjønnsbalanse er både styrket og konkretisert gjennom ny plan for kjønnsbalanse, kjønnsperspektiver og mangfold og gjennom refleksjonsnotat Forskningskultur i møte med globale endringer fra porteføljestyret for forskningssystemet. Forskningsrådet har bidratt til økt bevissthet og bedre praksis innen forskningsetiske spørsmål, forsknings-sikkerhet og inkluderende fagmiljøer. I den oppdaterte planen for kjønnsbalanse, kjønnsperspektiver og mangfold stilles det tydelige forventninger om at flere utlysninger skal stille krav om kjønns-perspektiver og mangfold og at praksis for moderat kjønnskvoltering skal brukes mer målrettet.

Forskningsrådet har videreført satsingen *BALANSE+*, som skal fremme kjønnsbalanse og mangfold, og dermed bidra til et velfungerende og bærekraftig forskningssystem. I 2025 hadde utlysningen en ramme på 30 mill. kroner, fordelt på prosjekter på inntil 1 mill. hver. Prosjektene inngår i nettverket *BalanseHub*, koordinert av NIFU.

I 2025 gikk Forskningsrådet inn i et felleseuropeisk samarbeid mellom nasjonale forskningsfinansierer og EU-kommisjonen for å utvide og videreutvikle *Open Research Europe* (ORE), en modell der det er gratis for både forfattere å publisere og for lesere å få tilgang til innholdet. Dette markerer et betydelig løft i Forskningsrådets arbeid for å bygge infrastruktur for åpen publisering og redusere avhengig-heten av kommersielle forlag.

I en tid hvor forskning er under press fra mange hold og på mange måter, er det svært viktig å jobbe for at de grunnleggende vilkårene for vitenskapelig virksomhet styrkes ved å bygge en god forskningskultur som fremmer åpenhet, deling, inkludering og samarbeid.

Mål 5 God rådgivning

Forskningsrådet har ansvar for å gi styresmaktene råd i forskningspolitiske saker. Forskningsrådet skal gi råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken (herunder sektorvise problemstillinger), og hvordan de gjeldende forskningspolitiske prioriteringene bør følges opp.

Forskningsrådets rådgivning er omfattende og inkluderer både helhetlig og uavhengig rådgivning til overordnede politiske myndigheter og rådgivning som knytter seg til departementenes bevilgninger til Forskningsrådet. Forskningsrådet har utarbeidet en rekke råd i begge kategorier og vurderer samlet innsats som god, men med behov for videreutvikling av særlig den forskningspolitiske rådgivningen. Forskningsrådet har i 2025 initiert en gjennomgang av vår rådgivningsfunksjon, med vekt på helhetlig, uavhengig rådgivning og plan for denne.

I 2025 har Forskningsrådet gitt råd om forskningspolitiske problemstillinger knyttet til EUs utkast til nytt rammeprogram og konkurranseevnefond samt budsjettforslaget med innspill til forsknings-prioriteringer i statsbudsjettet 2027. Videre har kunnskapsgrunnlag med anbefalinger knyttet til forskningssikkerhet og teknologiutvikling i betydelig grad preget den uavhengige rådgivningen i 2025. Denne rådgivningen er relatert til sensitive teknologier, tungregningskapasitet, kunstig intelligens, kvanteteknologi mv., og krysser fag, sektorer og politikkområder. Disse rådene er utviklet i samarbeid

med andre virkemiddelaktører som NSM, FFI, Innovasjon Norge, med flere departementer involvert. Tilbakemeldingene fra oppdragsgiver og andre relevante aktører tilsier at rådgivningen er verdsatt og treffer behovene. Økt systematikk og synlighet samt styrket ressursinnsats av denne typen helhetlig og uavhengig rådgiving vil bli vektlagt i det videre arbeidet med vår rådgivningsfunksjon.

Den mest omfattende rådgivningen er rettet mot det enkelte departement, i betydelig grad knyttet til budsjettforslag overfor departementene, men også til konkrete bestillinger i departementenes tildelingsbrev, samt bestillinger gjennom året. Slik sektorvis rådgivning gis også i økende grad på tvers av departementer for å håndtere et utfordringsbilde i endring, noe som stiller større krav til samhandling og koordinering på tvers av departementene. Tilbakemelding fra departementene viser at denne typen rådgivning verdsettes, både råd til det enkelte departement, men også den tverrdepartementale rådgivningen.

Kunnskapsgrunnlaget er essensielt i all rådgivning, herunder Forskningsrådets eget data- og indikatorarbeid. I 2025 har det vært en særlig høy utviklingstakt knyttet til egne data og kobling til eksterne data. Kontinuerlig forbedringsarbeid med datasystemer og prosesser med mål om bedre datakvalitet, bedre datasikkerhet og mer strukturerte data har lagt grunnlaget for en ny skybasert dataplattform. Gevinstene vises i økt datatilfang og forventet bedre utnyttelse av dataene på en rekke områder i Forskningsrådet. I rådgivningssammenheng har dette utviklingsarbeidet vært særlig nyttig for utviklingen av budsjettforslag, porteføljeplaner og investeringsplaner.

Relevante og velbegrunnede forskningspolitiske råd til departementene

En kvalitativ vurdering av hvordan Forskningsrådet har fulgt opp føringen om å gi myndighetene helhetlige og uavhengige forskningspolitiske råd, som grunnlag for utforming av forskningspolitikken, utover egne bevilgninger og virkemidler.

Forskningsrådet skal gi myndighetene råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken. Det gjelder råd med utgangspunkt i helheten i forskningspolitikk og forskningssystem. Denne typen rådgivning omfatter ikke sektorvis rådgivning knyttet til departementenes bevilgninger til Forskningsrådet. Kunnskapsdepartementet har ved ulike anledninger bedt Forskningsrådet styrke arbeidet med helhetlige og uavhengige råd. Høsten 2025 igangsatte Forskningsrådet et prosjekt med en gjennomgang av rådgivningsfunksjonen som skal resultere i en plan for denne typen rådgivning. Videre drøftes hvordan Forskningsrådet bedre kan ivareta denne typen rådgivning gjennom ressurser, kompetanse og kapasitet, både til kunnskapsgrunnlag og anvendelsen av det i rådgivning. Videre vil organisering av rådgivningsarbeidet vurderes samt hvilke beslutningsprosesser som best kan ivareta helhetlig og uavhengig rådgivning.

Forskningsrådet har gjennomført flere oppdrag i 2025 innenfor uavhengig rådgivning – i samarbeid med andre aktører knyttet til behov for økt forskningssikkerhet:

- **Sensitive teknologier:** Oppdraget var del av regjeringens arbeid for å klargjøre hvilke teknologier som er særlige sensitive i norsk kontekst, sentralt i regjeringens langsiktige satsning på forskningssikkerhet. Arbeidet i Forskningsrådet videreføres i 2026 med samarbeidspartnerne FFI og NSM.
- **Satsing på innovasjon for forsvarsindustri:** Relatert til veikart for økt produksjonskapasitet i forsvarsindustrien fikk Forskningsrådet, sammen med Innovasjon Norge, i oppdrag å utrede muligheten for å etablere en ordning for finansiering av innovasjonsprosjekter som bidrar til å utvikle og teste teknologi og nye løsninger til nytte for Forsvaret og forsvarsindustrien.
- **Tungregning:** Økt tungregnekapasitet er en forutsetning for forskning av høy kvalitet innen KI og kvanteteknologi. Forskningsrådets rapport anbefalte en vesentlig investering i tungregning. I statsbudsjett for 2026, foreslo regjeringen en tildeling på 380 mill. kroner over en toårsperiode.

- *Kvanteteknologi*: Forskningsrådet har i samarbeid med Innovasjon Norge og NSM utarbeidet et kunnskapsgrunnlag med anbefalinger som del av arbeidet med nasjonal strategi for kvante-teknologi. Forskningsrådet har ledet arbeidet og vil ha en rolle i det videre strategiarbeidet.

Andre rådgivningsprodukt av uavhengig karakter avspeiler nye rammebetingelser og nye behov i forsknings- og innovasjonspolitikken:

- *EUs utkast til konkurranseevnefond og nytt rammeprogram*: I et innledende råd til Kunnskapsdepartementet høsten 2025 anbefalte Forskningsrådet at Norge assosieres til hele Horisont Europa og det europeiske konkurranseevnefondet. Flere råd til myndighetene vil følge knyttet til andre aspekter ved EUs utkast.
- *Budsjettforslaget 2027*: Forskningsrådet har gitt innspill til forskningspolitiske prioriteringer i statsbudsjettet 2027 som er uavhengig av Forskningsrådets investeringer. Målet med denne overordnede rådgivningen er å sikre realisering av forskningspolitiske mål og vedtak i tillegg til å ivareta nye kunnskapsbehov og utvikle forskningspolitikk og forskningssystem.
- *Samfunnsoppdrag*: Eksperimentet med samfunnsoppdrag har de siste årene vært objekter for en rekke råd fra Forskningsrådet, også i 2025. Samfunnsoppdragene er nok et eksempel på at forskningens samfunnsmessige rolle er i endring. Forskningsrådet har gjennom flere år gitt råd om hvordan Norge best kunne utforme disse nye og uprøvde tiltakene. Tre samfunnsoppdrag er nå sjøsatt og Forskningsrådet har hatt og vil fortsatt ha en rolle i den videre utforming av samfunnsoppdragene, med sekretariatsfunksjoner, vertskapsroller og som rådgiver.

Flere av rådgivningsdokumentene nevnt over er utformet i samarbeid med eksterne aktører på næring-, sikkerhet- og forsvarssiden. Flere departementer har vært involvert og rådene er dermed også framtrepende eksempler på hvordan forsknings- og innovasjonspolitikken inkorporeres i andre politikkområder. Dette er trekk som de siste par årene kjennetegnet flere viktige rådgivningsoppdrag, i tråd med nye trender i forskningspolitikken. Det gjelder også rådene knyttet til samfunnsoppdrag og EUs utvikling på forskningsområdet. Både konkret rådgivningsarbeid og ikke minst pågående gjennomgang av Forskningsrådets rådgivningsfunksjon har økt bevisstheten rundt hva som kreves av god rådgivning, og refleksjoner rundt hvordan den kan gjennomføres og forbedres. Det er klare forbedringspunkter både mht. type råd, eksempelvis en bedre balanse mellom uavhengige sektorielle råd og mer helhetlige råd som angår forskningspolitikken og forskningssystemets rolle i stort. Forskningsrådet er etter vedtektene et nasjonalt strategisk organ og bør derfor ta egne initiativ til rådgivning der vi ser relevante og tidsaktuelle behov.

En kvalitativ vurdering av hvordan Forskningsrådet forbedrer utnyttelsen av egne data som en del av kunnskapsgrunnlaget for rådgiving, med særlig vekt på budsjettforslagene

2025 er i første rekke kjennetegnet av forbedringsarbeid mht. tilrettelegging for bedre utnyttelse av egne data, heller enn utnyttelsen av dem, men der positive virkninger i noen grad er realisert og ikke minst forventes å øke i kommende år. Forbedringsarbeidet gjelder særlig et nytt saksbehandlings-systemsystem (Tibi). Det nye systemet skal gi bedre datakvalitet, bedre datasikkerhet og mer strukturerte data. Skybaserte dataløsninger vil også lette integrasjonen med eksterne data.

Et konkret eksempel på relativt omfattende utviklingsarbeid for bedre utnyttelse av egne data i 2025 knytter seg til porteføljestyrsarbeidet og arbeidet med mål og indikatorer for porteføljene. Dette har bl.a gitt en mer ensartet måte å formulere måloppnåelse for porteføljene på, slik at den kan aggregeres på tvers av porteføljer.

Arbeidet med budsjettforslaget er et sentralt eksempel på rådgiving som baseres på analyser av Forskningsrådets egne data i tillegg til analyser av nasjonale FoUI-tall og status for internasjonal FoUI. Det er det samlede bildet for status som, sammen med øvrige kunnskapsgrunnlag som fagevalueringer mv. og et oppdatert utfordringsbilde, ligger til grunn for Forskningsrådets råd til myndighetene om hvordan myndighetene bør prioritere framover, både mtp. innretning og volum, for å realisere forskningspolitiske målsetninger. I 2025 ble det jobbet med å sammenstille et systematisk

kunnskapsgrunnlag for budsjettforslag 2027 der data og informasjon fra ulike kilder samt en analyse av funnene fra disse, herunder Forskningsrådets egne data, nasjonale data fra SSB for offentlig og privat finansiert FoU samt internasjonale data fra bl.a. EU, OECD og NordForsk. Formålet med dette har vært å kartlegge status for norsk forskning per tema, fag, sektor, finansieringskilde, mv. og vurdere disse i lys av overordnede mål for forskningspolitikken.

Forskningsrådet har i 2025 tatt viktige skritt for å realisere kravet om Orden i eget hus (jf. Digitaliseringsdirektoratets veileder om dataforvaltning) i retning av å sikre høyere datakvalitet og bedre tilrettelegging av data, samt å sikre at alle juridiske og sikkerhetsmessige krav knyttet til behandling og lagring av data er oppfylt. Dette er avgjørende for at Forskningsrådets rådgiving og tilskuddsforvaltning i større grad er datadrevet basert på systematisk og god dataforvaltning. Når nye digitale løsninger implementeres og nye forretningsmodeller utvikles innebærer det utfordringer med å opprettholde sammenlignbare tidsserier. Konsekvensene av dette er pr. i dag kun synlig i begrenset skala, men det vil bli større endringer i årene framover. Det arbeides med å finne løsninger som skal hjelpe til at viktige data er mest mulig sammenlignbare over tid, men det må påregnes noe brudd i serier, og at nye begreper/størrelser vil bli introdusert.

Rådgivning utover de strategiske områdene

Styringsinformasjonen foran har i hovedsak omhandlet eksempler med forbedringsarbeid både med rådgivningen og kunnskapsgrunnlagsarbeidet. I tillegg er det i 2025 gitt mange andre råd, noe som viser mangfoldet i rådgivningen. Eksempler er:

- Råd til FNs ekspertpaneler: Forskningsrådet bidrar til at norske forskere deltar aktivt i arbeidet med ekspertpanelenes rapporter, mht. kunnskapsgrunnlag og anbefalinger. I 2025 gjelder det innspill både til FNs naturpanel (IPCC) og FNs klimapanel (IPBES).
- Mineralstrategien: Forskningsrådet har lenge jobbet med både havbasert og landbasert mineralutvinning. I 2025 avleverte Forskningsrådet råd om langsiktig og strategisk FoU-satsing for landbaserte mineraler.
- Innspill til veikart og stortingsmeldinger, eksempelvis innspill og råd knyttet til veikart for næringsmiddelindustrien og den kommende stortingsmeldingen om automatisering og robotisering i næringsmiddelindustrien.

Når vi forfølger ulike rådgivningsprodukter, finner vi ofte spor av dem i stortingsmeldinger, i statsråders talepunkter, i tildelingsbrev, i forvaltningens strategier og policyer, i regjeringsnotater, mm. Vi erfarer at rådene blir lyttet til og at mange tas videre i nye prosesser, noen med langvarige foredlingsprosesser i «lag -på -lag» rådgivning; fra veikart, til oppdrag i en stortingsmelding til oppdrag om oppfølging av den samme meldingen. Eksemplene over er nær alle eksempler på en eller annen form for trinnvis videreutvikling og videreføring. Vi kan ikke imidlertid ikke forvente at rådene blir fulgt opp i detalj, det viktigste med all god rådgivning er at den bidrar med relevante perspektiver, problemstillinger og løsninger – og slik utvider kunnskapsgrunnlaget.

Del IV Styring og kontroll med virksomheten

Del IV Styring og kontroll med virksomheten

System for styring og kontroll i Forskningsrådet

Forskningsrådets mål, strategier, risikovurderinger og internkontroll-/kvalitetssystem skal sikre god styring og kontroll med at Forskningsrådet drives i samsvar med overordnede føringer og krav. Vi benytter ISO-standarder der det er hensiktsmessig, blant annet ISO 27001 for informasjonssikkerhet og ISO 31000 for Risikostyring.

Sentralt i Forskningsrådets virksomhetsstyring er tertialvis rapportering av virksomhetsrisikoer, tilskudds- og driftsøkonomi, vårt endringsarbeid, arbeidsmiljø, sikkerhet, avvik fra etterlevelse, omdømme og de sentrale føringene gitt i tildelingsbrevet. Disse rapportene behandles først av ledelsen og deretter av Styret som får en mer aggregert rapport.

Virksomhetsrisiko

Forskningsrådet gjennomfører en årlig en overordnet risikovurdering av virksomhetsrisiko. Grunnlaget for disse vurderingene er vår verddivurdering. Ingen av våre risikoer er i kategorien svært høy, de fleste ligger på et moderat risikonivå som betyr at det er tilstrekkelig med tiltak på mellom- og lang sikt.

Spesiell oppmerksomhet i 2025 er viet:

- Konsekvenser av endring i geopolitiske forhold
- Flere samtidige større digitaliseringsprosjekter
- Gevinstrealisering av endringsprosjekter
- Cybertrusselen
- Overgang til bruttobudsjettering
- Kapasitet til å gjennomføre nye oppdrag fra departement

Risikoreduserende tiltak har gitt positiv effekt på det samlede risikobildet i 2025. Vi ser imidlertid at enkelte risikoer er vedvarende og påvirkes av endringer i omgivelsene. Cybertrusselen er et typisk eksempel på en slik risiko. Det er i tillegg gjennomført bl.a. ROS-analyser for reisevirksomheten, møtevirksomhet/arrangementer i 2025 samt oppdatering av sikrings av ROS-analysen.

Internrevisjon, Riksrevisjonen og andre tilsyn

Forskningsrådets internrevisjon, som er lagt til PWC, rapporterer til styret. Internrevisjonen gjennomførte følgende revisjonsprosjekter i 2025:

- Risikobasert tilskuddsforvaltning
- Systematikk for oppfølging av revisjons- og tilsynsmerknader
- Informasjonssikkerhet – tilgangsstyring
- Informasjonssikkerhet i iFront som er et større digitaliseringsprosjekt for utvikling av nytt saksbehandlingssystem i tilskuddsforvaltningen
- Anskaffelser
- Revisjon av timesatser i instituttsektoren

Ingen av de gjennomførte revisjonene har kritiske merknader, men har anbefalinger om forbedringspunkter av internkontrollen innen de reviderte områdene. Internrevisjon gjør i tillegg oppfølgingsrevisjoner på utvalgte revisjonsområder for å gi Styret en tilbakemelding.

Riksrevisjonen har i 2025 gjennomført regnskapsrevisjon for 2024 uten vesentlige merknader. I tillegg ble det igangsatt interimrevisjon av tilskuddsområdet som forarbeid til regnskapsrevisjon 2025.

Riksrevisjonen påbegynte et arbeid i 2025 knyttet til forvaltningsrevisjon av virkemiddelapparatet for næringsrelevant forskning og innovasjon, en revisjon Forskningsrådet inngår som en del av. Den er forventet ferdigstilt våren 2026.

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) gjennomfører årlig kartlegging og kontroll av arbeidet med sikkerhet og beredskap. For 2025 ble kontrollen mot Forskningsrådet gjennomført i oktober, og en rapport er forventet i første tertial 2026.

Sikkerhet - fysisk, personell og informasjonssikkerhet

Forskningsrådet har helhetlig tilnærming til sikkerhet, der fysisk sikring, personellsikkerhet og informasjonssikkerhet ses i sammenheng. Arbeidet bygger på KDs "Styringsdokument for arbeidet med sikkerhet og beredskap i Kunnskapsdepartementets sektor", sikkerhetsmyndighetenes trusselvurderinger og tilbakemeldinger Forskningsrådet fra revisjoner og kontroller.

Fysisk sikring

Skallsikringen og krav til adgangskontroll skjer i nært samarbeid med huseier KLP. Det er i 2025 utarbeidet policy for møter med representanter fra høyrisikoland, jf. sikkerhetstjenestene sine trusselvurderinger. Gitt de skjerpede trusselvurderingene er det gjennomført risikovurderinger ifm. enkelte arrangementer.

Forskningsrådet har i 2025 styrket arbeidet med å legge til rette for fremtidig økt aktivitet knyttet til håndtering av dokumenter og data i tråd med sikkerhetsloven for nivå BEGRENSET. Dette omfatter fysiske og tekniske tiltak inne i våre lokaler, utarbeidelse av rutiner og å etablere nye systemer. Dette arbeidet vil fortsette i 2026.

Det har ikke vært noen alvorlige hendelser knyttet til fysisk sikring i 2025.

Personellsikring

Det gjennomføres bakgrunnssjekk før ansettelser, og for enkelte stillinger kreves sikkerhetsklarering. Antall sikkerhetsklareringer og autoriseringer økte i 2025 sammenlignet med tidligere år.

Ansatte får opplæring og veiledning ved reiser til risikoland, og ansatte i utlandet og på Svalbard følges særskilt opp i lys av den globale situasjonen. Tilgangsstyringen er styrket, blant annet basert på tilbakemeldinger fra internrevisjon.

Det har ikke vært registrert noen alvorlige hendelser i 2025.

Informasjonssikkerhet og personvern/GDPR

ISO 27000 ligger til grunn for vårt arbeid med informasjonssikkerhet og NSMs grunnprinsipper følges. Forskningsrådet gjør årlige målinger av informasjonssikkerhet i samarbeid med eksternt firma. Informasjonssikkerhetsgjennomgangen består av 18 kontroller og gir anbefalinger om tiltak for å beskytte oss mot de mest alvorlige trusler og sårbarheter. Gjennomgangen for 2025 viser en samlet forbedring på 4,8 prosentpoeng sammenlignet med foregående måling og vi nærmer oss målet som er satt. Det har vært forbedringer i implementasjonsgraden på flere kontroller. Kontinuitet i arbeidet med sikkerhetskulturen er viktig. Det er i 2025 laget en egen on-boarding-side for IT-sikkerhet. GDPR leksjoner ble innlemmet i de obligatoriske IT-sikkerhetskursene som gjennomføres flere ganger i året.

Informasjonssikkerhet og personvern er organisert i felles team for kontinuitet og kvalitet i arbeidet med bl.a. personvernkonsekvensvurdering (DPIA), opprettholdelse av behandlingsprotokoller og risikovurderinger knyttet til informasjonssikkerhet og personvern. Statusrapport fra vårt eksterne personvernombud av desember 2025 fastslår at Forskningsrådet arbeider på en tilfredsstillende måte med kontinuerlig forbedring og oppfølging av overholdelse av kravene i GDPR, og anses i samsvar med GDPR.

En hendelse avdekket brudd på personopplysningsplikten og er meldt inn til Datatilsynet. Datatilsynet avsluttet saken og la til grunn at Forskningsrådet gjennomfører nødvendige tiltak for å utbedre bruddet.

På informasjonssikkerhet er det ellers ikke vært noen alvorlige hendelser i 2025.

Beredskap

Sikkerhetsmyndighetenes åpne trusselvurderinger for 2025 viser et skjerpet trusselbilde, der forsknings- og teknologimiljøer vurderes som særlig utsatt. Det er samtidig besluttet at FoU er en grunnleggende nasjonal funksjon «GNF», noe som medfører økt oppmerksomhet på Forskningsrådets risikovurderinger med tiltak.

Sikkerhet- og beredskapsøvelsen for 2025 ble gjennomført i regi av KD sammen med et antall underliggende virksomheter. Øvelsen varte i fire dager og ble vurdert som svært nyttig. Læringsmomentene med oppfølgingstiltak er særlig fulgt opp gjennom tverrfaglig koordinering i Forskningsrådets Sikkerhetsforum. Øvelsen ga betydelige bidrag til å herde Forskningsrådets beredskap, sikker håndtering av sikkerhetsgradert informasjon og styrke virksomhetens evne til å samhandle med KD. Det er i tillegg gjennomført flere varslingsøvelser i perioden, både internt og med KD.

Forskningsrådet har en oppdatert risiko- og sårbarhetsanalyse, der cybertrusler er identifisert som det mest fremtredende risikoområdet. Det er i 2025 gjennomført cyberøvelser knyttet til henholdsvis en gjenoppretting fra back-up (Disaster Recovery) samt cybersikkerhetsøvelser med simulering av angrep med skadevare. Dette er øvelser som gjennomføres årlig.

Kontroll og klager i tilskuddsforvaltningen

Forskningsrådets eksterne klageutvalg ledes av Hans Petter Graver og består for øvrig av tre medlemmer. Utvalget behandler skriftlige klager på Forskningsrådets vedtak. Klageutvalget treffer endelig vedtak om hvorvidt klagen tas til følge eller avslås. Av de 38 klagesakene som ble behandlet i Klageutvalget i 2025, ble 6 vedtak opphevet. 26 av de 38 klagesakene gjaldt avslag på søknad. For disse var det et par forhold som skilte seg ut. 11 av de 26 var knyttet til søknader om fri prosjektstøtte. 7 av de 26, dvs. over en fjerdedel, gjaldt søknader der kun de enkelte fagfellenes vurderinger forelå, ikke en samlet panelvurdering. Videre gjaldt 9 av de 38 klagesakene avvising av søknad, mens de resterende 3 klagesakene var knyttet til heving av kontrakt og/eller tilbakebetaling av midler. Forskningsrådet vil følge nøye med på utviklingen framover.

Behandling av klager

Klage	2023	2024	2025
Klager behandlet i eksternt klageutvalg	16	16	38
Vedtak opphevet eksternt klageutvalg	3	1	6

Skattefunnordningen har eget klageutvalg. Utvalget består av 6 medlemmer og ledes av Rolf Riisnæs. Utvalget behandlet 169 klager i 2025. Det er på samme nivå som 2024. Skattefunnordningen mottar mange klager sammenlignet med Forskningsrådets øvrige ordninger, da det er mulig å klage på skjønn og tilføre ny informasjon i klagen.

Forskningsrådet har også et eget kontrollteam som undersøker mistanke om mislighold i finansierte prosjekter i vår tilskuddsforvaltning. Teamet gir råd om forholdsmessige reaksjoner ved konstatert mislighold og mottar også eksterne varsler om mulig misbruk av tilskudd.

I 2025 ble 42 nye saker behandlet, en økning på 5 saker fra 2024. Ved årsskiftet var 11 saker fortsatt under behandling. Økonomiske problemer i selskapene var ofte en medvirkende årsak til mislighold. Av de 42 er 4 gitt anbefalt reaksjon om å heve kontrakt med krav om eller uten krav om tilbakebetaling, mens 27 ble avsluttet uten videre oppfølging fra Forskningsrådet.

Misligheter tilskuddsforvaltningen

Reaksjon	2024*	2025
Reaksjon fra Forskningsrådet	-	4
Sak ikke vurdert som vesentlig mislighold	-	27
Pågående sak		11
Totalt	37	42

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Forskningsrådet arbeider systematisk med arbeidsmiljø og forebyggende HMS. Arbeidsforholdene vurderes som trygge og gode. Medarbeiderundersøkelsen i 2025 viser et stabilt arbeidsmiljø, med positiv utvikling siden 2023 og på nivå med sammenlignbare virksomheter.

Det pågår fortsatt arbeid med å håndtere enkelte ettervirkninger av den omfattende nedbemanningen i 2023, og dette følges opp med særskilt oppmerksomhet.

Sykefraværet var 4,2 prosent i 2025, noe over målsettingen på 3,8 prosent. Forebyggende tiltak og tett oppfølging av medarbeidere har derfor fortsatt høy prioritet.

Utvikling i sykefravær 2023-2025

	2023	2024	2025
Sykefravær	4,1%	4,3%	4,2%

Likestilling, mangfold og inkludering

Kjønnsbalanse og likelønn

Ved utgangen av 2025 utgjør kvinner om lag 61 prosent av de ansatte. Nivået har endret seg lite de siste årene. Arbeidet for bedre balanse prioriteres særlig i rekrutteringsprosessene.

Lønnskartlegging ved utgangen av 2025 viser en samlet lønnsforskjell mellom kvinner og menn på om lag 7 prosent, på nivå med 2024. Gitt Forskningsrådets sammensetning vurderes nivået som moderat, og vi vurderer at det ikke foreligger risiko for systematisk forskjellsbehandling basert på kjønn. Forskningsrådet følger opp likelønn gjennom etablerte prosesser for lønnsfastsettelse og dialog med tillitsvalgte.

Kjønnsbalanse og likelønn per stillingsnivå

	Antall kvinner	Antall menn	Kjønnsbalanse	Prosentandel kvinners årslønn av menns årslønn*
Forskningsrådet totalt	257	166	61%	93.4 %
Ledere	14	19	42%	109.9 %
Spesialrådgiver	92	65	59%	95.2 %
Seniorrådgiver	100	59	63%	96.7 %
Rådgiver	47	18	72%	103.2 %
Seniorkonsulent, Konsulent	4	5	44%	109.3 %

*Lønnskartleggingen presenteres basert på fast årslønn. Variable tillegg er kartlagt, men omfanget er marginalt og påvirker ikke den overordnede vurderingen av lønnsforskjellen.

Midlertidighet og deltid

Forskningsrådet har heltid som norm, og deltidsstillinger brukes kun der det er behov for individuell tilpasning. Det er ikke avdekket ufrivillig deltid.

Andelen midlertidige ansatte var 4,9 prosent i 2025. Nivået anses som moderat, og ligger på linje med tidligere år. Variasjonen skyldes i hovedsak vikariater og oppdrag av midlertidig karakter. Forsknings-

rådet arbeider for å sikre forutsigbare og stabile ansettelsesforhold, og midlertidighet vurderes fortløpende for å sikre etterlevelse av regelverket og gode personalmessige forhold.

Midlertidighet og deltid fordelt på kjønn

	Midlertidig ansatte		Foreldrepermisjon		Faktisk deltid		Ufrivillig deltid	
	Oppgitt i prosentandel av gjennomsnittlig årsverk		Oppgitt i gjennomsnitt antall uker		Oppgitt i prosentandel av gjennomsnittlig antall ansatte		Oppgitt i prosentandel av gjennomsnittlig antall ansatte	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
2023	1,9 %	2,2 %	20,1	11,8	3,2 %	1,1 %	0,0 %	0,0 %
2024	1,5 %	2,3 %	7,5	10,5	3,3 %	1,2 %	0,0 %	0,0 %
2025	2,7 %	2,2 %	24,0	5,9	3,7 %	1,5 %	0,0 %	0,0 %

Utvikling i tallet på tilsetninger av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid

Tilsetning av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring utgjorde i 2025 3,2 prosent av alle nye tilsetninger, en nedgang fra 4,3 prosent i 2024. Til sammenligning var gjennomsnittet for 2020 og 2021 på 2,5 prosent. Samarbeidsutvalget (SU) satte for 2025 et ambisjonsnivå på 5 prosent.

	2020/2021	2024	2025
Andel ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid	2,5 %	4,3 %	3,2 %

Høsten 2025 innførte vi et nytt og forbedret rekrutteringssystem som legger til rette for positiv særbehandling av kvalifiserte kandidater med funksjonsnedsettelse og hull i CV.

I 2025 aktiverte vi også samarbeidet med NAV for å inngå et mer systematisk samarbeid, blant annet gjennom bruk av lønnstilskudd.

Klima og bærekraft

Fornytt kraft og retning for bærekraftsarbeidet i Forskningsrådet er iverksatt i 2025. Dette gjøres gjennom et internt tverrgående prosjekt med varighet ut 2026. Prosjektet er delt opp i tre ulike delprosjekter:

- Delprosjekt 1 går ut på Forskningsrådets rolle som arbeidsgiver og hvordan ta ned klima- og miljøavtrykk. Forskningsrådet er Miljøfyrtårn-sertifisert.
- Delprosjekt 2 går ut på krav til planlegging og gjennomføring av de forskningsprosjektene vi finansierer
- Delprosjekt 3 handler om hvordan prosjektene vi finansierer hensyntar bærekraft i forskningsspørsmålene

Så langt har prosjektene i hovedsak jobbet med kunnskapsinnhenting og analyse og resultatene forventes å komme i 2026.

Endringsprosjekter

Forskningsrådet jobber kontinuerlig med å forbedre virksomheten. Dette skjer gjennom utvikling av arbeidsprosesser og modernisering av systemer i en kombinasjon. 2025 er gevinstarbeidet styrket, blant annet fordi flere store prosjekter nærmer seg slutten og hvor gevinstrealisering skal skje.

Noen sentrale endringsprosjekter:

Virkemiddelutvikling: Forskningsrådet utvikler virkemidler systematisk gjennom en egen handlingsplan, via endringer i utlysninger, søknadsbehandling og nye utlysningstyper. Første del av planen omfatter seks prosjekter: et ressursteam for virkemiddeleksperimentering, et annet hvor en ser på økt fleksibilitet i prosjekter og sentre, radikal effektivisering av søknadsprosessen, utvikling av økosystem-

virkemidler, bedre konkurransevilkår for radikalt tverrfaglige prosjekter og virkemidler for high risk/high gain-forskning. Flere av disse er igangsatt.

iFront: Utviklingen av nytt saksbehandlingssystem for tilskuddsforvaltningen startet i 2022 og avsluttes etter planen sommeren 2026. Løsningen skal gi en mer effektiv, brukervennlig og standardisert tilskuddsforvaltning, med digital støtte i hele prosessen fra utlysning til rapportering. Fra 2026 lyser Forskningsrådet ut hoveddelen av tilskuddsmidlene på den nye plattformen. Når prosjektet avsluttes midt i 2026, overtar et internt produktteam ansvaret for videreutvikling og drift. I 2025 har vi lagt stor vekt på å forberede organisasjonen og våre brukere på endringen og tydeliggjøre gevinstene av den nye løsningen. Dette arbeidet videreføres i 2026.

Bruttobudsjettering: Forskningsrådet har i 2025 gått over til bruttobudsjettering for både tilskuddsbudsjettet og driftsbudsjettet. Overgangen har vært gjennomført som et flerårig prosjekt, startet i 2023, og avsluttet i 2025 etter ett år i ordinær drift. Endringen representerer et vesentlig skifte i vår økonomistyring og strategiske styring, og har hatt betydelige konsekvenser for interne arbeidsprosesser, rapportering og styringsinformasjon. Overgangen har også medført større tilpasninger av IT-systemene som understøtter budsjett, regnskap og tilskudds- og driftsforvaltning.

Ny svartjeneste: Prosjektet etablerer en sentralisert supportløsning og et nytt kontaktsystem for å profesjonalisere håndteringen av eksterne henvendelser. Brukerne får én tydelig kontaktflate, med mål om å få raskere behandling og bedre kvalitet på svarene. Samtidig er målsettingen å frigjøre tid for våre ansatte, sikre arkivering i tråd med regelverk og utnytte data bedre for å forbedre informasjon til våre brukere. Løsningen ble satt i drift i desember 2025 og vi bruker 2026 til videre forbedringer og optimalisering. Løsningen skal driftes og videreutvikles av interne ressurser.

Nytt porteføljestyre og gradert nett: Forskningsrådet jobber med å integrere forsvarsrelaterte mål i porteføljestyre og har i den forbindelse opprettet eget porteføljestyre for forsvarsevne, nasjonal sikkerhet og beredskap med virkning fra 2026. Porteføljen skal styrke forskningsbasert kunnskap om forsvar, sikkerhet og beredskap, øke samspillet mellom forskningsmiljøer og brukere, og bygge relevant kompetanse – også for skjermet og gradert forskning. I den forbindelse så har vi i 2025 påbegynt arbeid med gradert nett i samarbeid med SPK. Vi vil bruke 2026 til å fullføre lokaler, kjøpe utstyr, lage prosesser, systemer og retningslinjer samt kompetanseheving for å håndtere dokumenter/data iht. Sikkerhetslovens nivå BEGRENSET.

Del V Framtidsutsikter

Del V Framtidsutsikter

Samfunnsutviklingen preges av svekkelse av den regelbaserte internasjonale orden. Sikkerhet har blitt en nøkkelfaktor for all politikk og politiske prioriteringer preges av samtidig jakt på økonomisk konkurransekraft og strategisk autonomi. Vi ser en økonomisk tyngdeforskyvning mot fremvoksende økonomier og en maktforskyvning mot autoritære styresett. Demokratiet og grunnleggende verdier er truet, og det uttrykkes skepsis mot vitenskapelig basert kunnskap. Mot denne bakgrunnen er det behov for økt satsing på forskning og teknologiutvikling for sikkerhet og beredskap og bedre kobling av sivil og militær forsknings- og innovasjonsinnsats, samt forskning og innovasjon for fremme av fred, økt demokratisk deltakelse, medvirkning og medbestemmelse. Internasjonalt ser vi en kraftig økning i tiltak for forskningssikkerhet for å beskytte sensitiv forskning og forhindre utenlandsk innblanding. Forskningsrådet følger den internasjonale utviklingen tett og vil etablere klare forventninger til risikovurdering og -håndtering i finansierte aktiviteter og også gi råd til norske miljøer i spørsmål om forskningssikkerhet.

Det er imidlertid viktig med en balansert tilnærming til forskningssikkerhet som ikke påvirker internasjonalt samarbeid unødig negativt. Norsk forskning utvikler seg fremdeles til å bli mer internasjonal, men internasjonalt ser vi at den jevne økningen siden 1970 i antall vitenskapelige publikasjoner med internasjonale medforfattere nå mister momentum. Dette påvirker forskning på miljømessig bærekraft spesielt negativt, da dette er blant de mest samarbeidsorienterte feltene. Særlig ser vi alvorlige effekter av USAs tilbaketrekning fra viktige forskningssamarbeid på dette feltet. Parallelt med at den politiske prioriteringen av problemstillingene knyttet til miljø og klima blir redusert internasjonalt, har konsekvensene av klimaendringer og forringelse av natur forverret seg, og har nå nådd nivåer som er vanskeligere å håndtere. For å møte utfordringene er det nødvendig med økte investeringer på feltet. I lys av utviklingen i amerikansk forskning blir samarbeidet i Europa desto viktigere.

Det vil videre være viktig å sikre en strategisk og fremsynt teknologiutvikling. Teknologi er nøkkelen til fremtidig konkurransekraft, men krever håndtering av tilhørende risiko for sikkerhet, personvern, klima og miljø, demokrati, tillit og samhold. Særlig har KI stort potensial for å skape store omveltninger – både positive og negative. Det er bekymring knyttet til at algoritmebaserte, personlige kilder begrenser det felles rommet for demokratisk debatt, mens noen få teknologimilliardærer får økende innflytelse på politikken. KI øker forskeres muligheter innen dataanalyse, simulering og hypoteseutvikling og har bidratt til å samle tidligere uavhengige teknologiske domener på måter som fremmer raskere og dypere konvergens. Utviklingen driver i sin tur frem innovasjon, nye tilnærminger, nye produksjonsmetoder, nye anvendelser og nye styringsutfordringer. Det er følgelig et stort behov for styrke kunnskapsgrunnlaget om ulike samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige konsekvenser knyttet til teknologiutvikling. Samtidig må vi sikre en sterk satsning på forskningsdrevet innovasjon basert på muliggjørende og industrielle teknologier.

Transformativ endring er avhengig av at vitenskapen har tillit hos beslutningstakere og allmennheten. Forskningsrådet har gjennom flere år gjennomført befolkningsundersøkelser av nordmenns holdninger til forskning og kunnskap. Disse viser at folk flest har tillit til forskerne og den kunnskapen vi får gjennom forskning. Samtidig er godt over halvparten, 60 prosent, bekymret for at utenlandsk desinformasjon og propaganda kan påvirke folks tillit til forskning i Norge. Å bygge og opprettholde denne tilliten, i en mer polarisert verden, innebærer å ivareta akademisk frihet og forskningsintegritet, støtte åpen vitenskap og internasjonalt samarbeid. Det er behov for å styrke arbeidet på dette området, i samarbeid med andre aktører.

Generelt gir den økte endringstakten behov for å styrke kunnskapsberedskapen i alle samfunnssektorer. Året 2026 er utropt til totalforsvarets år og dette bør også reflekteres i samfunnets investeringer i kunnskapsberedskap. Imidlertid ser vi at FoU-bevilgningenes andel av samlede utgifter over statsbudsjettet i 2026 utgjør den laveste andelen på 20 år - 3,52 prosent, mens FoU-bevilgningenes andel av bruttonasjonalprodukt (BNP) for 2026 er anslått til 0,95 prosent – under målet om 1 prosent.

Styret mener at både den private og den offentlige innsatsen på forskning og innovasjon må styrkes fremover. Samtidig bør en større andel av de offentlige FoU-midlene kanaliseres gjennom Forskningsrådet for å sikre fleksibilitet og kraft og fart i strategiske prioriteringer.

Endringstakten både i det norske samfunnet og internasjonalt påvirker også Forskningsrådet som organisasjon, og endringene i omgivelsene krever nytenkning og innovative løsninger. I løpet av 2026 vil de fleste av Forskningsrådets utlysninger og søknadsbehandlingen legges over på ny plattform. Styret mener at Forskningsrådet er godt rustet for de endringene vi står foran.

Del VI Årsregnskap

Del VI Årsregnskap

Ledelseskommentar

Norges Forskningsråd er et statlig norsk forvaltningsorgan, underlagt Kunnskapsdepartementet. Eiendomsfondet er fra 2025 skilt ut av regnskapet til Forskningsrådet og det vises til årsregnskap 2025 med ledelseskommentar for Eiendomsfondet.

Rettvisende bilde

Regnskapet er avlagt i henhold til bestemmelse om økonomistyring i staten, Rundskriv R-115 fra Finansdepartementet, krav i virksomhets- og økonomiinstruksen fra Kunnskapsdepartementet, og i samsvar med reglene for statlige regnskapsstandarder (SRS). Regnskapet omfatter både Forskningsrådets drifts- og tilskuddsregnskap.

Ledelsen bekrefter at regnskapet viser et rettvisende bilde av organisasjonens inntekter og kostnader, samt eiendeler og gjeld.

Overgang til bruttobudsjettert virksomhet

I statsbudsjettet for 2024, som ble fremlagt høsten 2023, ble det kunngjort at Forskningsrådet skulle endres fra nettobudsjettert til bruttobudsjettert virksomhet fra og med 1. januar 2025. Forskningsrådet er dermed underlagt de krav som stilles til statlig økonomiforvaltning for bruttobudsjetterte virksomheter. Overgang fra netto- til bruttobudsjettering har medført behov for endringer både i regnskapsprosesser og systemoppsett. Endringen medfører at Forskningsrådet har endret økonomimodell til en modell tilpasset bruttobudsjettering og kontantprinsipp, som innebærer at Forskningsrådet bokfører både etter SRS og kontantprinsippet. Forskningsrådet hadde bistand fra Deloitte til implementeringen, og prosjektet hadde et betydelig omfang gjennom 2024 og 2025. Prosjektet gikk i henhold til prosjektplan, og implementeringen ble gjennomført og ferdigstilt uten større feil.

Forskningsrådet har ved overgang til bruttobudsjettering endret interne rutiner for bokføring og presentasjon av tilskuddsmidler. Ved årsavslutningen for 2024 og senere perioder bokføres mottatte fakturaer, betalingsanmodninger og «automatiske utbetalinger» i samme periode som faktura/betalingsanmodning er datert. Ved regnskapsavslutningen for 2023 og tidligere år har Forskningsrådet i tillegg regnskapsført fakturaer for kostnader som tilskuddsmottaker har hatt i foregående år, selv om fakturaen mottas i januar året etter. Ved overgang til bruttobudsjettert virksomhet, med tilhørende krav om rapportering etter kontantprinsippet, er ikke samme praksis mulig å gjennomføre. Forskningsrådet valgte å endre praksis ved avslutningen av 2024, prinsippendringen vil være permanent. Prinsippendringen medfører at utbetaling og utgiftsføring av tildelte tilskudd ble lavere i 2024 enn i tidligere og fremtidige regnskapsår. For 2025 og fremtidige år vil tallene følge prinsippet som nå er valgt og være sammenlignbare med tidligere år. Påløpte forpliktelser, drift og tilskudd, med bilagsdato gjeldende periode, er avsatt og bokført i SRS regnskapet.

Vurdering av vesentlige forhold ved regnskapet

Bevilgningsrapporten

Forskningsrådets samlede tildeling for 2025 er netto 12,26 mrd. kroner.

Per 3. tertial 2025 har Forskningsrådet sum utgifter (drift og tilskudd) på 10,72 mrd. kroner. Av samlet tildelinger (drift og tilskudd) har Forskningsrådet netto mindreutgifter på 1,62 mrd. kroner. Samlet forbruk av nettoføringsordningen er 60,34 mill. kroner pr 31.12.2025.

Det ble i 2025 kontant utbetalt over bevilgning på en kap. post (FIN 1600.71) med totalt 3,2 mill. kroner. I tråd med tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet har Forskningsrådet fått delegert fullmakt til å omdisponere fra kap. 285 post 75 (Avsetning til usikker framdrift) til å dekke uventede merutgifter på inntil 500 mill. kroner. Merutgiften er betydelig under øvre ramme for fullmakten. I tråd med avtale med Kunnskapsdepartementet føres utbetalingene på posten det tilhører. Overforbruket skyldes raskere fremdrift enn estimert på enkelte prosjekter.

Per 3.tertial 2025 har Forskningsrådet merinntekt på 2,75 mill. kroner.

Per 3.tertial 2025 er «netto rapportert til bevilgningsregnskapet» 10,64 mrd. kroner.

Artskontorrapportering

Ved årsslutt 2025 er sum innbetalinger fra drift 23,23 mill. kroner og sum utbetalinger til drift 830,48 mill. kroner. Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet for perioden er 10,64 mrd. kroner.

Sum mellomværende med statskassen per 3.tertial 2025 er på 301,89 mill. kroner, som er likt endringen fra inngående balanse 2025. Ved overgangen fra netto til bruttobudsjettert virksomhet var banksaldoen motpost til forskningsrådets kontante mellomværende og saldo på mellomværende med statskassen var derfor null pr. 31.12.2024.

De største postene i mellomværende med statskassen er forskuddstrekk til Skatteetaten og mottatt forskuddsbetaling for refusjon av driftskostnader fra EU. I tillegg inkluderer annen gjeld koordinatormidler fra EU og diverse midler forvaltet på vegne av andre ikke statlige virksomheter, nasjonale og internasjonale, samt statlige fond.

Resultatregnskap – drift

Driftsbudsjettet for 2025 har samlet sett en god utnyttelsesgrad. Per 3.tertial 2025 er utnyttelsen 97,6 prosent av en samlet bevilgning på 904,5 mill. kroner på kap. post 028501-21, inkludert budsjett- og belastningsfullmakter. Resultatet vurderes som tilfredsstillende, særlig sett i lys av overgangen til bruttobudsjettering i 2025.

Det samlede mindreforbruket på 24,8 mill. kroner skyldes for høy avsetning av personalkostnader i forbindelse med overgang til bruttobudsjettering, samt sen oppstart av enkelte nye oppdrag. Samlet sett vurderes den økonomiske situasjonen som stabil, med god kontroll på driften. Merinntektene på kap. post 3285.01 skyldes i hovedsak deltakeravgifter i forbindelse med Svalbardskonferansen som ble innbetalt sent i året, og utgjør 0,9 mill. kroner. Avviket på kap. post 3285.02 skyldes etterskuddsbetalte EU-midler på til sammen 1,7 mill. kroner.

Utover dette er det ingen andre vesentlige avvik på driften.

Resultatregnskap – tilskudd

Forskningsrådet har per 3. tertial 2025 fått bevilget 10,91 mrd. kroner til FoU-formål (inkludert grunnbevilgninger og belastningsfullmakter). I tillegg kommer avsetning til usikker fremdrift på 500 mill. kroner over KD Kap. 285.75.

Bevilgningen for 2024 var til sammenligning på 11,00 mrd. kroner. Midler fra øvrige finansieringskilder er på 314,88 mill. kroner per 3. tertial 2025.

Regnskapsførte tilskuddsmidler (SRS) for 31.12.2025 er på 10,33 mrd. kroner (hvorav 9,78 mrd. kroner er kontant utbetalt i løpet av året). Avsatt påløpte tilskudd/forskningsmidler til utbetaling per 31.12.2025 er på 594,89 mill. kroner. Mindreforbruk av bevilgningen for 2025 kan i hovedsak forklares av endring av regnskapsføring av tilskuddsutbetalinger som omtalt ovenfor, samt endringer i prosjektfremdrift sammenlignet med estimert kontant utbetaling, og ikke en reduksjon i forpliktelser. Forskningsrådet øker gradvis andelen av prosjekter som finansieres med etterskuddsvis fakturering, dette medfører en endring av utbetalingstakten sammenlignet med forskuddsvis utbetaling til prosjekter som gradvis utgår. Det forventes at midlene kommer til utbetaling fra 2026 og fremover.

Totalt er fremtidige kontraktsfestede forpliktelser knyttet til forskningsaktiviteter og prosjekter på om lag 32 mrd. kroner i perioden 2026-2034. Dette inkluderer 1,2 mrd. kroner som finansieres av andre finansieringskilder enn tilskuddspostene. Til sammenligning med tidligere år inkluderer dette ikke videreføring av grunnbevilgningene til instituttsektoren og øvrige gjennomstrømningsmidler på 1,7 mrd. kroner årlig (2025-nivå), da dette er årlige tilskudd.

Forskningsrådets avtaler om tilskudd er enkeltvedtak og reguleres derfor av forvaltningsrettslige regler. Avtalen gir derfor ikke en binding om flerårige tilskudds utbetalinger. I avtalens generelle vilkår kapittel 18.1 heter det blant annet at Forskningsrådet kan heve avtalen dersom "*Sentrale forutsetninger for kontraktsforholdet svikter, herunder at Forskningsrådet ikke får de nødvendige midler stilt til rådighet, det skjer endringer i offentlige reguleringer eller det oppstår andre uforutsette omstendigheter av vesentlig betydning for gjennomføringen av prosjektet eller Forskningsrådets evne til å bidra til dette, jf. punkt 4.7*".

Tilsagnsfullmakter

Samlet sett summerer tilsagnsfullmaktene for 2025 seg til 32,88 mrd. kroner på alle tilskuddspostene til Forskningsrådet, hvorav 30,75 mrd. kroner er bundet opp i forpliktelser med forfall i perioden 2026-2034. Forpliktelsene fordeler seg på kap. og post som vist i Note 20.

Over Kunnskapsdepartementet kap. post 285.71 har Forskningsrådet en tilsagnsfullmakt for 2025 på 11,21 mrd. kroner, hvorav 10,07 mrd. kroner er bundet opp i forpliktelser med forfall i perioden 2026-2034, per 31.12.2025. En del av ubenyttet fullmakt settes i omløp gjennom utlysninger i 2026, jfr. tildelingsbrev.

Over Kunnskapsdepartementet kap. post 285.72 har Forskningsrådet en tilsagnsfullmakt for 2025 på 6,02 mrd. kroner, hvorav 6,07 mrd. kroner er bundet opp i forpliktelser med forfall i perioden 2026-2033, per 31.12.2025. Forpliktelsene fremstår som større enn fullmakten ved årsslutt av 2025. Dette har sammenheng med ikke-utbetalte forpliktelser som var estimert til utbetaling i 2025, men som nå er forskjøvet til senere år grunnet tregere fremdrift enn forventet. Overdekningen dekkes i sin helhet av overført bevilgning fra 2025 til 2026.

Over Kunnskapsdepartementet kap. post 201.70 har Forskningsrådet en tilsagnsfullmakt for 2025 på 799,9 mill. kroner, hvorav 750,95 mill. kroner er bundet opp i forpliktelser med forfall i perioden 2026-2031, per 31.12.2025.

Balanse

For de fleste postene presentert i balansen har overgangen fra netto til bruttobudsjettert virksomhet ingen betydning for presentasjonen og sammenligningstall mellom periodene. Overgangen har derimot ført til at bankmidler innenfor konsernkontoordningen i en nettobudsjettert virksomhet er flyttet fra eiendelsiden til gjeldssiden i en bruttobudsjettert virksomhet. Summen av alle poster i 19-serien Eiendeler tilhører Avregning med statskassen per 010125, på Gjeld og Egenkapital siden. Dette inkluderer også Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet per 202412 93 mill., samt fordringer mot statskassen i forbindelse med avsetning påløpte tilskudd i 2024 290 mill. kroner. For å reflektere dette, er sammenligningstall til balansen for 3.tertial 2025 satt til inngående balanse per 01.01.2025.

Balansesummen ved årsslutt 2025 er 233,69 mill. kroner, som er om lag 52,9% lavere enn balansesummen ved inngangen av 2025.

Gjennomførte investeringer i perioden og planlagte investeringer i kommende periode

Per 3.tertial 2025 er det gjort investeringer i varige driftsmidler/immaterielle rettigheter for til sammen 45,4 mill. kroner:

- Investeringer i varige driftsmidler (investering og forbedringer i IKT-porteføljen) – til sammen 18,0 mill. kroner
- Utvikling av nettsider Kjønnforskning, under utførelse – til sammen 1,2 mill. kroner
- Investering i immaterielle eiendeler gjelder:
 - Aktivisering av iFront
Utvidelse av funksjonalitet Skattefunn-ordningen (nytt sakssystem), 44,9 mill. kroner, som er satt i drift per mai 2026 (som var under utvikling i 2024 / 2025, jf. Anleggsnote 4 Immaterielle eiendeler -avgang anskaffelseskost i 2025») minus 44,9 mill. kroner (som er en del av «avgang anskaffelseskost i 2025» (-) 53,1 mill. kroner)
 - Videre utvikling iFront
Innkjøp under utførelse - til sammen 23,7 mill. kroner.
 - Aktivisering av Langtidsbudsjetteringsverktøy
Investering på 8,1 mill. kroner, som er satt i drift per mai 2025 (som var under utførelse per 31.12.2024 på 7,7 mill. kroner, jf. Anleggsnote 4 Immaterielle eiendeler - avgang anskaffelseskost i 2025) minus 8,1 mill. kroner per april 2025, (som er en del av «avgang anskaffelseskost i 2025» (-) 53,1 mill. kroner)
 - Videre utvikling Langtidsbudsjetteringsverktøy
Innkjøp under utførelse – til sammen 2,6 mill. kroner

I budsjettet for 2025 var det satt av 58,7 mill. kroner til investeringer i varige driftsmidler/immaterielle rettigheter.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er ekstern revisor for Forskningsrådet. Revisjonsberetningen for 2025 skal foreligge innen 01. mai 2026.

13. mars 2026

Gunnar Bovim
styrets leder

Birger Vikøren

Gunnar Hovland

Linda Nøstbakken

Britt Elin Steinveg

Iselin Marstrander

Paula Eerola

Per Magnus Kommandantvold
ansattes representant

Lillian Margrethe Baltzrud
ansattes representant

Mari Sundli Tveit
administrerende direktør

Prinsippnote for oppstilling av bevilgningsrapportering og artskontorapportering

Regnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Regnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av 26. november 2025 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av Kunnskapsdepartementet. Det er utarbeidet en egen prinsippnote til virksomhetsregnskapet som føres i tråd med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 - de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret (ettårsprinsippet)
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret (fullstendighetsprinsippet)
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp (bruttoprinsippet)

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap. Note B skal rapporteres i Forskningsrådets regnskap for årsoppgjøret 2025.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen

for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen. Forskningsrådet har ingen avgitte belastningsfullmakter for regnskapsåret 2025.

Se også kommentarer under om endring av status for Norges Forskningsråd fom. 2025.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorapporteringen.

Norges Forskningsråd endret status fra nettobudsjettert til bruttobudsjettert virksomhet fra og med 1. januar 2025. Det er følgelig ikke utarbeidet sammenligningstall for artskontorapporteringen. Tilsvarende gjelder for mellomværende med statskassen som ikke eksisterte per 01.01.2025 pga. overgangen, og endringen av mellomværendet i 2025 vil da være lik utgående balanse på mellomværende per 31.12.2025.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for bruttobudsjetterte virksomheter							
Beløp i 1000 kroner							
Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling for 2025*	Regnskap 31.12.2025	Merutgift (-) og mindre- utgift
0118	Direktoratet for Strålevern og atomikkerhet	72	EURATOM	B	0	2 000	
0118	Utenrikspolitiske satsinger	77	Norges forskningsråd - utenriksområdet, kan overføres	A, B	51 366	46 472	4 894
0161	Utdanning, forskning og offentlige institusjoner	71	Forskning, kan overføres	A, B	21 900	21 900	0
0161	Utdanning, forskning og offentlige institusjoner	74	Norges forskningsråd, - utviklingsområdet, kan overføres	A, B	144 650	124 996	19 654
0201	Analyse og kunnskapsgrunnlag	70	Norges forskningsråd - forskning om utdanning og forskning, kan overføres	A, B	265 064	196 383	68 681
0226	Utdanningsdirektoratet	21	Olympiader og konkurranser i realfag	B	0	1 615	
0226	Kvalitetutvikling i grunnsopplæringen	71	Norges forskningsråd - tilskudd til vitensenter	A, B	124 977	124 977	0
0285	Noregs forskningsråd	01	Driftsutgifter	A, B	822 867	803 387	19 480
0285	Noregs forskningsråd	21	Særskilde driftsutgifter	A, B	78 249	75 702	2 547
0285	Noregs forskningsråd	71	Strategiske forskningsprioriteringer, kan overføres	A, B	2 960 898	2 664 519	296 379
0285	Noregs forskningsråd	72	Langsiktig, grunnleggende forskning, kan overføres	A, B	1 640 929	1 379 847	261 082
0285	Noregs forskningsråd	73	Grunnbevilgning til samfunnsvitenskaplig forskningsinstitutt	A, B	253 626	253 626	0
0285	Noregs forskningsråd	75	Avsetning til usikker framdrift	A, B	500 000	0	500 000
0288	Internasjonale samarbeidstiltak	21	Særskilde driftsutgifter	A, B	1 500	1 500	0
0325	Allmenne kulturformål	70	Norges forskningsråd, kan overføres	A, B	21 100	14 317	6 783
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	73	Tilskudd til Norges forskningsråd, kan overføres	A, B	71 717	66 542	5 175
0500	Kommunal- og distriktsdepartementet	72	Norges forskningsråd, kan overføres	A, B	82 900	78 275	4 625
0601	Utreddningsvirksomhet, forskning m.m	74	Tilskudd til Norges forskningsråd, kan overføres	A, B	172 300	144 884	27 416
0780	Forskning	70	Norges forskningsråd, kan overføres	A, B	464 512	393 124	71 388
0800	Barne- og familiedepartementet	70	Norges forskningsråd, kan overføres	A, B	52 500	42 817	9 683
0846	Familie- og oppvekststiltak	21	Særskilde driftsutgifter	B	0	452	
0858	Fellesskysjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten	01	Driftsutgifter	B	0	241	
0920	Norges forskningsråd	70	Tilskudd til næringsrettet forsknings, kan overføres	A, B	1 015 670	952 785	62 885
0920	Norges forskningsråd	71	Grunnbevilgning til teknisk-industrielle institutter	A, B	553 250	553 250	0
0920	Norges forskningsråd	72	Tilskudd til marin og maritim forskning, kan overføres	A, B	440 720	367 965	72 755
0920	Norges forskningsråd - Grunnbevilgning til primærnæringsinstitutter NFD	73	Grunnbevilgning til primærnæringsinstitutter	A, B	132 760	132 760	0
0928	Annen marin forsknings og utvikling	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	B	0	432	
1137	Forskning og innovasjon	71	Forskningsaktivitet - Norges forskningsråd, kan overføres	A, B	204 327	178 664	25 663
1137	Forskning og innovasjon	72	Grunnbevilgning til forskningsinstitutt - Norges forskningsråd	A, B	213 016	213 016	0
1301	Forskning og utvikling mv.	71	Norges forskningsråd, kan overføres	A, B	65 000	60 500	4 500
1301	Forskning og utvikling mv.	72	Norges forskningsråd - NTP-formål, kan overføres	A, B	41 000	31 142	9 858
1400	Klima- og miljødepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	500	337	163
1410	Kunnskap om klima og miljø	71	Grunnbevilgning til miljøinstituttene under Norges forskningsråd	A, B	248 021	248 021	0
1410	Kunnskap om klima og miljø	73	Norges forskningsråd, kan overføres	A, B	444 695	396 871	47 824
1420	Miljødirektoratet	21	Spesielle driftsutgifter	B	0		
1471	Norsk Polarinstitutt	50	Forvaltning av stipend til Arctic Field Grant	B	0	597	
1500	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	51	Gjennomstrømningsmidler til forskningsinstitutt	A, B	50 278	50 278	0
1500	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet Tilskudd til forskning og informasjon - DFD	71	Forskningsmidler til Norges forskningsråd, kan overføres	A, B	83 240	70 530	12 710
1600	Finansdepartementet	71	Forskning og allmennopplysning - Norges forskningsråd	A, B	38 400	41 637	-3 237
1618	Skatteetaten	50	Skatte- og avgiftsforskning	B	0	2 300	
1700	Forsvarsdepartementet	72	Overføringer til forskningsrådet, kan overføres	A, B	64 100	54 564	9 536
1850	Klima, industri og teknologi	73	Norges forskningsråd, kan overføres	A, B	954 000	868 601	85 399
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter		0	60 343	
Sum utgifter					12 280 032	10 722 182	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling for 2025*	Regnskap 31.12.2025	Merinntekt og mindreinntekt (-)	
3285	Norges forskningsråd- inntekter fra oppdrag	01	Inntekter fra oppdrag	4 110	5 290	1 180	
3285	Norges forskningsråd- inntekter fra refusjon oa.	02	Inntekter fra refusjoner o.a.	16 370	17 942	1 572	
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse	0	2 408		
5605	Renteinntekter til staten	83	Inntekt til staten	0	17		
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift	0	61 695		
Sum inntekter					20 480	87 351	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						10 634 830	
Kapitalkontoer							
60095701	Norges Bank KK /innbetalinger					978 806	
60095702	Norges Bank KK/utbetalinger					-11 311 744	
702966	Endring i mellomværende med statskassen					-301 893	
Sum rapportert						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet							
Konto	Telest	Regnskap 31.12.2025		Regnskap 31.12.2024		Endring	
8010209	05677.60.33384 Gaveforsterkning	0		408		-408	
702966	Mellomværende med statskassen	-301 893		0		-301 893	
* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring.							

Kommentar til bevilgningsrapportering

Det var et merforbruk på Finansdepartementets kap. 1600, post 71 mot bevilgning på 3,24 mill. kroner. Av bevilgning på 38,40 mill. kroner ble det utbetalt 41,64 mill. kroner. Avviket skyldes endringer i prosjektfremdrift sammenlignet med estimert kontant utbetaling, ikke en økning i forpliktelser. Følgelig vil fremtidige forpliktelser reduseres med merforbruket. Overforbruket dekkes av omdisponeringsfullmakten på Kunnskapsdepartementets kap. 285, post 75 (Avsetning til usikker fremdrift). Vi viser til fullmakten slik det fremkommer i vedtatt statsbudsjett for 2025, tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementets datert 19.12.2024, samt Vedlegg 3 til tildelingsbrevet.

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter						
Beløp i 1000 kroner						
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0118	Utenrikspolitiske satsinger	77	Norges forskningsråd - utenriksområdet, <i>kan overføres</i>	0	51 366	51 366
0161	Utdanning, forskning og offentlige institusjoner*	71	Forskning, <i>kan overføres</i>	0	21 900	21 900
0161	Utdanning, forskning og offentlige institusjoner	74	Norges forskningsråd, - utviklingsområdet, <i>kan overføres</i>	0	144 650	144 650
0201	Analyse og kunnskapsgrunnlag	70	Norges forskningsråd - forskning om utdanning og forskning, <i>kan overføres</i>	0	265 064	265 064
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	71	Norges forskningsråd - tilskudd til vitensenter	0	124 977	124 977
0285	Noregs forskningsråd	01	Driftsutgifter	155 886	666 981	822 867
0285	Noregs forskningsråd	21	Særskilde driftsutgifter	0	78 249	78 249
0285	Noregs forskningsråd	71	Strategiske forskningsprioriteringer, <i>kan overføres</i>	0	2 960 898	2 960 898
0285	Noregs forskningsråd	72	Langsiktig, grunnleggende forskning, <i>kan overføres</i>	0	1 640 929	1 640 929
0285	Noregs forskningsråd	73	Grunnbevilgning til samfunnsvitenskaplig forskningsinstitutt	0	253 626	253 626
0285	Noregs forskningsråd	75	Avsetning til usikker framdrift	0	500 000	500 000
0288	Internasjonale samarbeidstiltak	21	Særskilde driftsutgifter	0	1 500	1 500
0325	Allmenne kulturformål	70	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	21 100	21 100
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	73	Tilskudd til Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	71 717	71 717
0500	Kommunal- og distriktsdepartementet	72	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	82 900	82 900
0601	Utrekningsvirksomhet, forskning mv.	74	Tilskudd til Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	172 300	172 300
0780	Forskning	70	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	464 512	464 512
0800	Barne- og familiedepartementet	70	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	52 500	52 500
0920	Norges forskningsråd	70	Tilskudd til næringsrettet forskning, <i>kan overføres</i>	0	1 015 670	1 015 670
0920	Norges forskningsråd	71	Grunnbevilgning til teknisk-industrielle institutter	0	553 250	553 250
0920	Norges forskningsråd	72	Tilskudd til marin og maritim forskning, <i>kan overføres</i>	0	440 720	440 720
0920	Norges forskningsråd	73	Grunnbevilgning til primærnæringsintitutter	0	132 760	132 760
1137	Forskning og innovasjon	71	Forskningsaktivitet - Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	204 327	204 327
1137	Forskning og innovasjon	72	Grunnbevilgning til forskningsinstitutt - Norges forskningsråd	0	213 016	213 016
1301	Forskning og utvikling mv.	71	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	65 000	65 000
1301	Forskning og utvikling mv.	72	Norges forskningsråd - NTP-formål, <i>kan overføres</i>	0	41 000	41 000
1400	Klima- og miljødepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	0	500	500
1410	Kunnskap om klima og miljø	71	Grunnbevilgning til miljøinstituttene under Norges forskningsråd	0	248 021	248 021
1410	Kunnskap om klima og miljø	73	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	444 695	444 695
1500	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	51	Gjennomstrømningsmidler til forskningsinstitutt	0	50 278	50 278
1500	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	71	Forskningsmidler til Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	83 240	83 240
1600	Finansdepartementet	71	Forskning og allmennopplysning - Norges forskningsråd	0	38 400	38 400
1700	Forsvarsdepartementet	72	Tilskudd til Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	64 100	64 100
1850	Klima, industri og teknologi	73	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	0	954 000	954 000
SUM				155 886	12 124 146	12 280 032

*Kapittel 0161 post 71 er presentert i tabellen ovenfor, og rapportert i Statsregnskapet i 2025 som budsjettfullmakt (delegert fullmakt, Z1). Denne posten skulle vært en belastningsfullmakt. I 2026 er denne gitt som et budsjett fullmakt (delegert fullmakt) fra Utenriksdepartementet direkte.

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for bruttobudsjetterte virksomheter										
Beløp i 1000 kroner										
Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindreutgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastnings- fullmakter	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter iht merinntekts- fullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Inn- sparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
011877	"kan overføres"	4 894	0	4 894	0	0	0	4 894	51 366	4 894
016171**		0	0	0	0	0	0	0	0	0
016174	"kan overføres"	19 654	0	19 654	0	0	0	19 654	144 650	19 654
020170	"kan overføres"	68 681	0	68 681	0	0	0	68 681	265 064	68 681
022671		0	0	0	0	0	0	0	0	0
028501 / 328502		19 480	0	19 480	1 572	0	0	21 052	33 349	21 052
028521 / 328501		2 547	0	2 547	1 180	0	0	3 727	3 912	3 727
028571	"kan overføres"	296 379	0	296 379	0	0	0	296 379	2 960 898	296 379
028572	"kan overføres"	261 082	0	261 082	0	0	0	261 082	1 640 929	261 082
028573		0	0	0	0	0	0	0	0	0
028575		500 000	0	500 000	0	0	-3 237	496 763	0	0
028821		0	0	0	0	0	0	0	0	0
032570	"kan overføres"	6 783	0	6 783	0	0	0	6 783	21 100	6 783
040073	"kan overføres"	5 175	0	5 175	0	0	0	5 175	71 717	5 175
050072	"kan overføres"	4 625	0	4 625	0	0	0	4 625	82 900	4 625
060174	"kan overføres"	27 416	0	27 416	0	0	0	27 416	172 300	27 416
078070	"kan overføres"	71 388	0	71 388	0	0	0	71 388	464 512	71 388
080070	"kan overføres"	9 683	0	9 683	0	0	0	9 683	52 500	9 683
092070	"kan overføres"	62 885	0	62 885	0	0	0	62 885	1 015 670	62 885
092071		0	0	0	0	0	0	0	0	0
092072	"kan overføres"	72 755	0	72 755	0	0	0	72 755	440 720	72 755
092073		0	0	0	0	0	0	0	0	0
113771	"kan overføres"	25 663	0	25 663	0	0	0	25 663	388 483	25 663
113772		0	0	0	0	0	0	0	0	0
130171	"kan overføres"	4 500	0	4 500	0	0	0	4 500	65 000	4 500
130172	"kan overføres"	9 858	0	9 858	0	0	0	9 858	41 000	9 858
140021		163	0	163	0	0	0	0	0	0
141071		0	0	0	0	0	0	0	0	0
141073	"kan overføres"	47 824	0	47 824	0	0	0	47 824	444 695	47 824
150051		0	0	0	0	0	0	0	0	0
150071	"kan overføres"	12 710	0	12 710	0	0	0	12 710	83 240	12 710
160071		-3 237	0	-3 237	0	0	3 237	0	0	0
170072	"kan overføres"	9 536	0	9 536	0	0	0	9 536	64 100	9 536
185073	"kan overføres"	85 399	0	85 399	0	0	0	85 399	954 000	85 399

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres".

**Kapittel 0161 post 71 er presentert i tabellen ovenfor, og rapportert i Statsregnskapet i 2025 som budsjettfullmakt (delegert fullmakt, Z1). Denne posten skulle vært en belastningsfullmakt. I 2026 er denne gitt som et budsjett fullmakt (delegert fullmakt) fra Utenriksdepartementet direkte.

Belastningsfullmakter - tilskudd

Bakgrunn for belastningsfullmakter

UD Kap. 118.72 - Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA)

DSA har delegert belastningsfullmakt for Utenriksdepartementets andel til utgifter for deltakelse i Det europeiske atomenergifelleskap, EURATOM til Norges forskningsråd, i 2025. Bevilgningen er på inntil 2 mill. kroner og belastes kap. 118, post 72.

KD Kap. 226.21

Midlene skal dekke arbeidet med å koordinere og drifte konkurranser og olympiader i realfag i 2025-2026. Belastningsfullmakten gjelder for budsjettåret 2025. Mindreforbruket på 0,38 mill. kroner skyldes endringer i prosjektfremdrift sammenlignet med prosjektbudsjett.

NFD Kap. 928.21

Forskningsrådet har en belastningsfullmakt for 2025 på NFD kap. 928, post 21 som skal dekke kostnader knyttet til Forskningstoktet GoNorth. Forskningsrådet fikk en fullmakt i 2025 på 21,5 mill. kroner (jfr. RNB 2025) på posten. Det har vært usikkert om forbruket ville skje i 2025 eller 2026. Mesteparten av utbetalingene til prosjektet er forskjøvet til 2026 og det er søkt om overføring av midlene til 2026.

KLD Kap. 1471.50

Norges forskningsråd forvalter stipendene til Arctic Field Grant på vegne av Norsk Polarinstitutt. Belastningsfullmakten gjelder tildelingen av stipend på inntil 597 000 kroner for 2025 og er gitt over kap. 1471, post 50.

FIN Kap. 1618.50

Belastningsfullmakten gjelder tilskudd innen skatteøkonomisk forskning definert i formålsdokument og avtale mellom Norges forskningsråd og Skatteetaten av 20.12.2022. Fullmakten for 2025 er på 2,3 mill. kroner og belastes kap. 1618, post 50.

Tabell 1 Belastningsfullmakter - tilskudd			
Kapittel og post	Tildeling	Kontant utbetalt	Mindreutgift
011872	2 000	2 000	0
022621	2 000	1 615	385
092821	21 500	432	21 068
147150	597	597	0
161850	2 300	2 300	0

Budsjettfullmakter - tilskudd

Mottatte budsjettfullmakter

Forskningsrådet har mottatt budsjettfullmakter på følgende tilskuddsposter som vist i tabellen nedenfor. Det vises til Forklaringer til statsregnskapet for 2025 som er sendt til relevante departementer per 03.02, som gir en forklaring av mer/- mindre forbruk per post.

For tilskuddsposter med stikkordet «kan overføres», kan maksimalt summen av de siste to års bevilgning for postene overføres til neste budsjettår.

Mulig overførbart beløp

Forskningsrådet kan søke om overføring av ubrukt bevilgning iht. årlig rundskriv R-2. Viser også til Finansdepartementets rundskriv R-8 om årsavslutning 2025.

Det er sendt søknad om å overføre mindreforbruk av bevilgningen fra 2025 til 2026 slik som det fremkommer i tabell 2, per departement og post. For FIN kap. 1600, post 71 er bevilgningen overskredet med dekning i KD sin kap. 285, post 75.

Tabell 2 Budsjettfullmakter - tilskudd						
Departement	Kapittel og post	Stikkord	Bevilgning	Forbruk	Merforbruk(-) /mindre-forbruk(+)	Innsparinger
Utenriksdepartementet	011877	"kan overføres"	51 366	46 472	4 894	0
Utenriksdepartementet	016174	"kan overføres"	144 650	124 996	19 654	0
Kunnskapsdepartementet	020170	"kan overføres"	265 064	196 383	68 681	0
Kunnskapsdepartementet	028571	"kan overføres"	2 960 898	2 664 519	296 379	0
Kunnskapsdepartementet	028572	"kan overføres"	1 640 929	1 379 847	261 082	0
Kunnskapsdepartementet	028575	"kan overføres"	500 000	0	500 000	-3 237
Kultur- og likestillingsdepartementet	032570	"kan overføres"	21 100	14 317	6 783	0
Justis- og beredskapsdepartementet	040073	"kan overføres"	71 717	66 542	5 175	0
Kommunal- og distriktsdepartementet	050072	"kan overføres"	82 900	78 275	4 625	0
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	060174	"kan overføres"	172 300	144 884	27 416	0
Helse- og omsorgsdepartementet	078070	"kan overføres"	464 512	393 124	71 388	0
Barne- og familiedepartementet	080070	"kan overføres"	52 500	42 817	9 683	0
Nærings- og fiskeridepartementet	092070	"kan overføres"	1 015 670	952 785	62 885	0
Nærings- og fiskeridepartementet	092072	"kan overføres"	440 720	367 965	72 755	0
Landbruks- og matdepartementet	113771	"kan overføres"	204 327	178 664	25 663	0
Samferdselsdepartementet	130171	"kan overføres"	65 000	60 500	4 500	0
Samferdselsdepartementet	130172	"kan overføres"	41 000	31 142	9 858	0
Klima- og miljødepartementet	141073	"kan overføres"	444 695	396 871	47 824	0
Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	150071	"kan overføres"	83 240	70 530	12 710	0
Finansdepartementet	160071	"kan overføres"	38 400	41 637	-3 237	3 237
Forsvarsdepartementet	170072	"kan overføres"	64 100	54 564	9 536	0
Energidepartementet	185073	"kan overføres"	954 000	868 601	85 399	0

Belastningsfullmakter - drift

Bakgrunn for belastningsfullmakter

Kap. 846.21 - Barne- og familiedepartementet - Innsatsgruppe Barn og unge

Forskningsrådet har fått i oppdrag å være vertskap for samfunnsoppdraget om inkludering av barn og unge, herunder å etablere en innsatsgruppe. Det er bevilget 0,9 mill. kroner til formålet.

Kap. 858.01 – Bufdir – Kilden

Beløpet skal dekke kostnader i oppdraget Bufdir har bestilt fra Kilden kjønnsforskning (Forskningsrådet) til å kartlegge kunnskap og erfaringer med å integrere kjønns- og likestillingsperspektiver i politikkutvikling og forvaltning av skattesystemet i Norge. Beløpet er på 0,3 mill. kroner.

Kap. 1420.21 – Miljødirektoratet – Mikroplast

Belastningsfullmakten gjelder forarbeid for en kommende mikroplast-utlysning, og er på 0,1 mill. kroner.

Kommentert [MJ1]: Skrive drift bak?

Tabell 3 Belastningsfullmakter - drift				
Kapittel og post	Tildeling	Kontant utbetalt		Mindreutgift
084621	900	452		448
085801	300	241		59
142021	100	9		91

Budsjettfullmakter - drift

Mottatte budsjettfullmakter

Forskningsrådet har mottatt budsjettfullmakter på følgende driftsposter som vist i tabell 4. Det vises til Forklaringer til statsregnskapet for 2025 som er sendt til Kunnskapsdepartementet 03.02, som gir en forklaring av mer/- mindre forbruk per post.

Maksimalt beløp som kan overføres på driftspostene er 5 prosent av årets bevilgning.

Kap. 0285.01 – Kunnskapsdepartementet – driftsutgifter

Se tabell 4.

Kap. 0285.21 – Kunnskapsdepartementet – særskilte driftsutgifter

Se tabell 4.

Kap. 288.21 – Kunnskapsdepartementet – KVAST

Beløpet på 1,5 mill. kroner og skal dekke Forskningsrådets arbeid med å utarbeide et kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier.

Kap. 920.72 - Norges forskningsråd – Ocean Monitor

Finansiering og oppfølging av Norges deltagelse i OECDs arbeid med havøkonomi gjennom prosjektet Ocean Monitor, med 50.000 kroner til disposisjon.

Kap. 1400.21 - Klima- og miljødepartementet – Sirkulær økonomi

Forskningsrådet er tildelt midler knyttet til samfunnsoppdraget for sirkulær økonomi på 0,5 mill. kroner.

Mulig overførbart beløp

Forskningsrådet kan søke om overføring av ubrukt bevilgning iht. årlig rundskriv R-2. Viser også til Finansdepartementets rundskriv R-8 om årsavslutning 2025.

Det er sendt søknad om å overføre mindreforbruk av bevilgningen fra 2025 til 2026 slik som det fremkommer i tabell 4. Se forklaring under de enkelte budsjettfullmaktene.

Tabell 4 Budsjettfullmakter - drift				
Departement	Kapittel og post	Bevilgning	Kontant utbetalt	Merforbruk(-) /mindreforbruk(+)
Kunnskapsdepartementet	028501	822 867	803 387	19 480
Kunnskapsdepartementet	028521	78 249	75 702	2 547
Kunnskapsdepartementet	028821	1 500	1 500	0
Klima- og miljødepartementet	140021	500	337	163
Nærings- og fiskeridepartementet	092072	50	3	47

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Forskningsrådet kan overskride bevilgningen under Kap. 285.01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3285.02 og Kap. 285.21 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3285.01, se tabell 4 og 5.

Kommentert [MJ2]: Skrive drift bak?

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter og inntektskapitler

Det samlede mindreforbruket på 24,8 mill. kroner skyldes for høy avsetning av personalkostnader i forbindelse med overgang til bruttobudsjettering samt sen oppstart av enkelte nye oppdrag.

Merinntektene på kapittelpost 3285.01 skyldes i hovedsak deltakeravgifter i forbindelse med Svalbardskonferansen som ble innbetalt sent i året, og som utgjør 0,9 mill. kroner. Avviket på kapittelpost 3285.02 skyldes etterskuddsbetalte EU-midler på til sammen 1,7 mill. kroner.

Tabell 5 Inntektskapitler - drift				
Departement	Kapittel og post	Inntektskrav 2025	Kontant innbetalt	Merinntekt
Kunnskapsdepartementet	328501	4 110	5 290	1 180
Kunnskapsdepartementet	328502	16 370	17 942	1 572

Andre fullmakter

Delegering av fullmakt for postering mot mellomværende med statskassen

Det vises til vedtak III Andre fullmakter i Innst. 75 S (2025-2026) og Prop. 25 S (2025-2026), og supplerende tildelingsbrev nr. 5 fra Kunnskapsdepartementet. KD delegerer III Fullmakt til postering mot mellomværet med statskassa til Forskningsrådet.

Med dette har Forskningsrådet fullmakt til å postere innbetalinger fra statlige fond som skal videreformidles til andre, mot mellomværende med statskassen. Mellomværende blir utlignet når midlene blir utbetalt til endelig mottaker.

Note C Oversikt over binding på framtidige års bevilgninger*Beløp i 1000 kroner***Avtaler om leie av kontorlokaler***

Gjenværende varighet	Årlig leiebeløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning	Samlet binding på framtidige års bevilgninger
Varighet inntil 1 år	3 300	3 300	0	3 300
Varighet 1-5 år	30 200	30 200	75 500	105 700
Varighet over 5 år	0	0	0	0
Totalt	33 500	33 500	75 500	109 000

Andre vesentlige leieavtaler**

Gjenværende varighet	Årlig leiebeløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning	Samlet binding på framtidige års bevilgninger
Varighet inntil 1 år	0	0	0	0
Varighet 1-5 år	1 300	800	800	1 600
Varighet over 5 år	10 005	10 805	97 245	108 050
Totalt	11 305	11 605	98 045	109 650

Vesentlige avtaler om kjøp av tjenester***

Gjenværende varighet	Årlig beløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning	Samlet binding på framtidige års bevilgninger
Varighet inntil 1 år	500	250	0	250
Varighet 1-5 år	950	950	160	1 110
Varighet over 5 år	0	0	0	0
Totalt	1 450	1 200	160	1 360

*Hovedkontoret på Lysaker som har leieperiode ut mai 2029. I tillegg vises øvrig leieavtaler for regionale kontorplasser, disse avtalene har mindre enn 1 års oppsigelse.

**Andre vesentlige leieavtaler gjelder: Gammel dataplattform (fases ut ila 2027), ny dataplattform, saksbehandlingssystem, systemdrift og regnskapssystem. I kategorien leieavtaler over 5 år, er det lagt inn avtaler med kort oppsigelsesfrist, men hvor avtalen i realiteten har en lengre bindingstid da avtalen er nødvendig for drift av NFR. Det er lagt inn 10 år som grunnlag for beregning av senere års bevilgning.

***I vesentlige avtaler om kjøp av tjenester som er bundet i form av fastpris inngår avtaler knyttet til drift av lokaler herunder renhold- og vaktmestertjenester ved hovedkontoret på Lysaker.

Oppstilling av artskontorapporteringen for bruttobudsjetterte virksomheter		
Beløp i 1000 kroner		
	31.12.2025	31.12.2024
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	22 149	0
Salgs- og leieinntekter	1 083	0
Sum inntekter fra drift	23 232	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	532 319	0
Andre utbetalinger til drift	298 161	0
Sum utbetalinger til drift	830 480	0
Netto rapporterte driftsutgifter	807 248	0
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	3	0
Sum investerings- og finansinntekter	3	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalt til investeringer	53 257	0
Utbetaling av finansutgifter	198	0
Sum investerings- og finansutgifter	53 455	0
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	53 452	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	2 424	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	2 424	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	9 777 906	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	9 777 906	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700)	61 695	0
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309)	0	0
Nettoføring for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633)	60 343	0
Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler	-1 352	0
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet	10 634 830	0
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	31.12.2025	31.12.2024
Fordringer på ansatte	545	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	20 942	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-20 531	0
Skyldige offentlige avgifter	-1 178	0
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse	-5 993	0
Mottatte forskuddsbetalinger	-19 064	0
Differanser på bank og uidentifiserte inntekter	-751	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)	-65	0
Annen gjeld som inngår i mellomværende	-275 798	0
Sum mellomværende med statskassen	-301 893	0
Sammenligningstall for artskontorapporteringen for 2025 (2024-tall) er ikke oppført siden Forskningsrådet var nettobudsjettert i 2024. Annen gjeld som inngår i mellomværende -275,8 mill. kroner er koordinatormidler fra EU (-20,9 mill. kroner) og midler forvaltet på vegne av andre, ikke statlige virksomheter, statlige fond, internasjonale aktører og EU (-254,9 mill. kroner).		
Kontrollsum:		
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet (fra Bevilgningsrapportering)		10 634 830
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet (fra Artskontorapportering)		10 634 830
Kontrollsum		0

Generelt

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med gjeldende SRS. NFR endret status fra nettobudsjettert til bruttobudsjettert virksomhet fra og med 1. januar 2025. Sammenligningstallene i balansen er omarbeidet.

Anvendte regnskapsprinsipper

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler virksomheten en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven

er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på kr 50 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner og annet IKT-utstyr med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Bruk av egne ansatte til utvikling av programvare er kostnadsført.

Investering i aksjer og andeler

Investeringer i aksjer og andeler er balanseført til kostpris på anskaffelsestidspunktet. Investeringer i aksjer og andeler er vurdert til laveste verdi av balanseført verdi og virkelig verdi. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Forskningsrådet har valutakonto i EURO utenfor statens konsernkontoordning, som gjelder rollen som koordinatormidler i EU prosjekter. Verdien er omregnet til valutakurs på siste balansedag 31.12 etter Norges Banks spotkurs per 31.12.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Beholdninger omfatter varer for salg og driftsmateriell som benyttes i eller utgjør en integrert del av virksomhetens offentlige tjenesteyting. Innkjøpte varer er verdsatt til anskaffelseskost ved bruk av metoden først inn, først ut (FIFO). Beholdninger av varer er verdsatt til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Beholdninger av driftsmateriell er verdsatt til anskaffelseskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12. lagt til grunn.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontiene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontiene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Presenteres etter samme prinsipp som de er bokført.

Andre overføringer til staten i Forskningsrådet inkluderer Ymse inntekter og renteinntekter til staten.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Presenteres etter samme prinsipp som de er bokført. Påløpte tilskudd avsettes som kostnad på inneværende rapporteringsperiode. Dette fremgår i regnskapslinjen for gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten i balanseoppstillingen.

Fra og med overgangen til bruttobudsjettering bokføres faktura og SRS-avsetning for mottatte fakturaer, betalingsanmodninger og «automatiske utbetalinger» i samme periode som faktura/betalingsanmodning er datert.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsipp

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Resultatregnskap
Beløp i 1000 kroner

	Note	31.12.2025	31.12.2024
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	845 162	822 552
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	21 882	29 395
Salgs- og leieinntekter	1	1 083	82
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>868 127</i>	<i>852 029</i>
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	535 315	503 186
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	44 562	52 734
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	0	3 752
Andre driftskostnader	3	287 464	291 699
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>867 340</i>	<i>851 371</i>
Driftsresultat		787	658
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	4	334
Finanskostnader	6	200	142
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-197</i>	<i>191</i>
Resultat av periodens aktiviteter		590	849
Endring pensjonsforpliktelser	19	-590	-849
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	9	2 424	0
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	9	2 424	0
<i>Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Tilskudd til andre	10	10 329 265	9 406 279
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	10	10 329 265	9 406 279
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

Balanse
Beløp i 1000 kroner

	Note	31.12.2025	01.01.2025
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	4	100 533	77 936
Immaterielle eiendeler under utførelse	4	26 235	51 857
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<i>126 768</i>	<i>129 793</i>
II Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	44 649	40 749
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>44 649</i>	<i>40 749</i>
III Finansielle anleggsmidler			
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Sum anleggsmidler		171 417	170 542
B. Omløpsmidler			
I Beholdninger av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	12	0	0
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
II Fordringer			
Kundefordringer	13	6 008	1 473
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16	716	0
Andre fordringer	14	34 606	305 541
<i>Sum fordringer</i>		<i>41 331</i>	<i>307 014</i>
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd (utenfor statens konsernkontoordning)	17	20 942	18 171
Bankinnskudd for gaver og gaveforsterkninger	17	0	408
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		<i>20 942</i>	<i>18 579</i>
Sum omløpsmidler		62 273	325 593
Sum eiendeler drift		233 690	496 135
IV Fordringer vedrørende innkrevningsvirksomhet og andre overføringer			
<i>Sum fordringer vedrørende innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Sum eiendeler		233 690	496 135

Balanse

Beløp i 1000 kroner

	Note	31.12.2025	01.01.2025
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
Sum virksomhetskapi tal		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	-1 090 178	-307 073
Sum avregninger		-1 090 178	-307 073
Sum statens kapital		-1 090 178	-307 073
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	19	36 054	36 644
Sum avsetning for langsiktige forpliktelser		36 054	36 644
II Annen langsiktig gjeld			
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		42 869	12 364
Skyldig skattetrekk og andre trekk		20 531	0
Skyldige offentlige avgifter		12 287	12 835
Avsatte feriepenger		45 853	42 443
Mottatt forskuddsbetaling	16	18 990	20 941
Annen kortsiktig gjeld	18	306 495	381 747
Sum kortsiktig gjeld		447 024	470 330
Sum gjeld		483 078	507 974
Sum statens kapital og gjeld drift		-607 100	199 901
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Forskningsmidler til utbetaling (leverandørgjeld)	8	840 790	296 233
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer		840 790	296 233
Sum statens kapital og gjeld		233 690	496 135

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter
Beløp i 1000 kroner

	31.12.2025	31.12.2024*
<i>Inntekt fra bevilgninger</i>		
Periodens bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	841 864	786 233
Periodens bevilgninger fra andre departementeter**	3 298	36 319
Sum inntekt fra bevilgninger	845 162	822 552
Under henvisning til SRS 10 paragraf 6 skal inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten.		
<i>Inntekt fra gebyrer</i>		
Sum inntekt fra gebyrer	0	0
<i>Inntekt fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	5 780	12 734
Tilskudd fra internasjonale organisasjoner	13 670	14 565
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	2 432	250
Tilskudd fra næringsliv og private ***	0	1 846
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	21 882	29 395
<i>Salgs- og leieinntekter</i>		
Inntekt fra oppdrag (3285.01)	63	0
Inntekt fra refusjoner o.a. (3285.02)	103	47
Andre salgs- og leieinntekter	917	35
Sum salgs- og leieinntekter	1 083	82
<i>Andre driftsinntekter</i>		
Sum andre driftsinntekter	0	0
Sum driftsinntekter	868 127	852 029

*Jf. omtale om overgang til bruttobudsjettering i Prinsippnote SRS, sammenligningstall er derfor fra 31.12.2024 når Forskningsrådet var nettobudsjettert virksomhet, vist i akkumulerte tall.

** Nedgang i "Periodens bevilgninger fra andre departement" skyldes driftsposter som var bevilget over tilskuddsbudsjettet som nettobudsjettert i 2024.

*** Årsak til nedgang i "Tilskudd fra næringsliv og private" er Midler forvaltet på vegne av andre, ikke statlige virksomheter, statlige fond, internasjonale aktører og EU, bokføres på konto 2998/2999 - viser til note 18.

Note 2 Lønnskostnader*Beløp i 1000 kroner*

DEL I	31.12.2025	31.12.2024
Lønn	389 881	370 842
Feriepenger	43 769	38 146
Arbeidsgiveravgift	64 572	62 219
Pensjonskostnader*	41 815	43 434
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-19 474	-10 827
Andre ytelser	14 752	-627
Sum lønnskostnader	535 315	503 186

Antall utførte årsverk: 384,7 369,4

Endring i sykepenger og andre refusjoner er knyttet til økning av avtaler for refusjon av lønn og økt refusjon av lønnstilskudd. Endring i andre ytelser skyldes hovedsakelig at Forskningsrådet som nettobudsjettert virksomhet i 2024 fikk overført refusjon fra tilskuddmidler til driftsmidler ihht. bevilgning i tilskuddsbudsjettet.

*Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjør for 2025 11,5 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/pensjonsgrunnlaget i 2025 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2024 utgjorde premiesatsen 11,9 prosent.

DEL II (Beløp i kroner)

Lønn og godtgjørelser til ledende personer	Andre godtgjørelser inkl. styrehonorar			Andre godtgjørelser inkl. styrehonorar		
	Lønn i 2025	i 2025	SUM 2025	Lønn i 2024	i 2024	SUM 2024
Gunnar Bovim Styreleder	0	400 296	400 296	0	374 100	374 100
Mari Sundli Tveit Adm. direktør	2 451 670	22 130	2 473 800	2 329 539	43 995	2 373 534

Styrehonorar og andre godtgjørelser til styremedlemmer	Styre-honorar i 2025	Andre godtgjørelser i 2025	SUM 2025	Styre-honorar i 2024	Andre godtgjørelser i 2024	SUM 2024
Britt Elin Steinveg	196 500	714	197 214	186 800	423	187 223
Gunnar Hovland	196 500	478	196 978	186 800	0	186 800
Linda Nøstbakken	196 500	0	196 500	186 800	1 228	188 028
Iselin Marstrander	196 500	3 269	199 769	186 800	1 905	188 706
Paula Eerola	196 500	0	196 500	275 600	0	275 600

Særskilte opplysninger:

Norges forskningsråd har inngått avtale om etterlønn dersom Administrerende direktør blir bedt om å fratre sin stilling av styret. Avtale om etterlønn gis i 12 måneder og utgjør totalt 2.451.670 kr. Forskningsrådet har ikke inngått andre særskilte avtaler til fordel for administrerende direktør og styreleder.

Note 3 Andre driftskostnader

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2025	31.12.2024
Husleie	47 644	40 322
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	4 080	7 013
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	21 861	26 262
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	2 937	11 985
Mindre utstyrsanskaffelser	2 735	2 664
Tap og lignende	0	5 666
Leie av maskiner, inventar og lignende	32 588	35 330
Kjøp av konsulenttjenester fra kommunikasjonsbransjen	9 834	12 905
Kjøp av andre konsulenttjenester	80 405	85 006
Kjøp av andre fremmede tjenester	66 043	41 595
Reiser og diett	14 353	14 168
Øvrige driftskostnader	4 983	8 784
Sum andre driftskostnader	287 464	291 700

Reduksjon av sum andre driftskostnader i 2025 er hovedsakelig en konsekvens av innføring av nettoføringsordningen i 2025. Økning i husleie skyldes at Forskningsrådet i 2025 har bokført, i tråd med føringskontoplanen, felleskostnader på konto for husleie. Dette gir en tilsvarende reduksjon i andre kostnader til drift av eiendom og lokaler. Endring tap tilskudd er bokført som andre driftskostnader i 2024. I 2025 bokføres disse som tilskudd, se note 10. Samlet bruk av konsulenter og fremmede tjenester har økt fra 2025 til 2024. Driverne for økningen er eksempelvis Tibi/iFront, HO21-monitoren, ny økonomimodell og tungregnekraft-prosjektet. Øvrige driftskostnader har blitt redusert, hovedsakelig skyldes dette nedgang i kontingenter.

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler:	Type eiendel		
	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Sum
Varighet inntil 1 år	3 300	0	3 300
Varighet 1-5 år	30 200	1 882	32 082
Varighet over 5 år	0	10 005	10 005
Kostnadsført leiebetaling for perioden	33 500	11 887	45 387

I kategorien Tomter, bygninger og annen fast eiendom inngår avtale om husleie for hovedkontoret på Lysaker, samt øvrige regionale husleieavtaler. Husleien inkluderer ikke felleskostnader, og beløpet er redusert med fremleie av kontorplass på Lysaker og i Brussel. Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende er IT-lisenser; Gammel dataplattform (fases ut ila 2027), ny dataplattform, saksbehandlingssystem, systemdrift og regnskapssystem, samt leie av kopimaskin, frankeringsmaskin, kaffemaskiner, postboks samt vedlikehold av planter.

Det er ingen operasjonelle leieavtaler i kategoriene immaterielle eiendeler, tomter mm. og driftsløsøre mm.

Note 4 Immaterielle eiendeler
Beløp i 1000 kroner

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	SUM
Anskaffelseskost 31.12.2024	250 806	51 857	302 663
+ tilgang i 2025 (+)	53 098	27 476	80 574
- avgang anskaffelseskost 2025 (-)	0	-53 098	-53 098
+/- fra eiendel under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2025	303 904	26 235	330 139
- akkumulerte nedskrivninger 31.12.2024 (-)	-10 890	0	-10 890
- nedskrivninger i 2025 (-)	0	0	0
- akkumulerte avskrivninger pr. 31.12.2024 (-)	-161 981	0	-161 981
- ordinære avskrivninger i 2025 (-)	-30 500	0	-30 500
+ akkumulert avskrivning avgang i 2025 (+)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2025	100 533	26 235	126 768
Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	Ingen	
Avhendelse av immaterielle eiendeler i regnskapsåret:			
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0
Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0

Tilgang i 2025

Aktivisering av immaterielle eiendeler gjelder aktivisering av Langtidsbudsjetteringsverktøy 8,1 mill. kroner (under utførelse per 202412, minus 7,7 mill. kroner), samt aktivisering av iFront del 2 44,9 mill. kroner (under utførelse per 202412, minus 44,9 mill. kroner). Programvare under utførelse av prosjekt iFront (nytt saksbehandlings plattform) og videre utvikling Langtidsbudsjetteringsverktøy, estimeres totalt til brutto 27,5 mill. kroner.

Avhendelse i 2025

Ingen utrangeringer er gjort i 2025 per 3. tertial 2025.

Avgang anskaffelseskost 2025 "Immaterielle eiendeler under utførelse" 53,098 mill. kroner i 2025 er programvare som var under utvikling per 31.12.24, men som er tatt i bruk og aktivert i 2025 - jf. Tilgang 2025 under "Programvare og lignende og rettigheter". Det blir gjort utrangeringer av 26 anlegg i 2026.

Nedskrivninger i 2025

Ingen nedskrivninger er gjort i 2025 per 3. tertial 2025 - ingen grunnlag for nedskrivninger etter gjennomgang anleggsregister.

Avskrivninger i 2025

Immaterielle eiendeler er avskrevet med 30,5 mill. kroner i 2025 per 3.tertial.

Tilleggskommentar 2025

Avviket i anleggstillene mellom årsregnskapet for 2024 og 2025 skyldes at det i 2024 ble oppdaget at enkelte anlegg var feil kategorisert i anleggsmodulen. Feilen ble korrigert i forbindelse med innlesning av inngående balanse for 2025, noe som medfører endring i sammenligningstillene. Endringen har ingen resultatmessig effekt og påvirker ikke bunnlinjen.

Note 5 Varige driftsmidler
Beløp i 1000 kroner

	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Sum
Anskaffelseskost 31.12.2024	153 519	153 519
+ Tilgang i 2025 (+)	17 962	17 962
- avgang anskaffelseskost i 2025 (-)	0	0
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2025	171 481	171 481
- akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2024 (-)	-210	-210
- nedskrivninger i 2025 (-)	0	0
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2024 (-)	-112 560	-112 560
- ordinære avskrivninger i 2025 (-)	-14 062	-14 062
+ akkumulert avskrivning avgang i 2025 (+)	0	0
Balanseført verdi 31.12.2025	44 649	44 649
Avskrivningssatser (levetider)	3-15 år lineært	
Avhendelse av varige driftsmidler i regnskapsåret:		
Salgsum ved avgang anleggsmidler	0	0
- bokført verdi av avhendede anleggsmidler (-)	0	0
Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0

Tilganger i 2025

Aktivisering av varige driftsmidler gjelder kjøp av software, servere, nettverk og kommunikasjonsutstyr og påkostning lokaler til 18,0 mill. kroner.

Avhendelse i 2025

Ingen utrangeringer er gjort i 2025 per 3. tertial 2025. Se kommentar om utrangeringer 2026 i note 4.

Nedskrivninger i 2025

Ingen nedskrivninger er gjort i 2025 per 3. tertial 2025 - ingen grunnlag for nedskrivninger etter gjennomgang anleggsregister.

Avskrivninger i 2025

Varige driftsmidler er avskrevet med 14,1 mill. kroner i 2025.

Tilleggskommentar 2025

Avviket i anleggstillene mellom årsregnskapet for 2024 og 2025 skyldes at det i 2024 ble oppdaget at enkelte anlegg var feil kategorisert i anleggsmodulen. Feilen ble korrigert i forbindelse med innlesning av inngående balanse for 2025, noe som medfører endring i sammenligningstillene. Endringen har ingen resultatmessig effekt og påvirker ikke bunnlinjen.

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader
Beløp i 1000 kroner

	31.12.2025	31.12.2024
Finansinntekter		
Renteinntekter	1	249
Valutagevinst (agio)	3	85
Sum finansinntekter	4	334
Finanskostnader		
Rentekostnad	198	51
Nedskrivning av aksjer	0	29
Valutatap (disagio)	2	0
Gebyrer	0	63
Sum finanskostnader	200	143

**Note 7A Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen
(bruttobudsjetterte virksomheter)**

Beløp i 1000 kroner

**Del A Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen
(kongruensavvik)**

	31.12.2025	01.01.2025	Endring
Avregnet med statskassen i balansen¹⁾	-1 090 178	-307 073	-783 105

Årsaken til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.

Endring i avregnet med statskassen

	Endring
<i>Konsernkontoer i Norges Bank</i>	
Konsernkonto utbetaling (-)	-11 311 744
Konsernkonto innbetaling (+)	978 806
<i>Netto trekk konsernkonto</i>	<i>-10 332 937</i>
<i>Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomhetens drift (er gjennomstrømningsposter)</i>	
Innbetaling innkreivingsvirksomhet og andre overføringer (-)	-2 424
Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer (+)	10 329 265
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men er direkte mot avregning med statskassen</i>	
Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992) (+)	845 162
Grupeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986) (-)	-61 695
Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987) (+)	61 852
<i>Andre avstemmingsposter</i>	
Inntektsført endring pensjonsforpliktelse, konto 1994	-590
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter (konto 1960 Endring 2025 gammel bankkonto oppgjørskonto Norges Bank)	-345 765
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter (oppløsning av fordring mot statskassen, skal inngå i avregning med statskassen - var fordringer 010125, men bokført på konto 1990 per 311225)	290 238
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>	<i>783 105</i>
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen	0
Sum endring i avregning med statskassen ¹⁾	783 105

1) Sum endring i avregning med statskassen skal stemme med sum i endringskolonnen ovenfor.

Kontroll:

0

**Note 7B Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen
(bruttobudsjetterte virksomheter)**

Beløp i 1000 kroner

Del B Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2025 Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	31.12.2025 Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Differanse
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	126 768	0	126 768
Varige driftsmidler	44 649	0	44 649
Sum	171 417	0	171 417
Finansielle anleggsmidler			
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	6 008	0	6 008
Andre fordringer	34 606	545	34 061
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	716	0	716
Bankinnskudd, kontanter og lignende	20 942	20 942	0
Sum	62 273	21 487	40 786
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Pensjonsforpliktelser	-36 054	0	0
Sum	-36 054	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-42 869	0	-42 869
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-20 531	-20 531	0
Skyldige offentlige avgifter	-12 287	-1 178	-11 110
Avsatte feriepenger	-45 853	0	-45 853
Mottatt forskuddsbetaling	-18 990	-19 064	74
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	-5 993	0
Annen kortsiktig gjeld	-306 495	-276 614	-29 880
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	-840 790	0	-840 790
Sum	-1 287 814	-323 381	-970 427
Sum	-1 090 178	-301 893	-758 224

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

Note 8 Forskningsmidler til utbetaling*Beløp i 1000 kroner*

Styrende organ	31.12.2025	01.01.2025	Endring
Adm.dir-fullmakt	4 325	4 766	-441
Banebrytende forskning	213 465	90 046	123 419
Demokrati og global utvikling	40 203	14 169	26 033
Energi og transport	78 801	21 125	57 676
Forskningssystemet	114 374	50 739	63 635
Helse	39 936	8 797	31 138
Innovasjon	128 826	36 314	92 512
Klima og miljø	66 902	12 625	54 276
Mat og bioressurser	42 598	22 870	19 728
Muliggjørende teknologier	50 902	1 763	49 139
Samisk samfunn og kultur	3 945	7 779	-3 834
Velferd og utdanning	56 514	25 240	31 273
Sum	840 790	296 233	544 556

Tabellen ovenfor viser Forskningsmidler til utbetaling 840,8 mill. kroner for 2025 (per. 31.12.2025) mot 296,2 mill. kroner for 2024 (sammenligningstall viser Forskningsmidler til utbetaling per 01.01.25, åpningsbalansen i overgang til bruttobudsjettering, etter prinsippendring 2024). Det er en kraftig økning fra 2024 til 2025 av forskningsmidler til utbetaling, da 2024 ble unormalt lave som en følge av overgangen fra nettobudsjettet til bruttobudsjettet virksomhet.

I regnskapsåret 2025 er det bokført faktura og SRS-avsetning for mottatte fakturaer, betalingsanmodninger og «automatiske utbetalinger» i samme periode som faktura/betalingsanmodning er datert, jf. omtale om overgang til bruttobudsjettering i Prinsippnote SRS, og Ledelseskommentarer for 31.12.2025, som beskriver prinsipper for tilskuddsforvaltning for 2025. Tabellen viser Forskningsmidler til utbetaling etter prinsippendring, inkl. avsetning for påløpte tilskudd per desember 2025 for 594,9 mill. kroner.

I tillegg er det faktura for tilskudd som ikke var ferdig godkjent av attestant og BDM / bokført i januar 2026, med bilagsdato 2025, for 38,86 mill. kroner som gjelder Midler forvaltet på vegne av andre, ikke statlige virksomheter, statlige fond, internasjonale aktører og EU (ikke avsatt per 31.12 da dette er balanseposter som er inkludert i mellomværende med statskassen).

Note 9 Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten*Beløp i 1000 kroner*

	31.12.2025	31.12.2024
Avslutning Gaveforsterkningskonto - Renteinntekter	17	0
Overgang til bruttobudsjettering - Ymse inntekt til staten	2 408	0
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	2 424	0
Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer		
Fordringer til pålydende	0	0
Avsatt til forventet tap (-)	0	0
Sum fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 10 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Beløp i 1000 kroner

Tilskudd pr styrende organ og sektor	Kommuner	Fylkes-kommuner	Ikke-finansielle foretak	Finansielle foretak	Husholdninger	Ideelle organisasjoner	Statsforvaltningen	Utlandet	2025	2024
Adm.dir-fullmakt	35	70	2 182 739	0	0	4 337	50 961	57 486	2 295 628	2 183 312
Banebrytende forskning	0	0	118 307	0	0	9 031	1 199 800	0	1 327 138	1 324 587
Demokrati og global utvikling	2 226	0	109 024	0	48	0	213 165	433	324 896	357 951
Energi og transport	366	948	968 797	-920	0	227	244 214	1 903	1 215 535	1 035 346
Forskningssystemet	0	845	674 870	0	1 856	3 877	378 601	80 096	1 140 144	941 409
Helse	29 846	6 201	63 368	0	0	30 476	356 349	0	486 240	471 084
Innovasjon	50 647	7 585	1 072 154	9 541	0	3 110	398 889	0	1 541 926	1 066 442
Klima og miljø	2 010	1 332	210 104	0	1 026	2 538	332 332	243	549 585	466 487
Mat og bioressurser	1 185	2 424	223 815	0	2 519	1 333	176 753	2 124	410 153	382 778
Muliggjørende teknologier	5 297	0	226 978	0	187	856	309 255	0	542 573	619 967
Samisk samfunn og kultur	2 431	631	0	0	0	0	14 127	0	17 189	14 376
Velferd og utdanning	0	0	130 247	0	0	6 658	341 351	0	478 256	542 539
Sum sektor	94 043	20 035	5 980 404	8 621	5 636	62 443	4 015 797	142 285	10 329 265	9 406 279

Tilskuddsforvaltning er utbetaling av forskningsmidler til eksterne prosjektansvarlige. Tilskudd vises i tabellen ovenfor sortert på mottagers institusjonelle sektor per styrende organ. Utbetalinger til henholdsvis ikke-finansielle foretak og statsforvaltningen utgjør om lag 97% av de totale utbetalingene i 2025. 2024- tallene inkluderer Midler forvaltet på vegne av andre, ikke statlige virksomheter, statlige fond, internasjonale aktører og EU, jf. omtale i prinsippnote SRS, om overgang til bruttobudsjettering. I 2025 er disse midlene inkludert i mellomværendet med statskassen og konto 299*, se note 18.

Note 12 Beholdninger av varer og driftsmateriell
Beløp i 1000 kroner

	31.12.2025	01.01.2025
Anskaffelseskost		
Råvarer og innkjøpte halvfabrikata	0	0
Varer under tilvirkning	0	0
Ferdige egentilvirkede varer og driftsmateriell	0	0
Innkjøpte varer (ferdigvarer) og driftsmateriell	0	0
Sum anskaffelseskost	0	0
Ukurans		
Ukurans i råvarer og innkjøpte halvfabrikata	0	0
Ukurans i varer under tilvirkning	0	0
Ukurans i ferdige egentilvirkede varer	0	0
Ukurans i innkjøpte varer (ferdigvarer)	0	0
Nedskrivning av driftsmateriell	0	0
Sum ukurans	0	0
Sum beholdninger av varer og driftsmateriell	0	0

Note 13 Kundefordringer
Beløp i 1000 kroner

	31.12.2025	01.01.2025
Kundefordringer til pålydende	15 420	8 103
Avsatt til latent tap (-)	-9 412	-6 631
Sum kundefordringer	6 008	1 472

Endring i kundefordringer 31.12.25 skyldes tidlig oppgjør av kundefordringer 2024 pga. overgang til bruttobudsjettering. Avsatt til forventet tap på fordringer er økt fra 6,6 til 9,4. per 31.12.25 pga. større poster som er forventet tapt per 31.12.2025, jf. regnskapsførte tilskuddsposter i 87*- serien, se note 10. Avsetning til forventet tap er avsatt på konto 1580 for både drift og tilskudd som har vært gjeldene praksis i Forskningsrådet tom 2025. Fra 2026 vil Avsetning til forventet tap tilskudd endre konto ihht. Føringskontoplanen for 2026.

Note 14 Andre kortsiktige fordringer*Beløp i 1000 kroner*

	31.12.2025	01.01.2025
Forskuddsbetalt lønn	132	214
Personallån	413	294
Andre forskuddsbetalte kostnader	13 742	12 167
Andre fordringer	20 319	2 628
Andre fordringer - fordringer statskassen - tilskudd	0	290 238
Sum andre kortsiktige fordringer	34 606	305 542

Nedgang i andre fordringer - fordringer statskassen - tilskudd på 290 mill. kroner skyldes avsetninger for påløpte tilskudd per. 31.12.2024, som ble fordringer mot statskassen, på grunn av at ikke utbetalte tilskuddsmidler per. 31.12.2024 var tilbakebetalt til Kunnskapsdepartementet. Posten er inkludert i avregning med statskassen per 31.12.2025, se note 7A. Jf. omtale om overgang til bruttobudsjettering i Prinsippnote SRS.

Det er i 2025 reklassifisert leverandørgjeld på 16,5 mill. kroner, som gjenspeiler økningen i andre fordringer.

Note 16 Opptjente, ikke fakturerte inntekter/Mottatt forskuddsbetaling
Beløp i 1000 kroner

DEL I

	31.12.2025	01.01.2025
<i>Opptjente, ikke fakturerte inntekter</i>		
Andre internasjonale prosjekter	716	0
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	716	0

DEL II

	31.12.2025	01.01.2025
<i>Mottatt forskuddsbetaling</i>		
EUs rammeprogram*	18 990	20 941
Sum mottatt forskuddsbetaling	18 990	20 941

Mottatt forskuddsbetaling fra EUs rammeprogram var inkludert i annen kortsiktig gjeld i 2024. Fom. 2025 er midlene inkludert i Mottatt forskuddsbetaling som er spesifisert i tabellen på neste side.

*** Mottatt forskuddsbetaling fra EUs rammeprogram- valutarisiko:**

Ved budsjettering/rapportering av kostnader til EU brukes gjennomsnittlig valutakurs (EUs regelverk) for å beregne Euro-beløpet av periodens kostnader.

Refusjon av driftskostnader basert på kontrakt med EU har Euro som valuta og innbetales i Euro på Forskningsrådets NOK innbetalingskonto og bokføres i regnskapet i NOK. I perioden fra budsjettert/rapportert Euro beløp til innbetalingen utføres vil valutaendring gi utslag på NOK beløp mottatt. Norges Forskningsråd holder valutarisikoen.

*** Mottatt forskuddsbetaling fra EUs rammeprogram - pr. koordinator:**

Mottatt forskuddsbetaling fra EU som dekker refusjon av ordinær drift, innbetales til Forskningsrådet via ulike EU-koordinatorer. Innbetalingene delutbetales i takt med budsjetterte og rapporterte kostnader iht. kontrakt. Periodevis vil enkelte koordinatorer ha underdekning på utestående saldo (disponible midler) som er en del av mellomværende med Staten. Midlene er ikke bevilget av Stortinget og disponeringen av midlene er følgelig ikke regulert av økonomiregelverket i staten. Samlet utestående beløp av Mottatte forskuddsbetaling fra EU vil til enhver tid ha overdekning. Tabellen på neste side viser fordeling av midler pr. koordinator.

EU-Koordinator **Beløp i 1000 kroner*

	31.12.2025	01.01.2025
Agenzia Per La Promozione Della Ricerca Europea (Apre) - It	549	413
Aicib - Agencia De Investigacao Clinica E Inovacao Biomedica (Aicib) - Pt	148	125
Alfred-Wegener-Institut Helmholtz-Zentrum Fur Polar- Und Meeresforschung (Awi) - De	0	163
Bundesanstalt Für Landwirtschaft Und Ernährung (Ble) - De	7	7
Bundesministerium Fuer Klimaschutz, Umwelt, Energie, Mobilitaet, Innovation Und Technologie (Bmk) - At	1 656	785
Danmarks Tekniske Universitet (Dtu) - Dk	-23	-17
Deutsches Zentrum Fur Luft - Und Raumfahrt Ev (Dlr) - De	764	861
Fondation Des Sciences Du Patrimoine - Fr	71	76
Fondation Francaise Pour La Recherche Sur La Biodiversite (Frb) – Fr	231	276
Fondazione Centro Euro-Mediterraneosui Cambiamenti Climatici (Fondazione Cmcc) - It	-286	238
Fundación Española Para La Ciencia Y La Tecnología - Es	220	50
Institut National De La Sante Et De La Recherche Medicale (Inserm)-Fr	-35	51
Instituto De Salud Carlos Iii (Isciii) - Es	140	967
Ministero Della Salute (It Moh) – It	5 582	4 260
Norges Forskningsrad (Rcn)	304	304
Ministry Of Agriculture And Forestry Of Finland (Mmm) - Fi	403	313
Narodowe Centrum Nauki (Ncn) - Pl	652	728
National Technological Innovation Authority (Innovationauth) - Il	45	0
Norwegian National Security Authority (Nms) - No	4 317	4 126
Osterreichische Forschungsforderungsgesellschaft Mbh (Ffg) -At	525	1 900
Service Public Fédéral De Programmation Politique Scientifique (Belspo) - Be	540	500
Universiteit Gent (Ugent) - Be	26	166
Vetenskapsradet - Swedish Research Council (Src) - Se	75	0
Agence Nationale De La Recherche (Anr) – Fr	372	348
Drfp Ile De France Et De Paris	918	963
Agriculture And Food Development Authority (Teagasc),	0	-142
Aristotelio Panepistimio Thessalonikis (Auth)	123	0
Institute Of Sociology Of The Czech Academy Of Sciences	0	745
Ministero Dell'Università E Della Ricerca (Mur) – It	1 631	2 525
Forschungszentrum Jülich GmbH	38	208
TOTAL	18 990	20 941

Note 17 Bankinnskudd, kontanter og lignende*Beløp i 1000 kroner*

	31.12.2025	01.01.2025
Bankinnskudd for gaver og gaveforsterkninger	0	408
Øvrige bankkontoer (øvrig / utenfor statens konsernkontoordning)	20 942	18 171
Sum bankinnskudd og kontanter	20 942	18 579

Bankkonto for gaveforsterkning er oppgjort og avsluttet per 31.12.25. Øvrig bankkonto er Euro-konto for oppbevaring av EU-koordinatormidler.

Note 18 Annen kortsiktig gjeld
Beløp i 1000 kroner

	31.12.2025	01.01.2025
Skyldig lønn	2 678	2 196
Annen gjeld til ansatte	65	39
Avsetning for lønnsoppgjøret 2024	0	89
Påløpte kostnader	8 354	12 281
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	752	5 022
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	6 378
Midler fra EU koordinator	20 942	18 171
Midler forvaltet på vegne av andre, EUs rammeprogram *	105 670	35 687
Midler forvaltet på vegne av andre, ikke statlige virksomheter, statlige fond og internasjonale aktører som ikke inngår i EUs rammeprogram**	139 667	275 866
Annen kortsiktig gjeld	28 366	26 018
Sum annen kortsiktig gjeld	306 495	381 747

Påløpte kostnader inkluderer avsetning for påløpte kostnader samt reklassifisering av kundefordringer.

Nedgang i *Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet* skyldes innbetaling av prosjektmidler 31.12.24 som ble henført til riktig prosjekt i påfølgende måned i 2025.

Nedgang i *Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel* skyldes at faktura fra SPK for 6. termin 2025 er bokført og avregnet per 31.12.25 - faktura for 6. termin 2024 var ikke bokført pga. tidlig cutoff ved overgang til bruttobudsjettering.

Midler fra EU koordinator viser mottatte koordinator midler som skal fordeles videre til partnere ihht. kontrakt. Midlene mottas og holdes i Euro på Forskningsrådets Euro-bankkonto.

Endring i *Midler forvaltet på vegne av andre* er spesifisert i tabellene under.

***Midler forvaltet på vegne av andre, EUs rammeprogram - valutarisiko:**

Ved rapportering av tilskuddsmidler til EU brukes gjennomsnittlig valutakurs (EUs regelverk) for å beregne Euro-beløpet av periodens kostnader.

Tilskuddsmidler mottatt ihht. kontrakt med EU har Euro som valuta og innbetales i Euro på Forskningsrådets NOK innbetalingskonto. I perioden fra budsjettert/rapportert Euro beløp til innbetalingen utføres vil valutakurs gi utslag på NOK beløp mottatt. Norges Forskningsråd holder valutarisikoen.

*** Midler forvaltet på vegne av andre, EUs rammeprogram - pr. koordinator:**

Mottatt forskuddsbetaling fra EU som dekker refusjon av ordinær drift, innbetales til NFR via ulike EU-koordinatorer. Innbetalingene delutbetales i takt med budsjetterte og rapporterte kostnader ihht. kontrakt. Periodevis vil enkelte koordinatorer ha underdekning på utestående saldo (disponible midler) som er en del av mellomværende med Staten. Midlene er ikke bevilget av Stortinget og disponeringen av midlene er følgelig ikke regulert av økonomiregelverket i staten. Samlet utestående

beløp av mottatte forskuddsbetaling fra EU vil til enhver tid ha overdekning. Tabellen under viser fordeling av midler pr. koordinator.

EU-Koordinator		
<i>Beløp i 1000 kroner</i>	31.12.2025	01.01.2025
Ministero Dell'Università E Della Ricerca (Mur) - It	14 412	0
Forschungszentrum Jülich GmbH	1 767	0
Bundesministerium Fuer Klimaschutz, Umwelt, Energie, Mobilitaet, Innovation Und Technologie (Bmk) - At	20 322	0
Centre National De La Recherche Scientifique Cnrs (Cnrs) - Fr	352	0
Deutsches Zentrum Fur Luft - Und Raumfahrt Ev (Dlr) - De	3 387	0
Fondation Francaise Pour La Recherche Sur La Biodiversite (Frb) – Fr	2 508	2 002
Instituto De Salud Carlos Iii (Isciii) - Es	4 203	0
Ministero Della Salute (It Moh) – It	12 170	9 206
Ministry Of Agriculture And Forestry Of Finland (Mmm) - Fi	3 280	0
Norwegian National Security Authority (Nms) - No	1 812	0
Osterreichische Forschungsforderungsgesellschaft Mbh (Ffg) -At	1 041	10 694
Service Public Fédéral De Programmation Politique Scientifique (Belpo) - Be	24 408	0
Agence Nationale De La Recherche (Anr) – Fr	2 260	135
Association D'Eureka – Fr	12 214	13 429
Agriculture And Food Development Authority (Teagasc)	1 314	0
Innobasque - Agencia Vasca De Innovación	219	219
Sum	105 670	35 687

**** Midler forvaltet på vegne av andre, ikke statlige virksomheter, statlige fond og internasjonale aktører som ikke inngår i EUs rammeprogram:**

Styrende organ			
<i>Beløp i 1000 kroner</i>	31.12.2025	01.01.2025	Endring
Adm.dir-fullmakt	42 286	182 914	-140 627
Banebrytende forskning	0	0	0
Demokrati og global utvikling	23 291	22 631	660
Energi og transport	6 138	9 959	-3 821
Forskningssystemet	0	0	0
Helse	22 718	2 478	20 240
Innovasjon	9 414	12 601	-3 188
Klima og Miljø	23 565	20 782	2 783
Mat og bioressurser	12 254	23 741	-11 487
Muliggjørende teknologier	0	0	0
Samisk samfunn og kultur	0	0	0
Velferd og utdanning	0	0	0
Sum	139 667	275 105	-135 439

Forskningsmidler under behandling per 31.12.25 er Midler forvaltet på vegne av andre, ikke statlige virksomheter og statlige fond. Disse midlene inngår i Mellomværende med statskassen, og er bokført på konto 299*, jf. balansen gjeld og egenkapital.

For portefølje Adm.dir-fullmakt skyldes den store endringen i løpet av første tertial delvis en større tilbakebetaling til Forskningsmidlene for jordbruk- og matindustri (FFL/JA). Videre kan mye av utviklingen forklares av overgangen til bruttobudsjettering hvor regnskap ble stengt vesentlig tidligere i 2024, noe som har ført til at en høyere andel av utbetalingene til prosjektene med finansiering fra FFL/JA har blitt forskjøvet til 2025.

Økningen for portefølje Helse kommer av en innbetaling på 9,6 mill. kroner fra Norsk tipping og innbetalinger fra Kreftforeningen.

Note 19 Pensjon
Beløp i 1000 kroner

Forutsetninger lagt til grunn ved beregningene	DNB/Gabler	Drift
Årlig diskonteringsrente	4,0 %	4,0 %
Lønnsvekst	4,0 %	4,0 %
Pensjonsregulering	2,7 %	3,8 %
Frivillig avgang ~ Opptil 50 år	0,0 %	0,0 %
Frivillig avgang ~ Over 50 år	0,0 %	0,0 %
Forventet avkastning	5,5 %	5,5 %
Årlig G-regulering	3,8 %	3,8 %
Inflasjonsrate	N/A	N/A
Uttak AFP	N/A	N/A

Pensjonsforpliktelser i balansen	31.12.2025	31.12.2024
Verdi DNB 1.1	-369	-642
Endring	125	273
Verdi DNB 31.12	-243	-369
Pensjonsforpliktelse driftspensjoner 1.1	-36 275	-36 851
Endring	465	576
Verdi driftspensjoner 31.12	-35 811	-36 275
Sum endring i året	590	849
Avsetning pensjonsforpliktelse 31.12	-36 054	-36 644
Endring pensjonsforpliktelse	31.12.2025	31.12.2024
Verdi 1.1	-36 323	-37 172
Endring i året	738	849
Verdi endring pensjonsforpliktelse 31.12	-35 585	-36 323

Beregning av DNB-ordningen:		
Sammenstilling av årets pensjonskostnad	31.12.2025	31.12.2024
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	0	56
Rentekostnader på pensjonsforpliktelsen	452	541
Årets brutto pensjonskostnad	452	597
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	382	532
Netto pensjonskostnad før amortisering	69	66
Amortisering av estimatavvik/aktuarielt tap/gevinst	0	0
Periodisert arbeidsgiveravgift	9	8
Årets pensjonskostnad før arbeidsgiveravgift	78	74

Avstemming av pensjonsforpliktelser.		
Pensjonsordning med netto forpliktelse/ midler	31.12.2025	31.12.2024
Pensjonsforpliktelser brutto	13 842	14 218
Pensjonsmidler brutto	13 051	13 287
Netto pensjonsforpliktelser	26 893	27 505
Ikke resultatført estimatavvik	-660	-694
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	112	131
Netto pensjonsforpliktelser/ midler i balansen	26 345	26 942

Pensjoner over drift	31.12.2025	31.12.2024
----------------------	------------	------------

Minsteforpliktelse	41 835	40 464
Fremtidig lønnsvekst	0	0
Pensjonsforpliktelse	41 835	40 464
Ikke resultatført estimatavvik	-6 024	-4 188
Netto pensjonsforpliktelse	35 811	36 275
	DNB	Drift
Sum pensjonskostnad	-69	-2 039
Innbetalt premie/utbetalinger -2022	195	2 504
Endring pensjonsforpliktelse	125	465
		Sum
		-2 108
		2 699
		590

Norges forskningsråd har to kollektive pensjonsordninger, en i SPK, og en i DNB. Forskningsrådet har også pensjonsforpliktelser gjennom KLP som dekkes over driften. I tillegg er det inngått pensjonsavtaler utover ordinær ordning som tas over driften. Ordningene utenfor SPK bokføres i henhold til Norsk Regnskapsstandard som pensjonskostnader etter en ytelsesplan.

Premiefastsettelse og beregning av verdien av pensjonsforpliktelsene skjer etter aktuarberegninger i tråd med Norsk regnskapsstiftelses veiledende forutsetninger pr 31.08.19. Det blir simulert en forvaltning av fondsmidler. Avvik i faktisk utvikling fra de beregningsmessige forutsetninger vil kunne gi både en over- og underfinansiering av ordningene. Ordningen i DNB gjelder for seks personer, og pensjonsavtalen over drift utover ordinær ordning gjelder for seks personer.

Den resultatmessige effekten av endringene i pensjonsforpliktelsene disponeres ikke mot administrativ avsetning, da bevilgningene skjer etter ett-års prinsippet til dekning av premie, mens pensjonsforpliktelsene er et uttrykk for Forskningsrådets langsiktige forpliktelse. Forskjellen mellom betalt premie og estimert kostnad føres direkte mot balansen på linje for pensjonsforpliktelse.

Note 20 Framtidige forskningsforpliktelser

Beløp i millioner kroner

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	SUM	Tilsagns- fullmakt 2025
0118	Utenrikspolitiske satsinger	72	Belastningsfullmakt Utenriksdepartementet via Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA)	2	1	1	0	0	0	0	0	0	4	0
0118	Utenrikspolitiske satsinger	77	Norges forskningsråd - utenriksområdet, kan overføres	66	46	26	16	3	1	0	0	0	159	220
0161	Utdanning, forskning og offentlige institusjoner	74	Norges forskningsråd, - utviklingsområdet, kan overføres	193	178	117	61	27	15	9	0	0	600	701
0201	Analyse og kunnskaps-grunnlag	70	Norges forskningsråd - forskning om utdanning og forskning, kan overføres	290	235	134	69	18	5	0	0	0	751	800
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	21	Belastningsfullmakt Kunnskapsdepartementet via Utdanningsdirektoratet	2	2	0	0	0	0	0	0	0	4	0
0285	Noregs forskningsråd	71	Strategiske forskningsprioriteringer, kan overføres	3 197	3 060	1 851	988	483	246	115	88	41	10 069	11 213
0285	Noregs forskningsråd	72	Langsiktig, grunnleggende forskning, kan overføres	1 774	1 851	990	624	364	250	154	62	0	6 068	6 024
0325	Allmenne kulturformål	70	Norges forskningsråd, kan overføres	32	32	20	7	2	0	0	0	0	93	123
0400	Justis- og beredskaps-departementet	73	Tilskudd til Norges forskningsråd, kan overføres	81	59	31	12	4	1	0	0	0	188	210
0500	Kommunal- og distriktsdepartementet	72	Norges forskningsråd, kan overføres	80	66	31	17	9	3	3	0	0	207	237
0601	Utreddnings-virksomhet, forskning m.m	74	Tilskudd til Norges forskningsråd, kan overføres	187	165	89	49	16	5	0	0	0	511	562
0780	Forskning	70	Norges forskningsråd, kan overføres	471	373	185	91	33	9	0	0	0	1 162	1 096
0800	Barne- og familie-departementet	70	Norges forskningsråd, kan overføres	55	48	27	15	4	1	0	0	0	149	157
0920	Norges forskningsråd	70	Tilskudd til næringsrettet forsknings, kan overføres	1 102	1 027	441	126	33	10	0	0	0	2 739	2 878
0920	Norges forskningsråd	72	Tilskudd til marin og maritim forskning, kan overføres	500	430	232	108	37	11	0	0	0	1 318	1 362
0928	Annen marin forsknings og utvikling	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	21	0	0	0	0	0	0	0	0	21	22
1137	Forskning og innovasjon	71	Forskningsaktivitet - Norges forskningsråd, kan overføres	193	173	84	38	12	4	0	0	0	505	557
1301	Forskning og utvikling mv.	71	Norges forskningsråd, kan overføres	64	62	27	13	4	1	0	0	0	171	210
1301	Forskning og utvikling mv.	72	Norges forskningsråd - NTP-formål, kan overføres	58	65	42	30	22	23	24	0	0	264	358
1410	Kunnskap om klima og miljø	73	Norges forskningsråd, kan overføres	528	433	214	98	37	8	0	0	0	1 319	1 371
1471	Norsk Polarinstitutt	50	Stipend (Belastningsfullmakt Klima- og miljødepartementet via Norsk polarinstitutt)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1500	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet Tilskudd til forskning og informasjon - DFD	71	Forskningsmidler til Norges forskningsråd, kan overføres	98	83	51	18	8	2	0	0	0	260	231
1600	Finans-departementet	71	Forskning og allmennopplysning - Norges forskningsråd	38	41	15	6	2	0	0	0	0	102	158
1618	Skatteetaten	50	Skatte- og avgiftsforskning (Belastningsfullmakt Finansdepartementet via Skatteetaten)	2	2	0	0	0	0	0	0	0	4	0
1700	Forsvars-departementet	72	Overføringer til forskningsrådet, kan overføres	31	48	45	40	24	9	3	0	0	200	238
1850	Klima, industri og teknologi	73	Norges forskningsråd, kan overføres	1 116	1 081	651	428	271	238	100	0	0	3 884	4 150
NA	Midler forvaltet på vegne av andre, ikke statlige virksomheter, statlige fond, EU og andre internasjonale aktører	NA	Andre finansieringskilder	564	419	212	28	7	2	0	0	0	1 232	0
Sum				10 742	9 977	5 519	2 882	1 420	845	409	150	41	31 985	32 875

Kommentarer til note 20

Noten viser forpliktelser i henhold til inngåtte avtaler per 31.12.2025. Samlet er framtidige forpliktelser på om lag 32 mrd. kroner over perioden 2026 til 2034 per 3. tertial 2025.

Ved utgangen av 2025 har Forskningsrådet ubrukt bevilgning for året på alle poster unntatt én. Avvikene mellom faktisk kontant utbetaling og bevilgning skyldes endringer i prosjektfremdrift og periodiseringsdifferanser, og er ikke en reduksjon i forpliktelser. Ubrukt bevilgning søkes om overført til 2026. Forskningsforpliktelsene per 3. tertial 2025 overstiger tilsagnsfullmakten for 2025 på tre av Forskningsrådet sine tilskuddsposter. Dette er i hovedsak forskyvelser av utbetalinger som vil dekkes inn av overført bevilgning som beskrevet ovenfor. Forskningsrådet estimerer at utbetalingene vil ligge jevnt under nivået på forpliktelsene på grunn av forskyvelser og endringer i de underliggende prosjektene. Forpliktelsene som er flyttet fra 2025 til 2026 er ikke periodisert. Utbetalingstakten vil dermed kunne endre seg, og det er usikkert når de kommer til utbetaling.

Midlene over NFD Kap. 928.21 er en belastningsfullmakt for 2025 på 21,5 mill. kroner. Det forutsettes at fullmakten overføres i 2026 for å dekke forpliktelsene som kommer til utbetaling. Forskningsrådet har i 2025 belastningsfullmakter for tilskuddsmidler fra fem kap. poster i statsregnskapet. Det forutsettes en videreføring av belastningsfullmaktene i 2026 og kommende år. Derfor inkluderes belastningsfullmaktene i noten.

Tidligere har gjennomstrømmingsmidler (inkludert grunnbevilgninger) vært inkludert som en forventet forpliktelse i Note 20 utover budsjettåret. Etter overgangen til bruttobudsjettering med tilsagnsfullmakter fra og med 2025 holdes disse derimot utenfor. Fra og med 2025 er grunnbevilgningene til instituttsektoren gitt på egne kap. poster, og det er ikke tilsagnsfullmakter på de aktuelle postene ettersom hele tildelingen utbetales samme år som det gjeldende tilsagnet. Grunnbevilgningene er ikke konkurranseutsatte, og avtalene inngås for et år av gangen ifm. Stortingets vedtak av bevilgning. Øvrige gjennomstrømmingsmidler tildeles også årlig med budsjetteffekt samme år, og inngår ikke i tilsagnsfullmakten. Grunnbevilgningene og øvrige gjennomstrømmingsmidler forventes videreført på 2025-nivå. I 2025 utgjør grunnbevilgninger og øvrige gjennomstrømmingsmidler samlet sett ca. 1,7 mrd. kroner, hvorav 1,42 mrd. kroner er grunnbevilgninger til instituttsektoren, og resten er øvrige gjennomstrømmingsmidler. I årsregnskapet for 2024 tilsvarte gjennomstrømmingsmidler i note 20 om lag 13 mrd. kroner av de totale forskningsforpliktelsene i perioden, tilsvarende tall for 2025 er ikke inkludert i note 20 som forklart ovenfor.

Forpliktelsene er en avtalerettslig plikt til utbetaling, men har forbehold om bevilgning fra Stortinget. Forskningsrådets avtaler om tilskudd er enkeltvedtak og reguleres derfor av forvaltningsrettslige regler. Avtalen gir derfor ikke en binding om flerårige tilskuddsutbetalinger. I avtalens generelle vilkår kapittel 18.1 heter det blant annet at Forskningsrådet kan heve avtalen dersom "Sentrale forutsetninger for kontraktsforholdet svikter, herunder at Forskningsrådet ikke får de nødvendige midler stilt til rådighet, det skjer endringer i offentlige reguleringer eller det oppstår andre uforutsette omstendigheter av vesentlig betydning for gjennomføringen av prosjektet eller Forskningsrådets evne til å bidra til dette, jf. punkt 4.7".

Note 21 Leverandørgjeld*Beløp i 1000 kroner*

	31.12.2025	01.01.2025
Leverandørgjeld	42 869	12 364
Sum	42 869	12 364

Utestående leverandør gjeld ved utgangen av 2024 var unormalt lav, da det ved overgangen fra netto til bruttobudsjettet virksomhet ble satt en tidlig frist for godkjenning av kostnader og utbetaling av leverandørgjeld.

Påløpte kostnader for ikke bokført leverandørfakturaer er avsatt pr 31.12.2025 og inngår i annen kortsiktig gjeld, se note 18.

Årsregnskap Eiendomsfondet

LEDELSESKOMMENTAR

Norges forskningsråd forvalter Eiendomsfondets tomter, mens Staten, ved Kunnskapsdepartementet, står som hjemmelshaver. Rådets rolle som eiendomsforvalter har sin bakgrunn i Stortingets vedtak i 1993 der man fikk overført ansvaret for forvaltning av bygninger og eiendommer eid av Norges Teknisk Naturvitenskapelige Forskningsråd (NTNF). I forbindelse med dette ble det opprettet et eiendomsfond som er regulert med egne statutter. I løpet av 2026 skal Eiendomsfondet avvikles, og forvalteransvaret for tomtene overdras til Statsbygg og UiO. Staten ved Kunnskapsdepartementet vil fortsatt stå som hjemmelshaver til tomtene.

Forvaltningen er selvfinansierende med eget budsjett og regnskap. Resultatet av eiendomsdriften blir overført til fondet som har til formål å fremme forskningsstrategiske mål og forvaltning av eiendomsverdier. Ved utgangen av 2025 viste fondets balanse 139,57 millioner.

Årsregnskapet gir et dekkende bilde av eiendomsfondets virksomhet ut fra årets aktivitet og de regnskapsprinsipper som er lagt til grunn. Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten og rundskriv fra Finansdepartementet. Regnskapet er avlagt etter statlige regnskapsstandarder (heretter kalt SRS), og revideres av Riksrevisjonen.

Alle regnskapstall er oppgitt i 1000 kroner dersom ikke annet er særskilt opplyst.

13. mars 2026

Gunnar Bovim
styrets leder

Birger Vikøren

Gunnar Hovland

Linda Nøstbakken

Britt Elin Steinveg

Iselin Marstrander

Paula Eerola

Per Magnus Kommandantvold
ansattes representant

Lillian Margrethe Baltzrud
ansattes representant

Mari S. Sundli Tveit
administrerende direktør

Prinsippnote bevilgningsrapportering for eiendomsfondet

Årsregnskap for statlige fond er utarbeidet og avlagt etter retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene og Finansdepartementets rundskriv.

Et statlig fond er en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler, og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet utover ett budsjettår. Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Eiendomsfondet er et B1-fond og er plassert på en rentebærende konto innenfor statens konsernkontoordning. Rentegruppen er kortsiktig flytende rente. Beholdninger på oppgjørskontoen overføres til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Øvre del av oppstillingen viser hva som rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap, vises i oppstillingens nedre del. Note A utgår, da det ikke gis tildelinger over statsbudsjettet til Eiendomsfondet.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2025

Beholdninger rapportert i likvidrapport		Regnskap 2025		
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank			113 927	
Endringer i perioden			11 030	
<i>Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank</i>			124 957	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)				
Konto	Tekst	2025	2024	Endring
810205	Beholdning på konto i Norges Bank	124 957	113 927	11 030

Prinsippnote til årsregnskapet for Eiendomsfondet

Fondsregnskapet tilsvarer oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter. Fondsregnskapet er utarbeidet etter statlige regnskapsstandarder. Notene nummereres fortløpende.

Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret. Overføringer til fondet består av festeavgifter, renteinntekter og eiendomsskatt. Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet, og viser netto endringer i fondskapitalen. Resultatet er overført til opptjent fondskapital i balanseoppstillingen.

Eiendomsfondet har ansvaret for forvaltning av eiendommene i Gaustadbekkdalen. De opprinnelige tomtene overtok Forskningsrådet vederlagsfritt fra staten i 1952. Etter dette er det kjøpt tilleggsarealer for 14,7 mill. kroner for å få eksisterende arealer mer hensiktsmessige. Kjøpene ble finansiert ved bruk av Eiendomsfondet. Fra 2015 fører nye kjøp til en avsetning på konto 215 - statens finansiering av varige driftsmidler. Da de tidligste kjøpene har redusert virksomhetskapitalen med 9,5 mill. kroner, er det ikke vurdert som nødvendig å etablere en avsetning på konto 215 for disse. Beløpet innebærer ikke en reell forpliktelse fremover - verdiene er ikke avskrivbare.

Resultatregnskap
Beløp i 1000 kroner

	Note	31.12.2025	31.12.2024
Driftsinntekter			
Festeavgifter	1	8 368	8 885
Annen driftsinntekt	1	517	0
Sum driftsinntekter		8 885	8 885
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	2 125	2 071
Andre driftskostnader	3	777	893
Sum driftskostnader		2 902	2 963
Driftsresultat		5 983	5 921
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter		4 943	4 599
Finanskostnader		0	0
Sum finansinntekter og finanskostnader		4 943	4 599
Resultat av periodens aktiviteter		10 926	10 520
Avregninger og disponeringer			
Disponering av resultat til eiendomsfond		10 926	10 520
Sum avregninger og disponeringer		10 926	10 520

Balanse
Beløp i 1000 kroner

	Note	31.12.2025	31.12.2024
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	14 611	14 611
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>14 611</i>	<i>14 611</i>
Finansielle anleggsmidler			
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Sum anleggsmidler		14 611	14 611
B. Omløpsmidler			
Fordringer			
Bankinnskudd		124 957	113 927
<i>Sum fordringer</i>		<i>124 957</i>	<i>113 927</i>
Sum omløpsmidler		124 957	113 927
Sum eiendeler		139 569	128 538
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
Virksomhetskapital			
Eiendomsfond	5	134 339	123 413
<i>Sum virksomhetskapital</i>		<i>134 339</i>	<i>123 413</i>
Avregninger			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Ikke inntektsført bevilgning knyttet til tomter		5	
		125	5 125
<i>Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler</i>		<i>5 125</i>	<i>5 125</i>
Sum statens kapital		139 465	128 538
D. Gjeld			
Avsetning for langsiktige forpliktelser			
<i>Sum avsetning for langsiktige forpliktelser</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Annen langsiktig gjeld			
<i>Sum annen langsiktig gjeld</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Kortsiktig gjeld			
Annen kortsiktig gjeld	6	104	0
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		<i>104</i>	<i>0</i>
Sum gjeld		104	0
Sum statens kapital og gjeld		139 569	128 538

Note 1 - Driftsinntekter

Driftsinntektene i fondet hvert år består av festeavgifter og eiendomsskatt. Festekontraktene har normalt en løpetid på 80 år, og regulering er hjemlet i lovverket. Noen festekontrakter inngått før 1985 har i henhold til daværende regelverk en festeavgift på kroner null pr. år. Avhendingsinstruks og statsstøtterelement er implementert, og nye festekontrakter er basert på markedstilpasning. Fondet står på rentebærende konto og renteinntekter tilføres fondet.

Note 2 - Lønnskostnader

Det er overført 2,13 mill. kroner til Forskningsrådet som forvalter eiendomsfondet. Dette er refusjon av lønn og indirekte kostnader virksomheten har hatt i forbindelse med administrasjon av fondet.

Note 3 - Andre driftskostnader

Beløp i 1000 kroner

	2025	2024
Juridisk bistand	0	143
Andre konsulent tjenester	104	63
Eiendomsskatt	673	687
Sum	777	893

Kjøp av konsulent tjenester er knyttet til verddivurdering av tomter ifm. avvikling av eiendomsfondet.

Note 4 - Varige driftsmidler – tomter

Beløp i 1000 kroner

Anskaffelseskost 31.12.2024	14 611
Tilgang i 2025	0
Anskaffelseskost 31.12.2025	14 611
akkumulerte avskrivninger	0
Balanseført verdi 31.12.2025	14 611
Avskrivningssatser (levetid)	Ingen avskrivning

Tomter som er kjøpt ved bruk av Eiendomsfondet er ført i balansen til kostpris. I tillegg har fondet ved Forskningsrådet, hjemmel til betydelige arealer i Gaustadområdet som ble overdratt vederlagsfritt fra staten (Innst.nr 199, 21.juni 1952).

Note 5 – Virksomhetskapi tal
Beløp i 1000 kroner

Inngående Balanse 01.01.2025	123 413
Resultat 2025	10 926
Utgående Balanse 31.12.2025	134 339

Virksomhetskapi tal kan bare opptjenes etter særskilt fullmakt fra Stortinget. Virksomhetene kan

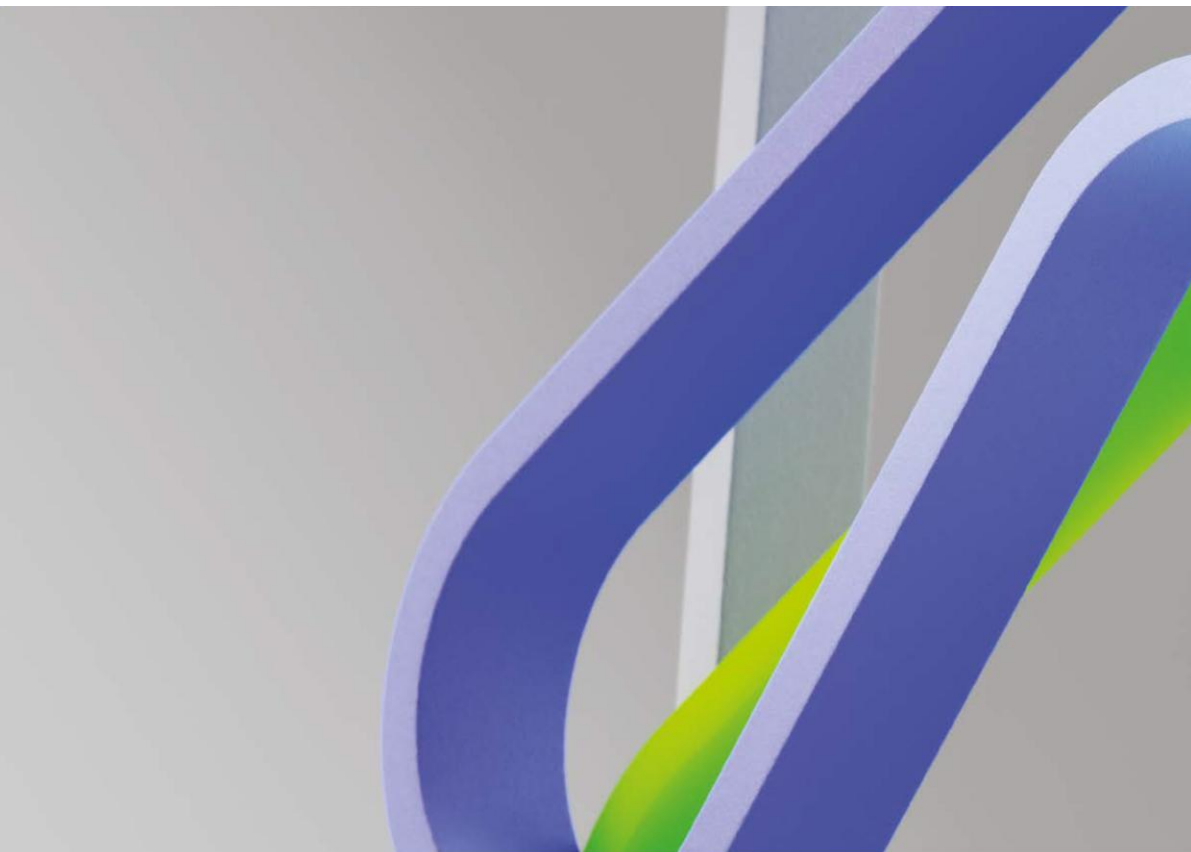
ikke etablere virksomhetskapi tal innenfor den bevilgningsfinansierte virksomheten. Opptjent virksomhetskapi tal tilsvarer dermed resultatet fra den eksternt finansierte virksomheten.

Opptjent virksomhetskapi tal består av eiendomsfondet jf. Virksomhets- og økonomiinstruks for Norges forskningsråd pkt. 5.2 (godkjent av Kunnskapsdepartementet):

«Eiendomsvirksomheten i Norges forskningsråd er selvfinansierende og reguleres med eget budsjett og regnskap. Forskningsrådet har et eget Eiendomsfond regulert med egne statutter. Årsresultatet av eiendomsvirksomheten føres mot Eiendomsfondet.»

Note 6 – Annen kortsiktig gjeld
Beløp i 1000 kroner

	2025	2024
Avsetning påløpte kostnader	104	0
Sum annen kortsiktig gjeld	104	0

Norges forskningsråd

Besøksadresse: Drammensveien 288
Postboks 564
1327 Lysaker

Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01

post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Publikasjonen kan lastes ned fra
www.forskningsradet.no/publikasjoner

ISBN 978-82-12-04237-7 (pdf)

Sak S 19/26

Forskningsrådets strategi

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Jesper W. Simonsen	Kristin Oxley Philip Lorentzen Randi Myhre	1. Forskningsrådets strategi med utkast til revidert innledning
Fra			
Adm.dir			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak Forskningsrådets gjeldende strategi ble vedtatt i april 2024. Endringer i omgivelsene tilsier at strategiens innledende beskrivelse av utfordringsbildet må oppdateres. Styret slutter seg til ny introduksjon til strategien med de innspill som framkom i møtet, og at disse innarbeides i teksten som legges fram for sluttbehandling 23.april.

Kort bakgrunn

I sitt møte 6. februar sluttet Styret seg til forslag til opplegg for revidering av strategien og utarbeiding av en strategisk handlingsplan.

Eksisterende strategi beskriver de viktigste grepene Forskningsrådet gjør/vil gjøre for å følge opp følgende seks målområder:

Prioriteringene er ytterligere konkretisert gjennom en handlingsplan administrasjonen har brukt i sitt arbeid med oppfølgingen.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Saken fremmes for å innhente styrets synspunkt på hvorvidt den nye innledningen til strategien dekker utfordringsbildet og de overordnede grepene som må tas for å møte nye utfordringer og muligheter.

Hovedpunkter

Styret ga i sitt møte 6. februar uttrykk for at revisjonsarbeidet bør begrenses til å gi et oppdatert bilde av utfordringene og mulighetene Forskningsrådet står ovenfor. I tråd med dette er det utarbeidet et utkast til ny innledning. Denne tar utgangspunkt i temaene presentert i styresaken 6. februar og innspillene som framkom til disse i møtet. Følgende utviklingstrekk fremheves i European Commission Strategic Foresight Report 2025:

Strategiens målområder er ikke endret. Målområdene er sammenfallende med de fem målene for Forskningsrådet fastsatt av regjeringen i mål- og resultatstyringssystemet (MRS) og Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Strategien har i tillegg et sjettede målområde som beskriver prioriteringene for den interne virksomhetsutviklingen. Det er en uttalt målsetting at MRS-målene skal ligge fast over tid, og Forskningsrådets strategi bør også for fremtiden speile disse for å sikre god sammenheng mellom de ulike styrende dokumentene for organisasjonen.

Det utarbeides årlige handlingsplaner som konkretiserer hvordan målområdene skal følges opp konkret, og disse vil ta høyde for det nye utfordringsbildet som presenteres i ny innledning.

**Forberedelse /
prosess**

Administrasjonen har gjennomført en omverdensanalyse av viktige overordnede og forsknings/innovasjonspolitiske trender av betydning for Forskningsrådets strategiutvikling. Det er utarbeidet en statusrapport som viser oppfølging av gjeldende strategi, med vekt på utvalg sentrale aktiviteter som er igangsatt som strategiske satsinger.

Videre saksgang

Styrets diskusjon utgjør utgangspunkt for utarbeidelsen av endelig versjon av ny innledning til strategien, samt for eventuelle justeringer i øvrige deler. Strategien som helhet planlegges behandlet i styremøtet 23.april.

Administrasjonen vil utarbeide årlige handlingsplaner for å følge opp gjennomføring av strategien.

Forskningsrådets strategi – revidert innledning

Samfunnsutviklingen preges av raske endringer og økt usikkerhet. Den regelbaserte internasjonale orden svekkes og det globale landskapet splittes opp. Det skjer en maktforskyvning mot autoritære styresett og demokratiet og grunnleggende verdier er truet i mange land. Sikkerhet har på kort tid blitt en nøkkelfaktor for all politikk og politiske prioriteringer preges av samtidig jakt på økonomisk konkurransekraft og strategisk autonomi.

Teknologi er en nøkkel til fremtidig konkurransekraft, og krever håndtering av tilhørende risiko for sikkerhet, personvern, klima og miljø, demokrati, tillit og samhørighet. Særlig har kunstig intelligens potensial for å skape store omveltninger – både positive og negative. Det er bekymring knyttet til at algoritmebaserte, personlige kilder begrenser det felles rommet for demokratisk debatt, mens noen få teknologimilliardærer får økende innflytelse på politikken og folks hverdag. Kunstig intelligens øker mulighetene forsknings- og innovasjonssystemets aktører har innen dataanalyse,

simulering og hypoteseutvikling og har bidratt til å samle tidligere uavhengige teknologiske domener på måter som fremmer raskere og dypere konvergens. Utviklingen driver i sin tur frem innovasjon, nye anvendelser og nye styringsutfordringer.

Samtidig som oppmerksomheten omkring den sikkerhetspolitiske og teknologiske utviklingen har økt, har problemstillinger knyttet til miljø og klima fått redusert fokus internasjonalt. Konsekvensene av klimaendringer og forringelse av natur har forverret seg, og har nå nådd nivåer som er vanskeligere å håndtere. Demografiske endringer vil også ha svært betydelige fremtidige ringvirkninger for befolkningens velferd og samfunnets motstandskraft, men vies ofte mindre oppmerksomhet enn utfordringene tilsier.

Utfordringene stiller nye krav til forskningen og Forskningsrådet

Utfordringsbildet tilsier en balansert satsing på forskning og innovasjon der man samtidig offensivt mobiliserer for å møte kjente utfordringer og utnytter muligheter knyttet til eksisterende styrker, og gjennom målrettet satsing på den grunnleggende og banebrytende forskningen legger grunnlaget for å svare ut fremtidige utfordringer vi enda ikke kjenner, og bygge nye konkurransefortrinn. Ved å finansiere de beste forsknings- og innovasjonsprosjektene, kobling av aktører i nye partnerskap og aktiv rådgivning overfor myndighetene kan Forskningsrådet styrke vitenskapelig kvalitet, øke verdi- og nyskaping i næringslivet og offentlig sektor, og møte store samfunnsutfordringer.

Forskningsrådet har en viktig rolle i å bidra til innovasjon, og er en helt sentral aktør i det næringsrettede virkemiddelapparatet. Fremtidens næringsstruktur må bygge på verdiskaping i kunnskapsbaserte næringer. Fremover vil disse næringene ha behov for sterkere koblinger til forskningssystemet og godt samarbeid i virkemiddelapparatet. Forskningsrådet kan legge til rette for godt samarbeid og god utnyttelse av forskningsressursene i Norge. For å lykkes med dette er det behov for bedre koblinger mellom forsknings- og innovasjonspolitikken og andre politikkområder.

Den nye geopolitiske virkeligheten vi står overfor tilsier at Forskningsrådet har større oppmerksomhet rettet mot å skape bedre koblinger mellom sivil- og militær forsknings- og innovasjonssinnsats, og mot å beskytte sensitiv forskning. Samtidig må det etterstrebes en balansert tilnærming til

forskningssikkerhet som ikke påvirker internasjonalt samarbeid unødig negativt. Forskningen skal være så åpen som mulig og så lukket som nødvendig.

De sikkerhetspolitiske utfordringene gir behov for en kritisk vurdering av hvordan internasjonalt forskningssamarbeid innrettes. Velfungerende internasjonale samarbeidskonstellasjoner er essensielle i den situasjonen vi står oppe i. Nordisk samarbeid, EUs neste rammeprogram og konkurranseevnefondet vil bli viktig i Forskningsrådets arbeid med internasjonalt samarbeid fremover.

Akademisk frihet er under press i mange land. Internasjonalt forskningssamarbeid må bygge på likeverd og forskningens autonomi. Disse grunnleggende prinsippene må holdes i hevd og aktivt forsvares. I en tid hvor det internasjonalt i økende grad uttrykkes skepsis mot vitenskapelig basert kunnskap blir det viktig at Forskningsrådet bidrar til å opprettholde og styrke tilliten til forskning.

Øvrige deler av strategien – foreløpig ikke endret fra nåværende strategi

Målområde Høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning

Forskningsrådet bidrar til flere verdensledende fagmiljøer

Forskningsrådet skal bidra til å identifisere og bygge opp norske verdensledende fagmiljøer, innenfor grunnleggende forskning, anvendt forskning og forskningsbasert innovasjon.

Forskning av høy kvalitet flytter kunnskapsfronten og bidrar til utvikling av forskningsområdene som annen forskning kan bygge videre på og utgjør en beredskap for å møte ukjente, nye samfunnsutfordringer. Forskningsrådet vil bidra til høy kvalitet på forskningen nasjonalt gjennom virkemidler som styrker fremragende fagmiljøer og fremmer internasjonalt forskningssamarbeid. Vi skal arbeide for å øke tilslagsprosenten for norske forskere på de europeiske konkurransearenaene som fremmer høy vitenskapelig kvalitet innenfor Horisont Europa.

Vi utvikler virkemidler for forskning av høy kvalitet innenfor og på tvers av fagområder. Våre konkurransearenaer skal sikre høy kvalitet i forskningen og ha høy legitimitet. Forskningsrådet stiller videre krav til høy etisk standard i prosjektene som får finansiering. Vi gir unge lovende forskere mulighet til å utvikle egne forskningsidéer og karrierer. På noen kritiske samfunnsområder er det ikke forskning med høy nok kvalitet, eller tilstrekkelig kapasitet i forskningssystemet. Det er viktig å identifisere disse svakhetene og iverksette tiltak for styrke kvaliteten og kapasiteten. Det er også behov for å stimulere til samarbeid for å sikre at forskningen blir tatt i bruk.

Prioriteringer:

- Vi løfter kvaliteten på norsk forskning gjennom våre nasjonale konkurransearenaer og stimulere til økt suksess på internasjonale konkurransearenaer.
- Vi fremmer nyskapende forskningsidéer, nye verdensledende fagmiljøer og løfter frem lovende forskere.
- Vi bidrar til at ny kunnskap deles og forskningens funn og resultater tas i bruk.

Målområde Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft

Forskningsrådet utløser forskning og forskningsbasert innovasjon som gir oss nye svar på hvordan samfunnsutfordringene kan løses og hvordan eksisterende kunnskap kan tas raskere i bruk

Bærekraftig samfunnsutvikling handler i stort om å møte vår tids behov for rettferdig og ansvarlig utvikling innenfor naturens tålegrense, sikre like muligheter for god helse og livskvalitet, og opprettholde et inkluderende velferdssamfunn. Det trengs nye løsninger for raskt å redusere utslipp, sikre en bærekraftig natur- og arealforvaltning på land og til havs. Det må utvikles nye samarbeidsformer på tvers av sektorer for å redusere ulikhet, motvirke utenforskap, og opprettholde tillit til demokratiske institusjoner. Bærekraftutfordringene henger tett sammen. Utfordringene knyttet til miljømessig, økonomisk og sosial bærekraft er globale, men det er store forskjeller mellom land i mulighetene for å løse utfordringene, og hvor langt man er kommet.

Forskningsrådet skal bidra til å utvikle kunnskap som belyser muligheter, utfordringer og dilemmaer, inkludert kunnskap om hvordan man faktisk klarer å gjennomføre en reell omstilling av samfunnet, som både er rettferdig, lokalt og globalt, og peker i en retning som gir bedre miljø, helse og livskvalitet. Samtidig er det viktig at naturmangfoldet og tradisjonell kunnskap ivaretas slik at allerede eksisterende næringer kan utvikles.

Vi har også en rolle i å se hvordan forskning samspiller med andre virkemidler. For å utvikle de beste løsningene må forskningsbasert kunnskap kombineres med bredden av erfaringsbasert kunnskap fra næringslivet, offentlig og sivil sektor og samfunnet ellers. Vi skal arbeide for at ny kunnskap i større

grad, og raskere, blir tatt i bruk i politiske beslutningsprosesser, i offentlig forvaltning, tjenesteyting og i samfunn og næringsliv.

For å møte utfordringene må vi videreutvikle og eksperimentere med våre verktøy og virkemidler slik at de legger til rette for samarbeid mellom land, disipliner, sektorer og finansieringskilder. Vi må også balansere mellom behovet for langsiktighet og behovet for høy endringstakt.

Prioriteringer:

- Vi fremmer fag- og sektorovergripende forsknings- og innovasjonsprosesser som løser samfunnsutfordringer og tar kunnskap raskere i bruk.
- Vi arbeider målrettet for å stimulere til og tilrettelegge for kunnskap som samfunnet trenger innenfor de tematiske prioriteringene i langtidsplanen.
- Vi styrker internasjonalt forskningssamarbeid for å løse felles utfordringer knyttet til bærekraft, menneskerettigheter og bidrar til høye etiske standarder.

Målområde Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne

Forskningsrådet bidrar til økt verdiskaping gjennom å øke forsknings- og utviklingskapasiteten i næringsliv og offentlig sektor

Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne gjennom forskning er viktig for å løse store samfunnsutfordringer og for å utvikle flere verdiskapende og bærekraftige næringer. Innovasjonssystemet i offentlig sektor må utvikles, og samspill med forskning og næringsliv om nye løsninger styrkes. Kunnskap må deles og tas i bruk i næringsliv og offentlig sektor i hele landet for at vi skal lykkes med verdiskaping og den grønne og digitale omstillingen. Det norske forskningssystemet må være en sterk pådriver for omstilling og ny næringsutvikling, tilpasset regionale og nasjonale behov, og for at norsk næringsliv skal hevde seg på internasjonale markeder. Etablert og nytt næringsliv og offentlig sektor har store muligheter til å skape verdier gjennom kunstig intelligens og digitale teknologier, og for å utvikle internasjonalt konkurransesterke produkter og tjenester. Dette krever at kvalitet og kapasitet økes gjennom langsiktig forskningsinnsats, spesielt innenfor fagområder i rask teknologisk utvikling.

Høyt tempo i utviklingen av teknologier og stor dynamikk i bruksområder og markeder gjør at Forskningsrådet må ha fleksibilitet i virkemidlene, og hyppigere tildelingsfrekvens, samt legge til rette for bedre samspill for kunnskaps- og kompetansedeling, og internasjonalt samarbeid. Regjeringens ambisjon om økt innsats av forskning og utvikling i næringslivet krever gode rammebetingelser for næringsutvikling, innovative partnerskap, nye kunnskapsbaserte næringer og vekstbedrifter, samt videreutvikling av etablert næringsliv. Forskningsrådet vil legge til rette for mobilitet og til at forskningsinstitusjonene bidrar mer til innovasjon og nyskaping i bredden av fag og disipliner.

Virkemidlene må være tilgjengelige og brukervennlige, og virkemiddelapparatet skal bidra til å mobilisere nye aktører og koble verdikjeder og sektorer. Det er behov for mer forskning og forskningsbasert innovasjon i bredden av offentlig sektor slik at den skal kunne levere gode, effektive tjenester i hele landet. Offentlig innkjøpskraft må i større grad være innrettet slik at den styrker samspill og innovasjonsevne i privat og offentlig sektor.

Prioriteringer:

- Vi bidrar til en innovativ offentlig sektor med høyere endringstakt.
- Vi retter forskning og utvikling inn mot verdiskaping, bærekraftig omstilling og effektive tjenester i hele landet, gjennom løpende og fleksible ordninger for næringsliv, offentlig sektor og forskningsinstitusjonene.
- Vi styrker innsatsen for forskning og forskningsbasert innovasjon innenfor kunstig intelligens og digitale teknologier, og kunnskapen om anvendelse og samfunnskonsekvenser av disse.

Målområde Velfungerende forskningssystem

Forskningsrådet bidrar til godt samspill i forskningssystemet

Et velfungerende forskningssystem er en grunnleggende forutsetning for god forskning og for å nå målene i forskningspolitikken. Forskningsrådet skal legge til rette for at forskningsressurser og -resultater utnyttes best mulig, og bidrar til forskerrekuttering til alle samfunnets sektorer og til gode og attraktive forskerkarrierer. Forskningsrådet skal skape merverdi for forskning i hele landet, støtte opp under utviklingen av samisk forskning, og forskning om samisk samfunn og kultur, herunder tradisjonell og erfaringsbasert kunnskap.

Vi skal videreutvikle vårt samarbeid med andre aktører og bidra til nye samarbeidsformer som fører til bedre samspill, blant annet mellom forskning, utdanning og innovasjon, nasjonalt og internasjonalt forskningssystem og offentlig og privat finansiering. Vi vil videre bidra til utvikling av de forskningsutøvende sektorene slik at deres fortrinn utnyttes bedre i et forskningssystem som underbygger samspill.

EUs rammeprogram for forskning og innovasjon er verdens største i sitt slag, og Norge deltar aktivt i dette. Å få til et godt samspill mellom rammeprogrammet og nasjonale virkemidler har derfor høyeste prioritet. Det er også viktig å bidra til styrket samarbeid utenfor Europa, og Regjeringen har spesieltpekt på Panoramalandene som viktige samarbeidspartnere. Det er behov for å styrke samarbeidet med de nordiske landene og regioner i vekst, som for eksempel det afrikanske kontinent. Her vil det åpne seg muligheter for forskningssamarbeid på høyt nivå, og kommersielle muligheter for norsk næringsliv. Vår ambisjon er å fortsatt øke samarbeidet med de beste forskningsnasjonene, og vil gjøre dette innenfor rammene av at forskningssamarbeidet skal være så åpent som mulig, og så sikkert som nødvendig.

Avansert forskningsinfrastruktur er en drivkraft i et velfungerende forskningssystem, en forutsetning for forskning av høyeste kvalitet, og gir muligheter for styrket samarbeid mellom forskningsaktører, næringsliv og samfunnet. Forskningsrådet skal derfor arbeide for en prioritering av forskningsinfrastruktur, deling og tilgjengeliggjøring av data, ved å investere i nasjonal forskningsinfrastruktur og norsk deltakelse i internasjonale infrastrukturensamarbeid som støtter opp under norske prioriteringer.

Åpen forskning innebærer både deling av forskningsresultater og -data, og muliggjør også for mer involvering av brukere i forskningen og tilgjengeliggjør forskningen for aktører utenfor de etablerte forskningsinstitusjonene.

Prioriteringer:

- Vi bidrar til å utvikle et velfungerende forskningssystem med høy kvalitet i forskningen og som møter samfunnets omstillingsbehov.
- Vi arbeider for at det norske forskningssystemet skal ha tilgang til topp moderne forskningsinfrastruktur.
- Vi styrker vårt arbeid med internasjonalisering av forskning ved å bidra til et godt samspill mellom det nasjonale og internasjonale forskningssystemet.
- Vi vil følge opp Stortingets og Sametingets behandling av sannhets- og forsoningskommisjonens rapport.

Målområde God rådgivning

Forskningsrådet setter dagsorden som uavhengig og kunnskapsbasert rådgiver

Forskningsrådet har en ambisjon om å sette dagsorden som uavhengig, forskningspolitisk rådgiver for regjering, Stortinget, Sametinget, forsknings- og innovasjonsaktørene og internasjonale samarbeidspartnere. Vi vil videreutvikle dialogrollen og lytte til omverden i vår rådgivning. Rådgivningen skal skape forståelse for at bruk av forskning er nødvendig, og bidra til å opprettholde høy tillit til forskning. Vi må derfor i større grad synliggjøre resultater fra forskningen, inkludert å

fremme norskspråklig formidling, og arbeide for økt oppmerksomhet om forskningens rolle i samfunnet.

Vi må ha et solid kunnskapsgrunnlag for forskningspolitiske råd. Vi vil videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for rådgivningen, blant annet gjennom å involvere forskningsmiljøene og utnytte den fagkompetansen som finnes i porteføljestyrene når vi utformer våre forskningspolitiske råd.

Vi skal arbeide for at rådgivningen bidrar til bedre koordinering og samspill i hele forskningssystemet og i det sektorovergrepene arbeidet. Gjennom vår rådgivning bidrar vi til at Kunnskapsdepartementet har et godt grunnlag for å utøve sin koordinerende rolle i forskningspolitikken, og vi skal ta initiativ til, og støtte opp om, satsinger som involverer flere departementer.

Prioriteringer:

- Vi er med på å sette agenda for den forsknings- og innovasjonspolitiske diskusjonen i samspill med relevante aktører.
- Vi styrker og synliggjør kunnskapsgrunnlaget for rådgivningen.
- Vi bidrar med merverdi til departementenes sektorpolitiske og tverrsektorielle satsinger.

Målområde Virksomhetsutvikling

Et kompetent og effektivt Forskningsråd

Forskningsrådet skal også i fremtiden være en attraktiv arbeidsplass. Vi står overfor omfattende endringer som påvirker hvordan vi arbeider, hvem som arbeider med hva og hvilken kompetanse som trengs. Raskere endringer vil påvirke oss, og vi må kontinuerlig utvikle oss for å være en relevant aktør, samtidig som vi opprettholder et godt arbeidsmiljø, og inkluderer de ansattes perspektiv i endringsprosesser.

Vi skal svare på oppdragsgiveres og brukeres behov gjennom våre brukervennlige tjenester, blant annet ved å inkludere aktørene i forsknings- og innovasjonssystemet i utviklingen. Vi vil øke brukerorienteringen for å møte brukernes forventninger om tilpassede og sammenhengende tjenester som passer deres utfordringer og behov. Vi vil ivareta behovet for brukervennlighet og langsiktighet, og samtidig eksperimentere og effektivt iverksette nye ordninger. Dette inkluderer å vurdere alternative finansieringsformer for forskning og utvikling og samfinansiering med andre aktører.

Digitalisering og forenkling av arbeidsprosesser er krav for å imøtekomme en mer effektiv bruk av offentlige midler. Vi vil bruke ny teknologi der det forventes av både brukere og egne ansatte. For å være en innsiktsdrevet virksomhet må vi forvalte vår informasjon og få tilgang på ny informasjon på en bedre måte enn i dag. Vår kompetanse tilpasses fremtiden og vi må sikre oss relevant kompetanse og tilstrekkelig kapasitet også i et stramt arbeidsmarked.

Prioriteringer:

- Vi har en systematisk tilnærming til virkemiddelutvikling og eksperimentering for å tilby treffsikre ordninger.
- Vi forenkler og digitaliserer i større grad våre tjenester og arbeidsprosesser, med bruk av data, analyse og kunstig intelligens integrert i oppgaveløsningen.
- Vi jobber systematisk for å ha relevant kompetanse og tilstrekkelig kapasitet for fremtidige utfordringer og muligheter.
- Vi legger til rette for trivsel og engasjement i jobben, gjennom gode arbeidsprosesser, mestring og utviklingsmuligheter, og inkluderende sosiale og faglige arenaer.